

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΠΡΟ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ

(Β' Τιμοθ. δ', 5—8).

·Η ἡθικὴ κατάστασις τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τὴν ἀμαρτίαν. ·Η ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ σωτηρίᾳ. ·Ο τρόπος, δι’ οὗ ὁ ἀνθρωπὸς
μετέχει ταύτης.

«Λοιπὸν ἀπόκειται μοι δὲ τῆς δικαιοσύνης:
στέφανος, διὸ ἀποδῶσει μοι δὲ Κύριος ἐν ἔκείνῃ.
τῇ ἡμέρᾳ, δὲ δίκαιος Κριτής».

·Αφοῦ δὲ ἀνθρωπὸς περιέπεσεν εἰς τὴν ἀμαρτίαν καὶ δι’ αὐτὴν ἐμα-
κρύνθη ἀπὸ τὸν Θεόν, ἐπειδὴ δὲν εἶχε χάση δλῶς διόλου τὴν ἔννοιαν Αὐ-
τοῦ, κᾱποτε κατὰ τὸν πικρὸν καὶ δυστυχισμένον κατόπιν βίον του κατώρ-
θωνε νὰ διακρίνῃ τὸ φῶς τῆς ἀληθείας καὶ νὰ θαυμάζῃ μάλιστα αὐτό, ἀλ-
λὰ δὲν ἡδύνατο ἀφ’ ἑτέρου νὰ φθάσῃ μέχρις αὐτοῦ. ·Ο νοῦς του ἥτο ἐσκο-
τισμένος, ἡ καρδία του διεφθαρμένη καὶ διὰ τοῦτο ἔλειπεν ἀπὸ αὐτὸν δὲ
ὅδηγός, ἡ ἀγία θέλησις περιωρίζετο δὲν δυστυχὴς μόνον εἰς λόγους, χωρὶς
νὰ ἔχῃ δύναμιν καὶ δι’ ἔργα καλὰ καὶ θεάρεστα. Καὶ ἂν ποτε καλόν τι
ἔπραττε, τοῦτο δὲν ἥτο, παρὰ μία σταγάνη εἰς τὸν ὡκεανόν. Οἱ Ἰουδαῖοι
προσεπάθουν, ὅπως ἐκτελέσωσι τὰς διατάξεις τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου, ἐπει-
δὴ ἐγνώριζον καὶ ἀνεγνώριζον τὴν θείαν αὐτοῦ προέλευσιν ἀλλὰ κανεὶς
ἔξ αὐτῶν δὲν κατώρθωσε τὸ ποθούμενον, δὲν ἐδικαιώθη διὰ τὴν τελειότη-
τα τῶν ἔργων του, ἐκτὸς μερικῶν, οἵτινες μόνον διὰ τὴν πίστιν των πρὸς
τὸν μέλλοντα Λυτρωτὴν τοῦ ἀνθρώπου γένους, τὸν Μεσσίαν, ἐσώθησαν.
Καὶ εἰς τὰ λοιπὰ δὲ ἔθνη, τὰ ἐκτὸς τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, παρόμοιόν τι συνέ-
βαινε. Οἱ ἀρχαῖοι σοφοὶ τῶν διαφόρων λαῶν, οἱ ὄποιοι δὲν εἶχον γνῶ-
σιν τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου, εἴπον καὶ αὐτοὶ καὶ ἐδίδαξαν πολλὰ καλὰ καὶ
ἄγια, ὅδηγούμενοι εἰς τοῦτο ἀπὸ τὴν ἀμυδρὰν ἴδεαν, τὴν ὄποιαν εἶχον ἐκ-
παραδόσιως περὶ τῆς πρώτης τοῦ ἀνθρώπου καταστάσεως καὶ τοῦ παν--

σόφου Δημιουργοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ οὗτοι ποτὲ δὲν ἐφῆρμοσαν καὶ δὲν ἐπραγματοποίησαν τὰ διδάγματα ταῦτα εἰς τὸν βίον των, εἴτε ὡς ἀκούοντες, εἴτε ὡς διδάσκοντες· ἔλειπε καὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἡ δύναμις τῆς θελήσεως. Ὁτε ἥλθεν ὅμως ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς τὸν κόσμον καὶ ἐφανέρωσεν εἰς αὐτὸν τὸ θέλημα τοῦ Οὐρανίου Αὐτοῦ Πατρός, ἐνεδυνάμωσε συγχρόνως καὶ τὴν ἀνθρωπίνην θέλησιν διὰ τῆς **θείας αὐτοῦ χάριτος** διὰ τῶν θείων αὐτοῦ μυστηρίων. Τί ἔγινε τότε; Τὸ ἀντίστροφον τοῦ γενομένου προηγουμένως. Ἐζήτησεν Αὐτὸς ἀπὸ ἕκαστον χριστιανὸν σὺν τῇ πίστει καὶ τὰ χριστιανικὰ ἔργα; παρουσιάσθη Αὐτὸς ὡς παράδειγμα χριστιανικῆς ζωῆς; τοῦτο ἔφθανεν. Ἀμέσως ἐμιμήθησαν αὐτὸν οἱ ἄγιοι Ἀπόστολοι, οἱ μάρτυρες, οἱ ὁμολογηταὶ τῆς ὁρθοδόξου ἡμᾶν πίστεως καὶ οἱ λοιποὶ ἄγιοι, ὃν τὸ πλῆθος ἀμέτρητον. Τί ἦδη εἰς ἡμᾶς μένει; ἵνα κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ θείου διδασκάλου Ἰησοῦ καὶ ἡμεῖς πολιτευώμεθα, συνεχίζοντες τὴν ἀρετὴν τῶν πατέρων μας. Χρεωστούμεν δὲ νὰ ἔχωμεν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν βοήθειαν καὶ προστασίαν τοῦ Παναγίου ἡμῶν Καθηγητοῦ τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ὅποιον ἡ ἀνεκτίμητος πρὸς ἡμᾶς ἀγάπη διακρίνεται καὶ ἀπὸ τὸν πλούτον τῶν εὐεργεσιῶν, ἃς κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐπιδαψιλεύει εἰς πάντα θέλοντα νὰ τιμήσῃ τὸ σεπτὸν Αὐτοῦ ὄνομα. Πόσον ἀδιάκριτοι θὰ ἦμεθα, ἐὰν θὰ ἡθέλομεν ὕστερα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ νὰ ἀκολουθήσωμεν τοὺς Φαρισαίους καὶ τοὺς Ἰραμματεῖς οἵαςδήποτε ἐποχῆς, ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ὑποκριτικῶς διδάσκουν τὴν ἀρετὴν, χωρὶς αὐτοὶ νὰ ἔμαι ἐνάρετοι, χωρὶς νὰ ἡμπορέσουν καὶ τὴν ἐλαχίστην βοήθειαν νὰ παράσχουν εἰς τοὺς ἐργάτας τῆς δικαιοσύνης! Εὐλαβὴς ἀνάγνωσις καὶ μελέτη τῆς σημερινῆς ἀποστολικῆς περικοπῆς, ἀφοῦ θὰ δώσῃ εἰς ἡμᾶς μίαν ἀκόμη ἀφορμὴν ἐκτιμήσεως τοῦ πολλοῦ ζήλου τοῦ ἀποστόλου Παύλου πρὸς ἐπαύξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν εἰλικρινῶν μιμητῶν τοῦ Μοναδικοῦ Διδασκάλου τῆς ἀληθείας διὰ τῆς παρεχομένης ἐνθαρρύνσεως τοῦ χριστιανοῦ θὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ καὶ ἀπεριόριστον τὸ φῶς τῆς χριστιανικῆς περὶ ἀγαθοῦ ἰδέας, ὅτι τοῦτο μόνον ἐν τῇ ἀποκτήσει τῆς ἐκτὸς τοῦ κόσμου τούτου ζωῆς εὑρίσκεται.

Ἡ σημερινὴ περικοπὴ ἀποτελεῖ ἐν μικρὸν ἀπόσπασμα ἐκ τῆς δευτέρας πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολῆς τοῦ ἀποστόλου Παύλου. Ὁ ἀπόστολος δὲ

Τιμόθεος εἰς πολλὰ μέρη τῆς ἐπιστολῆς ταύτης καὶ τῆς πρώτης ὀνομάζεται τέκνον καὶ τοῦτο διότι οὗτος συνεργὸς ἡνὶ κοὶ βοηθὸς τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἐν τῷ κηρύγματι τοῦ Εὐαγγελίου τόσην ἀφοσίωσιν καὶ ἀγάπην ἀπέδειξε πρὸς αὐτόν, ὅσην σπανίως ἔδειξε τέκνον πρὸς ἴδιον κατὰ σάρκα πατέρα. Αἱ ἡθικαὶ καὶ αἱ κατὰ κόσμον σχέσεις τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Τιμοθέου κατὰ τὸ διάστημα τῆς συνεργασίας αὐτῶν ἥδυναντο, ἵνα χρησιμεύσωσιν ὡς λαμπρότατον παράδειγμα μιμήσεως διὰ πᾶν τέκνον, ἐπιθυμοῦν, ἵνα πρεπόντως κανονίζῃ τὴν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ συμπεριφοράν του. Τὴν τοιαύτην του ἀκριβῶς διάθεσιν ἐκτιμῶν ὁ ἀπόστολος ἀνέδειξεν αὐτὸν ἐπίσκοπον Ἐφέσου καὶ πρὸς τὴν θέσιν του ταύτην, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας ἥθελεν εἰς πολλοὺς χρησιμεύσῃ ὡς ὁδηγός, ἀποβλέπων, συνιστᾶ αὐτῷ ἵνα ἦναι ἔτοιμος πρὸς πᾶσαν δυσκολίαν τοῦ παρόντος βίου καὶ δοκιμασίαν, περὶ ἃς πολλάκις ἐλάλησε τὸ ἀψευδὲς τοῦ Σωτῆρος στόμα, εἰπόντος πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ὅτι ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ θλύψιν ἔξουσι. Ἡ δειλία εἶνε τι ξένον πρὸς τὸν στρατιώτην τοῦ Χριστοῦ, ὅστις χρεωστεῖ, ἵνα μετὰ γενναιότητος καὶ καρτερίας ὑποφέρῃ τὰ δυστυχήματα καὶ τὰς συμφοράς, ὁποιανδήποτε στιγμὴν καὶ ἀν ἥθελον ἐπέλθῃ· ἀνδρείᾳ λοιπὸν καὶ θάρρος πρέπει νὰ τίθενται ὡς βάσις τοῦ ἔργου τοῦ κήρυκος τῶν εὐαγγελικῶν ἀληθειῶν, ἐκείνου, ὁ ὁποῖος τὴν ἀγιωτέραν τῶν ὑπηρεσιῶν θέλει νὰ φέρῃ εἰς αἴσιον τέλος. Ἀλλὰ τὰς ἀρετὰς ταύτας πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ πᾶς χριστιανός, ὁ ὁποῖος ποθεῖ τὴν ἀληθινὴν εὐτυχίαν τοῦ τε παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος βίου. Καὶ πράγματι τί ὀφελοῦν τὰ πλούτη μόνα καὶ αἱ ἀναπαύσεις, ὅταν καθ' ἐκάστην στιγμὴν ἐνοχλεῖ τὸν ἄνθρωπον ἡ φοβερὰ ἴδεα τοῦ θανάτου, χωρὶς νὰ δύναται οὗτος νὰ ἀντλήσῃ ἀπὸ κανὲν μέρος παρηγορίαν; δὲν εἶνε ὡς νὰ μὴ ὑπάρχῃ οὗτος, ὁσονδήποτε εὐτυχὴς καὶ ἀν θεωρῆται ὑπὸ τῶν ἄλλων; Καὶ ὡς παράδειγμα περὶ τούτου δύναται νὰ χρησιμεύσῃ αὐτὸς ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ εἰς ὅλον του τὸν ἀποστολικὸν βίον ὑπέφερε φοβερὰς βασάνους καὶ καταδιώξεις διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ὕστερα μὲ μεγάλην ἀταραξίαν ἔγραφε πρὸς τὸν μαθητήν του Τιμόθεον περὶ τοῦ τέλους τῆς ζωῆς του, περὶ τῶν τελευταίων ἡμερῶν του· προαισθανόμενος τὴν προσέγγισιν τοῦ θανάτου, διόλον δὲν ἐφοβεῖτο αὐτήν, οὐδὲ ἐβλεπεν ἐνώπιον αὐτοῦ τοὺς

νπ' αὐτοῦ ἀδικηθέντας, στενάζοντας διὰ τὰ παθήματά των καὶ ζητοῦντας
ἰκανοποίησιν· τούναντίον μάλιστα μὲ τὸν διαινοητικούς του ὁφθαλμοὺς
ἔβλεπε γύρω του μυριάδας ψυχῶν, αἱ ὅποιαι εὐεργετηθεῖσαι ποικιλο-
τρόπως ὑπ' αὐτοῦ συνήνων τὰς δεήσεις των ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς τὸν
Τψιστον. Καὶ ὅπως εἴς φιλόστοργος πατὴρ δὲν ἀφίνει, ἵνα περάσουν
αἱ τελευταῖαι στιγμαί του χωρὶς νὰ δώσῃ πρὸς τὰ τέκνα του τὰς
παραγγελίας ἐκείνας, τὰς ὅποιας θεωρεῖ πολυτιμοτέρας, τοιουτοτρόπως
καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος εὐρισκόμενος ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ τοῦ
βίου του, ἡ ὅποια εἶνε πολὺ συγκινητικὴ διὰ τὸ μαρτυρικὸν τέλος,
τὸ ὅποιον περιμένει αὐτὸν καθὸ ἀπόστολον, δὲν παραλείπει τὴν ἔκτε-
λεσιν τοῦ καθήκοντος τούτου πρὸς προσφιλέστατον αὐτοῦ τέκνον, τὸν
Τιμόθεον, καὶ δι' αὐτοῦ πρὸς ὄλους τὸν εἰς Χριστὸν πιστεύοντας, τῶν
ὅποιων εἶνε ἀδελφὸς κατὰ πνεῦμα. 'Αλλ' ἡ ἴδεα, ὅτι θὰ μείνουν οὗτοι
ὄρφανοὶ κινέι αὐτὸν καὶ εἰς παρηγορίαν αὐτῶν καὶ διὰ τοῦτο οὗτος
προτρέπει αὐτοὺς παρηγορᾶν, ἵνα μὴ λυπῶνται περὶ τοῦ θανάτου του.
Ἐπειδὴ Αὐτὸς ἔχων νὰ παλαίσῃ πρὸς τὴν ἀσέβειαν. πρὸς τὴν μοχθη-
ρίαν, πρὸς τὴν περιφρόνησιν, πρὸς τὴν ἀπίστευτον τῶν κακῶν ἔχθραν
καὶ καταδίωξιν, ὅχι μόνον ἐνίκησε καὶ ἐθριάμβευσεν ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ,
ἄλλὰ καὶ κατώρθωσεν ἵνα κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἐπὶ γῆς βίου του
τελειώσῃ τὸν δρόμον, ὁ ὅποιος φέρει πρὸς τὴν αἰωνιότητα, καὶ ἥδη
αὐτὸς εὐρισκόμενος εἰς τὰ πρόθυρα αὐτῆς νὰ ἀτενίζῃ μετὰ πίστεως
καὶ πεποιθήσεως πρὸς τὸν Λυτρωτὴν αὐτοῦ, ὃστις διὰ τοῦ θανάτου
εἰσάγει αὐτὸν εἰς τὴν ἀληθινὴν ζωήν.

5 'Ιανουαρίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

— — —

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ

(Ἐφ. 4, 7 — 13).

Π ο εξάπλωσις τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος καὶ τὰ πρὸς τοῦτο
δργανα τῆς θείας Προνοίας.—Τὰ χαρίσματα τοῦ ἀγίου
Πνεύματος καὶ ή τελειοποίησις τῶν πιστῶν.

Καθὼς ὅλα τὰ μεγάλα ἔργα δὲν κατορθώνονται διὰ μιᾶς, ἀλλὰ ὀλίγον κατ' ὀλίγον, τοιουτοτρόπως καὶ τὸ μέγιστον ἔργον τοῦ Θεαυθρώπου Σωτῆρός μας ἡ ἀναγέννησις δηλ. ὅλου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους σιγὰ σιγὰ ἥρχισε νὰ προβαίνῃ. Καθὼς δὲ ὁ ἥλιος ὅταν ἀνατείλῃ καὶ εὑρῃ τὴν ἀτμόσφαιραν σκεπασμένην μὲ ἔνα παχὺ στρῶμα ὀμίχλης δὲν τὸ διαπερᾶ ἀμέσως, ἀλλὰ βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ νοητὸς ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὅταν ἥλθεν εἰς τὸν κόσμον εὗρε μίαν παχυλὴν ὀμίχλην, ἐν σκότῳ πνευματικὸν, τὸ ὅποιον δὲν ἦτο δυνατὸν ἀμέσως νὰ διαλυθῇ. Ο κόσμος ὅλος εὐρίσκετο εἰς μίαν τόσον ζοφερὰν ἥθικὴν καὶ θρησκευτικὴν κατάστασιν, ὥστε ἡ διαφθορὰ καὶ ἡ ἀθεῖα ἐσκέπαζε τὰ ὄμματα τῶν ἀνθρώπων καὶ δὲν τοὺς ἀφίνε νὰ ἰδωσι τὴν ἀλήθειαν. Τί λοιπὸν ἐπρεπε νὰ γίνῃ; Ἡ οὐράνιος διδασκαλία του, τὰ ἀπειρα θαύματα, μὲ τὰ ὅποια πάντοτε τὴν συνώδευε, ἡ δύναμις τῶν λόγων του καὶ ἡ μεγάλη πρὸς τοὺς πάσχοντας συμπάθειά του, ὅλα αὐτὰ μαζὶ μὲ τὴν θείαν γλυκύτητα τῆς μορφῆς του ἐμαρτύρουν τὴν οὐράνιον καταγωγὴν καὶ προέλευσίν του καὶ διὰ τοῦτο πολὺ ἐνωρὶς ἔκαμαν τὸν κόσμον νὰ τρέχῃ κατόπιν του. Ἡρχιστε λοιπὸν μέσα ἀπὸ τὸ ἀπειρον ἐκεῖνο πλῆθος νὰ ἐκλέγῃ τοὺς καλλιτέρους καὶ ἀπὸ αὐτὸὺς νὰ καταρτίζῃ τὴν πρώτην του Ἐκκλησίαν. Συνέβη δηλ. ὅτι συμβαίνει εἰς τὸν ἥλιον, ὁ ὅποιος μὲ τὴν θερμότητά του καὶ μὲ τὰς φωτεινάς του ἀκτῖνας πρῶτα πρῶτα διαλύει ἐκεῖνα τὰ στρῶματα τῆς ὀμίχλης, τὰ ὅποια περισσότερον πλησιάζουν εἰς αὐτόν. Τοῦτο ὄμως δὲν ἦτο ἀρκετόν. Ὁ σπόρος τοῦ Εὐαγγελίου

ώμοιάζε τὸν σπόρον τοῦ σινάπεως, ὁ ὅποιος εἶναι τὸ μικρότερον σπέρμα καὶ ὅμως γεννᾷ τὸ μεγαλείτερον δένδρον. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ ἔξαπλωθῇ εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Ἀλλὰ τὰ τρία ἔτη τῆς ἐπὶ τῆς γῆς ἐνεργείας τοῦ Κυρίου, ἥσαν μὲν ἀρκετὰ διὰ νὰ τεθῶσι τὰ θεμέλια τοῦ μεγάλου ἔργου του, δὲν ἥρκουν ὅμως καὶ διὰ τὴν συμπλήρωσίν του. Ἡτο μὲν μεγάλη, ἅπερος ἡ δύναμις τοῦ θείου φωτὸς, ἀλλὰ καὶ τὸ σκότος, τὸ ὅποιον ἐπρόκειτο νὰ διαλύσῃ ἥτο πάραπολὺ βαθὺ, ἡ ὅμιχλη, τὴν ὅποιαν ἐπρεπε νὰ διαπεράσῃ ἥτο πυκνοτάτη. Διὰ τοῦτο ἔγινεν ἀνάγκη ὅταν πλέον ἥλθεν ὁ καιρὸς νὰ ἀφῆσῃ ἔκεινος τὸν κόσμον, νὰ ὁρίσῃ μερικὰ πρόσωπα, διὰ νὰ ἔξακολουθήσουν τὸ ἔργον, τοῦ ὅποιου αὐτὸς ἔθεσε τὰ θεμέλια. Ἀλλὰ τὰ πρόσωπα αὐτὰ ἐπρεπε νὰ ἔχωσι καὶ τὴν δύναμιν διὰ νὰ ἔξακολουθήσωσι τὸ ἔργον του. Ἐπρεπε δὴ, νὰ ἔχωσιν ἰδιαίτερα χαρίσματα ἀνάλογα πρὸς τὸ ἔργον, τὸ ὅποιον ἀνελάμβανον. Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου δὲν θὰ ἡμπόρουν νὰ διαπεράσουν τὴν ὅμιχλην, ἐὰν δὲν εἶχον καὶ τὴν θερμότητα, ἡ ὅποια νὰ τὴν διαλύῃ καὶ νὰ τὴν σκορπίζῃ. Καὶ ἔκεινοι λοιπὸν οἱ ὅποιοι ἐστέλλοντο ὡς ἀκτῖνες διὰ νὰ διασκορπίσουν τὴν πνευματικὴν ὅμιχλην, ἐπρεπε νὰ ἦναι ἐφοδιασμένοι μὲ τὰ ἀπαιτούμενα χαρίσματα. Πράγματι δὲ βλέπομεν ὅτι εἰς τοὺς πρώτους χρόνους τοῦ χριστιανισμοῦ, εἰς τοὺς ἀγνοὺς ἔκεινους χρόνους τῆς ἀθωότητος καὶ τῆς εἰλικρινείας, μία πληθώρα χαρισμάτων ὑπῆρχεν ἐν τῇ Ἑκκλησίᾳ. Ὁλα δὲ αὐτὰ ἥσαν χαρίσματα τοῦ ἄγιου Πνεύματος, τὸ ὅποιον ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς μᾶς ἔφερεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

Δυστυχῶς ὅμως ὁ ἔχθρὸς τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ὁμονοίας, ὁ μισόκαλος διάβολος, δὲν παρέλειψε καὶ αὐτὰ τὰ τίμια καὶ οὐράνια δῶρα νὰ τὰ στρέψῃ πρὸς κακὸν τῶν ἀνθρώπων. Ἡρχισαν δὴ, οἱ χριστιανοὶ καὶ εἰς ἄλλας μὲν Κοινότητας, ἀλλὰ πρὸ πάντων εἰς τὴν Ἔφεσον, νὰ ὑπερηφανεύωνται διὰ τὰ χαρίσματα αὐτὰ καὶ νὰ φιλονεικοῦν ποῖον χάρισμα εἶναι μεγαλείτερον. Τοῦτο μετὰ λύπης τὸ ἥκουσεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὴν Ρώμην, ὅπου τότε εὑρίσκετο φυλακισμένος καὶ ἔγραψε μέσα ἀπὸ τὰ δεσμά του τὴν πρὸς Ἔφεσίους ἐπιστολὴν, εἰς τὴν ὅποιαν ἀνήκει καὶ ἡ σήμερον ἀναγνωσκομένη Ἀποστολικὴ περικοπὴ, διὰ νὰ διδάξῃ ποία εἶναι ἡ ἀληθὶς ἀξία καὶ ὁ σκοπὸς τῶν χαρισμάτων.

Ἐκαστος, λέγει, χριστιανὸς κατὰ τὴν μικρὰν ἢ τὴν μεγάλην ἀρετὴν καὶ ἀξίαν του ἔλαβε καὶ ἐν πνευματικὸν χάρισμα, τὸ ὄποιον ὁ Χριστὸς τῷ ἔδωκε δωρεάν. Ἀλλὰ τὰ πνευματικὰ χαρίσματα, δὲν ἔχουν σκοπὸν ν' ἀναδείξουν τὸν ἕνα ἀνώτερον τοῦ ἄλλου. Οὔτε πάλιν πρέπει νὰ χρησιμεύσουν ὡς ἀφορμὴ εἰς φιλονεικίας καὶ ἔριδας. Ὁ Χριστὸς, ὁ ὄποιος τὰ ἔδωκεν, εἶχε σκοπὸν ἄλλου πολὺ ὑψηλότερον. Διὰ νὰ δείξῃ δὲ πόσον ἄτοπον εἶναι νὰ ὑπερηφανεύῃται κανεὶς καὶ νὰ κομπάζῃ διὰ πράγματα, τὰ ὄποια τοῦ ἔδόθησαν δωρεὰν διὰ νὰ τὰ χρησιμοποιήσῃ εἰς ὑψηλότερον σκοπὸν, ἀρχίζει ὁ ἴδιος καὶ καυχᾶται διὰ τὰ δεσμά του. Δὲν καυχᾶται διὰ τὴν ἀποστολικήν του ἀξίαν. Δὲν καυχᾶται διὰ τὰς ἀποκαλύψεις καὶ ὄπτασίας. Δὲν καυχᾶται μετὰ τὰ τόσα θαύματα, ὅπου, μὲ τὸ ὄνομα καὶ τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ ἔκαμεν, οὔτε διότι ἀνέβη μέχρι τρίτου οὐρανοῦ καὶ ἤκουσεν ἀρρητα ρήματα. Ἀλλὰ καυχᾶται διὰ τὰ δεσμά του. Καὶ πράγματι· αὐτὰ εἶναι ἐκεῖνα, διὰ τὰ ὄποια δύναται καὶ ὄφείλει νὰ καυχᾶται ὁ ἀληθῆς μαθητὴς τοῦ Κυρίου. Οἱ δαρμοὶ, οἱ προπηλακισμοὶ, αἱ ὑβρεῖς, αἱ ἀτιμάσεις διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοοῦ εἶναι αἱ λαμπρότεραι ἀφορμαὶ, διὰ τὰς ὄποιας ἡμπορεῖ νὰ χαίρῃ καὶ νὰ καυχᾶται ὁ ἀληθῆς Χριστιανός.

Ἀκολούθως θέτει κατὰ τάξιν τὰ πνευματικὰ χαρίσματα. Καὶ πρῶτον πρῶτον θέτει τὸ **Αποστολικόν**. Βεβαίως τὸ ἀποστολικὸν χάρισμα ἡ ἀποστολικὴ ἀξία, τὸ νὰ ἦναι δῆλος κανεὶς Ἀπόστολος, εἶναι ἡ μεγαλειτέρα ἀξία, ἡ μεγαλειτέρα δόξα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ. Οἱ Ἀπόστολοι ἥσαν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Χριστοῦ, ἥσαν οἱ συνεργάται του ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἐπομένως οἱ προνομιούχοι διάδοχοί του. Ἀλλ' ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἔθεσε πρῶτον τὸ ἀποστολικὸν ἀξίωμα καὶ διὰ ἓνα ἄλλον σκοπόν. Διὰ νὰ διδάξῃ εἰς τοὺς χριστιανοὺς τὴν ταπεινοφροσύνην. Ὁστὰν νὰ ἔλεγεν· ἵδον ἔγὼ ὁ ὄποιος κατέχω τὸ πρῶτον ἀξίωμα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ οὐδέποτε ἔκαυχήθην· οὔτε ὑπερηφανεύθην δι' αὐτό. Τούναντίον μάλιστα· τὸ ἀξίωμά μου αὐτὸ μὲ ἐνθυμίζει τὰ δυσχερῆ καθήκοντα, μὲ τὰ ὄποια συνδέεται καὶ διὰ τοῦτο ποτὲ δὲν τολμῶ νὰ ὑπερηφανεύθω. Τὸ ἴδιων λοιπὸν κάμετε καὶ σεῖς. Τὰ χαρίσματα, τὰ ὄποια σᾶς ἔδόθησαν σᾶς ἔδόθησαν δι' ἐναὶ σκοπόν. Καὶ ὁ σκοπὸς αὐτὸς εἶναι τριπλοὺς ἥτοι 1.), ὁ καταρτισμὸς τῶν ἀγίων, τ.ε. ἡ τελειοποίησις ἐκείνων οἱ ὄποιοι

ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστόν. 2.), τὸ ἔργον διακονίας τ. ἐ. ἡ διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς λοιπῆς διακυβερνήσεως ἵκαιοποίησις ὅλων τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τῶν χριστιανῶν καὶ 3.), ἡ οἰκοδομὴ τοῦ σῶματος τοῦ Χριστοῦ ἥτοι ἡ ἔξαπλωσις τῆς Χρ. θρησκείας διὰ τοῦ κηρύγματος εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Ὁ ὑψιστος δὲ καὶ τελικὸς σκοπὸς ὅλων τῶν θείων χαρισμάτων εἶνε νὰ καταντήσωμεν ὅλοι οἱ χριστιανοὶ ἢ μᾶλλον ὅλοι οἱ ἀνθρωποι διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ νὰ ἔχωμεν μίαν ὁμοφροσύνην ὅσον ἀφορᾷ τὴν πίστιν. Διότι πραγματικῶς, εἰς Θεὸς εἶνε ὁ ἀληθινὸς, μία κοινὴ πίστις εἶνε ὅλων τῶν χριστιανῶν καὶ ἐν εἶναι τὸ βάπτισμα. Ἐπομένως ὅλοι εἶναι ἀδελφοὶ καὶ ἀποτελοῦσι μίαν ἐνότητα. Αὐτὸν λοιπὸν τὸν σκοπὸν μὲ ὅλην σας τὴν δύναμιν προσπαθήσατε νὰ ἐπιτύχητε.

Τρία σπουδαιότατα διδάγματα μᾶς διδάσκει ἡ σημερινὴ περικοπή:

1) "Οτι αἱ ἀρχαὶ καὶ αἱ ἔξουσίαι, αἱ ὅποιαι μέχρι τῆς σήμερον ὑπάρχουσιν ἐν τῇ Ἑκκλησίᾳ, δὲν εἶναι ἀνθρώπινα κατασκευάσματα χρόνων μεταγενεστέρων, ἀλλὰ συνεστήθησαν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰ. Χριστοῦ καὶ εἶναι θεῖα χαρίσματα.

2) "Οτι ὁ σκοπὸς τῶν χαρισμάτων αὐτῶν εἶναι ἡ τελειοποίησις τοῦ χριστιανοῦ ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ ἀγάπῃ καὶ ὅτι ἐπομένως μεγάλην ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ εὐθύνην φέρουσιν οἱ ἐμπιστευθέντες τὰ χαρίσματα ταῦτα ποιμένες τῆς Ἑκκλησίας, ὅταν δὲν χρησιμοποιῶσιν αὐτὰ εἰς τὸν σκοπὸν, διὰ τὸν ὅποιον ἐδόθησαν, ἀλλ' εἰς ἴδιαν αὐτῶν ὠφέλειαν καὶ δόξαν καὶ

3) "Οτι καθῆκον ἔχει ἕκαστος χριστιανὸς, ἀφοῦ γνωρίσει τὴν θείαν καταγωγὴν τῶν χαρισμάτων τούτων, ν' ἀπονέμῃ τὸ ἀνήκον σέβας, εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι κατέχουσιν αὐτὰ, νὰ ὑπακούῃ προθύμως εἰς ὅσα κατὰ θείαν ἐντολὴν τὸν συμβουλεύονταν καὶ τὸν διατάσσονταν, καὶ νὰ προσπαθῇ μὲ ὅλην του τὴν δύναμιν νὰ ἐφαρμόζῃ εἰς τὴν ζωὴν του ὅτι ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτῶν ἀκούει καὶ διδάσκεται, διὰ νὰ καταστῇ μὲ τὸν καιρὸν ἄξιος μαθητὴς καὶ φίλος τοῦ οὐρανίου Λυτρωτοῦ του καὶ κληρονόμος τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν.

Γένοιτο!

12 Ιανουαρίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΛΒ'. ΚΥΡΙΑΚΗΣ
(Α'. Τιμοθ. δ'. 9—15).

·**Η δύναμις καὶ ἡ σημασία τῆς εὐθεβείας ἐν τῷ βίῳ τοῦ χριστιανοῦ.**
Ἄπαραίτητος πρὸς εὐθέβειαν ἡ μετὰ προσόχης ἀνά-
γνωστις καὶ ἡ μελέτη τοῦ θείου νόμου.

«Ἐἰς τοῦτο γὰρ καὶ κοπιῶμεν καὶ ὀνειδίζο-
μεθα, ὅτι ἡλπίχμεν εἰπὲ Θεῷ ζῶντι, ὃς ἔστι Σω-
τὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν»

‘Ολίγον ἀνωτέρω τῆς σημερινῆς ἀποστολικῆς περικοπῆς ὁ θεῖος ἀπό-
στολος Παῦλος γράφων τοὺς ἀξιοσημειώτους ἐκείνους λόγους «ἡ δὲ εὐσέ-
βεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχοντα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς
μελλούσης» διὰ τούτων ἥθελε νὰ διδαξῃ τόσον τὸν ἀγαπητὸν αὐτοῦ μαθη-
τὴν Τιμόθεον καὶ πάντας τοὺς χριστιανοὺς, τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ποιμαινομένους,
ὅσον καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους πιστοὺς οἰασδήποτε ἐποχῆς, οἱ ὅποιοι ἥθελον
λάβῃ γνῶσιν τῶν γραφομένων του ὅτι ὁ εὐσέβης ἀνθρωπος ζῶν ἐν τῷ κό-
σμῳ τούτῳ εὐτυχής, ἔξασφαλίζει ἔξάπαντος δὶ’ ἑαυτὸν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν
τῆς μελλούσης καὶ μακαρίας ζωῆς. Καὶ ἀληθῶς ἀπὸ πόσων δυσκολιῶν καὶ
δυστυχιῶν τοῦ παρόντος βίου δὲν σώζει τὸν χριστιανὸν ἡ εὐσέβεια! ὁ ἔ-
χων πίστιν εἰς τὸν Θεόν, ὁ σεβόμενος τὸ θέλημα Αὐτοῦ καὶ φροντίζων ἵνα
εἰς τὸν βίον αὐτοῦ ἐφαρμόζῃ τὰ θεῖα παραγγέλματα τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ
Μονογενοῦς Αὐτοῦ Τίον, ὁ μὴ παραγνωρίζωντὴν σημασίαν τῶν πολλῶν
τοῦ Παναγάθου πρὸς αὐτὸν χαρίτων καὶ δι’ ἔργων θέλων, ἵνα δεικνύῃ τὴν εὐ-
γνωμοσύνην του πρὸς τὸν ἀνεξάντλητον αὐτοῦ Ὅψιστον Εὐεργέτην, εὐτυ-
χῶν ἐν τῷ ἴδιωτικῷ καὶ τῷ οὐκογενειακῷ αὐτοῦ βίῳ, ἀπολαύει συγχρόνως,
καὶ πολλῆς ἐκτιμήσεως καὶ ὑπολήψεως ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀπὸ μέρους παντὸς
φρονίμου κατατασσόμενος πάντοτε ἐν τῇ τάξει τῶν τιμίων καὶ χρηστῶν

μελῶν αὐτῆς καὶ οὐδέποτε ἀνησυχεῖ περὶ τοῦ μέλλοντος αὐτοῦ εἴτε ἐν τῷ παρόντι βίᾳ αὐτοῦ εἴτε μετὰ θάνατον, κατορθώνων, ὥνα βλέπῃ τοῦτο διὰ τὴν ἡσυχίαν τῆς συνειδήσεως του πάντοτε εὐχάριστον καὶ γλυκύ· δι' αὐτὸν ἡ λύπη εἶνε στιγματία καὶ ἀνάδυτος, οὐδέποτε ἐπηρεάζουσα τὴν ἡθικὴν αὐτοῦ κατάστασιν, τὴν ὑγείαν τῆς ψυχῆς, τὴν ὅποιαν καὶ θεωρεῖ ὡς τὸ πολυτιμότερον τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ἀγαθῶν. Ἐνῷ πόσαι πικρίαι, πόσαι δυστυχίαι, πόσαι θλίψεις δὲν βλέπομεν νὰ καταλαμβάνωσιν εἴτε καὶ νὰ περιμένωσιν ἔκεινον, ὅστις ἐν τῷ βίᾳ του διὰ τῶν πράξεών του ἀπέδειξεν ὅτι εἰς οὐδὲν ἔτερον ἀπέβλεψεν ἢ εἰς τὴν ἀθέτησιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Δημιουργοῦ αὐτοῦ, εἰς τὴν περιφρόνησιν τοῦ θείου Ἐκείνου θελήματος καὶ εἰς τὴν περιποίησιν μόνου τοῦ ἑγά του, τῆς σαρκός του! ποῖος θὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν νὰ τολμήσῃ νὰ ἀρνηθῇ, ὅσον ἀσυνείδητος καὶ ἀν εἶνε, ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ τελευταῖα δὲν συνετέλεσαν εἰς καταστροφὴν τοῦ τοιούτου ἀνθρώπου ἐν τῷ παρόντι καὶ εἰς ἀπώλειαν πάσης ἴδεας καὶ πιθανότητος περὶ καλητέρας καταστάσεως καὶ μετὰ θάνατον ἀκόμη; Καὶ εἶχε λοιπὸν δίκαιον ὁ ἀπόστολος νὰ γράφῃ τοὺς χρυσοὺς ἔκείνους περὶ εὐσεβείας λόγους καὶ μὲ μέγα κῦρος νὰ διαβεβαιοῦ τὴν ἀλήθειαν αὐτῶν προτρέπων τὸν Τιμόθεον, ὥνα καὶ αὐτὸς παρέχῃ πᾶσαν εἰς αὐτὴν ἐμπιστοσύνην διότι «πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος». Ἡ καθημερινὴ πεῖρα ὅλων ἡμῶν, ἡ κατάστασις ἡ σωματικὴ ἢ ἡ ψυχικὴ, ἡτις ἀποτελεῖ τὴν βάσιν ὅλης μας τῆς ζωῆς, εἴτε ὅταν ἡμεθα εὐτυχεῖς, εἴτε ὅταν δυστυχοῦμεν, αὐτὴ καὶ μόνη, κατὰ συνείδησιν ἔξεταξορεῖη, δὲν θὰ μᾶς ἀφήσῃ καρμίαν ὅμφιβολίαν περὶ τῆς ὀρθότητος τῶν λόγων τούτων. Ὁπως δὲ ὁ ἐργάτης, ὁ ἐργαζόμενος μὲ ζῆλον καὶ ἀφοσίωσιν πρὸς τὸ ἔργον του δικαιοῦται νὰ λάβῃ τὸν ἐπιούσιον αὐτοῦ ἄργον καὶ νὰ βραβευθῇ διὰ τὸν ἰδρῶτα, τὸν ὅποιον κοπιάζων ἔχνετο αὐτὸν θὰ συμβῇ καὶ εἰς τὸν χριστιανὸν ἐν σχέσει πρὸς τὸν κόπους αὐτοῦ, τὸν ὅποιον καταβάλλει ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς· ἔκεινος ὅστις θὰ δώσῃ ἔκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ὁ Δικαιοκρίτης καὶ Πανάγαθος, οὐδέποτε θὰ παραβλέψῃ τὸν ἄγιον Αὐτοῦ ὀνόματος καὶ τῆς θείας Αὐτοῦ δόξης μόχθους τοῦ χριστιανοῦ· θὰ βραβεύσῃ αὐτοὺς ὡς Θεός, εὐδοκῶν μάλιστα, ὥν εἰς ἀφορμὰς τιμῆς πρωτοφανοῦς καὶ δόξης οὐρανίου μεταβάλῃ καὶ πᾶσαν ὕβριν, πᾶσαν περιφρόνησιν, πάντα ὀνειδισμὸν, ὃν ὁ χριστιανὸς ὑπέμεινε

θέλων καὶ ἐπιποθῶν, ἵνα κατὰ τὸ δυνατὸν αὐτῷ μιμηθῆ τὸ παράδειγμα τοῦ Διδασκάλου του, ὅστις κατὰ τὰς τελεαταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς Του, θνήσκων ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, μὲ καρτερίαν, πραότητα καὶ ἀνεξικακίαν ἥκουε τὰς λοιδορίας τοῦ ἑτέρου τῶν συσταυρωθέντων Αὐτῷ ληστῶν. Καὶ τοῦτο διότι ἡ ἐλπὶς τοῦ χριστιανοῦ δὲν ἀναφέρεται εἰς τὰ σήμερον ὑπάρχοντα καὶ αὔριον παρερχόμενα, εἴτε ἄνθρωποι ἴσχυροὶ εἶνε ταῦτα, εἴτε εύνοϊκαὶ περιστάσεις, εἴτε ἄλλα τοῦ κόσμου ἀγαθά, ἀλλ' ἐπὶ Θεῷ ζῶντι, ὅστις διὰ τοῦ παντοδυνάμου Αὐτοῦ λόγου καὶ ἐκ πολλῆς ἀγαθότητος ἐδημιούργησε τὸν κόσμον, "Οστις πανσόφως διοικεῖ τὸ σύμπαν πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν εὐδοκῶν ἵνα ἀποβλέπῃ πρὸ πάντων εἰς τὸ συμφέρον τοῦ ἀνθρώπου καὶ μάλιστα τοῦ εἰς Αὐτὸν θέλοντος νὰ ἔχῃ τὰς ἰδίας ἐλπίδας ἀνατεθειμένας χριστιανοῦ. Σύμφωνα δὲ πρὸς τὴν τοιαύτην ἐνέργειαν τῆς θείας Προνοίας ἥθελεν ἐνεργήσῃ ἐν τῇ Ἑκκλησίᾳ πᾶς ποιμὴν ἔχων συναίσθησιν τῶν μεγάλων καὶ πολλῶν δικαιωμάτων, ὃν ἀπῆλαυσε παρὰ τῆς θείας χάριτος καὶ τῶν ὑποχρεώσεων, ἃς τὰ δικαιώματα ταῦτα ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ, καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ πᾶς ἄλλος ἐπαξίως θέλων νὰ κατέχῃ κοινωνικήν τινα σειρὰν καὶ θέσιν, ἐν ᾧ νῦν εὑρίσκεται, ἐὰν, ὅταν ἴδωσι χριστιανικὰς προαιρέσεις ἀδυνάτους ἀκόμη καὶ ἀστηρίκτους, μὴ ἔχούσας θεμέλια καὶ βάσεις ἐν τοῖς χριστιανικοῖς ἔργοις καὶ τῇ πίστει, θεωρήσωσιν ὡς καθῆκον αὐτῶν, ἵνα τοὺς τοιούτους ὑποδεεστέρους αὐτῶν νουθετήσωσι καὶ καταλήλως ὁδηγήσωσι, πρῶτοι αὐτοὶ παρέχοντες τὸ ἀξιομίμητον τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς παράδειγμα. Μεγάλη δὲ καὶ ἀπειρότερος ἡ λάμψις καὶ ἡ ἐπιρροὴ τῆς ἀρετῆς. 'Οπουδήποτε καὶ ἀν αὐτῇ εὑρεθῆ θὰ προσελκύσῃ εἰς ἑαυτὴν τοὺς πάντας καὶ θὰ γοητεύσῃ ὅλους τοὺς παρευρισκομένους. Τί ἐσήμαινεν ὅτι ἦτο δι Τιμόθεος νεαρὸς ἀκόμη; ἢ μήπως δλον ἐκεῖνο τὸ πλήθος, ὅπερ παρηκολούθη τὸν Πέτρον ἢ τὸν ἀπόστολον Παῦλον ἢ τοὺς ἄλλους ἀποστόλους ἀπέβλεψέ ποτε εἰς τὴν ἡλικίαν αὐτῶν καὶ ἔδιωκεν εἰς αὐτὴν καὶ μόνην σημασίαν περιφρονῆσαν τὴν ἄλλην ἐνάρετον τῶν ἀγίων ἐκείνων ἀνδρῶν πολιτείαν; Οὐδέποτε τοιοῦτον τι ἐγένετο, ἀλλ' ἀσχέτως πρὸς τὴν ἡλικίαν καὶ τὰ ἄλλα παρόμοια δὲνάρετος μόνον διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ, καὶ ἐνώπιον πλήθους εὐρισκόμενος καὶ διδάσκων ἐπευφημήθη καὶ κατ' ἴδιαν νουθετῶν μετ' εὐλαβείας ἥκουσθη καὶ ἀγαπῶν τὸν Θεὸν καὶ

τὸν πλησίον ἐξετιμήθη ὡς εἰλικρινῶς τοῦτο πράττων καὶ τὴν πολιτείαν αὐτοῦ πρὸς τὰς θείας παραγγελίας ρυθμίζων ἐπηγένεθη, χωρὶς οὐδέποτε οὐδεμία ἀμφιβολία νὰ ταράξῃ τὸν νοῦν τοῦ φρονίμου πλησίου του περὶ τῆς σταθερότητος τῆς εἰς Θεὸν πίστεως τοῦ ἐναρέτου καὶ τῆς στερρᾶς αὐτοῦ ἀποφάσεως, ὅπως κατὰ τὸ δυνατὸν εἰς ἄνθρωπον ἀπομακρυνθῇ ἡθικῶς ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ ἀφοσιωθῇ εἰς δοξολογίαν τοῦ ἀγίου τοῦ Θεοῦ ὄνόματος. Εἰς οἰανδήποτε ὅμως ἡθικὴν ἀκμὴν καὶ ἀν φθάσῃ ὁ ἄνθρωπος καὶ περὶ ταύτης ἔχει σχηματίσῃ ἰδέαν τινά, εἴτε ἐκ τῆς ἴδιας συναισθήσεως, εἴτε ἐκ τῆς περὶ αὐτοῦ ἰδέας τῶν ἄλλων, ὅφείλει ποτὲ νὰ μὴ λησμονεῖ ὅτι ἔστιν ἄνθρωπος, ὅτι ὑπόκειται εἰς πλάνας, ἀφ' ὧν μόνος ὁ ἀναμάρτητος Θεὸς δύναται νὰ ἐξάγῃ αὐτὸν καὶ τούτου ἔνεκα ὅτι ἐν πάσῃ στιγμῇ τοῦ βίου του ἔχει ἀνάγκην τῆς ἀνωθεν ἐνισχύσεως πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ δρόμου τῆς ἀρετῆς, ὃν ἐξέλεξε· ὁ θεῖος δὲ νόμος καὶ ἡ μελέτη αὐτοῦ εἶνε τὸ μέσον, τὸ ὅποιον θὰ παράσχῃ εἰς τὸν χριστιανὸν τὴν ἀναγκαιοτάτην ταύτην θείαν ἐνίσχυσιν καὶ ἀντίληψιν ἐνθαρρύνων συγχρόνως αὐτὸν πρὸ ἀπρόσκοπτον ἐκπλήρωσιν τῶν θείων προσταγμάτων. Ἡ ἐκ τῆς ἐπισταμένης ἀναγνώσεως τοῦ θείου νόμου διδασκαλία πρέπει νὰ τίθεται ὡς βάσις καὶ θεμέλιον πάσης περὶ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ τῶν μετ' αὐτὸν διδασκαλίας, διότι δὶ' αὐτῆς καὶ μόνης ἐπιτυγχάνεται ἡ ἀνύψωσις τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν πρέπουσαν αὐτῶν θέσιν καὶ ἡ καθαγίασις αὐτῶν. Ἰδοὺ ὅποια τις εἶνε ἡ σημασία τῆς μελέτης τοῦ θείου νόμου, δὶ' ἣν ἀκριβῶς ἀκόμη καὶ πρὸς τὸν Τιμόθεον, ὅστις ὑπὸ ὅλως ἐξαιρετικὰς περιστάσεις, δῆλα δὴ κατόπιν προφητείας, ἔλαβε τὸ χάρισμα τῆς ἀρχιερωσύνης, ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἔγραψε τὸν πατρικωτάτους ἐκείνους λόγους «Ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἔσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ γένη ἐν πᾶσιν».

20 Ιανουαρίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

—νοτον—

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΟΥ

ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ

(Β' Τιμοθ. 3, 10—15.).

Παραγνώρισις τῆς ἀρετῆς ἐν τῷ κόδυῳ τούτῳ. — Πρόσκαιρος θρίαμβος τῆς κακίας. — Ἀμοιβὴ τῶν δικαίων ἐν τῇ αἰωνιότητι.

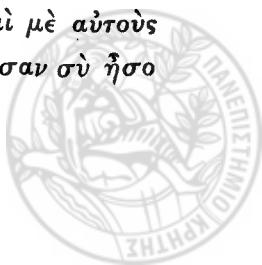
Μὲ καρδίαν τεθλιμμένην καὶ δακρύβρεκτον ὁφθαλμὸν βλέπων ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου τὴν ἀιθρωπίνην κακίαν, ἔλεγε μὲ βαρυθυμίαν ὅτι ὁ κόσμος, ὃστις ἐν τῷ ποιηρῷ κεῖται, θὰ καταδιώξῃ τὸ ἔργον του καὶ ἔκείνους, οἱ ὁποῖοι τὸ ἀνέλαβον, καὶ εἶχε δίκαιον. Ὁ κόσμος ἀείποτε παρεγνώρισε τὴν ἀρετήν. Τὴν παρεγνώρισε δὲ ἐκ συμφέροντος. Ἀριστα ἡ ἄγ. Γραφὴ ἐξεικονίζει τὰς σκέψεις τῶν ἀσεβῶν περὶ τοῦ δικαίου καὶ ἐναρέτου λέγουσα τὰ ἔξῆς περίπου. «Σκιᾶς πάροδος ὁ βίος ἡμῶν καὶ οὐκ ἔστιν ἀναποδιστιὸς τῆς τελευτῆς ἡμῶν ὅτικατεσφραγίσθη καὶ οὐδεὶς ἀνεστράφη, δεῦτε οὖν καὶ ἀπολαύσωμεν τῶν ὄντων ἀγαθῶν»... «ἐνεδρεύσωμεν δὲ τὸν δίκαιον ὅτι δύσχρηστος ἡμῖν ἔστι καὶ ἐναντιοῦται τοῖς ἔργοις ἡμῶν καὶ ὄνειδίζει ἡμῖν ἀμαρτήματα νόμουν». Οἱ ἀσεβεῖς δηλ., οἱ ὁποῖοι δυστυχῶς εἶναι πάντοτε πολλοὶ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, οὐδὲν ἄλλο σκέπτονται εἰμὴ πῶς νὰ ἀπολαύσουν τὰ παρόντα ἀγαθά, πῶς νὰ χαροῦν τὸν κόδυον, ὅπως κοινῶς σήμερον λέγουν. Πρὸς τοῦτο ὅμως ἔχουν ἀνάγκην πλούτου καὶ χρημάτων. Καταδυναστεύουν λοιπὸν τὸν πτωχόν, ἀρπάζουν ἀπὸ τὴν χήραν, γέροντα πολιὸν τὸν ρίπτουν εἰς τοὺς δρόμους, καὶ ἐν γένει πράττουν πᾶσαν ἀδικίαν διὰ νὰ προμηθευθοῦν τὰ μέσα τῆς εὐφροσύνης «ὅτι αὐτῇ ἡ μερὶς αὐτῶν καὶ ὁ κλῆρος αὐτῶν». Ἀλλὰ εἰς ὅλας αὐτῶν τὰς ἀδικίας ἐναντιοῦται ὁ δίκαιος. Αὐτὸν εὐκόλως δὲν ἡμποροῦν νὰ διαφύγουν. Τοὺς ὄνειδίζει διὰ τὰς ἀδικίας των καὶ καθιστᾷ αὐτὰς γνωστὰς εἰς τὸν κόσμον. Τυὺς ἐλέγχει,

τοὺς κτυπᾶ κατὰ πρόσωπον τὰς ἀμαρτίας των. Αὐτὰ βέβαια δλα δὲν εἰναι διόλου εὐχάριστα δὶ αὐτούς. Καὶ διὰ τοῦτο βαρὺ τοὺς φαίνεται καὶ μόνον νὰ τὸν βλέπουν. Ἐπομένως ὁ μόνος τρόπος διὰ νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ αὐτὸν εἶναι νὰ τὸν ἔξοντάσουν. Νὰ λείψῃ ὁ δίκαιος ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς διὰ νὰ μείνουν αὐτοὶ ἀνεξέλεγκτοι διὰ νὰ κάμουν ὅτι θέλουν. Ἐξ ὅλης αὐτῆς τῆς εἰκόνος τῆς ἀγίας Γραφῆς σαφῶς φαίνεται ὅτι ὁ κόσμος πάντοτε κατεδίωξε καὶ καταδιώκει τὴν ἀρετὴν διὰ λόγους ἴδιοτελεῖς. Διὰ τοῦτο δέ, ἐὰν ἔξετάσωμεν ὅλην τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν θὰ εὑρωμεν ὅτι πάθη ἀνθρώπινα, ἴδιοτελεῖαι καὶ συμφεροντολογίαι, οὐδένα δίκαιον ἀφῆκαν ἀκαταδίωκτον.

Πρὸ πάντων ὅμως ἡ ἱστορία τοῦ Χριστιανισμοῦ μᾶς παρουσιάζει φρικτὴν εἰκόνα ἀπείρων, ἀδίκων καὶ ἀδικαιολογήτων διωγμῶν κατὰ ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ὅχι μόνον κανὲν κακὸν ποτὲ οὔτε κἀν ἐσκέφθησαν ἄλλὰ καὶ ἀνέδειξαν ἀρετὰς ὅλως ἔξαιρετικὰς καὶ ἐκτάκτους. Πρώτιστον παράδειγμα πρόκειται ἡμῖν ὁ ἀδικώτερος τῶν θανάτων, ὁ σταυρικὸς θάνατος τοῦ ἀναμαρτήτου. Τοῦτο δὲ προβλέπων καὶ προλέγων ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ἔλεγε πρὸς τοὺς μαθητάς του «ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ θλύψιν ἔξετε». Καὶ ἄλλοτε πάλιν σαφέστερον «ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς λεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσι». Τοῦτο δὲ ἔχει ὑπὲρ ὄψιν καὶ ὁ θεῖος Παῦλος, ὅταν λέγη πρὸς τὸν Τιμόθεον, ὅσα διαλαμβάνει ἡ σήμερον ἀναγνωσθεῖσα ἀποστολικὴ περικοπή.

Μὲ ἡκολούθησεις, λέγει, καὶ μὲ ἐμιμήθης ὡς πιστὸς ἀκόλουθος καὶ μαθητής μου, ὥ τέκνον μου Τιμόθεε, εἰς ὅλα. "Οσα ἐδίδαξα, καὶ ὅσα ἔπαθα ὅλα τὰ γνωρίζεις. Ἡξέύρεις ποία ἦτο ἡ διαγωγή μου. Ἔγνώρισες ποία ἦτο ἡ ἐπιθυμία μου, ὁ σκοπός μου. Εἶδες τὴν πίστιν μου, τὴν ὑπομονήν μου, τὴν μακροθυμίαν μου. Γνωρίζεις τὴν καρδίαν μου, πόσον ἀγαπᾷ ὅλον τὸν κόσμον. Ἐπίσης γνωρίζεις τοὺς διωγμοὺς καὶ τὰ παθήματα, ὅσα ὑπέστην εἰς Ἀντιόχειαν, εἰς τὸ Ἰκόνιον, εἰς τὰ Λύστρα. Ὅταν οἱ Ἰουδαῖοι τῆς Ἀντιοχείας μὲ ἐδίωξαν ἔξω ἀπὸ τὰ ὄρια τῆς χώρας των ἥσο μαζὸν μου καὶ τὸ εἶδες μὲ τοὺς ἰδίους ὁφθαλμούς σου. Ὅταν οἱ Ἐβραῖοι τοῦ Ἰκονίου συνώμοσαν μαζὸν μὲ τοὺς Ἑθνικοὺς καὶ μὲ αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως καὶ μὲ ὑβρισαν καὶ μὲ ἐλιθοβόλησαν σὺ ἥσο

πλησίον μου. Ὅταν τέλος εὶς τὰ Λύστρα ὁ ὄχλος ἐπετέθη ἐναντίον μου καὶ μὲ ἐλιθοβόλησε πάλιν σὺ ἡσο μαζύ μου. Ἀν ὅχι λοιπὸν ὅλους τοὺς διωγμούς μου, ἀλλὰ τούλαχιστον αὐτοὺς τοὺς τρεῖς τοὺς γνωρίζεις, διότι τοὺς εἶδες μὲ τοὺς ἴδιους ὄφθαλμούς σου. Ἀλλὰ μὴ νομίσῃς ὅτι μόνος ἐγὼ ὑφίσταμαι διωγμοὺς καὶ παθήματα ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων. Τὰ ἴδια ὑφίστανται καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι, ὃσοι θέλουν νὰ ζήσουν ὡς Χριστιανοὶ μὲ ἀρετὴν καὶ εὐσέβειαν. Καὶ αὐτοὶ καταδιώκονται καὶ αὐτοὶ ὑποφέρουν, διότι ὁ κόσμος κεῖται ἐν τῷ πονηρῷ καὶ τὸ συμφέρον τοῦ κόσμου ἀπαιτεῖ τὴν ἔξοντιωσιν τῶν δικαίων ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς.

Ἐξ ἐναντίας δὲ θὰ προκόψουν καὶ θὰ προοδεύσουν οἱ κακοὶ ἀνθρώποι, οἱ ψεύσται καὶ ἀπατεῶνες. Θὰ προκόψουν δὲ ἀπὸ τὸ κακὸν εὶς τὸ χειρότερον, καὶ τοὺς ἄλλους ἀπατῶντες καὶ ἑαυτούς. Καὶ τοὺς ἄλλους μὲν τοὺς ἀπατοῦν μὲ τὸν δόλον, μὲ τὴν ὑπόκρισιν καὶ ἀρπάζοντας τοιωτορόπως τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἐκτίμησίν των, καθὼς ὁ Φαρισαῖος τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου. Αὐτὸς καθὼς καὶ οἱ ἄλλοι ὅμοιοι του, προσηγόριζε πέρισσότερον πλῆθος. Ἔπειτα εὶς τὰς νηστείας κατεξέσχιζον τὰ πρόσωπά των διὰ νὰ φανοῦν ὅτι νηστεύουν. Καὶ ἐν γένει ἔκαμον εὶς τὸ φανερὸν ὅλα τὰ ἀπὸ τοῦ νόμου διατατόμενα διὰ νὰ ἐπισύρουν τὸν ἔπαινον καὶ τὰ ἐγκώμια τῶν ἀνθρώπων. Ἄφοῦ δὲ μὲ τοιαύτας ἀγυρτείας καὶ λαοπλανίας ἔξηπάτων τοὺς ἄλλους, κατώρθωνται νὰ ἔξαπατοῦν καὶ τὸν ἴδιον ἑαυτόν. Καὶ πρὸς ἀπόδειξιν προσέξατε εὶς τὴν προσένυχὴν τοῦ Φαρισαίου τῆς σήμερον ἀναγνωσθείσης Εὐαγγελικῆς περικοπῆς. «Οὐκ εἴμι ὡς οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων ἄδικοι, ἄρπαγες, μοιχοὶ ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ Τελώνης. Νηστεύω δὶς τοῦ Σαββάτου, ἀπὸδεκατῷ πάντα ὅσα κτῶματι». Ἡ ὑπερηφάνεια τὸν ἐτύφλωσε καὶ δὲν αἰσθάνεται πρὸς ποιὸν ἀπευθύνεται. Νομίζει ὅτι ἀπευθύνεται πρὸς ἀνθρωπον καὶ θέλει νὰ κρυψῇ. Θέλει νὰ ἀπατᾷ τὸν ἑαυτόν του. Καὶ κατορθώνει νὰ τὸν ἔξαπατᾷ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο χάνει τὸν μισθὸν τῶν καλῶν του πράξεων καὶ καταβαίνει ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ πλέον ἀμαρτωλὸς παρ’ ὅσον ἥτο ὅταν ἀνέβη. Προκόπτει ἐπομένως εὶς τὸ χειρότερον καὶ προετοιμάζει τὸν ἑαυτόν του διὰ τὴν αἰώνιον κόλασιν.

• Απὸ τὴν φρεναπάτην αὐτὴν πρέπει νὰ προφυλάττεται ὁ ἀληθῶς ἐνάρετος Χριστιανός. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀπόστολος ἀμέσως συμβουλεύει τὸν Τιμόθεον νὰ μένῃ στερεὸς καὶ ἀκλόνητος εἰς ὅσα ἔμαθε καὶ ἐβεβαιώθη ὅτι εἶναι ἀληθινά. «Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης». Διὰ νὰ βεβαιωθῇ κανεὶς ὅτι ἐν πρᾶγμα εἶναι ἀληθινόν, ἡ πρέπει νὰ τὸ δοκιμάσῃ ἡ πρέπει νὰ τὸ εἴπῃ ἄνθρωπος εἰς τὸν ὅποιον ἔχει ἐμπιστοσύνην ὅτι θὰ τοῦ εἴπῃ τὴν ἀληθειαν. 'Ο Τιμόθεος εἶχε καὶ τὰς δύο ἀποδείξεις. Διότι καὶ μόνος του ἐδοκίμασε τὴν ἀληθειαν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ἵδων πολλὰ θαυμάσια αὐτῆς, εἶχε δὲ καὶ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον διδάσκαλον, εἰς τὸν ὅποιον εἶχεν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην, Τὴν ἀληθειαν ὅμως τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας ὁ Τιμόθεος ἦτο καὶ μόνος του εἰς θέσιν νὰ ἐννοήσῃ, διότι ἐγνώριζε πολὺ καλὰ τὴν Π. Διαθήκην, τὴν ὁποίαν ἐσπούδαζεν ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας. "Οταν δὲ κανεὶς ἔχῃ ὡς ὁδηγὸν τὴν πίστιν εἰς τὸν Χριστὸν εὐκόλως δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἀληθῆ ἐννοιαν τῆς Π. Διαθήκης καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἐννοιαν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὑπάρχει ἡ ἀληθῆς σωτηρία.

• Η ἐμμονὴ λοιπὸν εἰς τὴν ἀρετὴν, ἡ πίστις εἰς τὸν Χριστὸν, ἡ ὑπομονὴ εἰς τοὺς διωγμοὺς, ἡ μακροθυμία εἰς τὰ παθήματα, ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ ἀγάπη ἐν τῇ διαγωγῇ καὶ ἡ ἀγνότης ἐν τῇ προθέσει εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὅποια θὰ ὑπερνικήσουν τὴν κακίαν τοῦ κόσμου. Δι' αὐτῶν θὰ τύχῃς τῆς ἀγάπης τοῦ οὐρανίου βασιλέως, ὁ ὅποιος θὰ σὲ προστατεύσῃ ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ κατὰ παντὸς κινδύνου καὶ θὰ σὲ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ πάντα πειρασμόν. Καὶ ἐν τῇ μελλούσῃ δὲ ζωῇ θὰ σὲ στεφανώσῃ μὲ τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον, ὡς ἔνδοξον στρατιώτην καὶ ὡς πιστὸν καὶ ἀφωσιωμένον αὐτοῦ θεράποντα καὶ φίλον. Γένοιτο !

26 Ιανουαρίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΑΣΩΤΟΥ*

(Α' Κορ. 6, 12—20).

Τὸ ἡθικὸν τοῦ ἀνθρώπου μεγαλεῖον.—Ἐν τίνι θέλει ἀπόδειξη
ὁ χριστιανὸς ὅτι ἐστὶν ἄξιος τῆς δωροθείσης
αὐτῷ ἐλευθερίας.

α' Άδελφοί, πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει.
πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐχ ἐγὼ ἔξουσιασθήσομαι διό
τινος».

‘Ο ἄνθρωπος, τὸ εὐγενέστερον καὶ τελειότερον τῶν ἐπὶ τῆς γῆς δημιουργημάτων τοῦ Θεοῦ, ἐξῆλθεν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῖς πεπροικισμένος κυρίως καὶ κατ’ ἔξοχὴν μὲν ἡθικὸν μεγαλεῖον, ὅπερ ἀπετελεῖτο ἐκ τοῦ λογικοῦ αὐτοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας. Καὶ ναὶ μέν, ἡ ἀμαρτία τῶν πρωτοπλάστων διέφθειρε τὸν νοῦν αὐτοῦ καὶ ἐξησθένισεν εἰς βαθὺν μέγαν τὴν θέλησίν του, ἀλλὰ τὸ μέγα ἔργον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Μονογενοῦς Τίον τοῦ Θεοῦ, τὸ ἀποτελειωθὲν διὰ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως Αὐτοῦ, ἐπανέφερε καὶ πάλιν εἰς ζηλευτὴν θέσιν τὰς λογικὰς τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεις καὶ ἐνεδυνάμωσε τὴν θέλησιν αὐτοῦ. ‘Ο χριστιανὸς τῇ βοηθείᾳ πάντοτε καὶ τῇ συνδρομῇ τῆς θείας χάριτος ὃν εἰς θέσιν ὅπως διακρίνῃ καὶ χωρίζῃ τὴν ἀρετὴν ἀπὸ τῆς κακίας, ἔχει καὶ τὴν ἐλευθερίαν, ὅπως θέλῃ καὶ προτιμᾷ τὴν πρώτην ἀπὸ τῆς δευτέρας καὶ ταύτην ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ

* Χάριν τῆς σειρᾶς προτιμᾶται ἡ ἐρμηνεία τῆς ἀποστολικῆς περικοπῆς τῆς χυριακῆς τοῦ Ασώτου ἀπὸ τῆς περικοπῆς τῆς ἑορτῆς.

πραγματοποιῆ. Καὶ καθ' ἥν στιγμὴν οὗτος θὰ ἐκλέξῃ τὴν ἀρετὴν καὶ ταύτην θὰ ἴδιοποιηθῇ, τότε καὶ μόνον θ' ἀποδείξῃ ὅτι εἶνε ἄξιος τοῦ θείου δώρου τῆς ἐλευθερίας καὶ ὅτι γνωρίζει νὰ τιμᾷ τὴν ἐν αὐτῷ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ· τὸ ἐναντίον θὰ παραστήσῃ αὐτὸν δοῦλον τῆς ἀμαρτίας, ἀνάξιον ὅπως φέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Περὶ τούτου δὲ ἀκριβῶς διδασκαλίαν πολὺ ὀφέλιμον εὑρίσκομεν ἐν τῇ σήμερον ἀναγνωσθείσῃ ἀποστολικῇ περικοπῇ ἐκ τῆς Α'. πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς τοῦ ἀποστόλου Παύλου.

'Η θέλησις τοῦ ἀνθρώπου οὐδένα πρὸς τὴν πρᾶξιν εἴτε τοῦ ἀγαθοῦ εἴτε τοῦ κακοῦ ἔχει περιορισμόν· εἶνε ἐλευθέρα πρὸς ἀμφότερα. 'Ἐν τούτοις ἴδιον τοῦ ἐπιθυμοῦντος καὶ διακρίνοντος τὸ ἀληθὲς αὐτοῦ συμφέροντος εἶνε ὅπως μηδέποτε πράττῃ τὸ κακόν, ὅπως πάντοτε τὴν ἀρετὴν ἀγαπᾷ καὶ ταύτην ὡς βάσιν ἐκάστης πράξεώς του καὶ σκοπὸν τοῦ βίου του θέτῃ. Ναί, ἐκεῖνος ὁ ὅποιος θέλει πείση ἑαυτὸν περὶ τοῦ συμφέροντος τῆς ἀρετῆς καμμίαν δὲν πρέπει νὰ δίδῃ σημασίαν εἰς τὸ εὐκολοκατόρθωτον τῆς κακίας καὶ τὸ φαινομενικῶς δύσκολον τῆς ἐναρέτου ζωῆς· διότι ἡ εὐκολία τῆς πρώτης ἔχει ἀποτελέσματα πολλάκις πολὺ λυπηρὰ καὶ ἀθεράπευτα, αἵτια δὲ δυστυχίας καθ' ὅλον τὸν ἀνθρώπινον βίον, ἐνῷ ἡ δυσκολία τῆς ἀρετῆς μετὰ τὴν κατόρθωσιν αὐτῆς φαίνεται αἵτια χαρᾶς μεγάλης καὶ ἀληθινῆς εὐδαιμονίας, συντελοῦσα αὐτὴ πάλιν εἰς διάκρισιν τῆς μεγάλης ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ σημασίας τοῦ ἀγαθοῦ. 'Αλλ' ἐκτὸς τούτου ὁ ἀνθρωπός, ὁ μὴ ἀναγνωρίζων τὸ συμφέρον τῆς ἀρετῆς καὶ ἀπὸ ταύτης ἀπομακρυνό μενος στερεῖ τὸν ἑαυτόν του τοῦ θείου δώρου τῆς ἐλευθερίας καὶ καθίσταται δοῦλος τῆς ἀμαρτίας, τῶν κακῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ὄρεξεων. Καὶ ἵνα πεισθῶ, εἰν περὶ τούτου ἀς στρέψωμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἐπὶ παραδείγματι εἰς τὰς διαφόρους τροφὰς καὶ τὴν κοιλίαν, εἰς τὴν ὅποιαν αὐταὶ διὰ τοῦ στομάχου φέρονται. Ποῖος εἶνε ὁ προορισμὸς των τροφῶν; Βεβαίως οὐδεὶς ἔτερος ἢ νὰ θρέψωσι τὸ σῶμα ἡμῶν καὶ συντελέσωσι διὰ τῶν τῇ κοιλίᾳ ἐνεργειῶν καὶ μεταποιήσεων αὐτῶν εἰς συντήρησιν· αὐτοῦ. Καὶ ὅμως, ἐὰν κάμη ὁ χριστιανὸς κατάχρησιν τῶν τροφῶν καὶ τῆς λειτουργίας τῆς κοιλίας, ἐὰν εἰς τὰς τροφὰς καὶ τὴν κοιλίαν, αἱ ὅποιαι δὲν ἔχουν εἰμὴ προσωρινὴν καὶ ὡρισμένην ἄξιαν δῶσῃ περισσοτέραν σημασίαν τῆς πρεπούσης, γίνεται δοῦλος τοῦ πάθους τῆς πολυφαγίας, γί-

νεται δοῦλος τῆς κοιλίας του· θεωρεῖ πλέον αὐτὸς ὁ πρὸς τὰ πνευματικὰ καὶ ὑψηλότερα ἔργα ὡρισμένος, μόνον ἔργον, μόνον καθῆκον του τὸ νὰ τρώγῃ καὶ γεμίζῃ τὸν στόμαχον καὶ τὴν κοιλίαν του, ἀδιαφορεῖ δὲ περὶ τῆς ἐκπληρώσεως καὶ ἐπιτυχίας τοῦ ἀγιωτέρου προορισμοῦ του, δι' ὃν ἀκριβῶς καὶ ἔχαρισθη εἰς αὐτὸν ἡ ἀληθὴς ἐλευθερία. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ παραγνωρίζων καὶ ὑποτιμῶν τὴν σημασίαν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, τοῦ προωρισμένου ὑπὸ τῆς θείας Προνοίᾳς καὶ Παντοδυναμίας ἵνα ἀναστῇ καὶ καταστῇ ἄφθαρτον, καθὼς τὸ σῶμα τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ εἰς διαφόρους σωματικὰς καταχρήσεις ἐπιδιδόμενος ἀποδεικνύεται καὶ αὐτὸς ἀνάξιος τῆς εἰς αὐτὸν δωρηθείσης ἐλευθερίας, καθόσον τὸ σῶμα αὐτοῦ, ὡς ᾖφειλε, δὲν ἀφιέρωσεν εἰς τὴν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐξυπηρέτησιν τοῦ θείου θελήματος, δι' ὅπερ ἀκριβῶς τοῦτο καὶ ἐπλάσθη. Πόσον λυπηρὰ διὰ τὸν ἔχοντα συνειδησιν τῆς θέσεώς του ἀνθρωπον καὶ πόσον φρικτὴ μία τοι- αύτη παραγνώρισις τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος! πόσον ὑ- βριστής καὶ πόσον ἀχάριστος ἀποβαίνει ἀπέναντι τῆς Ἱπερτάγης Ἀγα- θότητος ὁ εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἀμαρτάνων! Καὶ μολαταῦτα ὑπάρχουσι δυσ- τυχῶς οἱ νομίζοντες ὅτι ποιοῦνται χρῆσιν τῆς ἐλευθερίας των καὶ καθ' ἦν στιγμὴν διὰ τῶν τοιούτων των πράξεων ἥθελον φθάσῃ μέχρι τοῦ σημείου ἵνα ἀποχωρίσωσιν ἑαυτοὺς ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ὁποίου εἰσὶ μέλη καὶ προσ- κολλήσωσι τὰ σώματα αὐτῶν εἰς ἀμαρτωλὸν ὅν, μεθ' οὗ καὶ ἐνοῦνται εἰς ἐν σῶμα κατὰ τὸ γεγραμμένον καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 'Αλλ' εἰς τοὺς τοιούτους δούλους τῆς ἀμαρτίας, τοὺς ἔχοντας τόσον ἀσθε- νὲς τὸ πνευματικὸν τῆς διανοίας των φῶς δὲν πρέπει ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ ἐπιτραπῇ ἡ κλῆσις τοῦ χριστιανοῦ. Μόνον ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος καὶ τὴν ψυ- χὴν αὐτοῦ καὶ τὸ σῶμα, τὰ δύο ταῦτα συστατικὰ τοῦ ἀνθρώπου, τὰ ἀναπο- σπάστως πρὸς ἄλληλα συνδεδεμένα, ἀφιέρωσεν εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ, μόνιν ἐκεῖνος εἶνε ἀληθὴς χριστιανός, γνήσιον μέλος τῆς Ἑκκλη- σίας τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀνυπόκριτος ὄπαδός του· ὁ ἄλλος ψεύστης ἐστί, δοῦλος τοῦ πονηροῦ καὶ κατάδικος στενάζων ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἀμαρτίας. Οὐδέν, οὐδὲν ἀπολύτως πρέπει νὰ συνδέῃ τὸν πρῶτον μετὰ τοῦ ἀσεβήσαντος εἰς τὸ ἴδιον σῶμα καὶ ἀμαρτήσαντος οὗτως ἐν πλήρει συνειδήσει καὶ μετ' ἀπο-

φάσεως ἵνα ἐμμείνῃ ἐν τῇ κακίᾳ. Καὶ πραγματικῶς τοιοῦτος εἴνε ὁ εἰς σαρκικὰς ἀμαρτίας παραδιδόμενος· ἐὰν τὰ λοιπὰ ἀμαρτήματα προέρχονται ώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τοιαύτης ἡ ἄλλης τινὸς τῆς ψυχῆς διαθέσεως, προκαλουμένης ἔξωθεν, στιγμιαίας ἡ καὶ οὐχὶ πολὺ διαρκοῦς, ὁ μολύς αν τὸ ἴδιον σῶμα, τὴν ἰδίαν σάρκα, πράττει τοῦτο πάντοτε ἐξέσωτερικῆς στρεβλῆς καὶ διεστραμμένης αὐτοῦ σκέψεως καὶ ἀναλόγου ἀποφάσεως, ἥτις καὶ μόνη φθάνει ἵνα καταστήσῃ ὅχι μόνον τὸ σῶμα ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ αἰχμαλώτους τοῦ χειρίστου τῶν παθῶν. Ἡ ἀμαρτία λοιπὸν αὕτη εἴνε καὶ ἡ ἐπιφοβωτέρα· καὶ προκειμένης οὐχὶ πλέον τῆς διαπράξεως αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς μνείας ἀκόμη, ὁφείλει ὁ χριστιανὸς ἵνα ἐπιμελῶς ἀποφεύγῃ ὅπως καὶ ἀκούσῃ τὰ κατ' αὐτήν, διότι πρὸς τοὺς ἄλλους περιβάλλεται αὕτη ὑπὸ μεγάλης καὶ πολλῆς δολιότητος, δυναμένης ἵνα ἀπατήσῃ εὐκόλως τὸν ἀφελῆ καὶ καλοκάγαθὸν χριστιανόν. Ἐκτὸς τούτου προκειμένου περὶ τῆς χρήσεως τοῦ ἴδιου σώματος ὁ χριστιανὸς οὐδὲν ἔχει ἐπ' αὐτοῦ πραγματικὸν δικαίωμα· μὲν ἄλλους λόγους ἡ ἐλευθερία αὐτοῦ εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο ἔχει περιορισμοὺς πολλοὺς καὶ δικαίους. Ἡ ἴδιότης τοῦ ἡμετέρου σώματος ώς ναοῦ τοῦ ἐν ἡμῖν Ἅγίου Πνεύματος, ὅπερ ἀπὸ Θεοῦ ἔχομεν καὶ ἡ τωρινὴ αὐτοῦ σημασία, ἥτις ἀπὸ δουλικῆς καταστάσεως τῇ ἀμαρτίᾳ καὶ ταῖς συνεπείαις αὐτῆς διὰ μόνου τοῦ τιμίου Λίματος τοῦ Μονογενοῦς Τίον τοῦ Θεοῦ ἐξηγοράσθη παρέχουσιν ἄπαντα τὰ ἐκ τοῦ ἡμετέρου σώματος δικαιώματα εἰς τὸν Πανάγαθον Θεόν. Καθῆκον λοιπὸν ἀπαραίτητον καὶ πρώτιστον παντὸς χριστιανοῦ εἴνε ὅπως σὺν τῇ ἐξαγιάσει καὶ ἐξψώσει τοῦ πνεύματος αὐτοῦ ὑπεράνω τῶν γηίνων καὶ ματαίων τοῦ κόσμου τούτου σκέψεων καὶ φροντίδων μεριμνᾶς καὶ περὶ ἀναλόγου τοῦ σώματος αὐτοῦ πνευματικωτέρας ἐνεργείας πρὸς δόξαν· Ἐκείνου, εἰς ὃν ὀλος ψυχῆς τε καὶ σώματι ἀνήκει.

Γένοιτο!

2 Φεβρουαρίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΕΩ

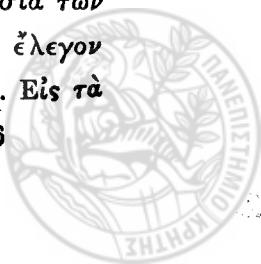
(Α' Κορινθ. 8, 8—9, 2).

Τί ἔσται τὰ εἰδωλόθυτα καὶ τί διδάσκει περὶ αὐτῶν ὁ Ἀπόστολος

Παῦλος.—Ποῦ ἔγκειται οὐ ἀληθὴς χριστιανικὴ γνῶσις.—

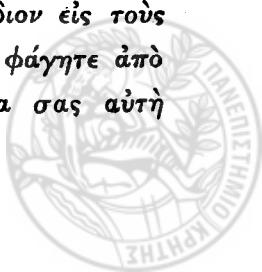
Πόσον μεγάλη ἀμαρτία εἶναι τὸ σκάνδαλον.

Πρὶν ἔλθῃ ὁ Χριστὸς εἰς τὸν κόσμον δύο θρησκεῖαι ἦσαν γνωσταί, η Ἰουδαϊκὴ καὶ η ἑθνικὴ η εἰδωλολατρεία. Τόσον η μία ὅσον καὶ η ἄλλη εἰς τὰς δημοσίους λατρείας καὶ τελετὰς μετεχειρίζοντο τὰς θυσίας. Ἐκαστος δηλ. ἀνθρωπος, θέλων νὰ ζητήσῃ τι ἀπὸ τὸν Θεόν, τὸν ὄποιον ἐλάτρευεν, η θέλων νὰ εὐχαριστήσῃ αὐτὸν δι' ἐν καλόν, τὸ ὄποιον τοῦ ἔγινε, μετέβαινεν εἰς τὸν ναὸν καὶ ἑθυσίᾳζεν ἐν μοσχάριον, η ἐν πρόβατον η κάνεν ἄλλο ζῷον. Τπῆρχον δὲ δύο εἰδη θυσίας, η λεγομένη ὀδόκαυτος θυσία η ὀδοκαύτωσις καὶ η συνήθης. Καὶ η μὲν πρώτη ἐγίνετο ὡς ἔξῆς : 'Ολόκληρον τὸ ζῷον, τὸ ὄποιον ἐπρόκειτο νὰ θυσιασθῇ ἐτίθετο εἰς τὴν πυρὰν καὶ ἐκαίετο. Ἐνῷ η συνήθης θυσία διέφερεν ἀπὸ τὴν πρώτην κατὰ τοῦτο, ὅτι ὅχι ὀλόκληρον τὸ ζῷον, ἀλλὰ μέλη τινὰ ὡρισμένα ἐκαίοντο, τό δὲ λοιπὸν μέρος παρετίθετο εἰς τράπεζαν, ὅπου ἐσυνάζοντο ὄλοι οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι τῆς οἰκογενείας, η ὄποιά ἐκαμνε τὴν θυσίαν καὶ συνέτρωγον. Καὶ εἰς μὲν τὴν Ἰουδαϊκὴν θρησκείαν, ὅπου ὅλα ησαν διατεταγμένα καὶ καθωρισμένα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἐγίνοντο ὅλα μὲ πολλὴν εὐλάβειαν καὶ μὲ πολλὴν τάξιν καὶ ἡσυχίαν. Τὸ ἴδιον ὅμως δὲν συνέβαινε καὶ εἰς τοὺς εἰδωλολάτρας. Αὐτοί, ἐπειδὴ η θρησκεία των ἥτο ἀνήθικος, εἰς αὐτὰ τὰ συμπόσια καὶ τὰ δεῖπνα ἐπραττον πᾶσαν ἀνήθικότητα. Τόσον δὲ κακὴν ἐντύπωσιν ἐκαμνον αἱ θυσίαι των αὐταὶ καὶ τὰ συμπόσιά των εἰς τοὺς ἀθώους τῶν πρώτων χρόνων χριστιανούς, ὥστε οὗτοι ἔλεγον τοὺς μὲν θεούς των δαίμονας, αὐτοὺς δὲ ἐθεώρουν δαιμονισμένους. Εἰς τὰ

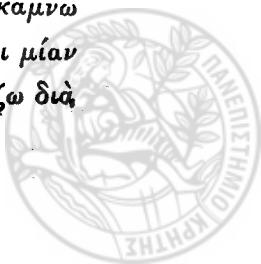

εἰδῶλα, τὰ ὁποῖα αὐτοὶ προσέκύνουν ὡς θεούς, οἱ χριστιανὸὶ ἀπέδιδον διαβολικὴν δύναμιν καὶ ἐνέργειαν. Κάθε πρᾶγμα δέ, τὸ ὁποῖον οἱ εἰδωλολάτραι μετεχειρίζοντο εἰς τὰς τελετάς των, τὸ ἐθεώρουν δαιμονικὸν καὶ μὲ βδελυγμίαν τὸ ἀπέφευγον. Καὶ τὰ κρέατα λοιπόν, τὰ ὁποῖα ἐπερίσσευνον ἀπὸ τὰς θυσίας, τὰ ἀπεστρέφοντο ὡς διαβολικά. Αὐτὰ δὲ εἶναι τὰ εἰδωλόθυτα, περὶ τῶν ὁποίων κάμνει λόγον ὁ ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὴν ἀναγινωσκομένην ἀποστολικὴν περικοπήν. Ἀφορμὴν νὰ γράψῃ ὅσα γράφει ἔδωκαν εἰς τὸν Ἀπόστολον οἱ Κορίνθιοι, ὡς ἔξῆς. Παρὰ τὴν κοινὴν ἰδέαν ὃπου εἶχον οἱ χριστιανὸὶ διὰ τὰ εἰδωλόθυτα, μερικοὶ ἔχοντες μεγαλειτέραν μόρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν πνευματικήν, ἐφρόνουν ὅτι τὰ εἰδωλόθυτα αὐτὰ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ κοινὰ κρέατα. Εἶχον δὲ τοιοῦτον φρόνημα διότι ἐγνώριζον ὅτι τὰ εἰδῶλα δὲν ἔχουν καμμίαν ὑπόστασιν «οὐδὲν εἰδωλον ἐν κόσμῳ», τὸ ὁποῖον ἦτο ἀληθές. Κάθε καλλιτέχνης ἡδύνατο ἡ ἀπὸ ξύλου ἢ ἀπὸ πέτραν ἡ ἀπὸ ἄλλην ὑλην νὰ κάμη ἐν εἰδωλον, ἐν ἄγαλμα, τὸ ὁποῖον καμμίαν ἄλλην ἰδιότητα δὲν εἶχεν. Ἀδιάφορον τί ἐφρόνουν περὶ αὐτοῦ ἐκεῖνοι, ὃπου τὸ ἐλάτρευον ὡς θεὸν καὶ προσέφερον θυσίας. Εἶχον λοιπὸν δίκαιον ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἐφρόνουν ὅτι τὰ εἰδωλόθυτα εἶναι κοινὸν κρέας, τὸ ὁποῖον ἡδύναντο νὰ φάγωσι χωρὶς νὰ κάμουν καμμίαν ἀμαρτίαν. Ἡ-ααν ὅμως ἔξ ἄλλου οἱ ἀπλούστεροι χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι ὅταν ἐβλεπον τοὺς ἄλλους νὰ τρώγουν εἰδωλόθυτα κρέατα ἐσκανδαλίζοντο. Αὐτὴν λοιπὸν τὴν κατάστασιν μαθὼν ὁ ἀπόστολος Παῦλος διδάσκει τοὺς Κορινθίους ποία εἶναι ἡ ἀληθεία καὶ πῶς πρέπει ὁ ἀληθῆς χριστιανὸς νὰ πολιτεύηται εἰς τὸ ζήτημα τῶν τροφῶν.

Δὲν εἶναι, λέγει, τὸ φαγητὸν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς παρουσιάσει εὐπροσώπους ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Οὔτε ὅταν φάγωμεν θὰ γίνωμεν περιστότερον ἐνάρετοι, οὔτε ἐὰν δὲν φάγωμεν θὰ χάσωμεν μέρος τῆς ἀξίας μας. Σεῖς, λέγει, οἱ ὁποῖοι γνωρίζετε τὴν ἀληθῆ σημασίαν τῶν εἰδωλοθύτων, νομίζετε ὅτι μὲ τὸ νὰ φάγετε κρέας εἰδωλόθυτον θὰ ἐξάρετε περιστότερον τὴν ἀξίαν σας καὶ τὴν ἀρέτην σας. Ἀλλὰ χρειάζεται μέγαλη προσοχή, μήπως διὰ νὰ ἐπιδείξητε τὰς γνώσεις σας, γίνεται ἐμπόδιον εἰς τοὺς ἀπλούστερους. Ορθῶς φρονεῖτε καὶ ἔχετε τὴν ἔξουσίαν νὰ φάγητε ἀπὸ τὰ εἰδωλόθυτα κρέατα. Προσέξατε ὅμως μήπως ἡ ἔξουσία σας αὐτὴ

σκανδαλίσῃ κανένα ἀδελφόν σας, ὁ ὅποιος δὲν ἔχει τόσας γυνώστεις, δόσας σεῖς ἔχετε. Διότι εἶναι δυνατὸν νὰ συμβῇ τὸ ἔξῆς: Εἰς ἐκ τῶν ἀπλουστέρων χριστιανῶν νὰ ἵδη ἔνα ἄλλον ἀνεπτυγμένον χριστιανὸν νὰ κάθεται μέσα εἰς εἰδωλικὸν ναὸν καὶ νὰ τρώγῃ εἰδωλόθυτα κρέατα. Τὶ θὰ εἴπῃ τότε ὁ ἀπλοῦς χριστιανός; Δὲν θὰ διδαχθῇ καὶ αὐτὸς νὰ τρώῃ εἰδωλόθυτα; Καὶ ὅταν μὲν διδαχθῇ καὶ αὐτὸς ἀκριβῶς ποίᾳ εἶναι ἡ ἀληθής ἰδιότης τῶν εἰδώλων καὶ τῶν εἰδωλοθύτων, ἔχει καλῶς. Ὁταν δῆμος τρώγῃ αὐτὰ μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι εἶναι διαβολικὰ, δὲν θὰ πράξῃ ἀμαρτίαν; Τοιουτορόπως λοιπὸν εἰς ἀπλοῦς ἀδελφός σου καταστρέφεται ἡθικῶς διὰ τὴν ἰδικήν σου γυνώσιν, διὰ τὸ ἰδικόν σου παράδειγμα. Ἐνῷ διὰ νὰ κατωρθωθῇ ἡ σωτηρία αὐτοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου, ἀπέθανεν ὁ Χριστός. Τοιουτορόπως δέ, λέγει, σκανδαλίζοντες τοὺς ἀδελφούς σας καὶ καταστρέφοντες αὐτοὺς ἡθικῶς, ἀμαρτάνετε εἰς τὸν Χριστὸν, διότι κατ’ αὐτὸν τὸν τρόπον ματαιώνεται τὸ ἔργον του. Διὰ τοῦτο λέγει ὁ Ἀπόστολος· ἐὰν τούλαχιστον ἐπρόκειτο δι’ ἐμέ, ὅταν ἐννοήσω πῶς ἐν φαγητὸν οἰονδήποτε σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου δὲν θὰ φάγω εἰς τὸν αἰῶνα τὸ φαγητὸν ἐκεῖνο. Καὶ ἐάν, μὲ τὸ νὰ φάγω εἰδωλόθυτον κρέας, γίνομαι ἀφορμὴ σκανδάλου εἰς τὸν ἀδελφόν μου, ποτὲ εἰς τὴν ζωήν μου δὲν θὰ φάγω οὔτε ἀπλοῦν κοινὸν κρέας. Τόσον παραμικρὸν πρᾶγμα εἶναι τὸ φαγητὸν διὰ τὸν χριστιανόν, ὥστε ποτὲ δὲν πρέπει δι’ αὐτὸν καὶ μόνον νὰ θελήσῃ νὰ σκανδαλίσῃ τὸν ἀδελφόν του. Ἐπομένως καὶ σεῖς, ὁ Κορίνθιοι, τὸ ἴδιον πράξατε εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο. Διότι τὸ νὰ θέλῃ κανεὶς νὰ δείξῃ τὰς γυνώστεις του καὶ τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξίν του εἰς πράγματα, τὰ ὅποια θὰ βλάψουν τὸν ἀδελφόν του εἶναι μεγάλη ἀμαρτία. Ἀποφεύγετε τὸ σκάνδαλον, διότι μεγάλην τιμωρίαν ἀπειλεῖ διὰ τοὺς σκανδαλοποιοὺς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ. «Ούαί, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, δι’ οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται». Πρὸς ἐπιβεβαίωσιν δὲ τῶν λεγομένων του φέρει τὸν ἑαυτόν του ὡς παράδειγμα. Καὶ ἐγώ, λέγει, εἶμαι Ἀπόστολος, καὶ ἐγὼ εἶμαι ἐλεύθερος νὰ κάμω ὅτι θέλω, καὶ ἐγὼ ἔχω ἔξουσίαν νὰ φάγω καὶ νὰ πίω δωρεὰν ἀπὸ ἐκείνους, διὰ τοὺς ὅποιους ἔργαζομαι. Ἀλλὰ δὲν τὸ κάμνω διότι φοβοῦμαι τὸ σκάνδαλον. Ἐκαστος ἀνθρωπος, ὁ ὅποιος κάμνει μίαν ἔργασίαν πληρώνεται. Δίκαιον λοιπὸν εἶναι καὶ ἐγὼ, ὁ ὅποιος κοπιάζω διὰ

τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου νὰ ἔχω κάποιον μισθὸν, κάποιαν ἀμοιβὴν. Ποτὲ ὅμως ἀπὸ πουθενὰ οὔτε ἐζήτησα οὔτε θὰ ζητήσω ἀμοιβὴν διὰ τοὺς κόπους μου. Ὁχι διότι δὲν τὸ θεωρῶ δίκαιον· διότι καὶ δίκαιον καὶ λογικὸν εἶναι· ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ γίνω ἀφορμὴ σκανδάλου.

“Ωστε, ἀδελφοὶ χριστιανοί, ἀφοῦ εἶναι γνωστὸν ὅτι βρῶμα ἡμᾶς οὐ παρίστησι τῷ Θεῷ, ἃς μὴ ἀκριβολογῶμεν τί θὰ φάγωμεν. Διὰ τὸν χριστιανόν, ὁ ὄποιος εἶναι ἀνθρωπος πνευματικός, ἀνθρωπος, ὁ ὄποιος μόνον εἰς τὸν οὐρανὸν πρέπει νὰ βλέπῃ καὶ μόνον διὰ τὸν οὐρανὸν νὰ προετοιμάζηται, εἶναι ἀδικον καὶ ἐν ἀκόμη λεπτὸν τῆς ὥρας νὰ θυσιάσῃ διὰ νὰ σκεφθῇ τί πρέπει νὰ φάγῃ. Ἡ κοιλιοδούλεία κατακρίνεται ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου καὶ εἶναι ἀντιχριστιανική. Περὶ τοῦ τί θὰ φάγωμεν σκέπτονται μόνον οἱ θυητόψυχοι ἐκεῖνοι ἀνθρωποι, οἱ ὄποιοι περιορίζουν τὸν ἀνθρωπον εἰς τὰ στενὰ ὄρια τοῦ παρόντος βίου. Αὐτοὶ λέγουσι «φάγωμεν, πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν». Ἐνῷ ὁ χριστιανὸς πρέπει νὰ ἔχῃ πάντοτε ὑπ’ ὄψιν του τὰ αἰώνια ἀγαθὰ τῆς μελλούσης ζωῆς, καὶ πρέπει νὰ ζῇ ἀναλόγως διὰ νὰ ἡμπορέσῃ μίαν ἡμέραν νὰ ἀξιωθῇ νὰ τὰ ἀπολαύσῃ. Γένοιτο !

9 Φεβρουαρίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΗΣ ΤΥΡΟΦΑΓΟΥ

(Ρωμ. ιγ'. 11—14 καὶ ιδ'. 1—4).

·**Η θέσις τοῦ χριστιανοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὴν μέλλουσαν ζωὴν.** —
Τρόπος τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ καὶ τίνα τὰ ἔργα τὰ ὅποια πρέπει
ν' ἀποφεύγῃ. — Σημασία τῆς σαρκὸς διὰ τὸν χριστιανόν. —
Ἡ κατάκρισις δλως ἀνάρρημοστος εἰς τοὺς πιστούς.

«·**Ἄποθάμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους καὶ
ἐνδυσώμεθα τὰ δπλα τοῦ φωτός.**»

Κατακουρασμένος ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ἄμαρτίας ἐστέναζεν ἀπαρηγόρη-
τα ὁ ἀνθρωπος. Ὁλίγα ἔτη ἐπέρασαν ἀφότου ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χρι-
στὸς ἐφανέρωτεν εἰς τὸν κόσμον τὸ θεῖον τοῦ οὐρανίου Αὐτοῦ πατρὸς
θέλημα καὶ τὴν ἀγίαν Αὐτοῦ διδασκαλίαν καὶ ἐν τούτοις καταπληκτικὰ
μεταδίδεται εἰς τὰ τέσσαρα τῆς οἰκουμένης πέρατα διὰ τῶν ἀγίων μαθη-
τῶν καὶ ἀποστόλων τοῦ Σωτῆρος τῆς ἀνθρωπότητος τὸ εὐαγγελικὸν τῆς
ἀγάπης πῦρ, φωνερῶν τὴν ἀληθινὴν ζωὴν καὶ τὴν ἔως τότε ἄγνωστον
ἀδελφωσύνην. Καὶ βλέπομεν διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ὅτι καὶ εἰς τὴν μεγά-
λην ἀκόμη πρωτεύουσαν τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους, ἡ ὅποια πολὺ ἀπεῖχεν
ἀπὸ τὴν Παλαιστίνην, εὐρίσκονται ἀδελφοὶ χριστιανοί, καὶ πρὸς αὐτοὺς
γρίφων ὁ ἀπόστολος τῶν ἔθνων Παῦλος ἐξηγεῖ τὰ μυστήρια τῆς χριστια-

νικῆς θρησκείας καὶ δίδει συμβουλὰς χρησίμους εἰς κατόρθωσιν βίου ἀναλόγου πρὸς τὴν πίστιν. Ἐκάστη λέξις αὐτοῦ ἔχει ἐντὸς αὐτῆς θησαυρὸν μέγαν ἐννοιῶν καὶ οἱ αἰώνες ὅλοι θὰ θαυμάζωσι καὶ θὰ ἀναγνωρίζωσι τὴν ἀπλότητα καὶ τὸ ὑψος, μεθ' ὧν ὁ ἄγιος οὗτος ἀνὴρ διαχαράτει τὰ ὅρια τῆς ἐνεργείας τοῦ χριστιανοῦ.

Αν μὲ πολύν, λέγει ἐν τῷ σήμερον ἀναγνωσθέντι ἀποσπάσματι, ἀν μὲ πολὺν ζῆλον καὶ χρηστὰς ἐλπίδας καὶ σταθερὰν περὶ ἀγίου βίου ἀπόφασιν κατὰ ἓνα καιρὸν ἐπιστεύσαμεν, τώρα δὲ φείλομεν ὅπως ἐμπράκτως ἀποδείξωμεν τὴν ἐντὸς ἡμῶν ὑπαρξιν τῶν αἰσθημάτων τούτων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, «περιστεύοντες ἅμα ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς», διότι εὑρισκόμεθα εἰς τὰ πρόθυρα πλέον τῆς σωτηρίας. Ο βίος ἡμῶν, ὁ πλήρης ἀμαρτημάτων, ἄτινα εἰς μόνον τὸν ἀρχηγὸν τοῦ σκότους ἰδιάζουσιν, ἔφθασεν εἰς τὸ τέρμα αὐτοῦ, πλησίον δὲ ἡμῶν φεγγοβολεῖ τὸ γλυκὺν καὶ παρήγορον φῶς τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ μακαριότητος. () στρατιώτης ὅταν πλησιάζῃ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ποθουμένου, ἔχει καθῆκον, ἵνα ἥνε προσεκτικώτερος καὶ μᾶλλον ἀφωσιωμένος εἰς τὸν ἀρχηγὸν αὐτοῦ· καὶ ἡμεῖς λοιπὸν εἰς τὸ σημεῖον τὸ παρὸν τῆς ζωῆς ἡμῶν καταντήσαντες καὶ εἰς τὸν στρατὸν τοῦ Μεγάλου βασιλέως ὑπηρετοῦντες, δὲ φείλομεν πρὸ παντός, ἵνα μισήσωμεν τὰ ἔργα ἐκεῖνα, ἄτινα ὑπηρέτας τοῦ ἀρχεκάκου θὰ μᾶς φανερώνωσι καὶ νὰ ἐνδυθῶμεν τὰ ὅπλα τοῦ φωτός, ἵτοι τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου, τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, τὸν θώρακα τῆς ἀγάπης καὶ δικαιοσύνης καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ Πνεύματος· προφυλαττόμενοι δὲ διὰ τούτων ἀπὸ πάσης ἔξωτερικῆς προσβολῆς, ἃς ποθήσωμεν ἐκ καρδίας συντρόφους ἡμῶν ἀχωρίστους τὴν προσευχὴν καὶ τὴν νηστείαν. Δὲν εἴμεθα πλέον εἰς τὸ σκότος, εἰς τὸ ὅποιον ἥτο βεβυθισμένη ἡ ἀνθρωπότης προτοῦ ἔλθῃ ὁ πανάγιος Λυτρωτής μας· τὸ ὄνομά του τὸ ἄγιον, τὸ ὅποιον φέρομεν ἡμεῖς οἱ χριστιανοί, μᾶς ἐπιβάλλει τιμὴν πρὸς αὐτὸν καὶ προσοχὴν πολλὴν εἰς τὸν ἑαυτόν μας. Τὰ ἀσεμνα συμπόσια καὶ αἱ ἀπρεπεῖς διασκεδάσεις, ἡ μέθη, ἡ ὁποία εἶνε χαρακτηριστικὸν μόνον τῶν ἀσώτων, αἱ ἀσεβεῖς τῶν ἐχθρῶν τῆς ἐγκρατείας πράξεις, αἱ φιλονεικίαι, ὁ φθόνος τοῦ ἀδελφοῦ καὶ πάντα τὰ παρόμοια ἀπὸ ἡμᾶς πρέπει νὰ λείψωσιν. Ήμεῖς ἔχομεν ζωντανὸν παράδειγμα βίου ἄγιον, τὸν Κύριον ἡμῶν

Ίησοῦν Χριστόν· αὐτὸν μιμηθῶμεν καὶ εἰς τὰ ἵχνη αὐτοῦ θελήσωμεν νὰ βαδίσωμεν, ἀποτυπώνοντες ὅσον εἶνε δυνατὸν εἰς τὴν ἰδικήν μας ἐνέργειαν τὰς πράξεις ἔκείνου. Καὶ ἐπειδὴ εἶνε ἀληθὲς, ὅτι ἡ ζωὴ χαρίζεται ὑπὸ μόνου τοῦ παναγάθου εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὁ χριστιανὸς ἔχει καθῆκον, νὰ περιποιῆται τὴν σάρκα αὐτοῦ κατὰ τρόπον τοιούτον, ὁ ὅποιος χρειάζεται διὰ νὰ μὴ καταστραφῇ ἡ ὑγεία τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος· ἀλλως γίνεται πρόξενος ὁ πιστὸς εἰς ἑαυτὸν ἀνιατρεύτου βλάβης καὶ σφαλμάτων ἡθικῶν δύσκολα διορθουμένων.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἔκείνην τῶν πρώτων χρόνων τοῦ χριστιανισμοῦ, ὅπότε καὶ ἔξΙουδαίων καὶ ἔξι θνικῶν πάμπολλοι προσήρχοντο εἰς τὴν ἀληθινὴν πίστιν, ὑπῆρχον μεταξὺ τῶν πιστῶν μερικοί, μὴ ἐμβαθύναντες ἀκόμη εἰς τὸ πνεῦμα τῆς θρησκείας τοῦ Κυρίου ὥμων Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀδθενεῖς ἐνεκα τούτου τῷ πίστει, οἱ ὅποιοι ἐνόμιζον ὅτι ὥφειλον, ἵνα καὶ ἐν τῇ νέᾳ χριστιανικῇ καταστάσει τηρῶσιν αὐστηρὰ τὰς διατάξεις τοῦ παλαιοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου περὶ τροφῆς. Καὶ περὶ τούτων φροντίζων ὁ ἀπόστολος Παῦλος συμβουλεύει τὰ δέοντα εἰς τὸν τελειοτέρους χριστιανούς, τὸν ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος ἐπὶ τῆς σωματικῆς καὶ ἡθικῆς ὑγείας κρίνοντας τὸ εἶδος καὶ τὸ ποσὸν τῶν φαγητῶν, καὶ προτρέπει αὐτούς, ἵνα περιποιῶνται τὸν ἀδυνάτους ἐν τῇ χριστιανικῇ πεποιθήσει πρὸς ἀποφυγὴν σκανδάλων καὶ ὑποστήριξιν αὐτῶν ἐν τῇ ὄρθῃ διδασκαλίᾳ, καὶ τούτο μὲ τὴν μεγαλειτέραν ἡσυχίαν τῆς συνειδήσεως αὐτῶν. Καὶ ὁ γνωρίζων δὲ ὅτι τὸ «εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα οὐ κοινοῦ τὸν ἄνθρωπον» καὶ ὁ ὑπερβολικὴν σημασίαν δίδων εἰς τὰς τροφὰς καὶ τούτου ἐνεκα μόνον λαχανικὰ ἐσθίων, χρέος ἔχουσιν, ἵνα μὴ κατακρίνωσι καὶ περιφρονῶσιν ἀλλήλους, διότι οὐδὲν τοιοῦτο πράττει περὶ αὐτῶν ὁ κοινὸς αὐτῶν πατὴρ καὶ ποιητής, ὅστις ἀνέχεται αὐτούς, καὶ ἴδια τέκνα ἀναγνωρίζει καὶ ποιεῖ καὶ εἰς κληρονομίαν τῶν ἀγαθῶν ἔκείνων, «ἄδικος οὐκ εἶδε, καὶ οὐδὲ οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη» καθ' ἐκάστην στιγμὴν μετὰ πολλῆς φιλανθρωπίας καλεῖ. Ἐφοῦ δὲ πάντες οἱ χριστιανοὶ εἶνε ἵσοι ἀπέναντι τοῦ ὑπερτάτου Δεσπότου αὐτῶν, οὐδεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα, ἵνα κρίνῃ καὶ κατηγορῇ τὰς πράξεις ξένου δούλου, ὅσον δήποτε εὐτελής καὶ ἀνθεωρῆται ὁ κρινόμενος. Ο πλούτος, ἡ δόξα, η ἡλικία, τὰ φυσικὰ καὶ

ἐπίκτητα προτερήματα, καθὼς καὶ πᾶν ἄλλο τοιοῦτο εἶνε ἐφήμερα· διὰ ταῦτα, ἀν εἰς ἡμᾶς εὑρίσκωνται, αἶνον μόνον ὁφείλομεν τῷ Ὄψιστῳ, οὐχὶ δὲ κατάκρισιν τοῦ πλησίου. Ἡ δύναμις τῆς ὄρθης στάσεως τούτου, ἡ καὶ ἡ ἡθικὴ πτῶσις τοῦ ἄλλου ὑπὸ τοῦ Θεοῦ μόνον θὰ κριθῇ. Καὶ ὅταν χωλαίνῃ τις περὶ τὴν πίστιν καὶ τὰ ἥθη, θὰ εὑρῃ ποδηγέτην αὐτὸν τὸν πανταχοῦ παρόντα καὶ «μὴ θέλοντα τὸν θάνατον τοῦ ἀμαρτωλοῦ ἔως τοῦ ἐπιστρέψαι καὶ ζῆν αὐτόν», διότι Αὐτός, ὅστις ἀπὸ τοῦ κατωτάτου βαράθρου ἐρρύσατο ἡμᾶς, «δυνατός ἐστι στῆσαι αὐτόν».

Θάρρος λοιπὸν διὰ τὰς δοκιμασίας τοῦ παρόντος βίου, πιστὴ ἀφοσίωσις εἰς τὴν σημαίαν τῆς θρησκείας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, προφύλαξις τῆς γλώσσης ἡμῶν ἀπὸ κατακρίσεως τοῦ πλησίου καὶ ἡσυχία περὶ τοῦ μέλλοντος, τὰ τέσσαρα ταῦτα ἐν ὀλίγαις λέξεσιν εἶνε τὰ σοφὰ διδάγματα τὰ ὅποια μᾶς δίδει ἡ ἀναγνωσθεῖσα σημερινὴ ἀποστολικὴ περικοπή.

16 Φεβρουαρίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

— — —

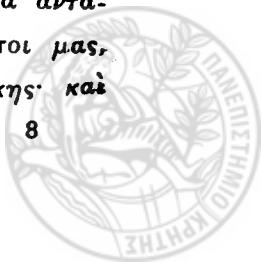
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ Α' ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΩΝ ΝΙΣΤΕΙΩΝ.

(Ἐδρ. 11, 24—40).

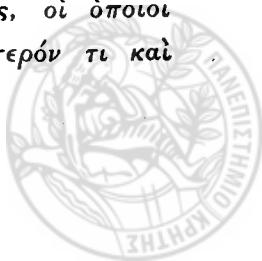
·**Ἡ πίστις πάντα ὑπομένει. — Ἡ πίστις πάντα δύναται.**

Ὑποδχέσεις τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς πιστεύοντας.

·Εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ μάλιστα εἰς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εὐρίσκομεν συχνὰ νὰ ἐγκωμιάζηται ἡ πίστις καὶ νὰ ἔξαιρεται ἡ ἄπειρος αὐτῆς δύναμις καὶ ὡφέλεια καὶ τὰ σωτήρια καὶ ψυχωφελῆ αὐτῆς ἀποτελέσματα. Πρὸ πάντων ὅμως ἡ πρὸ δλίγου ἀναγνωσθεῖσα ἀποστολικὴ περικοπὴ μὲ θαυμασίαν δύναμιν λόγου καὶ μὲ παραδείγματα ἔξ αὐτῆς τῆς ἀγ. Γραφῆς ἀποδεικνύει τὴν σωτηριώδη αὐτῆς δύναμιν. Ἀφοῦ προηγουμένως ὁ Ἀπόστολος ἀπέδειξεν ὅτι ἡ χριστιανικὴ θρησκεία εἶναι ἐκείνη ἀκριβῶς ἡ θρησκεία, τὴν ὃποίαν ὑπεσχέθη ὁ Θεὸς διὰ τῶν προφητῶν του καὶ διὰ τὴν ὃποίαν ὡς προετοιμασίαν καὶ προπαρασκευὴν ἔδωκε τὸν Μωσαϊκὸν νόμον, ἔξαγει τὸ συμπέρασμα ὅτι ἀφοῦ τοιαύτη θεία καὶ ἀληθῆς εἶναι ἡ χριστιανικὴ θρησκεία, ὁφείλομεν νὰ πιστεύωμεν ἀδιστάκτως εἰς τὰς δοθείσας ὑποσχέσεις καὶ ἐντὸς δλίγου χρόνου ἡ πίστις ἡμῶν θὰ ἀνταμειφθῇ καὶ θὰ βραβευθῶσιν οἱ ὑπὲρ αὐτῆς ἀγῶνες καὶ κόποι μας, καθὼς τοῦτο συνέβη καὶ εἰς τοὺς ἀγ. ἀνδρας τῆς Π. Διαθήκης· καὶ

ἀρχίζει τὴν διὰ παραδειγμάτων ἀπόδειξιν. Ἀφοῦ δὲ πρῶτον ἀνέφερε τὸν πρὸ τοῦ νόμου ἁγίους ἄνδρας, μεταβάνει ἀκολούθως εἰς τὸν Θεόπτην Μωϋσῆν, εἰς τὸν ὅποιον καὶ περισσότερον ἐφιστᾶ τὴν προσοχὴν τῶν ἀναγνωστῶν του, ὃχι μόνον διότι μέγα σέβας ἔτρεφον πρὸς αὐτὸν οἱ Ἐβραῖοι, ἀλλὰ καὶ διότι, ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων ὑπὸ τὰς ὅποιας ἔζησε καὶ ἐκ τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὅποιον ἐνήργησε, παριστᾶ ἕκτακτον πρότυπον ἀληθοῦς πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὸν Θεόν. Καὶ πράγματι ποῖος δὲν θὰ θαυμάσῃ τὴν γενναιοψυχίαν του, ὅταν ἀκούσῃ εἰς τὴν σημερινὴν ἀποστολικὴν περικοπὴν ὅτι μόλις ἐμεγάλωσε καὶ ἔμαθε τὴν καταγωγὴν του, μόλις ἐγνώρισε τὸν Θεὸν τῶν Πατέρων του, οὐδὲ ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἐδίστασε νὰ περιφρονήσῃ καὶ παλάτια βασιλικὰ καὶ δόξας καὶ τιμᾶς καὶ αὐτὸν τὸν βασιλικὸν θρόνον τῆς Αἰγύπτου καὶ νὰ προτιμήσῃ τὰς ταλαιπωρίας, τὰς ὅποιας ὑπέφερον αἱ ὁμόφυλοι του ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους; Ἡτο θετὸς νίδος τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, εἶχεν εἰς τὴν διάθεσίν του ὅλα τὰ πλούτη καὶ ὅλους τοὺς θησαυροὺς τοῦ Αἰγυπτιακοῦ παλατίου, καὶ ὅμως ὅλα αὐτὰ τὰ ἀφησε καὶ ἐθεώρησε μεγαλήτερον πλοῦτον τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ, τ. ἐ. νὰ πάθῃ τὰ ἴδια, τὰ ὅποια ἐπαθεὶ καὶ ὁ Χριστὸς ἀπὸ μέρους ἐκείνων, τοὺς ὅποιους εὐηργέτησε καὶ τοῦτο, διότι, λέγει, ἀπεβλεπεν εἰς τὴν μισθαποδοσίαν δηλ. εἰς τὰ αἰώνια ἀγαθά, μὲ τὰ ὅποια ὁ Θεὸς ἀνταμείβει ὅλους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι χάριν τῆς πίστεως ὑποφέρουσι κακουχίας καὶ ταλαιπωρίας. Ἀφοῦ δὲ ὁ θεῖος Ἀπόστολος μὲ τὴν δυνατὴν συντομίαν ἀκολούθως διηγήθη τὰ μεγάλα κατορθώματα, τὰ ὅποια οἱ μετὰ τὸν Μωϋσῆν ἄγιοι ἄνδρες τῆς Π. Διαθήκης κατώρθωσαν διὰ τῆς πίστεως, τὰς θλίψεις καὶ κακουχίας, ὅσας δι' αὐτὴν ὑπέστησαν, τὰς βασάνους καὶ τὰ μαρτύρια, εἰς τὰ ὅποια χάριν τῆς πίστεως ὑπεβλήθησαν, ἐπιφέρει κατόπιν ὅτι ὅλοι οὗτοι, μολονότι τόσα ὑπέστησαν ὑπὲρ τῆς πίστεως, μολονότι διὰ τῶν παθημάτων καὶ τῶν κατορθωμάτων αὐτῶν ἐμαρτυρήθησαν καὶ ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ, ἐν τούτοις δὲν ἀπήλαυσαν ἀκόμη τελείαν τὴν οὐρανίαν μακαριότητα, διότι ὁ Θεὸς προύνδησε δι' ἡμᾶς, οἱ ὅποιοι ζῶμεν εἰσέτι καὶ ἀγωνιζόμεθα ὑπὲρ τῆς πίστεως, καλλίτερόν τι καὶ

τοῦτο εἶναι τὸ ἔξῆς: νὰ μὴ ἀπολαύσωσιν ἐκεῖνοι πλήρη τὴν μακαριότητα πρὶν ἡ καὶ ἡμεῖς μεταβῶμεν ἐκεῖ, ὅπότε ὅλοι ὁμοῦ οἱ καλῶς ἀγωνισθέντες θὰ ἀπολαύσωσι πλήρη καὶ τελείαν τὴν οὐρανίαν μακαριότητα. Ὁπόσον γλυκεῖα καὶ παρήγορος εἶναι δὶ’ ἡμᾶς ἡ διδασκαλία αὗτη τοῦ θεοπνεύστου Ἀποστόλου! Αὕτη ἀφ’ ἐνὸς μὲν δεικνύει τὴν ἀκραν τοῦ Θεοῦ ἀγαθότητα καὶ τὴν ἀκριβῆ δικαιοσύνην, ἀφ’ ἑτέρου δὲ ἐνθαρρύνει ἡμᾶς ὥπως ἀκολουθήσωμεν τὸ παράδειγμα ἐκείνων, βέβαιοι ὅντες ὅτι τὰ ἴδια μὲ αὐτοὺς ἀγαθὰ καὶ ἡμεῖς θὰ κληρονομήσωμεν. Δὲν θέλει ὁ Θεὸς νὰ μᾶς ἀδικήσῃ διὰ μόνου τὸν λόγον ὅτι ἐγεννήθημεν καὶ ἔζησαμεν ὕστερον ἀπὸ ἐκείνους. Θέλει ὅλοι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι διὰ τὸ ὄνομά του ἡγωνίσθησαν, ὅλα τὰ ἀληθινὰ τέκνα του, τὴν ἴδιαν νὰ ἀπολαύσωσι δόξαν καὶ μακαριότητα. Πόσον ἀξία τῆς εὐγνωμοσύνης μας εἶναι μία τοιαύτη τοῦ Θεοῦ πρόνοια περὶ ἡμῶν; Πόσον πρέπει νὰ μᾶς συγκινῇ καὶ νὰ μᾶς ἐνθαρρύνῃ ἡ σκέψις ὅτι ὀφείλομεν νὰ φανῶμεν ἄξιοι μιᾶς τόσου εὐνοϊκῆς δὶ’ ἡμᾶς προνοίας; Διὰ τοῦτο, χριστιανέ, ὅταν οἱ θλίψεις τοῦ βίου καὶ οἱ πειρασμοὶ κλονίσωσι τὸ θάρρος σου, ὅταν αἱ ἀντίξοοι περιστάσεις σε κάμουν νὰ ὀλιγοπιστῆς, πρόστρεξον μετὰ πεποιθήσεως εἰς τὴν ἀγίαν Γραφήν, λάβε αὐτὴν μετὰ πόθου εἰς τὰς χεῖρας σου καὶ ἀνάγνωθι μετὰ προσοχῆς τὴν ἀπόστολικὴν περικοπήν, ἦν πρὸ δλίγου ἥκουσες καὶ ἀμέσως φέρε εἰς τὸν νοῦν σου τὴν πρός σε ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ ἴδης ἐν μιᾷ στιγμῇ τὴν θαυμασίαν «ἄλλοιώσιν τῆς δεξιᾶς τοῦ Τψίστου». Φλὸξ ἀγία καὶ ἵερὰ ἔξαφνα ἐν τῇ ψυχῇ σου ἀναπτομένη, θὰ κατακαύσῃ ὡς ξηρὸν χόρτου τὴν δειλίαν καὶ τὴν ἀποθάρρυνσιν καὶ ἐκ τῆς τέφρας αὐτῶν ἀγλαὸν θὰ βλαστήσῃ τὸ δένδρον τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλπίδος εἰς τὸν Θεόν· διότι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου θὰ περάσῃ ὅλη ἡ χορεία τῶν μεγάλων καὶ ἀγίων ἀνδρῶν τῆς Π. Διαθήκης, οἱ ὅποιοι διὰ τῆς πίστεως καὶ διὰ μόνης τῆς πίστεως, πίστεως ὅμως σταθερᾶς καὶ ἀσαλεύτου, δι’ ἀφοσιώσεως ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὸν Θεόν καὶ τὸ θεῖον αὐτοῦ θέλημα, εἴδον ἐπὶ τέλους πληρουμένας ὅλας τὰς εἰς αὐτούς δοθείσας ἐπαγγελίας.

Ταῦτα ἐν δλίγοις διαλαμβάνει ἡ σημειωθή ἀποστολικὴ περικοπή.

* Ας ἴδωμεν τώρα τί ἡμεῖς ἔξ αὐτῆς διδασκόμεθα.

1). Ὄτι ἡ πίστις, ἡ πεποίθησις δηλονότι καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη, τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν εἰς τὸν Θεόν, ὡς εἰς ἓνα φιλόστοργον πατέρα, τὰ πάντα ὑπομένει ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔχει ὅλην τὴν ψυχήν του καὶ ὅλην τὴν καρδίαν του ἀφωσιωμένην εἰς τὸν Θεόν εἶναι πρόθυμος χάριν αὐτοῦ νὰ ὑπομείνῃ ὅλας ἐκείνας τὰς ταλαιπωρίας, ὅλας τὰς θλίψεις καὶ τὰ μαρτύρια, τὰ ὄποια ὑπέφερον οἱ ἄγιοι ἄνδρες, τῶν ὁποίων τὰ ὄνόματα πρὸ ὀλίγου ἥκουσατε.

2). Ὄτι ἡ πίστις πάντα δύναται ἀρχαῖος τις σοφὸς ἐζήτει τόπον ἐκτὸς τῆς γῆς, εἰς τὸν ὄποιον ίστάμενος νὰ κινήσῃ τὴν γῆν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἔδειξεν εἰς ἡμᾶς ὡς τοιοῦτον τόπον τὴν ἀληθῆ εἰς τὸν Θεὸν πίστιν, διὰ τῆς ὁποίας καὶ ὅρη ὀλόκληρα μετακινοῦνται: «Ἄμὴν λέγω ὑμῖν· Ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῦτε τῷ ὅρει τούτῳ: μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.» Θέλων διὰ τούτου νὰ δείξῃ ὅτι ὅτιδήποτε ζητήσῃ ὁ Χριστιανός, πιστεύων θὰ τὸ λάβῃ. «Πάντα γὰρ δυνατὰ τῷ πιστεύοντι». καὶ

3). Ὄτι μεγάλη εἶναι ἡ ἀμοιβή, τὴν ὁποίαν ὠριστεν ὁ Θεὸς δι' ἐκείνους, οἱ ὄποιοι πιστεύοντες εἰς αὐτὸν καὶ ἐπομένως μεγάλη καὶ ἡ εὐθύνη ἐκείνων, οἱ δοκοὶ δὲν πιστεύοντες ἐξ ὅλης αὐτῶν τῆς καρδίας εἰς τὸν Χριστόν. — Πίστενε λοιπόν, Χριστιανέ, καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι θὰ ἀπολαύσῃς καὶ σὺ ὅλα ἐκεῖνα τὰ οὐράνια ἀγαθὰ μετὰ τῶν ἀπ' αἰῶνος εὐαρεστησάντων τῷ Θεῷ ἀγίων, οἵτινες μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας σε περιμένοντες εἰς τὴν αἰώνιότητα. Γένοιτο.

23 Φεβρουαρίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

— — —

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ Β'. ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

(Ἐδρ. α'. 10—14 καὶ β'. 1—3).

· Η παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἀπειρός αὐτοῦ ἀγάπη. — Η ψυχικὴ ωφέλεια τοῦ χριστιανοῦ ἐκ τῆς παντοτεινῆς αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεὸν ἀφοσιώθεως.

«Διὰ τοῦτο δεῖ περισσότερως ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκουσθεῖσι, μή ποτε παραρρυῶμεν».

“Ολα σχεδὸν τὰ ιερὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης διὰ διαφόρων λέξεων, φράσεων καὶ διηγήσεων προετοιμάζουσι κυρίως μὲν τὸν ιονδαϊκὸν λαόν, εἶτα δὲ καὶ τὰ ἄλλα πρὸ τοῦ εὐαγγελίου ἔθνη εἰς τὴν Ἰδέαν καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀληθινοῦ Μεστίου καὶ Σωτῆρος τῆς ἀνθρωπότητος· καὶ ἀν ἀφ’ ἑιδὸς δύσκολον ἔργον θὰ ἐπιχειρήσῃ ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος θὰ θελήσῃ ἵνα ἀποδείξῃ τοῦτο, εἴτε μὲ λόγους, εἴτε ἐγγράφως, βεβαιότατον εἶνε ἀφ’ ἑτέρου, ὅτι τόσα πολλὰ καὶ θαυμαστὰ προλέγονται ἐκεῖ περὶ τοῦ Θεανθρώπου Λυτρωτοῦ μας, ὃσα ἡ ἀπειρος μόνου σοφία τοῦ Παναγάθου γνωρίζει καὶ προφητικὸς νοῦς καὶ κάλαμος ἡδύνατο νὰ φανερώσῃ. Οἱ ἀπιστοι καὶ αἵρετικοὶ νικῶνται καὶ καταισχύνονται ἀπὸ τὴν συμφωνίαν αὐτὴν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μὲ τὴν Καινήν, καὶ διὰ τοῦτο κακὴ μόνον προαιρεσις ἐκράτει καὶ θὰ κρατῇ ὅλους ἐκείνους, ὃσοι κατόπιν τόσης θείας λάμψεως ἔξακολουθοῦσι ν’ ἀγαπῶσι τῆς ἀμαρτίας τὸ σκότος. Ἐπειδὴ δὲ σήμερον ἡ Ἀγίας μας Μήτηρ Ἐκκλησία ἑορτάζει τὴν μνήμην τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὶς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, ἀνδρὸς, ὁ ὅποιος διὰ

τοῦ περιεχομένου τόσον τῆς Παλαιᾶς, ὅσον καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἐνίκησε τὰ φρονήματα κακοδόξων αἱρετικῶν, ἐθεωρήθη καλὸν ὑπὸ τῶν ἀγίων πατέρων, ὡν πρὸς ἀκρόασιν τῶν ὄρθοδόξων καὶ ἀνάγνωσιν εἰς τὰς ἴερὰς Ἐκκλησίας ὄρισθῆ τοιαύτη ἀποστολικὴ περικοπή, ἐν τῇ ὁποίᾳ πολλὰς ἀποδεῖξεις τῆς ἀληθείας τῶν προηγουμένων λόγων εὑρίσκει ὁ πιστὸς χριστιανός.

Καὶ λοιπὸν ὁ μέγας διδάσκαλος τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας μεταχειρίζομενος λόγους τοῦ προφητάνακτος Δαβὶδ, δοξάζει κατ' ἀρχὰς καὶ παριστάνει τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Τίον καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ λέγει: αὐτὴ ν γῆ, ν ὁποία ἔχει ἀπειρον ἔκτασιν καὶ φέρει πᾶσαν ψυχὴν ζῶσαν καὶ χρησιμεύει ὡς κατοικία τοῦ ἀνθρώπου, καθὼς καὶ ὁ οὐρανὸς μὲ τὸν φωτεινὸν ἥλιον καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους λαμπροὺς ἀστέρας χρεωστοῦσι τὴν ὑπαρξίν των, τὸ εἶναι των, εἰς Σέ, Κύριε, τὸν παντοτεινόν μας εὐεργέτην, ὁ ὁποῖος μᾶς δίδεις τὰ ἀγαθά Σου χωρὶς τέλος καὶ μέτρον, μὲ εὐσπλαγχνίαν τόσον πολλήν, ὅση εἶνε ν ἄκρα ἀγιότης Σου· καὶ ἀν εἰς τὸν οὐν μας τὸν ἀσθενῆ καὶ μικρὸν συνεχώρησες νὰ φαντασθῆ τὸ τέλος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ τὸ ἄλλαγμα αὐτῶν, τὸ ὁποῖον θὰ γίνη διὰ τὴν ἰδίαν αἰτίαν καὶ μὲ τὸν ἰδιον τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ἄλλάζει κανεὶς πεπαλαιωμένον φόρεμα αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον πολλὰς φορὰς ἦνοιξε καὶ κατόπιν ἐδίπλωσε, τοῦτο ἐπραξεις διὰ ν ἐμβαθύνωμεν εἰς τὸ μυστήριον τῆς αἰωνιότητός Σου. Καὶ πρίγματι τί εἶνε ὁ χρόνος; τί εἶνε τὰ ἔτη ἐνώπιον Σου; χάνονται καὶ ἀφινίζονται καὶ λησμονοῦνται, ἐνῶ «Σὺ ὁ αὐτὸς εἶ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι». Δὲν εἴσαι λοιπὸν ἀπλοῦς ἀνθρωπος, ὅπως θέλουσι νὰ Σὲ νομίζωσιν ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι παρεξηγοῦσι τὴν πολλὴν Σου ἀγαθότητα καὶ τὴν ἀπειρότητόν Σου ἀγάπην πρὸς τὸν ἀνθρωπον, τὸν ὁποῖον πολὺ ἡθέλησες νὰ τιμήσῃς, χαρίζων εἰς αὐτὸν τὴν θείαν Σου μακαριότητα καὶ τὴν αἰωνίαν Σου εὐδαιμονίαν. Ἀλλὰ καὶ Κύριος τῶν ἀγγέλων εἴσαι, διότι αὐτοὶ ὑπάρχουσι μόνον καὶ μόνον, ὡν ὑπηρετῶσι τὸ ἄγιον Σου θέλημα καὶ ὅπως χρησιμεύωσιν ὡς ὄργανα τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων Σου εὐεργεσιῶν πρὸς ἡμᾶς τοὺς χριστιανούς, τοὺς προωρισμένους εἰς σωτηρίαν καὶ κληρονομίαν τῆς αἰωνίου βασιλείας. Καὶ διὰ τοῦτο οἱ προφητικοὶ ἐκεῖνοι λόγοι τοῦ προφήτου καὶ βασιλέως Δαβὶδ «Κάθου ἐκ δε-

ξιῶν μου, ἔως ἂν θῶ τοὺς ἔχθρούς δου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν δου διὰ Σὲ καὶ μόνον προελέγχθησαν, ὅστις εἶσαι Θεὸς ἀληθινὸς ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, ὁμοούσιος, ὁμότιμος, συνάναρχος καὶ συναῖδιος τοῦ πατρός, ἥλθες εἰς τὸν κόσμον μὲ σκοπὸν νὰδιδάξῃς τὴν ἀληθινὴν ζωὴν καὶ ἀφοῦ ἐπράξες τοῦτο καὶ ἐνίκησες τὸν θάνατον καὶ τὸ Σκότος, ἀνῆλθες δεδοξασμένος εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἐκάθισες εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ οὐρανίου πατρός Σου.

Καὶ ἀφοῦ ὁ σοφὸς καὶ θεῖος τῆς πίστεως ἡμῶν διδάσκαλος ἀρκετὰ ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀνέφερε μὲ σκοπὸν νὰ παραστήσῃ εἰς τοὺς πιστοὺς τὴν εὐσπλαγχνικὴν τοῦ Θεοῦ πρόνοιαν περὶ τοῦ ἀνθρώπου, προσκαλεῖ κατόπιν τοὺς ἔχοντας τὸν Χριστὸν εἰς τὰ χείλη αὐτῶν καὶ οὐχὶ εἰς τὴν καρδίαν, ὅλους ἐκείνους δῆλα δή, οἱ ὄποιοι καὶ σήμερον ἀκόμη δυστυχῶς εὑρίσκονται καὶ μόνον μὲ τὸ ὄνομα τὸ χριστιανικὸν θέλουσι πρὸς τὸ Θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις νὰ στολίζωνται καὶ κομπορρημονῶσι, οὐχὶ δὲ καὶ προθυμίαν καὶ ἐπίδοσιν εἰς ἔργα ἀγαθὰ νὰ δεικνύωσι, ἐκείνους τέλος, οἱ ὄποιοι προσέρχονται εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ παρίστανται κατὰ τὴν ἀναγνωσιν τῶν Ἱερῶν ἀκολουθιῶν καὶ τὴν τέλεσιν τῶν θείων μυστηρίων ξηροὶ καὶ ἀναίσθητοι, εἴτε καὶ φλύαροι καὶ ἄτακτοι ἐκ συνηθείας καὶ τυπικῶς, οὐχὶ δὲ μὲ εὐλάβειαν καὶ μὲ διάθεσιν, ἵνα φωτίσωσι τὸν νοῦν αὐτῶν καὶ ἀγιάσωσι τὴν καρδίαν, ὅλους λοιπὸν τούτους τοὺς προσκαλεῖ, ἵνα εἰς τὸν νόμον τὸν εὐαγγελικόν, εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Θεανθρώπου, ἐν τῇ ὄποιᾳ φανερώνεται τὸ πλήρωμα τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἀνθρωπὸν, δώσωσι πλέον προσοχὴν τόσον μεγάλην, ὅσην ἀπαιτεῖ ἡ μεγάλη ἀξία τῆς σωτηρίας ἐνὸς ἐκάστου καὶ ὅλων διότι ὁ παρὼν κόσμος ἔχει πολλοὺς κινδύνους, εὗνε πλήρης σκανδάλων καὶ ἀπάτης μικρὰ ἀδιαφορία, γεννῶσα μεγαλειτέραν καὶ οὕτω καθεξῆς εὗνε ἱκανή, ὅπως στοιχίσῃ εἰς ἡμᾶς βαρὺν κίνδυνον, ἀπὸ τοῦ ὄποιου μόνον ἡ ἀνάμνησις τῶν λόγων τοῦ Δαβὶδ προευχομένου πάντοτε καὶ προτρέποντος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἵνα ἐν παντὶ τῷ πῳ τῆς δεσποτείας τοῦ Κυρίου εὐλογεῖ αὐτόν, δύναται νὰ μᾶς προφυλάξῃ. Ἀφοῦ δέ, ὅλαι μὲν αἱ προρρήσεις τῶν ἀγίων προφητῶν εὑρούνται τὴν πραγματοποίησιν αὐτῶν ἐν τῷ νόμῳ τῆς χάριτος, καμμία δὲ προσβολὴ τοῦ θείου θελήματος δὲν θὰ μείνῃ ἀτιμώρητος μὲ ὄποιον δῆποτε τρόπου καὶ ἀνγίνη καὶ χωρὶς μετάνοιαν, πῶς ἡμεῖς τώρα σκληρὸὶ μένοντες εἰς τὰς θείας

καὶ βεβαιοτάτας ὑποσχέσεις, θὰ τολμήσωμεν περὶ τῆς σωτηρίας μας νὰ ἐλπίσωμεν ἐπιείκειαν; Ναὶ μεγάλη εἶνε ἡ εὐσπλαγχνία Του καὶ τὸ ἔλεός Του ἀμέτρητον· ἀλλὰ ἡ Δικαιοσύνη Αὐτοῦ ποῦ μένει, ὅταν τοὺς ἀπλοῦς πταιάστας τιμωρῇ αὐστηρᾷ, συγχωρῇ δὲ τοὺς πειφρονητὰς τῶν μεγάλων Του καὶ ἀνεξαντλήτων δωρεῶν, περὶ τῶν ὁποίων μᾶς ἐβεβαίωσε καὶ διὰ τῆς ὑπερφυοῦς Αὐτοῦ γεννήσεως ἐν Βηθλεὲμ καὶ διὰ τοῦ θείου Του βαπτίσματος ἐν τῷ Ἰορδάνῃ καὶ διὰ τῆς τριετοῦ διδασκαλίας Του ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ διὰ τῶν παθημάτων Του καὶ τοῦ σταυρικοῦ Του ἐπὶ τοῦ Γολογοθᾶ θανάτου καὶ διὰ τῆς Ἔαυτοῦ ἀναστάσεως καὶ τῆς εἰς οὐρανοὺς ἀναβάσεως ἔτι δὲ καὶ τοῦ εἰς ἄπαντα τὸν κόσμον κηρύγματος τῶν ἀγίων Αὐτοῦ ἀποστόλων, τῶν ὁποίων διαδόχους ἀφῆκε μέχρις ἡμῶν τοὺς ποιμένας τῶν ἀγίων τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν;

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω, τὰ ὁποῖα εἰς τὸν νοῦν ὅλων μας ἐμβάλλουσι τὰς χριστιανικὰς σκέψεις

α') περὶ τοῦ Παναγάθου Θεοῦ, ὅτι οὗτος ἐν τῇ ἀπείρῳ αὐτοῦ εὐσπλαγχνίᾳ πεσόντα τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν πλάνην διὰ τοῦ Μονογενοῦς αὐτῷ Χίου ἐπανέφερεν εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀληθινῆς αὐτοῦ εὐδαιμονίας καὶ μακαριότητος καὶ

β') περὶ τοῦ πιστοῦ, ὅτι καὶ αὐτὸς ἔχει καθῆκον μέγα ἵνα «ώς λύχνον τοῖς ποδὶν αὐτοῦ καὶ φῶς ταῖς τρίβοις αὐτοῦ» ἔχῃ τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου καὶ τὴν μελέτην τοῦ νόμου αὐτοῦ ἀπομένει εἰς ἕνα ἔκαστον νὰ φροντίσῃ σπουδαίως περὶ τῆς ἴδιας σωτηρίας.

2 Μαρτίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

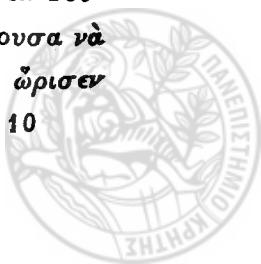
— — —

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ Γ' ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ.

(Ἐθρ. 4, 14—5, 7).

Ο Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς μέγας Ἀρχιερεὺς. — Σχέ-
σις αὐτοῦ ὡς Ἀρχιερέως πρὸς τοὺς πιστεύοντας. — Ἡθικὴ
διδασκαλία ἐκ τῆς σχέσεως ταύτης ἀπορρέουσα.

Ἐὰν εἰς ἐν ἔκαστον ἀπὸ τὰ βιβλία τῆς ἀγ. Γραφῆς θελήσωμεν νὰ δώσωμεν μίαν ὀνομασίαν, ἀνάλογον πάντοτε πρὸς τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ τοῦ βιβλίου, ἀναμφιβόλως τότε ἔξω ἀπὸ τὴν πρὸς Ἐβραίους ἐπι-
στολὴν μὲν μεγάλα γράμματα πρέπει νὰ γράψωμεν τὰς λέξεις παραμυ-
θία, ἐνθάρρυνθις. Διδασκαλία πρὸς παρηγορίαν τῶν τεθλιμμένων, διδα-
σκαλία πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν ἀπηλπισμένων, ἵδον ὅλον τὸ περιεχόμενον τῆς πρὸς Ἐθρ. ἐπιστολῆς. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς καὶ οἱ τὰ πάντα καλῶς διαταξάμενοι θεῖοι Πατέρες τὰς διαφόρους περικοπὰς τῆς ἐπιστολῆς ταύ-
της διέταξαν νὰ ἀναγινώσκωμεν κατὰ τὰς ἁγίας ταύτας ἡμέρας τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης Τεσταρακοστῆς, κατὰ τὰς ὁποίας πρὸ πάντων ὁ χριστιανὸς ἔχει ἀνάγκην ὅλου τοῦ θάρρους καὶ ὅλης τῆς δυνάμεώς του. Ἡ κακουχία καὶ ἡ θλῖψις, ἡ τυραννία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ταπείνωσις, μὲ ὅλον τὸ ἡθικὸν ὄψις των καὶ μὲ ὅλην τὴν μεγάλην ἡθικὴν ὀφέλειάν των, εἶναι πάντοτε πράγματα ὀχληρὰ καὶ ἐπομένως ὁ ἀνθρωπὸς μὲ δυσκολίαν τὰ ἐκτελεῖ. Τοῦ-
το δὲ ἀκριβῶς ἔχουσα ὑπ' ὄψιν ἡ Μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία καὶ θέλουσα νὰ ἐνισχύσῃ καὶ ἐνθαρρύνῃ ἡμᾶς εἰς τὸν καλὸν τῆς νηστείας ἀγῶνα, ὥρισεν

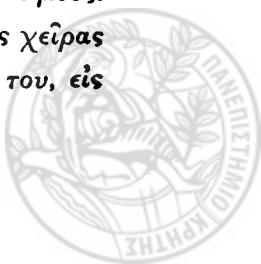

ίνα σήμερον, ὅπότε πλησιάζομεν εἰς τὸ μέσον τῆς ἀγίας Νηστείας, προσκυνῶμεν τὸν τίμιον Σταυρόν, τὸ αἰώνιον αὐτὸ σύμβολον τῶν Παθῶν καὶ τῆς ταπεινώσεως αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐκ τῆς προσκυνήσεως αὐτοῦ λαμβάνωμεν θάρρος καὶ δύναμιν, ὅπως ἄνευ γογγυσμῶν καὶ μεμψιμοιριῶν, μὲ χαρὰν ἄμα καὶ ἐλπίδα, ἔξακολουθήσωμεν τὸν Θεοφιλῆ τῆς νηστείας δρόμον, ἐνθυμούμενοι πάντοτε ὅτι ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος χάριν ἡμῶν ἐθανατώθη ἐπάνω εἰς τὸ ξύλον τοῦ Σταυροῦ, δὲν ἀπέθανεν, ἀλλὰ ζῆ καὶ ζῆ εἰς τοὺς οὐρανούς, ὅπου μεσιτεύει ὑπὲρ ἡμῶν ἐνώπιον τοῦ οὐρανίου Πατρός του. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Θεῖος Ἀπόστολος ἐν τῇ σημερινῇ περικοπῇ μᾶς συμβουλεύει ποτὲ νὰ μὴ χάνωμεν τὸ θάρρος μας καὶ ποτὲ νὰ μὴ δειλιῶμεν ἀπὸ τὰς στενοχωρίας καὶ ταλαιπωρίας τοῦ παρόντος βίου. Διότι ἔχομεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἀρχιερέα μέγαν, ὁ ὅποιος μάλιστα ὡς **υἱὸς τοῦ Θεοῦ** εἶναι τόσον μέγας, ὥστε ἀφοῦ μίαν φορὰν ἀνέβῃ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἔφθασε μέχρι τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, κάθεται πλέον ἐπ' αὐτοῦ εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ Πατρός του καὶ μεσιτεύει δι' ἐκείνους, χάριν τῶν ὅποίων ὑπέμεινεν ὅσα ὑπέμεινεν. Ὅτι δὲ πράγματι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἐκεῖ καθήμενος, μεσιτεύει ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ὅτι ἐπομένως εἶναι πραγματικὸς ἀρχιερεύς, τὸ ἀποδεικνύει ὁ Θεῖος Ἀπόστολος διὰ τῶν ἔξῆς: Ἔκαστος ἀρχιερεύς, λέγει, πρέπει νὰ ἔχῃ τὰς ἔξῆς δύο ἴδιότητας: πρῶτον νὰ ἔναι ἀνθρωπος, καὶ οὐχὶ ἄγγελος ἢ ἄλλο τι ἀνώτερον δν, διότι τοῦτο σημαίνει τὸ «ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος» καὶ δεύτερον νὰ προσκληθῇ εἰς τὸ ἀρχιερατικὸν ἄξιωμα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἀνθρωπος μὲν πρέπει νὰ ἔναι, διότι, ἀφοῦ διορίζεται μεσίτης διὰ νὰ μεσιτεύῃ χάριν τῶν ἀνθρώπων, καὶ μάλιστα ἀνθρώπων ἀμαρτωλῶν, καὶ νὰ ζητῇ μὲ δῶρα καὶ θυσίας τὴν συγχώρησιν τῶν ἀμαρτιῶν των, ὀφείλει κατ' ἀνάγκην καὶ αὐτὸς νὰ γνωρίζῃ τὰς ἀδυναμίας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως διὰ νὰ ἔναι μετριοπαθής, νὰ μὴ ἔναι δηλ. εἰς ἄκρον αὐστηρὸς καὶ ἀπότομος εἰς ἐκείνους, οἱ δόποιοι εἴτε ἐν γνώσει εἴτε ἐν ἀγνοίᾳ πλανῶνται καὶ ἀμαρτάνουσι. Διὰ νὰ ἔναι δὲ τοιοῦτος, πρέπει νὰ ἔναι ἀνθρωπος, νὰ ἔχῃ ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἀσθένειαν αὐτῆς. Ἄλλ' ἐκτὸς τούτου πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ τὴν ἀνωθεν κληδονίν, διότι ἀκριβῶς, διὰ νὰ ἔναι ἡ με-

**σιτεία του παραδεκτὴ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, πρέπει ὁ ἕδιος νὰ ἔναι ἐκ-
Δεκτὸς τοῦ Θεοῦ.** Αὐτὰς λοιπὸν καὶ τὰς δύο τὰς ἰδιότητας τὰς ἔχει
ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ὅποῖς μετὰ τὴν ἐκ τῆς ἀγίας Παρ-
θένου σάρκωσιν, γενόμενος τέλειος ἀνθρωπος, δὲν ἐπῆρε μόνος του τὴν
ἀρχιερατικὴν δόξαν καὶ ἀξίαν, ἀλλὰ προσεκλήθη εἰς αὐτὴν ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ, ὁ ὅποῖς πρὸς αὐτὸν ἀποτεινόμενος, εἶπε διὰ τοῦ Δαβὶδ «Σύ,
ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ». Εἶπε δὲ κατὰ
τὴν τάξιν Μελχισεδέκ καὶ ὅχι κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν, διὰ
νὰ δείξῃ ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν εἶναι κοινὸς ἀρχιερεύς, ὅποιοι ἦσαν οἱ
ἀπόγονοι τοῦ Ἀαρὼν, οἱ ὅποιοι ἐμεσίτευον ὑπὲρ τοῦ Ἐβραϊκοῦ λαοῦ διὰ
θυσιῶν καὶ θυμιαμάτων, ἀλλ’ εἶναι ἔκτακτος ἀρχιερεύς, ὁ ὅποῖς μὲν ἐκτα-
κτα μέσα μεσιτεύει δι’ ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος. Μεσιτεύει δὲ ὅχι πλέον
ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ’ εἰς αὐτὸὺς τὸὺς οὐρανούς, ὅπου κάθεται ἐπὶ τοῦ θρόνου
τοῦ Θεοῦ ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρός, ὅπόθεν διασκορπίζεται καὶ ἀναβρύει, ὅχι
πλέον δίκη καὶ τιμωρία, ἀλλὰ χάρις, ἔλεος καὶ θεία εὐσπλαγχνία.

Αφοῦ λοιπόν, χριστιανέ, τοιοῦτον ἴσχυρὸν καὶ πρόθυμον προστά-
την ἔχεις εἰς τὸὺς οὐρανούς, πρόσεχε μήπως στερηθῆς αὐτοῦ διὰ τῆς
ἀπροσεξίας καὶ ὀλιγοπιστίας σου. Κράτει σταθερῶς τὴν ὁμολογίαν τῆς
πίστεώς σου, φέρε ἀξίως τὸ ὄνομα ἐκείνου, ὁ ὅποῖς καὶ σήμερον καὶ εἰς
τὸὺς αἰῶνας τόσα σοὶ ὑπόσχεται. Διότι πῶς θὰ δυνηθῆς πλέον νὰ δικαιο-
λογηθῆς, ὅταν καὶ μεθ’ ὅλην τὴν τόσην αὐτοῦ ὑποστήριξιν καὶ προστα-
σίαν παραβῆς τὰς πρὸς αὐτὸν ὑποσχέσεις σου καὶ δὲν ὑπομείης μετὰ
θάρρους καὶ καρτερίας μικρὰν θυσίαν χάριν ἐκείνου, ὁ ὅποῖς διὰ σὲ τό-
σουν μεγάλην ταπείνωσιν ὑπέμεινεν; Ἐκεῖνος ἀφῆκε τὸν οὐρανὸν καὶ ἥλ-
θεν εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ εῦρῃ σὲ τὸν πλανηθέντα καὶ σὲ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν
εὐθεῖαν ὁδόν, ἀφεις λοιπὸν καὶ σὺ δι’ αὐτὸν τὸν ἔγωγες μὲν καὶ τὴν ὑπερη-
φάνειαν καὶ ἀκολούθησον αὐτόν. Ἐκεῖνος δλην τὴν ζωήν του ἐπὶ τῆς γῆς
ἐπέρασε στερούμενος τῶν πάντων, πτωχὸς καὶ τεταπεινωμένος· ταπεινώ-
θητι λοιπὸν καὶ σὺ ἐπὶ ὀλίγας ἡμέρας, ὑπόμεινε τὴν στέρησιν ὀλίγων φα-
γητῶν διὰ νὰ καθαρίσῃς τὴν διάνοιάν σου ἀπὸ πονηροὺς διαλογισμούς.
Ἐκεῖνος ἐθυσίασεν δλην τὴν ζωήν του διὰ νά σε σώσῃ ἀπὸ τὰς χειρας
τοῦ διαβόλου· θυσίασον καὶ σὺ ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὴν λατρείαν του, εἰς

τὴν προσκύνησίν του· νέκρωστον τὰ πάθη σου διὰ τῆς ηγετείας, τῆς προσευχῆς, τῆς ἐγκρατείας καὶ τῆς σωφροσύνης χάριν ἐκείνου, ὁ ὅποιος διὰ τὴν σωτηρίαν σου ὑπέμεινεν ἔκουσίως τόσας ταπεινώσεις καὶ ἐπὶ τέλους τὸν σταυρὸν καὶ τὸν θάνατον, καὶ ὁ ὅποιος πάλιν ὑπόσχεται ὡς ἀντάλλαγμα ὅλων τούτων νά σε προστατεύῃ καὶ σε ὑποστηρίξῃ μὲν ὅλην του τὴν μεγάλην δύναμιν καὶ ἵσχυν ἐνώπιον τοῦ αἰωνίου κριτηρίου.

Ἐν ὀλίγοις λοιπὸν διδασκόμεθα ἐκ τοῦ σημερινοῦ ἀποστολικοῦ ἀναγνώσματος τὰ ἐπόμενα:

1]. Ὅτι εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἔχομεν ἔνα μέγαν ἀρχιερέα καὶ ἔνα παντοδύναμον προστάτην, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὁ ὅποιος μεσιτεύει ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ὅλων ἐκείνων, οἱ ὅποιοι φέρουσι τὸ ὄνομά του καὶ οἱ ὅποιοι ἔζησαν ἐπὶ τῆς γῆς ὡς γνήσιοι καὶ ἀληθινοὶ μαθηταί του, καὶ

2]. Ὅτι ὁφείλομεν, διὰ νὰ φαινῶμεν ἄξιοι μιᾶς τοιαύτης προστασίας καὶ ἄξιοι τοῦ ὄνόματος, τὸ ὅποιον φέρομεν, νὰ φυλάττωμεν μὲ μεγάλην προσοχὴν καὶ νὰ ἐκτελῶμεν μὲ θρησκευτικὴν ἀκρίβειαν ὅλας ἐκείνας τὰς ὑποχρεώσεις καὶ ὅλα τὰ καθήκοντα, τὰ ὅποια μᾶς ἐπιβάλλει τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὅποιον ὡς χριστιανὸν φέρομεν, ἐὰν βεβαίως θέλωμεν νὰ ἔχωμεν καὶ ὅλας τὰς ὡφελείας καὶ ὅλα τὰ πλεονεκτήματα, τὰ ὅποια ἡ ἀπόκτησις αὐτοῦ συνεπάγεται. «Προσερχόμεθα οὖν μετὰ παρροθίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος ἵνα λάβωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὔρωμεν εἰς εὑκαιρον βοήθειαν». Γένοιτο.

9 Μαρτίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

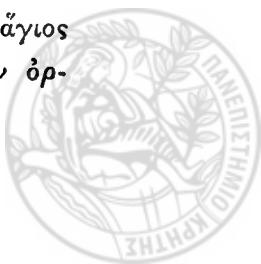
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ Δ' ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ.

(Ἐθρ. στ'. 13—20).

‘Η ζωὴ τοῦ χριστιανοῦ ἐν τῷ κόδυῳ τουτῷ.—Αἱ ὑποδχέδεις τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἀδραὰμ καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ.—’Εξασφάλισις τῆς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου.—’Η ὑπομονὴ καὶ ἡ χριστιανικὴ ἐλπὶς κυριώτατα καθήκοντα τοῦ πιστοῦ.

«Οπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ, ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα».

‘Η αἵτια καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου πολὺ εὔκολα καὶ ἀμέσως φανέρωνται εἰς τὸν χριστιανόν, ὅταν οὗτος μὲ πίστιν εἰλικρινῆ καὶ προσάρεσιν ἀγίαν, καὶ ὅχι ὑποπτού, θὰ θελήσῃ νὰ θαυμάσῃ καὶ διδαχθῇ τὰ ἔργα τῆς θείας προνοίας, εἴτε ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ὁ γύρω μας φυσικὸς κόσμος παρουσιάζει, εἴτε ὅσα ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν ἱερῶν βιβλίων διδάσκει. ’Απὸ ἑκατομμύρια στομάτων καὶ δισεκατομμύρια βιβλίων, ἀν ἥτο ποτε δυνατὸν τόσα πρόσωπα νὰ ἴδῃ τις καὶ τόσα βιβλία ν' ἀναγνώσῃ, θ' ἀκούσῃ ὁ καθεὶς καὶ θὰ μάθῃ, ὅτι μόνη ἡ πολλὴ τοῦ Παντοδυνάμου ἀγαθότης διατηρεῖ τὸν κόσμον· αἱ δὲ γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων εἰς αἰῶνα τὸν ἄπαντα θὰ εὐλογῶσι καὶ θὰ προσκυνῶσι μὲ τὸ ἀδολάτερον αἰσθημα τῆς εὐγνωμοσύνης τὸ ὄνομα Ἐκείνου, ὁ ὅποιος τὴν ἀμετρόν Του χάριν συνέδεσε μὲ ἄλλην τόσην εὐσπλαγχνίαν καὶ ἀγάπην διὰ πλάσμα ἔχον τὰς δύο ταύτας κλήσεις, ἵτοι πρῶτον, ὅπως ὁδηγηθῇ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Πλάστου του εἰς τὴν ἀληθινὴν καὶ αἰώνιον εὐδαιμονίαν καὶ δεύτερον, ὅπως κληρονομήσῃ αὐτήν. ’Ιδοὺ ἡ διδασκαλία, τὴν ὅποιαν μᾶς δίδει τὸ σημερινὸν ἀποστολικὸν ἀνάγνωσμα, διδασκαλία πολὺ σπουδαία καὶ ψυχωφελής· ταύτην δὲ ἔχων ὑπ' ὅψιν αὐτοῦ καὶ ὁ σήμερον ἑορταζόμενος ἄγιος Ἰωάννης, ὁ συγγραφεὺς τῆς Κλίμακος, ἀνήρ, ὁ ὅποιος μὲ πίστιν ὅρ-

θόδοιξον καὶ ἀπλότητα καὶ φρόνησιν εὐαγγελικὴν ἐπέρασε τὸ προσωρινὸν αὐτὸ διάστημα τῆς παρούσης ζωῆς, ἥτο καὶ θὰ χρησιμεύῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον δὶ ἔκαστον χριστιανὸν ζωντανὸν καὶ ζηλευτὸν παράδειγμα ἀρετῆς καὶ ἀγιότητος.

Καὶ κατὰ πρῶτον ὁ Ἱερὸς συγγραφεὺς ἀναφέρει συντόμως μίαν ὑπόσχεσιν. Ποία εἶνε αὗτη; Ἡ πρὸς τὸν Ἀβραάμ, ἡ ὅποια καὶ μόνη, χωρὶς νὰ τεθῇ πλησίον εἰς τὰς ἄλλας ἀναριθμήτους καὶ παρομοίας τοῦ Θεοῦ δηλώσεις φθάνει, ἵνα μᾶς δώσῃ βεβαιότητα ἀσάλευτον περὶ τῶν ἀγαθωτάτων διαθέσεων τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Διότι ὁ Ἀβραάμ, ἐνῷ εὑρίσκετο μεταξὺ ἀσεβῶν, ἐνῷ ἀφηνόμενος εἰς τὰς ἀσθενεῖς τοῦ δυνάμεις δὲν θὰ κατώρθωνε ἵνα ἔξελθῃ σῶος καὶ ἀβλαβῆς ἀπὸ τὴν ἀμαρτωλὴν χώραν τῶν πατέρων αὐτοῦ, διὰ μόνην τὴν ἀγαθότητα τῆς καρδίας του, τὴν γενναιότητα τῆς ψυχῆς του καὶ τὴν γνῶσιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, τόσον πολὺ ἡγαπήθη καὶ ἐπροστατεύθη ὑπὸ τοῦ Παναγάθου, ὥστε καὶ τὸν κίνδυνον γρήγορα διέφυγε, καὶ εἰς ἄλλην χώραν ἀποκλειστικῶς πλέον ἰδικήν του ἀποκατέστη καὶ ὡδηγήθη, καὶ ἀρχηγὸς καὶ πατὴρ πολλῶν ἐθνῶν ἐγένετο καὶ ὡνομάσθη, ἀξιωθεὶς ἵνα κατὰ τρόπουν θαυμαστὸν ἀποκτῆσῃ ἐκ τῆς στείρας αὐτοῦ γυναικὸς Σάρρας νιὸν, τὸν Ἰσαάκ· καὶ ὅλα αὐτὰ ἐγένοντο μόνον καὶ μόνον διότι ἀπ' ἀρχῆς ὁ Θεὸς εἶχεν ὑποσχεθῆ ἐις αὐτὸν τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῶν μὲ τρόπουν πολὺ θετικὸν καὶ πολὺ βεβαιότερον ἐκείνου, τὸν ὅποιον συνήθως μεταχειρίζονται οἱ ἄνθρωποι, ὅταν θέλωσι νὰ σηκώσουν ἀπὸ τὸ μέσον κάθε εἰδούς ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ὑποσχέσεως των. Αὐτοὶ πραγματικῶς εἰς τοιαύτην περίστασιν, ὡς συχνὰ βλέπομεν, ὅρκίζονται εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τοῦ Δεσπότου αὐτῶν καὶ Πλάστου, καὶ θεωρεῖται μὲ τὴν τοιαύτην πρᾶξιν αὐτῶν ὅτι ἐπιβεβαιώνεται πᾶσα ὑπόσχεσις καὶ προλαμβάνεται πᾶσα ἀρνησις καὶ ἐναντίωσις· ἐνῷ ὁ Θεὸς μὴ ἔχων ἀνώτερον ἑαυτοῦ, διότι αὐτὸς εἶνε ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων, ὁ Πλάστης καὶ Δημιουργὸς τῶν πάντων, ὁ μὴ ἔχων ἀρχὴν οὔτε καὶ τέλος, ἐπεβεβαίωσε τοὺς λόγους του μὲ μόνην τὴν ἐγγύησιν τοῦ μεγαλείου του, εὐλογήσας τὸν Ἀβραὰμ καὶ ὑποσχεθεὶς εἰς αὐτὸν πολλοὺς ἀπογόνους διὰ τῶν λόγων του. «**Ἡ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε».**

Καὶ κανεὶς ἀς μὴ νομίσῃ, ὅτι οἱ ἀπόγονοι οὗτοι τοῦ Ἀβραὰμ εἶνε μόνον σαρκικού, εἶνε δῆλα δὴ ὄλοι τέκνα καὶ τέκνα τέκνων ἐκ φυσικῆς γεννήσεως. Ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία δίδεται μὲ τόσην βεβαιότητα καὶ ἀσφάλειαν καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν λείπει καὶ ὁ ὄρκος ἀκόμη, κυρίως ἀναφέρεται εἰς τὸν πνευματικὸν ἀπογόνους τοῦ Ἀβραὰμ, εἰς τὸν πιστεύοντας εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, ὅστις διδάσκων τὸν Ιουδαίους τὴν ἀληθινὴν ζωὴν μεταξὺ ἄλλων εἶπε καὶ τὸν λόγον τούτους «Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἡγαλλιάσατο ἵνα ἰδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε καὶ ἔχάρη» (Ιωάνν. 8, 56). Ναὶ, δι’ αὐτοὺς αἱ ὑποσχέσεις αὗται αἱ σημαντικώταται ἐδόθησαν καὶ ἡξίζαν ἔνα ὄρκον θείον. — Ἄλλ’ ὑστερον ἀπὸ αὐτὰ θὰ εὑρεθῇ ἄρα γε κανεὶς. εἰς τὸν ὁποῖον ὡς τι ἀβέβαιον θὰ φανῇ ἡ κληρονομία τῆς αἰώνιου δόξης καὶ μακαριότητος; Ἀρά γε δὲν εἶνε μέγα τὸ σφάλμα ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἔξακολονθοῦν τὰ φθαρτὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου τούτου νὰ προτιμῶσι ἀπὸ τὰ βεβαιότατα αἰώνια καὶ ἀφθαρτα; Τί εἶνε ὁ παρὼν βίος ἐμπρὸς εἰς τὸν οὐράνιον, διὰ τὸν ὁποῖον οὐτος μόνον ὡς προετομασία ἡμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ; Τί εἶνε τὰ ἐβδομήκοντα ἡ καὶ τὰ ὀγδοήκοντα ἀκόμη ἔτη τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ἔχουστης στενοχωρίας, θλίψεις καὶ ἀγῶνας διαφόρους κατὰ πᾶσαν στιγμὴν, ἀν θελήσῃ κανεὶς νὰ συγκρίνῃ ὅλα αὐτὰ μὲ τὴν μακαρίαν ἐκείνην ζωὴν, τὴν ἀτελεύτητον, τὴν ὁποίαν θὰ ζῇ ὁ δίκαιος ἐν φωτὶ ἀνεσπέρῳ, ὅπου λείπει τὸ σκότος καὶ παντοῦ φαίνεται ἡ λάμψις; Ἀλλοίμονον! ἀπὸ τὸ ἐν μέρος θεία ὑπόσχεσις, ἀπὸ τὸ ἀλλο θεῖος ὄρκος, εἰς τὸ μέσον ὁ ἀνθρωπός, καὶ αὐτὰς νὰ μένῃ ἀναποφάσιστος καὶ ἀμετανόητος· εἶνε κάτι τι φρικτὸν καὶ ἀπελπιστικόν. Μὰ τί ἐπὶ τέλους νομίζομεν; ὅτι θὰ ψευσθῇ ὁ Θεός; Αὐτὸς ὁ ὁποῖος ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἐνίκησε τὸ κράτος τοῦ ἀπατεῶνος καὶ ἀνθρωποκτόνου Διαβόλου καὶ ἀνέστησε τὴν ἀλήθειαν, τὴν ὁποίαν ὁ κόσμος εἶχε χάσει καὶ λησμονήση;

Φυσικὸν λοιπὸν εἶνε ἡμεῖς οἱ σωθέντες καὶ εὐεργετηθέντες μὲ θάρρος πολὺ καὶ γενναιότητα ἀνδρικὴν νὰ διατηρῶμεν τὴν γλυκεῖαν καὶ παρήγορον ἐλπίδα τῶν βεβαιοτάτων ἀγαθῶν τῆς μελλούσης ζωῆς. Ὁμοιάζει ὁ βίος μας μὲ τὸ πλοῖον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀπὸ μεγάλην θύελλαν κατήντησεν εἰς λιμένα ἀσφαλέστατον, εἰς τὰ κατώτατα βάθη τοῦ ὁποίου ἔχει ρίψη ἄγκυραν μεγάλην διὰ νὰ μὴ κινήται ὅλως διόλου. Οἱ ἀνεμοὶ ὕσον

ἰσχυροὶ καὶ ἀν εἶνε ἔξω, διὰ τὸ πλοῖον αὐτὸ δὲν ἔχουν καμμίαν σημασίαν· καὶ δι' ἡμᾶς τίποτε δὲν δύναται νὰ εἶνε βλαβερὸν, ἐνόσῳ ἔχομεν ζωηρὰν τὴν ἐνθύμησιν τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Θεοῦ περὶ τῆς σωτηρίας μας. Ἀλλὰ τί σημαίνονταν καὶ αἱ μέλλουσαι ἀκόμη δυστυχίαι καὶ συμφοραὶ, ἀφοῦ αὗται πάντοτε δὲν θὰ μᾶς πιέζωσι καὶ δὲν θὰ μᾶς στενοχωρῶσι; Καὶ τώρα εἶνε καιρὸς δοκιμασίας· τώρα θὰ γνωρισθῇ ἡ εἰλικρίνεια μας καὶ ἡ καθαρότης μας.⁷ Οπως ὁ χρυσὸς ἐντὸς τοῦ χωνευτήριον δοκιμάζεται καὶ μετὰ τὴν δοκιμασίαν, ἐὰν ἀποδειχθῇ τοιοῖτος τιμάται καὶ ἔκτιμάται, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἀνάγκη διὰ νὰ γνωρισθῶμεν ὡς ἀληθινοὶ ἀκόλουθοι. Ἐκείνου, ὅστις πᾶσαν λύπην καὶ πάντα ἔξευτελισμὸν μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου χάριν ἡμῶν ὑπέφερε καὶ κατὰ τὴν ἀξίαν μας βραβευθῶμεν, ἀνάγκη ἄνευ γογγυσμῶν, μετὰ καρτερίας νὰ ὑπομένωμεν τὰς θλίψεις καὶ τὰς δυστυχίας τῆς παρούσης ζωῆς. Εὑρισκόμενοι ἡδη ἀγκυροβολημένοι εἰς τὴν ἀρχὴν ἡ καὶ εἰς τὸ μέσον ἡ καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς εὐθείας ὁδοῦ, θελήσωμεν νὰ ἔξακολουθήσωμεν αὐτὴν μετὰ θάρρους, καὶ μὲ ἐλπίδας ἀτενίσωμεν, στρέψωμεν βλέμματα προσεκτικὰ εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ καταπετάσματος, εἰς τὰ ἄγια τῶν ἀγίων, εἰς τὸ μέρος, εἰς τὸ ὅποιον θὰ φθάσωσιν οἱ ἀληθινοὶ λατρευταὶ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν οὐρανόν. Ἐκεῖ θὰ διακρίνωμεν καθήμενον εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ οὐρανίου Αὐτοῦ πατρὸς τὸν Τίὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ, ὁ ὅποιος ἐν τῷ οὐρανῷ μεσιτεύων ὑπὲρ ἡμῶν ἐκτελεῖ αἰωνίας ἀρχιερατικὸν ἔργον παρόμοιον πρὸς ἐκεῦνο, τὸ ὅποιον εἶχεν ἐπὶ τῆς γῆς ὁ Μελχισεδέκ, «ὁ ἴερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ 'Τψίστου», καθὼς σημειοῦ ἡ 'Αγία Γραφή.

"Ηδη ρίπτοντες ἐν βλέμμα προσεκτικὸν εἰς ὅλα τὰ προηγούμενα δι' ὀλίγων συμπερασματικῶν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν.

α') "Οτι οὐδὲν βεβαιότερον καὶ ἀσφαλέστερον ὑπάρχει ἀπὸ τὴν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου· καὶ

β') "Οτι σπουδαιότατον καθῆκον ἔχει ὁ χριστιανός, ἀφοῦ ἡ ψυχικὴ αὐτοῦ σωτηρία εἶνε τὸ θετικότερον ἐξ ὅδων πρέπει, ἵνα ἐπιθυμήσῃ καὶ ἐπιδιώξῃ, ἵνα κανονίσῃ τὰς πράξεις αὐτοῦ καὶ ὀλην του τὴν ζωὴν σύμφωνα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐπιτύχῃ αὐτήν.

16 Μαρτίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ Ε'. ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

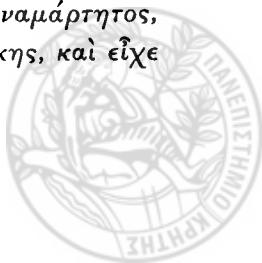
(Ἐβρ. 9, 11—14).

Ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἔργῳ τῆς σωτηρίας
τοῦ ἀνθρώπου.—Τὰ αἰώνια ἀποτελέσματα τῆς
μοναδικῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ.

Ἄναριθμητοι εἶναι αἱ εὐεργεσίαι τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον.
Στιγμὴ δὲν παρέρχεται χωρὶς ὁ ἄνθρωπος νὰ δοκιμάσῃ τὴν εὐσπλαγ-
χνίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀπειρον αὐτοῦ ἀγαθότητα. Δὲν εἶναι ἀνάγ-
κη νὰ μελετήσῃ τις ἐπὶ πολὺ διὰ νὰ γνωρίσῃ αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν.
Ἄρκει νὰ ρίψῃ ἐν βλέμμα εἰς τὸν περιβάλλοντα αὐτὸν ὁρατὸν κό-
σμον διὰ νὰ αἰσθανθῇ τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ περὶ αὐτοῦ. Πρὸς τί
τὰ τόσα μεγαλοπρεπῆ θεάματα, πρὸς τί αἱ τόσαι καλλοναὶ τῆς φύ-
σεως, πρὸς τί ἡ τόση ἀπειρία ὑπάρξεων, πρὸς τί τὸ σύμπαν, τὸ ὄποιον
διὰ τὴν ὥραιότητά του κόδμον ὀνομάζομεν; Τὰ πάντα διὰ τὸν ἄν-
θρωπον. «Πίντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ» ψάλλει καὶ ὁ
Δαβίδ. Ἀπὸ ὅλας ὅμως τὰς εὐεργεσίας, τὰς ὅποιας ὁ Θεὸς ἔκαμεν εἰς
τὸν ἄνθρωπον, μία εἶναι ἐκείνη, ἡ ὅποια εἶναι ἀπόρροια καὶ ἀπαύ-
γασμα τῆς θείας ἀγαθότητος, καὶ τὴν ὅποιαν μόνον ὁ πάραπολὺ εὐ-
σπλαγχνός καὶ πάραπολὺ ἀγαθὸς Θεὸς ἦδύνατο νὰ τὴν κάμῃ. Καὶ ἡ
εὐεργεσία αὐτῇ εἶναι ἡ ἔξῆς: Διὰ τὸν ἄνθρωπον δὲν ὑπάρχει ἄλλη
μεγαλειτέρα εὐχαρίστησις, ἀπὸ ἐκείνην, τὴν ὅποιαν αἰσθάνεται ὅταν
ἔχῃ τὴν συνείδησίν του ὥσυχον. Καμμία κοσμικὴ ἀπόλαυσις, κανὲν
ἐπίγειον ἀγαθὸν δὲν προξενεῖ τόσην εὐχαρίστησιν, τόσην ἀγαλλίασιν
καὶ θυμηδίαν, ὅσην ἡ γαληνὴ καὶ ἡ ὑδυχία τῆς συνειδόνσεως.
Ἄσ τὸ ὄμολογήσωσιν ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἥσθάνθησαν καὶ ἐδοκίμασαν
αὐτὴν τὴν εὐχαρίστησιν. Αὐτὴν λοιπὸν τὴν τόσον ποθητὴν γαλήνην
δὲν ἦδύνατο νὰ τὴν ἀποκτήσῃ ὁ ἄνθρωπος, οὐδὲ νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἔξ
αὐτῆς χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν, ἐφ' ὅσον ἐσκέπτετο ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι

Έξωργισμένος ἐναντίον του, ἐφ' ὅσον κατενόει ὅτι ἡ συμφιλίωσίς του μετὰ τοῦ Θεοῦ ἥτο ἀδύνατος. Ἀπηλπισμένος ἔστρεφε τὸ βλέμμα του πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ οὐδὲ ἐτόλμα κἀν νὰ ζητήσῃ βοήθειαν ὁ δυστυχῆς ἄνθρωπος. Τὴν ἀνυπόφερον λοιπὸν αὐτὴν δυστυχίαν καὶ ἀπελπισίαν τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται νὰ λύσῃ ὁ Θεὸς καὶ νὰ χαρίσῃ εἰς αὐτὸν ὅλα ἑκεῖνα τὰ ἀγαθὰ, ὅλην ἑκείνην τὴν εὐδαιμονίαν, τὴν ὅποιαν ἡ ἀμαρτία τοῦ ἀφήγεται. Τοῦτο δὲ τὸ πράττει ὁ Θεὸς κατὰ ἓνα τρόπου ὅλως διόλου ἔξαιρετικόν. — Ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος παρέβη τὴν πρώτην ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τῆς παραβάσεως ἑκείνης προσέβαλε τὴν θείαν δικαιοσύνην καὶ ἔξεδιώχθη τοῦ Παραδείσου, δὲν ἥτο δυνατὸν πλέον νὰ ἔξιλεώσῃ τὸν Θεὸν ὁ ἵδιος. Εἰς μίαν τύσον μεγάλην ἀχαριστίαν ὁ πταίστης ἄνθρωπος, δὲν ἥδυνατο νὰ δώσῃ κανὲν ἀντάλλαγμα. Τὰ δῶρα καὶ αἱ θυσίαι, τὰς ὅποιας προσέφερεν εἰς τὸν Θεόν, δὲν ἥδυναντο νὰ ἴκανοποιήσωσι τὴν θείαν δικαιοσύνην αἱ ὀλίγαι ἀρεταὶ, τὰς ὅποιας μερικοὶ δίκαιοι ἄνθρωποι κατώρθωναν, δὲν ἥσαν ἀρκεταὶ, οὕτε εἶχον τὴν δύναμιν νὰ πληρώσωσι τὸ χάσμα ἑκεῖνο, τὸ ὅποιον μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου ἦνοιξεν ἡ πρώτη ἀμαρτία. Μία μικρὰ ἐλάφρυνσις καὶ ἀνακούφισις τῆς συιειδήσεως ἐγεννᾶτο εἰς τὰς ψυχὰς τῶν δικαίων ἀνδρῶν, ὅταν ἔπραττον τὸ ἀγαθόν· ἀλλ' ἡ συναίσθησις τῆς ἐνοχῆς αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν πρώτην ἀμαρτίαν, ἐτάραττεν αὐτὴν τὴν μικρὰν εὐτυχίαν των. Διέταξεν ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸν Ἐβραίους νὰ προσφέρωσι θυσίας εἰς τὸν Θεὸν καὶ ὥρισε πρὸς τοῦτο πρόσωπα ὑψηλῆς περιωπῆς ἀπὸ ἥθικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἔποψιν. Ἔδωκε διατάξεις λεπτομερεῖς περὶ μικρῶν καὶ μεγάλων θυσιῶν ἀλλ' ὅλα αὐτὰ ἥσαν **«δικαιώματα σαρκὸς»** τ. ἔ. διατάξεις σαρκικαὶ καὶ πρόστικαροι, αἱ ὅποιαι καρμίαιν δύναμιν δὲν εἶχον **πρὸς τελείωσιν κατὰ συνείδοσιν** τ. ἔ. πρὸς ἐσωτερικὴν καὶ οὐσιώδη, οὐχὶ δὲ ἔξωτερικὴν καὶ τυπικὴν τελειοπόνησιν τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ ἥθικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἔποψιν. Ἐπομένως μικρὰ καὶ ἀσήμαντος ἥτο καὶ ἡ βοήθεια, τὴν ὅποιαν παρέσχεν ὁ Μωσαϊκὸς νόμος εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἡτο λοιπὸν ἀνάγκη μιᾶς ἄλλης μεγαλειτέρας θυσίας, τὴν ὅποιαν νὰ προσφέρῃ ἄλλος ἀρχιερεὺς, ἀνώτερος ἀπὸ τὸν Ἀρχιερέα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἡτο ἀνάγκη θυσίας, ἡ ὅποια νὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν νὰ ἴκανοποιήσῃ τὴν θείαν δικαιοσύνην καὶ νὰ συμφιλίωσῃ τὸν ἄνθρωπον μετὰ τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴν δὲ ἀκριβῶς τὴν θυσίαν, ἀνέλαβε νὰ προσφέρῃ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ ὅποιος, ἐπειδὴ ἥτο ἀναμάρτητος, ἥτο πολὺ ἀνώτερος ἀπὸ τὸν ἀρχιερέα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, καὶ εἶχε

τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὡς ἀντάλλαγμα τῆς ἴδιας αὐτοθυσίας, τὴν συγχώρησιν τῆς πρώτης ἀμαρτίας καὶ τὴν σωτηρίαν ὅλου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Περὶ αὐτῆς λοιπὸν τῆς μεγάλης θυσίας, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ὑψίστη εὐεργεσία τῆς θείας ἀγαθότητος, πραγματεύεται ἡ σήμερον ἀναγνωσθεῖσα Ἀποστολικὴ περικοπή. Ἄφοῦ ὁ θεῖος Ἀπόστολος ὑπέμνησεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας του τὰς διαφόρους θυσίας καὶ τὰς λοιπὰς τελετὰς τῆς Ἐβραϊκῆς Συναγωγῆς, αἱ ὁποῖαι αὐτὰὶ καθ' ἐαυτὰς οὐδεμίαν σημασίαν εἶχον, ἀλλ' ἡσαν τύποι πρόσκαιροι καὶ διατάξεις σαρκικαὶ, ἐπιφέρει κατόπιν ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶχον τὸν λόγον τῆς ὑπάρξεως των μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ θυσίας, τὴν ὁποίαν καὶ προεικόνιζον. Ἐνῷ δὲ ὅλα τὰ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἡσαν σαρκικὰ καὶ πρόσκαιρα, ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ὅλα εἶναι πνευματικὰ καὶ αἰώνια. Καὶ πρῶτον ὁ ἀρχιερεὺς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἥτο ἀνθρωπὸς ἀμαρτωλὸς, μεσιτεύων ὑπὲρ προσκαίρων ἀγαθῶν· ὁ Χριστὸς εἶναι ἀρχιερεὺς ἀναμάρτητος, καὶ μεσιτεύει ὑπὲρ τῶν **μεδλλόντων ἀγαθῶν**, τὰ ὁποῖα εἶναι αἰώνια καὶ ἄφθαρτα. Ἐπειτα δὲ καὶ ὁ τρόπος τῆς μεσιτείας εἶναι διάφορος. Ἐκεῦ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσήρχετο εἰς ναὸν ἐπίγειον, τὸν ὁποῖον κατεσκεύασταν χεῖρες ἀνθρώπιναι. Ἐδῶ ὁ Χριστὸς εἰσέρχεται εἰς ναὸν ἀχειροποίητον, εἰς αὐτὸν τὸν πνευματικὸν οὐρανὸν, ὅπου εἶναι ἡ κατοικία τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἀρχιερεὺς τῆς Π. Διαθήκης διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ ἄγια τῶν ἀγίων τ. ἔ, εἰς τὸ μέρος ἐκένῳ τοῦ ναοῦ, τὸ ὁποῖον ἥτο προωρισμένον διὰ νὰ φυλάττωνται ἐν αὐτῷ ὅλα τὰ θρησκευτικὰ κειμήλια τῶν Ἐβραίων καὶ μάλιστα ἡ **Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης**, ἡ ὁποία διὰ τοὺς Ἐβραίους εἶχε τὴν σημασίαν αὐτῆς τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ ὁποῖον μέρος διὰ τοῦτο ἥτο ἀπρόσιτον εἰς ὅλους, καὶ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς εἰσήρχετο εἰς αὐτὸν, καὶ αὐτὸς δὲ μίαν μόνην φορὰν τὸ ἔτος, εἰς τοῦτο λοιπὸν τὸ ἄγιον μέρος διὰ νὰ εἰσέλθῃ ὁ ἀρχιερεὺς τῶν Ἐβραίων, ἀφειλε προηγούμενως νὰ θυσιάσῃ μόσχον καὶ τράγον. Ἀπὸ τοῦ αἵματος δὲ τῶν ζώων τούτων λαμβάνων, ἐρράντιζε τὰ ἄγια τῶν ἀγίων καὶ ὅλα τὰ ἱερὰ ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα εὑρίσκοντο ἐκεῖ, πρὸς ἔξιλέωσιν τῶν ἀμαρτιῶν τοῦ λαοῦ, καθὼς διαλαμβάνει ὁ Μωσαϊκὸς νόμος. Ὁ ἀρχιερεὺς ὅμως τῆς Κ. Διαθήκης ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, μέλλων νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸν πνευματικὸν οὐρανὸν καὶ νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, προσέφερεν ὡς θυσίαν τὸν ἴδιον ἐαυτόν του καὶ ὡς ἀμοιβὴν τοῦ πολυτίμου αὐτοῦ αἵματος ἐζήτησε τὴν λύτρωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς ἀμαρτίας. Ἐνῷ δὲ ὁ ἐπί-

γειος ἀρχιερεὺς εἰσήρχετο καθ' ἔκαστον ἔτος καὶ προσέφερεν αὐτὴν τὴν θυσίαν, ὁ αἰώνιος ἀρχιερεὺς τῆς Κ. Διαθήκης μίαν μόνην φορὰν προσέφερε τὴν ἴδικήν του θυσίαν. 'Αλλ' ὡς τοῦ θαύματος! 'Η μοναδικὴ αὗτη θυσία του εἶχε τόσον μεγάλην δύναμιν καὶ τόσον σπουδαῖα ἀποτελέσματα, ὥστε οὕτε ἐπανελήφθη, οὕτε ἡτο ἀνάγκη νὰ ἐπαναληφθῇ, διότι ἐνῷ ὁ ἀρχιερεὺς ἐνὸς μόνου ἔτους συγγνώμην ἐλάμβανε καὶ διὰ τοῦτο ἡτο ἀνάγκη καθ' ἔκαστον ἔτος νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὴν ἐξιλαστήριον θυσίαν του, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ τοῦ Σταυρικοῦ θανάτου του εὑρατο αἰωνίαν λύτρωσιν τ., ἐ. ἀπέκτησε καὶ ἔγινε κάτοχος μιᾶς αἰωνίου σωτηρίας, τὴν ὅποιαν μοιράζει εἰς ἑκείνους, οἱ ὅποιοι φυλάττουν τὰς ἐντολάς του, οἱ ὅποιοι λόγῳ τε καὶ ἔργῳ εἶναι ἰδιοί του.

⁹ Ήτο δὲ πολὺ φυσικὸν μία τόσον σπουδαία θυσία νὰ ἔχῃ τόσην δύναμιν καὶ τοιαῦτα ἀποτελέσματα, διότι ἀφοῦ τὸ αἷμα τῶν ταύρων καὶ τῶν τράγων, τὸ αἷμα δηλ. ἀλόγων ζώων, εἶχε τὴν δύναμιν νὰ καθαρίζῃ τὸ σῶμα, βεβαίως μία ἄμωμος θυσία, ἐν πολύτιμον αἷμα, ὅποιον ἡτο τὸ τοῦ Χριστοῦ πολὺ περισσότερον θὰ εἶχε τὴν δύναμιν νὰ καθαρίσῃ τὴν ψυχήν μας ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς ἀμαρτίας, καὶ νὰ μᾶς ἀξιώσῃ νὰ λατρεύωμεν τὸν ζῶντα Θεὸν ὡς ἀληθινὰ τέκνα αὐτοῦ.

Τρία σοβαρὰ ἄμα καὶ πολύτιμα διδάγματα μᾶς διδάσκει τὸ σημερινὸν Ἀποστολικὸν ἀνάγνωσμα:

1.) ¹⁰Οτι τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὅποιον ἔχύθη ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρὸν, ἡτο τόσον πολύτιμον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὥστε, ὅχι μόνον τὴν θείαν δικαιοσύνην, τὴν ὅποιαν προσέβαλεν ὁ ἀνθρωπος διὰ τῆς πρώτης ἀμαρτίας, ἐντελῶς ἱκανοποίησεν, ἀλλὰ καὶ μᾶς ἐπρομήθευσε μίαν αἰώνιον σωτηρίαν, τὴν ὅποιαν ἀρκεῖ νὰ τὴν ζητήσωμεν εἰλικρινῶς, μὲ ὅλην μας τὴν ψυχὴν καὶ εἴναι πρόθυμος νὰ μᾶς τὴν χαρίσῃ.

2.) ¹¹Οτι ἡ μεγάλη θυσία, τὴν ὅποιαν ὁ Χριστὸς προσέφερεν εἰς τὸν Θεὸν ἐπάνω εἰς τὸν Γολγοθᾶν, ὑπῆρξε διὰ τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν τὸ θείον ἑκεῖνο λουτρὸν, ἐν τῷ ὅποιᾳ, νιφθεῖσα, ἐκαθαρίσθη, ἐξηγνίσθη καὶ κατέστη ἱκανὴ πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν, «Ἄ ήτοίμασε Κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν». καὶ

3.) ¹²Οτι καὶ ἡμεῖς κατόπιν μιᾶς τόσον μεγάλης εὐεργεσίας τῆς θείας ἀγαθότητος, ὀφείλομεν νὰ ἐξασκήσωμεν τὴν θέλησίν μας [εἰς τὸ ἀγαθὸν, ὑπακούοντες καὶ συμμορφούμενοι πάντοτε πρὸς τὸ θέλημα καὶ τὰς ἐντολὰς ἑκείνου, ὁ ὅποιος μὲ τὸ πολύτιμόν του αἷμα μᾶς ἐλύτρωσεν ἐκ τῆς δουλείας τῆς ἀμαρτίας. Γένοιτο.

23 Μαρτίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ

(Φιλιππ. 4, 4—9).

·**Ἡ χαρὰ τοῦ Χριστιανοῦ ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ.** —

·**Ἡ χριστιανικὴ ἀρετὴ.**

«**Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πᾶλιν ἔρῶ, χαίρετε».**

Μεγάλη καὶ χαρμόσυνος εἶνε ἡ ἑορτὴ, τὴν ὅποιαν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία πανηγυρίζει σήμερον. Πεντακόσια περίπου ἔτη πρὶν νὰ ἔλθῃ ὁ Χριστὸς εἰς τὸν κόσμον **ὑπεσχέθη** ὁ Θεὸς τὴν χαρὰν καὶ τὴν πανήγυριν αὐτὴν διὰ τοῦ προφήτου Ζαχαρίου, λέγων: «χαῖρε σφόδρα, θύγατερ Σιών, κήρυξσε, θύγατερ Ἱερουσαλήμ. Ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται σοι δίκαιος καὶ σώζων, αὐτὸς πραῦς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζύγιον καὶ πῶλον νέον». Καὶ ἡ ὑπόσχεσις αὐτὴ ἐκπληροῦται σήμερον. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς πραῦς καὶ τεταπεινωμένος, καθήμενος ἐπὶ πῶλου, εἰσέρχεται διὰ τελευταίαν φορὰν εἰς τὴν ἄγιαν πόλιν Ἱερουσαλήμ. Εἰσέρχεται δὲ μίαν δόξαν μὲ μίαν λαμπρότητα δλῶς διόλου ἔξαιρετικήν. Ἡ ἀκολουθία του εἶναι ἡ συνειθισμένη· τὴν ἀποτελοῦν ὅπως πάντοτε οἱ δώδεκα μαθηταί του. Ἡ ὑποδοχὴ ὅμως τὴν ὅποιαν κάμνει εἰς αὐτὸν ὁ λαὸς τῆς Ἱερουσαλήμ εἶναι μία ἀσυνείθιστος ὑποδοχὴ, εἶναι ὑποδοχὴ τὴν ὅποιαν μόνον εἰς βασιλέα ἡ στρατηγὸν νικητὴν ἡδύνατο νὰ κάμῃ. Καὶ πράγματι ἐκεῖνος, διὰ τὸν ὅποιον ἡ Ἱερουσαλήμ ἡτοίμασε τὴν ἔξαιρετικὴν αὐτὴν ὑποδοχὴν, ἥτο βασιλεὺς, καὶ μάλιστα ἥτο ἐκεῖνος ὁ βασιλεὺς, τὸν ὅποιον ὁ Θεὸς ὑπεσχέθη διὰ τοῦ προφήτου. Ἡτο δὲ συνάμα καὶ νικητής. Πρὸ μιᾶς ἡμέρας εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο χωρίον, τὸ ὅποιον κεῖται πλησίον εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ τὸ ὅποιον ὄνομάζεται Βηθανία, ἀνέστησε τὸν φίλον του Λάζαρον, ὁ ὅποιος τεσσάρων ἡμερῶν νεκρὸς ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ μνῆμά του μὲ μίαν πρόσκλησιν τοῦ Κυρίου.

«Λάζαρε, εἶπε, δεῦρο ἔξω» καὶ ἡ φωνή του αὐτὴ καὶ μόνη ἦρκεσεν ὥστε ὁ Ἀδης ν' ἀποδώσῃ τὸν Λάζαρον. Ἡ φῆμη τοῦ θαύματος τούτου, ταχέως διαδοθεῖσα εἰς ὅλην τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐκράτει τὴν πόλιν ἀνάστατον. Ὁ λαὸς αὐτῆς πρὶν ἡ ἀκόμη συνέλθη ἀπὸ τὴν πρώτην ἔκπληξιν, μανθάνει ὅτι ὁ μέγας ἐκεῖνος νικητὴς τοῦ θανάτου ἔρχεται εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ ἀμέσως σπεύδει νὰ τὸν προϋπαντήσῃ. Ἡ πόλις λοιπὸν Ἱερουσαλήμ ὑπεδέχεται ὅχι πλέον τὸν ἀπλοῦν καὶ τεταπεινωμένον Ἰησοῦν, ἀλλὰ τὸν νικητὴν τοῦ θανάτου, τὸν παντοδύναμον βασιλέα, τὸν λυτρωτὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Διὰ τοῦτο καὶ παρεσκεύαστε τὴν ὑποδοχήν του ὅλως ἔξαιρετικήν.

Αὐτὴν λοιπὸν τὴν τόσον χαρμόσυνον ἀνάμυησιν τῆς θριαμβευτικῆς εἰσόδου τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἔορτάζουσα ἡ ἀγία Μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία, προτρέπει ὅλα τὰ πνευματικά της τέκνα, ὅλους τοὺς εὐστεβεῖς καὶ ὀρθοδόξους χριστιανοὺς, νὰ ἔορτάσωσιν αὐτὴν μὲ χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν, ἐπαναλαμβάνουσα τοὺς λόγους, τοὺς ὄποιους ὁ Ἀπόστολος διὰ τῆς σήμερον ἀναγνωσθείσης περικοπῆς, ἀπηγθυνε πρὸς τοὺς Φιλιππησίους. «Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε». Ἀδιάφορον ἀν ὁ κόσμος σᾶς θλίβῃ καὶ σᾶς λυπῇ. Ἀδιάφορον ἀν εἰσθε πλούσιοι καὶ εὐτυχῆτε ἡ πτωχοὶ καὶ στερησθε τῶν πάντων. Τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου, καθὼς καὶ τὰ ἐναντία, καρμίαν σημασίαν δὲν πρέπει νὰ ἔχωσι διὰ τὸν χριστιανὸν, διότι εἶναι ἀσταθῆ καὶ πρόσκαιρα ἡ μᾶλλον στιγμαῖα. Μόλις ἐν χαρμόσυνον γεγονὸς θὰ χύσῃ ὀλίγην χαρὰν εἰς τὴν καρδίαν μας, θὰ φαιδρύνῃ ὀλίγον τὸ πρόσωπον μας, θὰ στολίσῃ μὲ ἐν μειδίαμα τὰ χεῖλη μας, καὶ ἀμέσως, μία θλιβερὰ σκέψις, ἐν δυστύχημα ἀπρόοπτον, μία αἴφνηδιος τῆς ἀσταθοῦς τύχης μεταβολὴ, ἔξατμίζει τὴν ὀλίγην ἐκείνην χαράν μας καὶ χύνει ἄφθονον τὸ δηλητήριον τῆς λύπης μέσα εἰς τὴν καρδίαν μας. Τοιαύτην ὅμως πρόσκαιρον καὶ στιγμαίαν χαρὰν δὲν μᾶς ὑπεσχέθη ὁ Σωτήρ μας. Ἐκεῖνος μᾶς ὑπεσχέθη χαρὰν αἰώνιαν καὶ παντοτεινὴν «ἥν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ἡμῶν» κατὰ τοὺς ἀψευδεῖς του λόγους, χαρὰν τελείαν, «χαρὰν πεπληρωμένην». Μίαν τοιαύτην δὲ χαρὰν ὁ κόσμος δὲν δύναται νὰ μᾶς δώσῃ. Ἐπομένως ἡ χαρὰ τοῦ κόσμου δὲν εἶναι ἐκείνη εἰς τὴν ὄποιαν μᾶς προσκαλεῖ ὁ θεῖος Ἀπόστολος. Ὁ χριστιανὸς πρέπει νὰ χαίρῃ χαρὰν πνευματικὴν καὶ ἐσωτερικὴν, ἀποβλέπων οὐχὶ εἰστὰ πρόσκαιρα ἀγαθὰ τοῦ κόσμου τούτου, ἀλλ' εἰς τὰ αἰώνια καὶ ἄφθαρτα ἀγαθὰ,

·τὰ ὁποῖα τὸν περιμένουσιν εἰς τὴν αἰωνιότητα. 'Ο χριστιανὸς [λοιπὸν πρέ-
·πει νὰ χαίρῃ ὅχι διότι ἡ τύχη τὸν ηὐνόησεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ δὲν
·τὸν κατέταξε μεταξὺ τοῦ ὄχλου, τοῦ πτωχοῦ δηλούντοι καὶ ταλαιπωρουμένου
λαοῦ, ἀλλὰ διότι ἡ εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἀπειρος ἀγαθότης του ἀπὸ
δούλου τῆς ἀμαρτίας καὶ τοῦ διαβόλου τὸν ἔκαμεν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ κλη-
ρονόμον τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν. 'Η πνευματικὴ δὲ αὐτὴ χαρὰ πάντοτε προέρ-
χεται ἀπὸ τὴν ἀρετὴν καὶ ἀπὸ τὴν ἀθωότητα τῆς καρδίας. 'Ἐπομένως ὁ χρι-
στιανὸς ὁφείλει νὰ μὴ ἔχῃ χολήν· νὰ ἔναι γλυκὺς καὶ συγκαταβατικὸς πρὸς
ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. «Τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις» τ.
·ε. ἡ χριστιανικὴ ἀνοχὴ καὶ ἐπιείκειά σας ἀς γύνη φανερὰ εἰς ὅλους τοὺς
ἀνθρώπους, ἀς τὴν μάθουν ὅλοι οἱ ἀνθρωποι. *Ἄσ μάθῃ ὅλος ὁ κόσμος
·ὅποίους ἀγλαοὺς καρποὺς φέρει ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία. 'Η δὲ ἀμοιβὴ
τῆς τοιαύτης ἀρετῆς σας δὲν ἀπέχει πολὺ, διότι ἡ ἡμέρα τῆς ἀνταπόδοσεως,
καθ' ἣν θὰ ἀποδώσῃ ὁ Κύριος ἔκαστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, εἶναι πλησίον.
*Ἀφοῦ λοιπὸν ἡ ζωὴ σας, ὅσον μακρὰ καὶ ἀν ἔναι θὰ καταλήξῃ εἰς μίαν
·δικαιοκρισίαν, εἰς τὴν ὁποίαν τίποτε ἄλλο δὲν θὰ σᾶς ὠφελήσῃ, εἰμὴ μό-
νον ἡ ἀθωότης τῆς καρδίας σας καὶ ἡ ἀρετὴ σας, εἰς οὐδὲν γῆινον πρᾶγ-
μα, ὁσονδήποτε πολύτιμον καὶ ἀν ἔναι, δὲν πρέπει νὰ ἀφιερώσητε ὅλην τὴν
προσοχήν σας, ὅλην τὴν φροντίδα σας. Πρέπει δὲ τούναντίον νὰ ἀφιερωθῆτε
ὅλως διόλου εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἀπὸ αὐτὸν μόνον νὰ ζητήτε δι, τι δήποτε σᾶς χρειά-
ζεται. Νὰ τὸ ζητήτε δὲ μὲ προσευχὴν καὶ μὲ παράκλησιν θερμὴν, ἡ ὁποία
νὰ συνοδεύηται μὲ εὐχαριστίαν καὶ δι' ὅσα μέχρι τοῦδε ἐλάβετε παρὰ τοῦ
Θεοῦ καὶ δι' ἐκεῦνο, τὸ ὁποῖον τώρα ζητεῖτε. *Όταν τοιουτοτρόπως φέρεσθε,
·όταν δὲν περισπᾶται ὅλη ἡ προσοχὴ σας εἰς τὰ κοσμικὰ, ὅταν δὲν βασα-
νίζῃ τὸν νοῦν σας τὸ τί θὰ φάγετε, τὸ τί θὰ πίετε καὶ τὸ πῶς θὰ διασκεδά-
στε, τότε θὰ κατοικήσῃ μέσα εἰς τὴν καρδίαν σας ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ἡ
·ὁποία ὑπερβαίνει πᾶσαν ἀνθρωπίνην ἀντίληψιν, καὶ ἡ ὁποία, ἐπειδὴ θὰ ἔναι
μία ἀφιέρωσις εἰς τὸν Θεὸν, θὰ διατηρήσῃ τὸν νοῦν σας καὶ τὴν καρδίαν
σας εἰς τὴν μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἐνότητα καὶ δὲν θὰ σᾶς ἀφήσῃ νὰ σκεφθῆ-
τε καὶ νὰ θελήσητε πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τὸν Χριστόν.
*Ἀφιερώσατε λοιπὸν τὴν γλώσσαν σας εἰς τὴν ἀλήθειαν. Σκέπτεσθε καὶ
πράττετε μόνον ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶναι θεμνὰ, δίκαια, ἀγνά. Φέρεσθε πρὸς

τοὺς ἄλλους τοιουτορόπως, ὥστε νὰ προσελκύετε τὴν ἀγάπην των. Λόγος κακὸς ἂς μὴ ἔξερχεται ἀπὸ τὰ χεῖλη σας. Πράττετε δὲ μόνην τὴν ἀρετὴν καὶ τὰς πράξεις ἐκείνας, αἱ ὅποια θὰ προκαλέσωσι τὸν ἔπαινον τῶν ἀνθρώπων. Ἐν τέλει δὲ λέγει ὁ Ἀπόστολος πρὸς τὸν Φιλιππησίους, διὰ νὰ σᾶς τὰ εἴπω ὅλα αὐτὰ μὲ μίαν λέξιν ἐνεργεῖτε καὶ πράττετε, ὅπως ἔδινδάχθητε παρ' ἐμοῦ καὶ ὅπως εἰδετε ἐμὲ τὸν ἵδιον νὰ ἐνεργῶ καὶ νὰ πολειτεύωμαι. Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ εἰσθε βέβαιοι ὅτι ὁ Θεὸς θὰ εἶναι μαζύ σας.

Αὐτὸς εἶναι περίπου τὸ περιεχόμενον τῆς σημερινῆς Ἀποστολικῆς περικοπῆς, ἡ ὅποια, ὅσον μικρὰ καὶ σύντομος εἶναι, τόσον μεγάλα καὶ βαρυσήμαντα διδάγματα μᾶς παρέχει. Εἰς τὰς ὀλίγας λέξεις αὐτῆς ὁ θεσπέσιος Παῦλος μᾶς ἔδωκεν ὀλόκληρον τὴν δυνταγὴν, τὴν ὅποιαν ὀφείλει νὰ ἀκολουθήσῃ ὁ ἀληθῆς χριστιανὸς διὰ νὰ μὴ χάσῃ ποτὲ τὴν ψυχικήν του ὑγιείαν. Μᾶς διδάσκει λοιπὸν δι' αὐτῆς τὰ ἔξῆς:

α'] "Οτι παρῆλθε πλέον ὁ καιρὸς τῆς λύπης καὶ τῶν δακρύων, διὸ καὶ μᾶς προσκαλεῖ εἰς μίαν παντοτεινὴν χαρὰν, εἰς μίαν χαρὰν ὅλως διόλου πνευματικὴν, ὅμοίαν μὲ ἐκείνην, τὴν ὅποιαν χαίρουν οἱ ἄγγελοι εἰς τὸν οὐρανὸν, βλέποντες τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπολαύοντες τὰ αἰώνια ἀγαθά.

β'] "Οτι αἱ θλύψεις καὶ αἱ στενοχωρίαι τοῦ παρόντος βίου δὲν πρέπει διόλου νὰ μᾶς ταράττωσιν, καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀφιερώνωμεν ὅλον τὸν καιρόν μας καὶ ὅλην τὴν προσοχὴν μας εἰς τὰ γῆνα καὶ πρόσκαιρα, ἀλλὰ νὰ ζητῶμεν ὅτι θέλομεν μόνον ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἀμοιβὴν μᾶς ὑπόσχεται τὴν εἰρήνην τοῦ Θεοῦ. καὶ

γ'] Μᾶς διδάσκει ποίας ἀρετὰς ὀφείλομεν νὰ πράττωμεν καὶ εἰς τί πρέπει νὰ ἀπασχολῶμεν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μας διὰ νὰ ἔχωμεν τὸν Θεόν μαζύ μας καὶ ἀξιωθῶμεν ἐν τῇ αἰώνιότητι νὰ χαρῶμεν τὴν αἰώνιον καὶ ἀληκτον ἐκείνην χαρὰν, τῆς ὅποιας προοίμιον μόνον καὶ ἀπαρχὴ εἶναι ἡ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ χαρά.

30 Μαρτίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

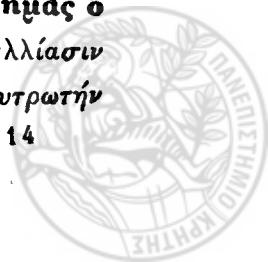
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

(Πράξ. 1, 1—8).

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ παγκόσμιος χαρά.—Ἡ κάθοδος τοῦ ἱγίου Πνεύματος καὶ ἡ ἐξάπλωσις τοῦ Εὐαγγελίου.—
Ἡ σημασία τῆς Ἀναστάσεως διὰ τὸν χριστιανόν.

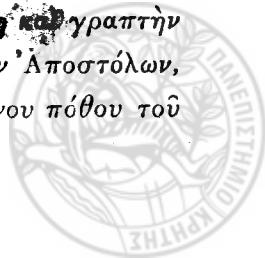
Ἡρέμα καὶ ἀθορύβως χωρεῖ πρὸς τὴν δύσιν ἡ θωτήριος καὶ φωταυγῆς νὺξ, ἡ ὁποία μᾶς προαναγγέλλει τὴν λαμπροφόρον ἡμέραν τῆς ἐκ νεκρῶν Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Λαμπρὰ δὲ καὶ φωτοβόλος αὐγάζει ἡ κληπτὴ καὶ ἀγία ἡμέρα, ἡ βασιλὶς τῶν ἡμερῶν, ἡ ἐορτὴ τῶν ἑορτῶν, ἡ πανήγυρις τῶν πανηγύρεων. Χαίρει ἐν αὐτῇ καὶ ἀγάλλεται ὁ σύμπας κόσμος, ὁρατὸς ἅμα καὶ ἀόρατος. Οἱ ἄγγελοι ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ οἱ ἀνθρώποι ἐπὶ τῆς γῆς ἑορτάζουσι σήμερον κοινὴν ἑορτὴν καὶ πανήγυριν. Χαίρει ὁ οὐρανὸς, διότι δέχεται τὸν Δεσπότην του. Χαίρουσι τὰ καταχθύνια, διότι βλέπουσι τὸν ἥλιον τῆς Δικαιοσύνης νὰ καταβαίνῃ μέχρις αὐτῶν. Χαίρει καὶ ἡ γῆ, διότι ἀκούει τὰς Μυροφόρους γυναικας μὲ χαρὰν νὰ φωνάζωσιν ὅτι, Ἀνέστη ὁ Κύριος. Μόνος ὁ Ἄδης ὀδύρεται, μόνος ὁ θάνατος θρηνεῖ, μόνος ὁ πατὴρ τοῦ σκότους στενάζει πικρῶς, διότι εἶδε τοὺς προαιωνίους κόπους του εἰς μίαν στιγμὴν νὰ καταστραφῶσι, διότι ἡ σθάνθη τὴν δύναμίν του νὰ ἐξασθενήσῃ καὶ νὰ ἐκμηδενισθῇ, διότι τέλος εἶδε τοὺς αἰχμαλώτους, τοὺς ὁποίους μὲ τόσους μόχθους ἐκέρδισε, νὰ ἐλευθερωθῶσιν ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν του.

*Ἀσ ἑορτάσωμεν λοιπὸν ὅλοι τοῦ θανάτου τὴν νέκρωσιν, ἀς πανηγυρήσωμεν τοῦ Ἄδου τὴν καθαίρεσιν. «Μηδεὶς πλέον φοβείσθω θάνατον, καθὼς καὶ ὁ θεῖος Χρυσόστομος λέγει, ἡλευθέρωσε γὰρ ἡμᾶς ὁ τοῦ Σωτῆρος θάνατος». Μὲ χαρὰν λοιπὸν καὶ μὲ ψυχικὴν ἀγαλλίασιν ἀς δοξολογήσωμεν τὸν νικητὴν τοῦ θανάτου, τὸν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτήν

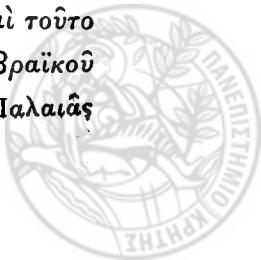

μας. * Ας τιμήσωμεν τὴν ἀνάμυησιν τῆς Ἀναστάσεώς του διὰ τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης. * Ας περιπτυχθῶμεν ἀλλήλους ἐν χαρᾷ. * Ας συγχωρήσωμεν ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς μας ἐκείνους, οἵ ὅποιοι μᾶς μισοῦν· ἂς ἐναγκαλισθῶμεν συμφώνως πρὸς τὴν θέλησιν τοῦ Κυρίου ὅχι τοὺς φίλους μας, ἀλλὰ τοὺς ἔχθρούς μας. * Ας ἀνταλλάξωμεν μὲ αὐτοὺς τὸν ἐν Χριστῷ ἀσπασμόν. * Ας ἐνώσωμεν ὅχι τὰ χείλη, ἀλλὰ τὰς καρδίας μας. * Ας δείξωμεν τέλος ὅτι εἴμεθα μαθηταὶ ἐκείνου, ὁ ὅποιος ἀπέδωκε καλὸν ἀντὶ κακοῦ. Ἡμεῖς ἐπταισαμεν, Τὸν ἐμισήσαμεν, Τὸν ὑβρίσαμεν. Ἐκεῖνος πρῶτος μᾶς ἔτεινε τὴν χεῖρα, μᾶς ἦνοιξε τὰς ἀγκάλας Του καὶ ὡς φίλους Του ἀγαπητοὺς, ὡς ἀδελφούς Του μᾶς περιεπτύχθη. Ἐφάνημεν ἀχάριστοι πρὸς Αὐτὸν, ἀλλ' Αὐτὸς φιλανθρώπως φερόμενος πρὸς ἡμᾶς, ἔξεσχισε τὸ χειρόγραφον, ὃπου ἦσαν σημειωμέναι αἱ ἀμαρτίαι μας καὶ μᾶς συνεχώρησεν. * Ας κάμωμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς τὸ ἕδιον σήμερον διὰ τὸν ἔχθρούς μας καὶ αὐτὸς θὰ εἶνε ὁ καλλίτερος πανηγυρισμὸς τῆς λαμπροφόρου Αὐτοῦ Ἀναστάσεως. Τοῦτο μᾶς ἐδίδαξεν ὁ Σωτήρ μας, ὁ φείλομεν νὰ ὑπακούσωμεν. Μᾶς τὸ ἐδίδαξε διὰ τοῦ λόγου, μᾶς τὸ ἐδίδαξε καὶ διὰ τοῦ παραδείγματός Του. Μετ' αὐτοῦ δὲ μᾶς τὸ ἐδίδαξαν καὶ οἱ Ἀπόστολοί Του διὰ τοῦ βίου των καὶ διὰ τῶν Πράξεων των, τὰς ὅποιας μᾶς διέσωσεν ὁ θεῖος Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς καὶ αἱ ὅποιαι κατὰ πανάρχαιον συνήθειαν ἀναγινώσκονται εἰς τὴν Ἑκκλησίαν ἀπὸ τῆς σήμερον μέχρι τῆς Πεντηκοστῆς.

Δύο βιβλία θεόπνευστα καὶ ἄγια ἔγραψεν ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς: **Τὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον** καὶ τὰς **Πράξεις τῶν Ἀποστόλων**. Καὶ τὰ δύο αὐτὰ τὰ ἔγραψε διὰ τὸν Θεόφιλον, τοῦ ὅποίου τὸ ὄνομα βλέπομεν εἰς τὰς πρώτας λέξεις καὶ τῶν δύο βιβλίων. Ἡτο δὲ ὁ Θεόφιλος αὐτὸς, ὡς φαίνεται, ἀνθρωπὸς πλούσιος καὶ ἴσχυρὸς, ἵστως δὲ καὶ κανεὶς ἥγεμὸν ἢ ἄρχων χώρας τινὸς κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Ρωμαίων, ὅποιος π. χ. ἦτο· κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Κυρίου εἰς τὴν Ἰουδαίαν ὁ Πόντιος Πιλάτος. Αὐτὸς λοιπὸν ὁ Θεόφιλος ἐδιδάχθη τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἔγεινε χριστιανὸς εἴτε ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου Λουκᾶ, εἴτε ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου Παύλου, τὸν ὅποιον ὁ Λουκᾶς ἐπὶ ἀρκετὸν καιρὸν ἤκολούθει. Ἐπειδὴ ὅμως ἥθελε νὰ ἔχει γραπτὴν ὅλην τὴν εὐαγγελικὴν ἱστορίαν καθὼς καὶ τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, παρεκάλεσε τὸν Λουκᾶν καὶ ἀποτέλεσμα τοῦ εὐσεβοῦς ἐκείνου πόθου τοῦ

κρατίστου Θεοφίλου εἶνε τὰ δύο αὐτὰ θεόπνευστα βιβλία. Τοῦτο λογικῶς καὶ δικαίως δυνάμεθα νὰ τὸ συμπεράνωμεν ἀπὸ τὰς πρώτας λέξεις τοῦ σημερινοῦ ἀποστολικοῦ ἀναγνώσματος, αἱ ὁποῖαι εἶνε καὶ αἱ πρῶται λέξεις τοῦ βιβλίου τῶν Πράξεων. «Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὁ Θεόφιλε, ὃν ἦρξατο Ἰησοῦς ποιεῦν τε καὶ διδάσκειν», ἥτοι τὸ πρῶτον βιβλίον, τὸ ὅποιον σοὶ ἔστειλα, καὶ τὸ ὅποιον εἶνε τὸ κατὰ Δουκᾶν ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἐπραγματεύετο τὰ ἔργα καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Εὐαγγελικοῦ κηρύγματος μέχρι τῆς εἰς οὐρανοὺς ἀναλήψεώς του. Καὶ πράγματι δὲ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον τοῦ Λουκᾶ τελειώνει μὲ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου. Καίτοι δὲ εἰς τὸ Εὐαγγέλιον αὐτοῦ ὁ ἱερὸς Λουκᾶς ἔκαμε πολὺν λόγον καὶ διὰ τὰς ἐμφανίσεις τοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς μαθητάς του μετὰ τὴν Ἀνάστασιν, ἐν τούτοις καὶ ἐδῶ μὲ ὄλιγας λέξεις ἐπαναλαμβάνει τοῦτο, διότι ἡθελε νὰ μὴ ἀφήσῃ καμμίαν ἀμφιβολίαν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοφίλου ὃσον ἀφορᾷ τὴν πραγματικότητα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Διὰ τοῦτο λοιπὸν λέγει ὅτι ὁ Κύριος ἀφοῦ ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν παρουσιάσθη καὶ πάλιν ζῶν εἰς τοὺς μαθητάς του. Καὶ δὲν παρουσιάσθη μίαν ἡ δύο φορὰς, ἀλλὰ ἐπὶ τεσσαράκοντα ὄλοκλήρους ἡμέρας ἐνεφανίζετο εἰς τοὺς μαθητάς του καὶ τοὺς ἐδίδασκε δόγματα ὑψηλότερα, τὰ ὅποια προηγουμένως δὲν ἦσαν εἰς θέσιν νὰ ἐννοήσωσι. Διὰ νὰ πείσῃ μάλιστα αὐτοὺς ὅτι ἀνέστη, καὶ ὅτι τὸ σῶμα, [τὸ ὅποιον φέρει, εἶναι πραγματικὸν καὶ ὅχι φάντασμα καὶ μάλιστα ἐκεῖνο τὸ σῶμα, τὸ ὅποιον ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρὸν ἔπαθε, μετεχειρίζετο διαφόρους ἀποδείξεις. Ἄλλοτε μὲν ἐπέτρεπεν εἰς τὸν Θωμᾶν νὰ τὸν ψηλαφήσῃ, ἄλλοτε δὲ ἔτρωγε καὶ ἔπινε ἐνώπιόν των καὶ ἄλλοτε ἄλλας ἀποδείξεις μετεχειρίσθη. Εἰς τὰς συναναστροφὰς δὲ αὐτὰς παρήγγελλε τοὺς μαθητάς του νὰ μὴ χωρίζωνται καὶ νὰ μὴ ἀπομακρύνωνται ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ, ἀλλὰ νὰ περιμένωσιν ἐκεῖ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποσχέσεώς του τ. ἐ. τὴν κατάβασιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἡ παραγγελία ὅμως αὐτὴ περὶ τῆς καταβάσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ ὁποία ἥτο σημεῖον τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεστίου, ἀμέσως ἔφερεν εἰς τὸν νοῦν τῶν μαθητῶν του ἐν ἄλλῳ ἔργον τοῦ Μεστίου. Καὶ τοῦτο ἥτο ἡ ἴδρυσις καὶ ἀνόρθωσις τοῦ θρόνου τοῦ Δαβίδ, τ. ἐ. τοῦ Ἐβραϊκοῦ βασιλείου, περὶ τῆς ὁποίας συχνὰ ὅμιλούσιν οἱ Προφῆται τῆς Παλαιᾶς

Διαθήκης. Οἱ μαθηταὶ δηλαδὴ τοῦ Κυρίου, καθὼς καὶ ὄλοι οἱ σοφοὶ τῶν Ἐβραίων καὶ μὲ αὐτὸὺς ὄλος ὁ Ἐβραϊκὸς λαὸς ἐξελάμβανον κατὰ γράμμα τὰς τοιαύτας προφητείας καὶ ἐνόμιζον ὅτι οἱ Προφῆται ὅμιλοῦσι περὶ γηᾶς νου καὶ κοσμικοῦ βασιλείου. Περιέμενον λοιπὸν τώρα μετὰ τὴν κάθοδον τοῦ Ἀγίου Πνεύματος καὶ τὴν ἐπανόρθωσιν τοῦ ἐπιγείου Ἐβραϊκοῦ βασιλείου. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐρωτῶσι τὸν Διδάσκαλόν των πότε θὰ γίνη τοῦτο; Εἰς ἀπάντησιν ὅμως ὁ Διδάσκαλος τοῖς λέγει: Δὲν εἶναι ἴδικόν σας ἔργον νὰ ἐρωτᾶτε πράγματα, τὰ δύοια ὁ Θεὸς ἔχει ὡρισμένον πότε καὶ πῶς θὰ γίνωσιν. ‘Ἐπομένως δι’ αὐτὰ σεῖς δὲν πρέπει νὰ ἐνδιαφέρεσθε. Τὸ ἴδικόν σας ἔργον εἶναι νὰ μαρτυρήσετε εἰς ὄλον τὸν κόσμον, ὅτι εἴδατε καὶ ὅτι ἡ-κούσατε ἀπὸ ἐμέ. Τοῦτο λοιπὸν ὄφείλετε νὰ κάμετε καὶ θὰ τὸ κάμετε, ἀφοῦ πρῶτον λάβετε τὴν ἐξ ὑψους δύναμιν, τὸ ἄγιον Πνεῦμα.

Αὐτὴ ἐν ὀλίγοις εἶναι ἡ σημερινὴ Ἀποστολικὴ περικοπὴ καὶ αὐτὸς περίπου τὸ νόημά της. Δι’ αὐτῆς διδασκόμεθα:

1). Ὅτι ὁφείλομεν νὰ πιστεύωμεν χωρὶς κανένα δισταγμὸν εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διότι περὶ αὐτῆς μαρτυροῦσιν ἔκεινοι οἱ ὅποι οἱ τὸν εἶδον νεκρὸν ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρὸν καὶ κατόπιν πάλιν τὸν εἶδον ζῶντα καὶ συνομιλοῦντα καὶ συντρώγοντα καὶ συμπίνοντα μὲ αὐτούς.

2). Ὅτι ὁφείλομεν νὰ ἔχωμεν ἀπόλυτον πίστιν εἰς τὰς ὑποσχέσεις αὐτοῦ, μὲν ὑπομονὴν δὲ καὶ μὲ πεποιθησιν νὰ περιμένωμεν τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῶν, διότι ὅλα ὅσα ὑπεσχέθη τὰ ἐξεπλήρωσε. Καί

6 Απριλίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΘΩΜΑ

(Πράξ. ε' 12—20).

Τὸ ἔργον τῶν ἀποστόλων ἐνισχυόμενον διὰ θαυμάτων.—Ἄδυναμία τῆς ἀνθρωπίνης κακοβουλίας, ὅπως ματαιώσῃ τὰς εἰλικρινεῖς καὶ ἀδόλους χθιστιανικὰς εὐεργεσίας.

«Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἵερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ρήματα τῆς ζωῆς ταύτης».

Εἶνε βεβαιωμένον ἀπὸ τὴν ἴστορίαν ὅλων τῶν λαῶν, ὅτι ὁ ἀνθρωπος τότε μόνον ἐπλησίασεν εἰς τὴν ἰδέαν ἡτοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ ἀνεγνώρισε τὴν εὐεργετικὴν καὶ πανάγαθον ἐνέργειαν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὅταν μὲ τρόπον ἔκτακτον καὶ θαυμαστὸν ἐδιδάχθη καὶ ἐδοκίμασε τὴν μεγαλωσύνην τοῦ Τῷστου. Νύκτα καὶ ἡμέραν εἶχε καὶ ἔχει ἐνώπιόν του πρόχειρα ἄπειρα αἴτια καὶ ἀναριθμήτους ἀφορμὰς εὐγνωμοσύνης καὶ λατρείας τοῦ Παντοδυνάμου, καὶ μολαταῦτα ὁ νοῦς του, συνειθισμένος εἰς αὐτά, τὰ παρεξήγει καὶ παρεγνώριζε, ἐζήτει δὲ καὶ ζητεῖ ν' ἀνακαλύψῃ τὴν ἀλήθειαν ἐκεῖ, ὅπου φανερώτερον αὐτῆς πρᾶγμα δὲν ὑπάρχει. Αὐτὸς ὁ σκοτισμὸς τῆς διανοίας τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς ἀμαρτίας τῶν πρωτοπλάστων αὐτὴν δὲ τὴν ἀδυναμίαν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἀφοῦ δὲν παρέβλεψε διὰ τῶν πολλῶν του θαυμάτων, ὕστερον καὶ ἐθεράπευσε ἀντικαταστήσας διὰ τῆς ἀγίας αὐτοῦ πίστεως. Καὶ διὰ τοῦτο, ἔως ὅτου τὸ κήρυγμά του διαδοθῇ εἰς τὰ τέσταρα πέρατα τῆς οἰκουμένης, ἔως οὖν ἡ πίστις ὑπερισχύσῃ, φυσικὸν εἶνε μὲ πολὺ θαυμάσιον τρόπον νὰ φανερώνεται ἡ δύναμις Του. Αὐτὴν τὴν δύναμιν δὲ εύρισκομεν καὶ εἰς τὰ θαύματα τῶν ἀγίων ἀποστόλων, τὰ ὅποια ἀναφέρονται

μὲ πολλὴν χάριν καὶ ἀπλότητα εἰς τὴν ἀποστολικὴν περικοπὴν τῆς σημερινῆς Κυριακῆς τοῦ Θωμᾶ, ὅστις μὲ τὴν θείαν ἐπιβεβαίωσιν τοῦ θαύματος τῶν θαυμάτων, τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ ἀπίστου μετεβλήθη εἰς πιστότατον κήρυκα τῆς χριστιανικῆς θρησκείας.

Ἄφοῦ ὀλίγος καιρὸς ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν ἔνδοξον ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου εἰς τὸν οὐρανοὺς, εἰς μέρος εὐρύχωρον, ὃπου πολὺς κόσμος συνηθροίζετο, μὲ μεγάλην δὲ καρποφορίαν ἦτο δυνατὸν νὰ διαδοθῇ ὁ λόγος τοῦ Εὐαγγελίου, εἰς τὴν λεγομένην **στοὰν τοῦ Σολομώντος**, εὑρέθησαν συνηθροισμένοι οἱ ἀπόστολοι. Δὲν ἔχωριζε πλέον αὐτὸν ἡ ὑπόκρισις καὶ τὸ ἀφιλάδελφον τοῦ Ἰούδα· ἐκεῖνος ἔλαβε τὰ ἐπίχειρα τῆς κακίας του καὶ εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ κατόπιν κοινῆς προσευχῆς ἐκλήθη διὰ κλήρου ὁ ἀπόστολος Ματθίας. Ἐνῷ δὲ εἰς ὀλίγον προηγουμένην ἀπὸ τὴν παροῦσαν ἐποχὴν διδάσκαλος τῶν ἀγίων ἀποστόλων ἐνεπαίχθη, ἐκακοποιήθη καὶ ἐπὶ τέλους ἐθανατώθη, τώρα αὐτοὶ, οἱ ὅποιοι ἔμενον ἄλλοτε κεκλεισμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, παρρησίᾳ ἐλάλουν καὶ εὐηγγελίζοντο τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐνώπιον ἀπέιρου πλήθους· κανεὶς δὲν ἐτόλμα ὅχι μόνον ἵνα ἐνοχλήσῃ, ἀλλ’ οὕτε ἵνα πλησιάσῃ αὐτούς. Καὶ τοῦτο, διότι εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ λαοῦ εἶχον οὗτοι ἀνυψωθῆ περισσότερον τῶν γραμματέων καὶ τῶν Φαρισαίων· διότι τὸ πλήθος ἥκολούθει αὐτοὺς μὲ ἐνθουσιασμόν, ὃπου καὶ ἀν μετέβαινον, χωρὶς νὰ δίδῃ προσοχὴν εἰς τὰ φθονερὰ τῶν ἔχθρων κακολογήματα καὶ τὰς ψευδεῖς κατ’ αὐτῶν κατηγορίας. Παρὰ τοὺς πόθους δὲ τῶν τελευταίων τούτων καταπληκτικῶς ἐκαρποφόρει τὸ κήρυγμα τῶν ἀποστόλων καὶ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πολλὰὶ οἰκογένειαι ἰουδαϊκαὶ προσήρχοντο εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἀγίας Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, πιστεύονται εἰς αὐτόν. Καὶ ἐδῶ μέν, ὅχι μόνον μὲ προσευχὴν καὶ μὲ λόγους, ἀλλὰ καὶ μὲ μόνην τὴν ἐνέργειαν τῆς σκιᾶς αὐτοῦ πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ διέρχόμενος διὰ τῶν πλατειῶν ἐθεράπευε τοὺς ἀρρώστους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἀδύνατοι νὰ προσέλθωσι μόνοι πρὸς αὐτὸν ἐτίθεντο ὑπὸ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων των ἐπάνω εἰς κρεββάτια καὶ ἐφέροντο παρεκεῖ δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι ἐθαυματούργουν καὶ αὐτοί, ἰατρεύοντες ὄλους τοὺς πάσχοντας ἐκ διαφόρων νοσημάτων καὶ ἐνοχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, τοὺς ὅποίους πλῆθος Ἰουδαίων ἐκ τῶν περιχώρων

τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔφερε πρὸς αὐτούς. Δὲν ἥτο δὲ ἡ πρώτη φορὰ, οὕτε ἡ πρώτη ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν τοιαῦτα παράδοξα καὶ ἔκτακτα γεγονότα ἐτελοῦντο διὰ τῶν ἀποστόλων ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἐπιμελεῖς τοῦ Εὐαγγελίου ἐργάται, ἐμψυχωθέντες καὶ ἐνδυναμωθέντες παρὰ τοῦ καθημένου ἐν δεξιᾷ τοῦ Θρόνου τῆς μεγαλωδύνης, πολὺ συχνὰ ἐπεκύρων τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων των καὶ τὰς περὶ Χριστοῦ διδασκαλίας των μὲ τοιαύτην θαυματουργικὴν δύναμιν. Ἀλλ' ἐνεκα τούτου καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, καὶ πρὸ πάντων οἱ θρησκευτικοὶ, καὶ ἐκ τούτων ὁ ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, οἱ ὅποιοι ἀνῆκον εἰς τὴν αἵρεσιν τῶν Σαδδουκαίων, ἤτις δὲν παρεδέχετο ἀνάστασιν νεκρῶν ἔξανέστησαν κατὰ τῶν ἀποστόλων· οὗτοι δὲν ὑπέφερον, ἵνα ὑπὸ τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ κηρύττηται ἡ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις αὐτοῦ καὶ ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ ἀναστάντος τελώνται τόσα θαύματα καὶ διὰ τοῦτο τυφλωθέντες ἡθικῶς, μὴ ἀλεοντες δῆλα δὴ, ἵνα καὶ αὐτοὶ δεχθῶσι τὸ φῶς τῆς ἀληθείας καὶ ἀπαλλάξωσι τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν ἀπὸ τὸ σκότος τῆς ἀμαρτίας καὶ ἐπιμένοντες ἐν τῇ κακίᾳ αὐτῶν, ἀπεφάσισαν, ἵνα συλλάβωσι καὶ περιορίσωσιν αὐτοὺς ἐν φυλακῇ. Τὸ τοιοῦτο ἐπραγματοποίησαν καὶ οἱ μαθηταὶ Ἐκείνου, ὅστις ἥτο ὅλος ἀγάπη, οἱ ἀπόστολοι οὗτοι τῆς εἰρήνης, τῆς ἀληθείας, τῆς εἰλικρινείας καὶ δικαιοσύνης κατεδικάσθησαν ὡς ἀπατεῶνες εἰς στέρησιν τοῦ δικαιώματος καὶ τοῦ τυχαιοτέρου τῶν ἀνθρώπων, τοῦ νὰ δύνανται δῆλα δὴ νὰ στρέφωσιν ἀπεριορίστως τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκ τούτου ἀντλῶσι παρηγορίαν καὶ θάρρος διὰ τὰς παντοτεινὰς τοῦ βίου τούτου θλίψεις! Ἀλλὰ μήπως ἐκείνη ἥτο ἡ πρώτη φορὰ, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἀρετὴ παριστάνετο ὡς μισητὸν πρᾶγμα; Μήπως τὴν προσωπίδα ἐκείνην, τὴν ὁποίαν τότε ἔφερον οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ, μήπως αὐτὴν δὲν τὴν συναντῶμεν καὶ εἰς τὸν χρόνον μας πολὺ συχνὰ, ὅταν βλέπωμεν πολλοὺς, δῆθεν ἔξηγεινισμένους καὶ πεπολιτισμένους, οἱ ὅποιοι μὲ δῆθεν καλὸν σκοπὸν καὶ μὲ προφάσεις διαφόρους καταπολεμοῦν καὶ δολιεύονται τὰ σεμνὰ καὶ χρηστὰ τῶν χριστιανῶν ἥθη, περιφρονοῦν τὴν τιμιότητα, ὅπου εὔρουν αὐτὴν, καὶ σύρουν μαζί των καὶ πολλάκις υἱοὺς γεέννης, διπλοτέρους ἑαυτῶν καθιστῶσιν ὅσους ἀσθενεῖς τῇ πίστει θὰ συναντήσωσιν; Ἀλλ' ἂν οἱ ἀνθρωποι δὲν δύνανται πολλάκις νὰ ἐμβαθύνωσι

καὶ εὑρωσι τὰς ἀληθεῖς ἀφορμὰς τῶν πράξεων τοῦ καθειὸς, ὁ Θεὸς, "Οστις γνωρίζει πάντας τοὺς διαλογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων, Ἐκεῖνος, ὁ ὄποιος δὲν ἐπέτρεψεν εἰς τὸν διάβολον, ἵνα ψυχικῶς τὸν δίκαιον Ἰάβ βλάψῃ, ὅπως διὰ τῶν ἀγίων αὐτοῦ ἀποστόλων ἐτιμώρησε τὴν ἀνειλικρίνειαν τοῦ Ἀνανία καὶ τῆς Σαπφείρας, οὗτω δὲν ἐπιτρέπει καὶ τὴν παντοτεινὴν κυριαρχίαν τῶν ἔργων τοῦ φθόνου καὶ ἐν τῇ παρούσῃ περιστάσει." Αγγελος Κυρίου, φωτεινὸς καὶ δεδοξασμένος, τὴν νύκτα ἥνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐκρατοῦντο οἱ ἀπόστολοι καὶ παρουσιασθεὶς ἐνώπιον αὐτῶν τοῖς εἶπεν: «Ἐίσθε ἐλεύθεροι, ἵνα ἐξέλθητε ἐντεῦθεν, διότι τὰ δεσμά σας παρέλυσεν ἡ παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ· ἀπέλθετε τώρα εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκεὶ μὲθάρρως καὶ ἀνευ φόβου κηρύζετε ἐνώπιον τοῦ λαοῦ τὰ λόγια ἐκεῖνα, ἀτινα θὰ ὁδηγήσωσιν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ζωῆς ταύτης τῆς προσωρινῆς εἰς τὴν αἰώνιον ἐκείνην, δι' ἣν προωρίσθη».

Μετὰ τὰ εἰρημένα φυσικῶς καταντῶμεν εἰς τὰ ἔξῆς δύο συμπεράσματα, πολὺ διδακτικὰ διὰ τὸν χριστιανόν.

α'.) "Οτι ἡ χριστιανικὴ πίστις διὰ τὴν θείαν αὐτῆς ἀρχὴν καὶ ἐνίσχυσιν εἴνε ἡ μόνη πίστις, ἡτις πρέπει νὰ κατακυριεύσῃ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου καί:

β'.) "Οτι ὁ σαςδήποτε δυσκολίας μὲ δόποιονδήποτε πρόσχημα καὶ ἀν παρουσιάσῃ ἡ μοχθηρία τοῦ κακοῦ πρὸς καταπολέμησιν παντὸς ἀγίου χριστιανικοῦ ἔργου, ἀργὰ ἡ γρήγωρα θὰ ἔλθῃ ἡ στιγμὴ, κατὰ τὴν ὁποίαν μὲ τὴν ἀντίληψιν τοῦ Θεοῦ αὐτὸ θὰ ἐπιτύχῃ.

13 'Απριλίου 1903.

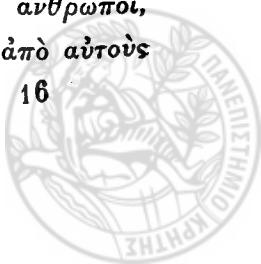
ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΩΝ ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ

(Πράξ. 6, 1—7).

·**Η πρώτη Χριστιανικὴ Κοινότης.**—·**Ἐκλογὴ τῶν ἐπτὰ
διακόνων** — ·**Η διάδοσις τοῦ Χριστιανισμοῦ**
— ·**Η Χριστιανικὴ ἀγάπη.**

Δὲν παρῆλθον πολλαὶ ἡμέραι ἀφ' ὅτου ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀμέσως ἡ θρησκεία τὴν ὄποιαν ἔφερεν εἰς τὸν κόσμον ἦρχισε νὰ λαμβάνῃ μεγάλην διάδοσιν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν πιστῶν ὀλονὲν ἐπληθύνετο. Οἱ ἑκατὸν εἴκοσι ἀδελφοὶ, μετὰ τῶν ὄποιων οἱ Ἀπόστολοι ἐξέλεξαν τὸν Ματθίαν εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Ἰούδα, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, κατὰ τὴν ὄποιαν κατέβη τὸ ἄγιον Πνεῦμα εἰς τὸν Ἀποστόλους, ἐκέρδισαν ἄλλους τρισχιλίους, ὕστερον δὲ εἰς αὐτοὺς προσετέθησαν καὶ ἄλλοι καὶ τοιουτορόπως κατηρτίσθη ἡ πρώτη Χριστιανικὴ Κοινότης εἰς αὐτὴν τὴν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ὅμως ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν πιστῶν διόλου δὲν ἡμπόδιζεν αὐτοὺς νὰ ἐξακολουθῶσι τὸ παράδειγμα τοῦ Ἰησοῦν, νὰ ζῶσι δηλ. καὶ αὐτοὶ ὅλοι ὁμοῦ ὡς **μία οἰκογένεια**. Τοῦτο δὲ τὸ μανθάνομεν ἀπὸ τὸ βιβλίον τῶν Πράξεων, ὃπου λέγεται ὅτι «**πάντες οἱ πιστεύσαντες ἦδαν ἐπὶ τὸ αὐτὸν καὶ εἶχον ἄπαντα κοινά·**» τουτέστι μεταξὺ τῶν πρώτων Χριστιανῶν καμμία διάκρισις πλουσίου καὶ πτωχοῦ δὲν ὑπῆρχε· καὶ οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ πλούσιοι ἦσαν οἵσοι πρὸς ἄλλήλους· τὰ κτήματα καὶ τὰ χρήματα τῶν πλουσίων τὰ ἔθε- ἀρούν καὶ οἱ πτωχοὶ ὡς ἴδικά των. Ηόσον εὐδαιμων καὶ μακαρία ἦτο ἡ πρώτη ἐκείνη Χριστιανικὴ οἰκογένεια, εἰς τὴν ὄποιαν πράγματι κατώκει ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἀποτελούντες αὐτὴν ἦσαν καὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι, εἶχον καὶ αὐτοὶ τὰς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας. **Ἐλειπεν δῆμος ἀπὸ αὐτοὺς**

ἡ φιλαυτία καὶ ὁ ἐγωϊσμός. Καὶ διὰ τοῦτο «οὐδὲ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἵδιον εἶναι» τουτέστι κανεὶς δὲν ἔλεγεν ὅτι τὸ κτῆμά του εἶναι ἰδικόν του. Τοῦτο δὲ ἐγίνετο διότι οἱ μακάριοι ἐκεῖνοι ἄνδρες ἦσαν ἀληθεῖς Χριστιανοί. Τὴν καινὸν ἐντολὴν, τὴν ὥποιαν ἐδίδαξεν εἰς τὸν κόσμον ὁ ἀρχηγὸς τῆς πίστεώς μας ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, τὴν ἐντολὴν τῆς ἀγάπης, τὴν ἐφύλαττον μὲ δῆλην τὴν ἀπαιτουμένην θρησκευτικὴν εὐλάβειαν. Ἡγάπων τοὺς ἀδελφούς των τόσον, ὃσον δύναται νὰ ἀγαπήσῃ τις τὸν ἵδιον ἑαυτόν του. Ἡγάπων μάλιστα τοὺς ἄλλους περισσότερον παρὰ τὸν ἑαυτόν των. Καὶ τὴν ἀγάπην των αὐτὴν τὴν ἐδείκνυν καὶ ἔξωτερικῶς. Δὲν ἥθελον π. χ. αὐτοὶ μὲν νὰ ἔχωσι κτήματα καὶ χρήματα καὶ νὰ ζῶσι καλῶς οἱ δὲ ἀδελφοί των νὰ στερῶνται. Διὰ τοῦτο δὲ ἀκριβῶς «τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις αὐτῶν ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσι» καθὼς ἀναφέρει ἡ ‘Αγία Γραφὴ’ ἡτοι ἐπώλουν πᾶν ὅ, τι εἶχον καὶ τὰ χρήματα τὰ ἐμοίραζον εἰς δλους τοὺς ἀδελφούς. Ἐπραττον μάλιστα καὶ κάτι περισσότερον. Δὲν τὰ ἐμοίραζον οἱ ἵδιοι, ἀλλὰ τὰ παρέδιδον εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἀποστόλων καὶ αὐτοὶ ἐφρόντιζον καὶ τὰ ἔξωδενον χάριν τῆς Ἀδελφότητος. Τοιουτογένεσις δὲ εἰς τὴν εὐδαίμονα ἐκείνην Κοινότητα κανεὶς δὲν ἥτο πτωχὸς, κανεὶς δὲν ἐστερεύτο. Ἐστρώνετο μία κοινὴ τράπεζα, εἰς τὴν ὥποιαν ἔτρωγον ὅμοιον δλοι οἱ ἀδελφοί. Ἰδιαιτέρον δὲ ταμεῖον ὑπῆρχε καὶ ἴδιαιτέρα ἐλαμβάνετο φροντὶς διὰ τὰ ἀπόκληρα τῆς τύχης, τὰς χήρας καὶ καὶ τὰ ὄρφανά. Ἀνθρωποι ἐπὶ τούτῳ τεταγμένοι ὑπὸ τὴν ἀμεσον ἐποπτείαν τῶν Ἀποστόλων ἐφρόντιζον περὶ αὐτῶν καὶ ἀπέστελλον τακτικῶς τὸ σιτηρέσιόν των. Δυστυχῶς ὅμως εἴτε διὰ τὸ πλῆθος τῶν χηρῶν καὶ τῶν ὄρφανῶν εἴτε καὶ διὰ πραγματικὴν μεροληψίαν οἱ ἀνθρωποι οὗτοι ἐφάνησαν ἐλλειπεῖς εἰς τὸ καθῆκόν των καὶ διὰ τοῦτο ἡγέρθησαν τὰ παράπονα καὶ οἱ γογγυσμοὶ, περὶ τῶν ὥποιων γίνεται λόγος εἰς τὸ σημερινὸν Ἀποστολικὸν ἀνάγνωσμα καὶ συνεπείᾳ τῶν ὥποιων ἐξελέγησαν οἱ ἐπτὰ διάκονοι.

‘Τπῆρχον μεταξὺ τῶν πιστῶν ἐκτὸς τῶν ἐντοπίων Ἐβραίων καὶ ἄλλοι, Ἐβραῖοι ἀπὸ ἄλλα μέρη, οἱ ὥποιοι ἥλθον εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ διὰ νὰ ἐορτάσωσιν ἐκεῖ τὸ Πάσχα καὶ τὴν Πεντηκοστὴν, αἱ ὥποιαι ἦσαν δύο μεγάλαι, Ἐβραϊκαὶ ἐορταὶ, καὶ οἱ ὥποιοι ἀφοῦ εἶδον τὴν Ἀνάστασιν τοῦ

Κυρίου, τὴν κάθοδον τοῦ ἀγίου Πνεύματος καὶ τόσα ἄλλα θαύματα ἐπίστευσαν καὶ ἔγιναν Χριστιανοί. Μερικοὶ δὲ ἐξ αὐτῶν εἴτε διότι ἥσαν ἀπὸ μέρη Ἑλληνικὰ εἴτε καὶ διότι ὡμίλουν τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἢ ὅποια κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτορ παγκόσμιος, ὡνομάζοντο ὑπὸ τῶν ἐντοπίων Ἐβραίων "Εἱληνες" καὶ Ἐλληνισταί. Αὐτοὶ λοιπὸν οἱ Ἑλληνισταὶ Ἐβραῖοι ἔκαμαν μίαν ἡμέραν παράπονα εἰς τοὺς Ἀποστόλους, διότι εἰς τὴν καθημερινὴν φροντίδα παρεβλέποντο αἱ ἴδιαι των χῆραι. Μόλις οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι ἤκουσαν τὰ παράπονα τῶν ἀδελφῶν καὶ ἔκριναν αὐτὰ δίκαια, προβαίνοντιν ἀμέσως εἰς τὴν θεραπείαν τοῦ κακοῦ μετὰ πολλῆς ὅμως περισκέψεως καὶ συνέσεως. Δὲν διορίζοντιν αὐτοὶ τὰ κατάλληλα πρόσωπα, καίτοι καὶ τὸ δικαίωμα τὸ εἶχον καὶ τὰ πρόσωπα καλῶς τὰ ἔγνωριζον. Ἀλλὰ προσκαλοῦσιν ὅλον τὸ πλήθος τῶν μαθητῶν εἰς μίαν γενικὴν, οὕτως εἰπεῖν, συνέλευσιν, καὶ εἰς αὐτοὺς ἀναθέτουσι τὴν ἐκλογὴν τῶν προσώπων. Τοῦτο δὲ τὸ πράττουσι καὶ διὰ νὰ ἰκανοποιήσωσι τοὺς παραπονούμένους καὶ διὰ νὰ προλάβωσι πᾶν ἐν τῷ μέλλοντι παράπονον. Λέγουσι δὲ πρὸς αὐτοὺς τὰ ἔξῆς περίπον. Ἡμεῖς οἱ Ἀπόστολοι ἴδιαιτέραν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ Κυρίου ἐντολὴν νὰ κηρύττωμεν τὸ Εὐαγγέλιον πάντοτε καὶ πανταχοῦ. Δὲν εἶναι λοιπὸν ὁρθὸν καὶ δίκαιον νὰ ἀφήσωμεν αὐτὸ τὸ πρώτιστον κοθῆκόν μας καὶ νὰ φροντίζωμεν διὰ φαγητὰ καὶ σιτηρέσια. Τὴν φροντίδα αὐτὴν πρέπει νὰ ἀναλάβωσιν ἄλλοι. Ἐξετάσατε καλῶς σεῖς οἱ ἴδιοι καὶ εὑρετε μεταξύ σας ἐπτὰ ἄνδρας καταλήλους διὰ τὸ ἔργον τοῦτο. Οἱ ἄνδρες οὗτοι πρέπει νὰ ἥναι ἀνεγνωρισμένης ἀξίας καὶ ἰκανότητος, νὰ ἥναι πλήρεις Πνεύματος ἀγίου καὶ νὰ ἔχωσι τὴν εἰς τὸ ἔργον αὐτῶν ἀπαιτουμένην σύνεσιν καὶ ἐμπειρίαν. Ἐπτὰ λοιπὸν τοιούτους ἄνδρας ὑποδείξατε εἰς ἡμᾶς διὰ νὰ τοὺς διορίσωμεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην. Ἡμεῖς δὲ θὰ καταγινώμεθα εἰς τὴν προσευχὴν καὶ εἰς τὸ θεῖον κήρυγμα. Ἐθεούσετε δὲ ὡς πρῶτον τὴν προσευχὴν, διὰ νὰ δείξῃ τὴν μεγάλην αὐτῆς σημασίαν. Μάλιστα ἐνταῦθα ἡ λέξις δὲν σημαίνει τὴν κατ' ἴδιαν προσευχὴν τοῦ χριστιανοῦ, ἀλλὰ τὴν ἐν γένει θείαν λατρείαν, τὰς κοινὰς τῶν χριστιανῶν προσευχὰς, τὰ Μυστήρια τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ἡ τέλεσις τῶν ὅποιων ἦτορ ἔργον τῶν Ἀποστόλων καὶ μόνων τῶν Ἀποστόλων.

"Ολη ἡ ὁμήγυρις τῶν πιστῶν ἐπεδοκίμασε τοὺς λόγους τούτους τῶν
Ἀποστόλων καὶ ἀμέσως προέβη εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἔπτα διακόνων,
τοὺς ὄποίους καὶ παρουσίασαν εἰς τοὺς Ἀποστόλους. Οὗτοι δὲ ἀφοῦ προσ-
ευχήθησαν εἰς τὸν Θεὸν καταλλήλως, ἔχειροτόνησαν αὐτοὺς διακόνους,
τουτέστι βοηθοὺς αὐτῶν ἐν πάσῃ ὑλικῇ καὶ πνευματικῇ ὑπηρεσίᾳ. Τοι-
ουτοτρύπως δὲ, ἀρθείσης πλέον ἐκ τοῦ μέσου πάσης ἀφορμῆς παραπό-
νου, ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ διεδίδετο ὅλονεν εἰς μεγαλείτερον κύκλον ἐν αὐτῇ
τῇ Ἱερουσαλήμ. Μεταξὺ τῶν πιστευόντων μάλιστα ἦσαν καὶ πολλοὶ
Ἐβραῖοι ἱερεῖς, οἵ ὄποιοι ἐπείσθησαν ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ Μεσσίας
καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

**Ἐκ τοῦ σημερινοῦ Ἀποστολικοῦ ἀναγνώσματος διδασκόμεθα τὰ
ἔξῆς σπουδαιότατα διδάγματα.**

1.). Ὅτι ὁφείλομεν ὅλοι, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν πρώτων Χριστιανῶν νὰ φροντίζωμεν διὰ τὰ ἀπόκληρα τῆς τύχης, τὰς χήρας δηλονότι καὶ τὰ ὄρφανά. Τίς οἶδεν ἐὰν ἀπὸ τὸ ἀσθενὲς ἐκεῖνο πλάσμα ἀφῆρεσε τὸν προστάτην του ὁ Θεὸς μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ δοκιμάσῃ κατὰ πόσον ἡμεῖς φυλάττομεν τὰς ἐντολάς του; Τίς οἶδεν ἐὰν τὸ ὄρφανὸν, τὸ ὄποιον μὲ ἀθώον παιδικὸν δάκρυνον εἰς τοὺς ὁφθαλμοὺς ζητεῖ τὴν προστασίαν μας, δὲν μᾶς τὸ ἔστειλεν ὁ Θεὸς, διὰ νὰ ἔχῃ κατόπιν τὴν πρὸς αὐτὸ διαγωγὴν μας ὡς μέτρον μὲ τὸ ὄποιον νὰ μᾶς κρίνῃ;

20 Απριλίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ

(Πράξ. 9, 32—42).

Θεραπεία τοῦ παραλυτικοῦ Λίνέα ἐν Λύδδᾳ. — Ἀνάστασις τῆς
Ταβιθᾶ ἐν Ἰόππῃ. — Η πίστις καὶ τὰ θαύματα.

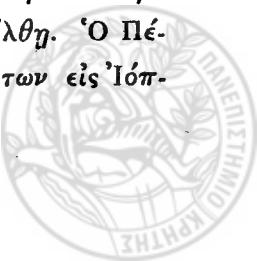
Δύο μεγάλα θαύματα τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου μᾶς διηγεῖται ὁ ἴερὸς Λουκᾶς εἰς τὴν σήμερον ἀναγνωσθεῖσαν Ἀποστολικὴν περικοπὴν. Τὸ ἐν ἔγεινεν εἰς τὴν Λύδδαν καὶ τὸ ἄλλο εἰς τὴν Ἰόππην, τὴν σημερινὴν Γιάφαν. Τὸ ἐν εἶναι θεραπεία ἐνὸς παραλυτικοῦ, τὸ ἄλλο εἶναι ἀνάστασις μᾶς νεκρᾶς. Καὶ ἐπληρώθη ἡ πρόρρησις τοῦ Κυρίου, ὁ ὅποιος εἶπεν. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ τὰ ἔργα, ἂν ἔγὼ ποιῶ κάκεῖνος ποιήσει». Πράγματι δὲ ἡ σύσφιγξις ἐνὸς σώματος ὅλως διόλου παραλελυμένου, ἡ ἀνάστασις ἐνὸς νεκροῦ, καὶ ἄλλα παρόμοια, εἶναι ἔργα, τὰ ὅποια ὁ κόσμος πρὸ Χριστοῦ δὲν τὰ εἶχε συνειθισμένα. Εἶναι λοιπὸν ἔργα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι πιστεύουσιν εἰς τὸν Χριστόν. Ἰδοὺ δὲ πῶς ἔχει κατὰ ἀκρίβειαν ἡ ἴστορία τῶν θαυμάτων τούτων

Ἐπάνω εἰς τὸν δρόμον, ὁ ὅποιος φέρει ἀπὸ Ἰόππης εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἀπαντᾶ ὁ διαβάτης καὶ σήμερον ἀκόμη μικρὸν χωρίον, τὸ ὅποιον ὡς μόνον στολισμόν του ἔχει μεγαλοπρεπῆ ἀρχαῖα ἐρεύπια. Τὸ χωρίον τοῦτο εἶναι ἡ Λύδδα, ἡ ὅποια πολὺ ἐνωρὶς ἐδέχθη τὴν νέαν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡρίθμει ἀρκετοὺς πιστοὺς μεταξὺ τῶν κατοίκων της. Εἰς μίαν περιοδείαν του ὁ Ἀπόστολος Πέτρος, μετέβη εἰς αὐτὸ τὸ χωρίον διὰ νὰ διδάξῃ τοὺς ἐκεῖ χριστιανοὺς καὶ νὰ στηρίξῃ αὐτοὺς εἰς τὴν πίστιν. Τηπήρχεν ἐκεῖ εἰς παρίλυτος, ὀνομαζόμενος Αἴνεας. Ἐπὶ ὀκτὼ ἔτη ὁ δυστυχὴς ἔκειτο ἐπάνω εἰς τὴν κλίνην του χωρὶς καθόλου νὰ δύναται νὰ σαλεύσῃ. Καὶ ἡ πλέον μικρὰ κίνησις προύξενει εἰς αὐτὸν τοιούτους πόνους,

ώστε διὰ τῶν κλαυθμῶν του νὰ συγκινή κάθε διαβάτην. Ὡμοίαζε πρὸς νεκρὸν ἄταφον. Οἱ πόνοι καὶ αἱ ταλαιπωρίαι ἐπὶ ὀκτὼ ἔτη τοῦ ἀφῆρεσαν ὅλας του τὰς δυνάμεις. Ἡ διακεκομένη ἀναπνοή του καὶ οἱ βαρεῖς καὶ ἀδιάκοποι ἀναστεναγμοί του, ἥσαν τὰ μόνα μαρτύρια τῆς ζωῆς του. Εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν ἅμα τὸν εἶδεν ὁ ἀπόστολος Πέτρος, ἡ καρδία του τὸν ἐπόνεσε καὶ ἀμέσως τῷ λέγει: Αἰνέα, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς σὲ θεραπεύει. Δὲν περιμένει νὰ ζητήσῃ ἐκεῖνος τὴν θεραπείαν του. Δὲν ζητεῖ παρακλήσεις καὶ ἰκεσίας. Ἡ χριστιανικὴ καρδία του καὶ ἡ πρὸς τὸν πάσχοντας συμπάθειά του ἥτο τόσον μεγάλη, ὡστε ἥσαν ὅλως διόλου περιτταὶ αἱ παρακλήσεις. Κάθε στεναγμὸν τοῦ ἀσθενοῦς καὶ πάσχοντος ὄμοίου του, τὸν ἔθεωρει θερμὴν παράκλησιν. Διὰ τοῦτο τίποτε δὲν περιέμενεν, ἀλλ᾽ ἐσπεύσε μίαν ὥραν πρωτήτερα νὰ τὸν θεραπεύσῃ, νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν ἀνυπόφορον ἐκείνην κατάστασιν. «Ανάστα, λέγει, καὶ στρῶσον σεαυτῷ». Ἡκουσεν ὁ Πέτρος μίαν φορὰν τὸν διδάσκαλόν του νὰ λέγῃ εἰς 18 ἔτῶν παράλυτον «Ἄρον τὸν κράββατόν σου καὶ ὑπαγε», καὶ ἵδον τὸν μιμεῖται. Πράγματι δὲ εἰς τὴν πρόσκλησιν αὐτὴν τοῦ Ἀποστόλου ὑπήκουσεν ὁ παράλυτος Αἰνέας καὶ ἀμέσως ἐσηκώθη καὶ περιεπάτει. Οἱ δὲ κάτοικοι τῆς Λύδδας, καθὼς καὶ τῶν ἄλλων πλησιοχώρων μερῶν, οἱ ὅποιοι ἐγνώριζον τὸν παράλυτον Αἰνέαν, ἅμα ἥκουσαν ὅτι ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐθεραπεύθη, ἐπίστευσαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν Χριστόν.

Εἰς τὰς ἡμέρας δὲ ἀκριβῶς ἐκείνας, ὅπου ὁ Ἀπόστολος Πέτρος εὑρίσκετο ἀκόμη εἰς τὴν Λύδδαν, εἰς τὴν Ἰόππην συνέβαινε τὸ ἔξῆς γεγονός. Ἐκεὶ ὑπῆρχε μία καλὴ Χριστιανὴ, ἡ ὅποια ὠνομάζετο **Ταβιθᾶ**, τὸ ὅποιον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐξηγεῖται **Δορκάς**, δηλ. Ζορκάδι. Αὐτὴ ἐκαμε πολλὰ καλὰ ἔργα καὶ πολλὰς ἐλεημοσύνας, καὶ διὰ τοῦτο ὅλος ὁ κόσμος ἐκεῖ τὴν ἡγάπα. Συνέβη λοιπὸν ἐκείνας ἀκριβῶς τὰς ἡμέρας νὰ ἀτθενήσῃ καὶ νὰ ἀποθάνῃ. Οἱ συγγενεῖς της, κατὰ τὴν Ἐβραϊκὴν συνήθειαν, ἐλουσαν τὸ σῶμά της καὶ τὸ μετέφεραν εἰς τὸ ἐπάνω πάτωμα τῆς οἰκίας. Ἐπειδὴ δὲ ἔμαθον ὅτι ὁ Ἀπόστολος Πέτρος εὑρίσκεται εἰς τὴν Λύδδαν, ἡ ὅποια μόλις 8 — 9 μίλια ἀπέχει ἀπὸ τὴν Ἰόππην, ἐστειλαν ἐκεῖ δύο ἀνθρώπους διὰ νὰ τὸν προσκαλέσουν νὰ ἔλθῃ. Ὁ Πέτρος ἀφοῦ ἔλαβε τὸ μήνυμα τὸν ἤκολούθησε καὶ ἦλθε μαζί των εἰς Ἰόπ-

πην. Ἄμα ἔφθασεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Ταβιθᾶ, τὸν ὀδήγησαν εἰς τὸ μέρος, ὃπου εὑρίσκετο ἡ νεκρά. Ἐκεὶ δὲ παρουσιάσθησαν ὅλαι αἱ χήραι καὶ μὲ κλαυθμοὺς καὶ δάκρυα ἐδείκνυν τὰ φορέματα, τὰ ὅποια ἡ Ταβιθᾶ κατεσκεύαζε καὶ ἐμούραζεν εἰς αὐτάς. Συνεκυνήθη ὁ Πέτρος καὶ ἀμέσως διέταξεν ὅλους νὰ ἔξελθουν. Ἀφοῦ δὲ ἔμεινε μόνος ἐγονάτισε καὶ προσηγήθη. Καὶ ὑστερον ἐπλησίασε τὸ λείψανον καὶ εἶπε: «Ταβιθᾶ ἀναστηθεῖ». Ἐκείνη δὲ ἀμέσως ἥνοιξε τοὺς ὄφθαλμούς της, καὶ εἶδε τὸν Πέτρον καὶ σηκωθεῖσα ἐκάθησεν ἐπάνω εἰς τὴν κλίνην της. Ὁ δὲ Πέτρος ἔδωκεν εἰς αὐτὴν τὴν χεῖρά του καὶ τὴν ἐβοήθησε διὰ νὰ σηκωθῇ ὀρθία καὶ σταθῇ εἰς τοὺς πόδας της. Τότε ὁ Πέτρος προσεκάλεσε τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς χήρας καὶ τὴν παρουσίασεν εἰς αὐτοὺς ζωντανήν. Ἡ φήμη τοῦ θαύματος ἀμέσως διεδόθη εἰς ὅλην τὴν πόλιν· πολλοὶ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ἐπίστευσαν εἰς τὸν Κύριον.

Αὐτὰ εἶναι ἐν συντόμῳ τὰ δύο μεγάλα θαύματα τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, τὰ ὅποια διηγεῖται ἡ σημερινὴ Ἀποστολικὴ περικοπή. Εἰς τὴν διηγησιν αὐτὴν πολλὰ σημεῖα ἄξια προσοχῆς εὑρίσκεται ὁ προσεκτικὸς ἀναγνώστης. Ἐκ τῶν πολλῶν ὅμως ἐν εἶναι τὸ κυριώτερον σημεῖον, τὸ ὅποιον ἀμέσως συναρπάζει τὴν προσοχὴν τοῦ εὐσεβοῦς ἀναγνώστου. Καὶ τοῦτο εἶναι ἡ μεγάλη, ἡ σταθερὰ καὶ ἀκλόνητος πίστις τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου. Βλέπει ἐμπρός του ἔνα παράλυτον, ἀπὸ τοῦ ὅποίου ὀκτὼ ἔτῶν ἀσθένεια ἀφῆρεταιν πᾶσαν ἐλπίδα ζωῆς. Δὲν χάνει τὸ θάρρος του διὰ τὸ μέγεθος τῆς ἀσθενείας. Οὕτε καν τὸν ἀκριβοεξετάζει ἀπὸ τὶ πάσχει καὶ ἀπὸ πότε. Αὐτὰ τὰ θεωρεῖ ἔργον τῶν ιατρῶν, οἱ ὅποιοι μὲ ἀνθρώπινα μέσα ζητοῦν τὴν θεραπείαν. Αὐτὸς πιστεύει ἀδιστάκτως ὅτι ἡ παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ δλα τὰ ἐμπόδια τὰ νικᾷ καὶ ὅλα τὰ πάθη τὰ θεραπεύει. Πιστεύει ὅτι ὁ Θεὸς, τὸν ὅποιον λατρεύει, εἶναι ὁ δημιουργὸς ὅλου τοῦ κόσμου καὶ ὁ πλάστης τοῦ ἀνθρώπου. Ὅτι εἶναι ὁ Θεὸς τῶν ζώντων καὶ τῶν νεκρῶν. Διὰ τοῦτο δὲ μὲ θάρρος ἀποτείνεται πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν παρακαλεῖ. Δὲν διστάζει δὲ διόλου ἀν θὰ γίνῃ ἢ ὅχι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ζητεῖ. Διότι πιστεύει εἰς τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Διδασκάλου του, ὁ ὅποιος εἶπεν: «ἄν τι αἰτήσῃς τὸν Πατέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου». Καὶ τί ἄλλο μαρτυροῦσιν οἱ λόγοι, τοὺς ὅποιον ὁ Ἀπόστολος ἀπευθύνει πρὸς τὸν παράλυτον «Αἰνέα,

ἱᾶταί σε Ἰησοῦς Χριστός; Τί δεικνύει ἡ αὐθεντικὴ πρόσκλησις, μὲ τὴν ὅποιαν ἀνιστὰ ἐκ τῶν νεκρῶν τὴν Ταβιθᾶ, «Ταβιθᾶ ἀνάστηθι»; Τί ἄλλο, εἰ- μὴ μίαν πίστιν σταθερὰν καὶ ἀκλόνητον ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὄποιον λέγει, θὰ γίνῃ;

Ἐκ τοῦ σημερινοῦ Ἀποστολικοῦ ἀναγνώσματος διδασκόμεθα τὰ ἔξῆς:

1.), Ὅτι ἡ χριστιανικὴ πίστις, ἡ πίστις δηλ. εἰς τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ πεποίθησις ὅτι ἐὰν ζητήσωμεν ὅ,τι δήποτε ἀπὸ τὸν Θεὸν ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, θὰ τὸ λάβωμεν, ἡ τοιαύτη ἀγνὴ καὶ σταθερὰ πίστις, εἶναι ἐκείνη ἡ ὅποια θαυματουργεῖ καὶ ἐπομέ- νως ὅτι ἔκαστος χριστιανὸς ὁφείλει νὰ ἔχῃ αὐτὴν τὴν πίστιν.

2.), Ὅτι ὁφείλομεν νὰ συμπαθῶμεν καὶ νὰ βοηθῶμεν τοὺς πάσχον- τας ὅμοίους μας, χωρὶς νὰ περιμένωμεν αὐτοὶ νὰ μᾶς τὸ ζητήσουν, καθὼς ἔκαμεν ὁ Ἀπόστολος Πέτρος εἰς τὸν παράλυτον καὶ εἰς τὴν Ταβιθᾶ, ὃπου χωρὶς κανεὶς νὰ τὸν παρακαλέσῃ ἔδωκεν εἰς ἐκεῖνον μὲν τὴν ὑγείαν, εἰς δὲ τὴν Ταβιθᾶ τὴν ζωήν.

3.), Ὅτι τὰ καλὰ ἔργα καὶ ἡ ἐλεημοσύνη εἶναι εὐάρεστα εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἀμείβονται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τε τὴν παρούσαν ζωὴν καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν, καθὼς ἀντημείφθη καὶ ἡ Ταβιθᾶ, ἡ ὅποια ὡς ἀμοιβὴν αὐτῶν ἔλαβε τὴν ζωὴν της διὰ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου. καί :

4.), Ὅτι πρὸ παντὸς ἔργου μας καὶ πρὸ πάσης ἐπιχειρήσεώς μας εἴτε ὑλικῆς εἴτε πνευματικῆς ὁφείλομεν, ὡς Ἰός Πέτρος, νὰ προσέυχώμεθα εἰς τὸν Θεὸν καὶ νὰ ζητῶμεν τὴν βοήθειάν του. Νὰ εἴμεθα δὲ βέβαιοι ὅτι ἐὰν ἔχωμεν πίστιν θὰ εἰσακουσθῶμεν καὶ ἡ ἔργασία μας θὰ λάβῃ κα- λὸν τέλος καὶ ἡμεῖς θὰ γίνωμεν μὲ τὴν συχνὴν συνομιλίαν τοῦ Θεοῦ τέ- κνα αὐτοῦ ἀγαπητά. Γένοιτο.

Τῇ 27 Ἀπριλίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΟΣ
(Πραξ. ια' 19—30).

Διάδοσις τοῦ εὐαγγελικοῦ κηδούγματος κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας ἐν Ἀντιοχείᾳ καὶ ἄλλοις μέρεσιν. Προφητικαὶ προδρόμεις κατὰ τὴν χριστιανικὴν ταύτην ἐποχήν. — Ἀξιομίμητος πρόνοια χριστιανικὴν περὶ τῶν ἐν Ἰουδαίᾳ χριστιανῶν.

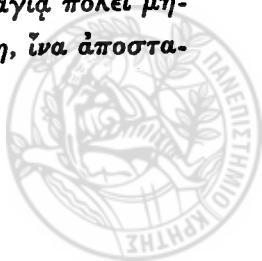
«Καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου μετ' αὐτῶν· πολὺς τε ἀριθμὸς πιστεύσας, ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον».

Μία ἀπὸ τὰς μεγαλητέρας θλύψεις τῆς πρώτης χριστιανικῆς ἐκκλησίας ἦτο καὶ ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ἐγένυντο εἰς αὐτὴν ὁ ἀδικος λιθοβολισμὸς παρὰ τῶν Ἰουδαίων τοῦ ἀποστόλου Στεφάνου. Ἐφάνη πρὸς στιγμήν, ὅτι ἡ ἀσεβὴς αὐτῇ πρᾶξις ἡμποροῦσε νὰ ἔχῃ διὰ τὴν ἀγίαν Ἑκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ἀποτελέσματα ὃχι πολὺ εὐχάριστα καὶ καλά· ἀλλὰ δὲν συνέβη τοῦτο, διότι ὅπου βούλεται Θεός, νικᾶται φύσεως τάξις. Ἡ Ἑκκλησία τοῦ Θεοῦ ἦτο προωρισμένη νὰ περιλάβῃ ὅλα τὰ ἔθνη, νὰ μεγαλυνθῇ καὶ νὰ δοξασθῇ, οὐχὶ δὲ νὰ καταστραφῇ ἐν τῇ ἀρχῇ της, καὶ διὰ τοῦτο Ἐκεῖνος, ὅστις ἐξεμηδένισε τὴν σκληρὰν καὶ ἀπάνθρωπον καταδίωξιν τῶν ἱερέων καὶ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ ἱεροῦ καὶ τῶν Σαδδουκαίων καὶ τῶν ἀποστόλων Του, Αὐτός, ὁ ὅποιος τὸν φανατικώτατον διώκτην τῆς ἀγίας Αὐτοῦ πίστεως Σαῦλον μετέβαλεν εἰς ὅργανον πιστότατον τῆς θείας Αὐτοῦ χάριτος, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ ἀσπλάγχνου τούτου φόνου τοῦ Στεφάνου δίδει νέαν ζωὴν εἰς τὸ οἰκοδόμημα αὐτοῦ τὸ θεῖον καὶ ἴσχυροποιεῖ τὰ θεμέλια αὐτοῦ, ὡς γίνεται φανε-

φὸν καὶ ἐκ τοῦ περιεχομένου τῆς σήμερον ἀναγνωσθείσης ἀποστολικῆς περικοπῆς.

Διόλου δὲν ὠλιγόστευσε οὐδὲ ἡδυνάτησε τὸν ζῆλον τῶν συνεργατῶν καὶ ὁμοφρόνων τοῦ Στεφάνου ἐν τῷ κηρύγματι τοῦ εὐαγγελίου τὸ πάθημα αὐτοῦ. Οἱ ἄγιοι ἐκεῖνοι ἀνδρες ἔχοντες πρὸ τῶν ὁφθαλμῶν αὐτῶν τὸ τέλος τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἀκάκου Διδασκάλου αὐτῶν καὶ τὰς προρρήσεις Του περὶ τοῦ τέλους καὶ αὐτῶν τῶν ἴδιων, βέβαια δὲν ἡμποροῦσαν, ἵνα περιμένουν εὐχαριστίας καὶ εὐγνωμοσύνην ἀπὸ μέρους τῶν ἀχαρίστων Ἰουδαίων πρὸς αὐτούς. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ τέλος τῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀποστολῆς αὐτῶν δὲν ἔφθασεν ἀκόμη, ἐπειδὴ ἡσθάνοντο ὅτι εἶχον ἀκόμη σωματικὰς καὶ πνευματικὰς δυνάμεις, συγχρόνως δὲ καὶ χρέος, ἵνα καὶ ἄλλα περιπλανημένα πρόβατα καὶ πλάσματα τοῦ Θεοῦ ἐπαναφέρωσιν εἰς τὴν ἀληθινὴν τοῦ Χριστοῦ ποίμνην, ἀπεφάσισαν, ἵνα ἔξελθωσιν ἔξω τῆς Ἱερουσαλήμ, ἵνα καὶ ἐκεῖ κηρύξωσι τὸν Χριστόν. Τὸ ἐν Ἱεροσολύμοις κέντρον αὐτῶν μανιωδῶς κατεδιώκετο ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ καὶ διὰ τοῦτο φεύγοντες ἀπὸ ἐκεῖ διεσπάρησαν εἰς τὴν Φοινίκην, τὴν Κύπρον καὶ τὴν Ἀντιόχειαν ζητοῦντες εἰς τὰ μέρη ταῦτα ἀπογόνους τοῦ πιστοῦ Ἀβραὰμ, ἵνα εἰς αὐτὸὺς καὶ μόνους κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ Σωτῆρος γνωρίσωσι τὸ πλήρωμα τῶν χρόνων καὶ τὴν ἐλευσιν τοῦ Μεσσίου. Μερικοὶ μάλιστα ἐκ τῶν ἀποστόλων, οἱ ὅποιοι κατήγοντο ἐκ Κύπρου καὶ Κυρήνης ἐπορεύθησαν κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν καὶ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ διαμένοντες ἐφρότιζον, ὅπως συναναστρέψουσι μετὰ τῶν Ἰουδαίων ἐκείνων, οἵτινες μόνον τὴν γλῶσσαν τὴν ἑλληνικὴν ὠμίλουν, κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν ἐκανχώντο, ὅτι ἡσαν τηρηταὶ τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου, τῶν λεγομένων ἐλληνιστῶν καὶ εἰς τούτους εὐχαγγελίζωνται τὰ περὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Κατὰ δὲ ἀξιοθαύμαστον θείαν σύμπτωσιν εἰς πάσας τὰς ἐνεργείας αὐτῶν οἱ ἀπόστολοι ἐπετύγχανον, διὸ καὶ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν πολλοὶ ἐκ τῶν ἀκούντων αὐτοὺς πιστεύοντες προστήρχοντο εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν. Τὸ γεγονός τοῦτο ἔκαμε κρότον πανταχοῦ, ἔφθασε δὲ ἡ φήμη του εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν τῆς ἐν τῇ ἀγίᾳ πόλει μητρὸς Ἑκκλησίας ἐγένετο ἀμέσως σύσκεψις καὶ ἀπεφασίσθη, ἵνα ἀποστα-

λῃ ἀπὸ μέρους αὐτῆς εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ὁ ἀπόστολος Βαρνάβας μὲ τὸν σκοπὸν, ὅπως οὗτος βοηθήσῃ τοὺς εὐρισκομένους ἐκεῖ εἰς τὸ Ἱερὸν αὐτῶν ἔργον, στηρίξῃ δὲ καὶ ἐνδυναμώσῃ ἐν τῇ πίστει τοὺς παραδεχθέντας τὴν χριστιανικὴν πίστιν. Ὁ ἄγιος Βαρνάβας εἶχε πολλὰ προτερήματα χριστιανικὰ καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸς προειμήθη διὰ τὴν σπουδαίαν ταύτην ἀποστολήν· ἥτο, ὡς σημειοῦ ἡ Ἀγία Γραφὴ, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρος πνεύματος ἀγίου καὶ πίστεως, δηλαδὴ στολισμένος μὲ πίστιν σταθερὰν καὶ βεβαίαν, μὲ ἀγαθότητα καρδίας καὶ μὲ ὅλα τὰ ἄλλα χαρίσματα τοῦ ἀγίου Πνεύματος καὶ ἔνεκα τούτου πολλὰς ἐλπίδας εἰς αὐτὸν ἐστήριξον οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις. Αὐτὸς ἀμα ἔφθασεν εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ εἰδε τὴν καρποφορίαν τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος ἐδόξασεν ἐκ χαρᾶς τὸν Θεὸν καὶ ἀμέσως ἥρχισε νὰ πλησιάζῃ τοὺς πιστεύοντας καὶ προτρέπῃ καὶ παρακαλῇ αὐτοὺς, ὥντα ἀγαπήσωσι τὸν Κύριον ἀπὸ καρδίας καὶ ἀποφασίσωσιν, ὅπως τὸ ἐπίλοιπον τοῦ βίου αὐτῶν, ὡς μιμητὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ διέλθωσιν. Ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἀκατηχήτους ἐφανέρωνε τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ, καὶ οὕτως ἐντὸς ὀλίγου ἀπὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Βαρνάβα καὶ ἄλλο πολὺ πλῆθος ἐκ τοῦ λαοῦ ἐπίστευσε τῷ Κυρίῳ. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐδίδασκε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ Ταρσῷ· ἐπειδὴ δὲ ὁ Βαρνάβας ἐθεώρησεν ἀναγκαίαν τὴν παρουσίαν αὐτοῦ ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐξῆλθεν εἰς ἀναζήτησιν αὐτοῦ καὶ ἀφοῦ εὑρεν αὐτὸν, ἐπέστρεψε μαζῆ του εἰς Ἀντιόχειαν. Ὁ ὑπερβολικὸς θεῖος ζῆλος, ὁ ὅποιος ἐκυρίευε τὰς καρδίας τῶν δύο τούτων ἀγίων ἀποστόλων κατὰ τὴν ἐπὶ ἐν ἔτος διαμονὴν αὐτῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ πρὸς φωτισμὸν τοῦ συναθροιζόμενου πλήθους καὶ σωτηρίαν αὐτοῦ ψυχικὴν εἶνε ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ καὶ παρασταθῆ μὲ λόγια· μικρὰν μόνον τούτου ἰδέαν δύναται νὰ λάβῃ τις, ὅταν φαντασθῇ καὶ τὴν μεγάλην προθυμίαν, μὲ τὴν ὅποιαν τὸ συνηθροισμένον πλῆθος ἥκουεν αὐτοὺς καὶ ἥκολούθει. Ὅπως δὲ τὰ Ἱεροσόλυμα, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ Ἀντιόχεια, διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῶν δύο τούτων ἀποστόλων ἐγένετο κέντρον χριστιανικὸν, εἰς τὴν πόλιν δὲ ταύτην τὸ πρῶτον οἱ πιστοὶ ὡνομάσθησαν χριστιανοί.

Καὶ ὁ πανάγαθος δὲ Θεὸς περισσεύων τὴν χάριν αὐτοῦ προσθέτει εἰς τὰ γενόμενα καὶ ἐν ἄλλο μέγα συμβάν, ἀξιοσημείωτον τόσον διὰ τὴν ἐπο-

χὴν ἐκείνην, ὅσον καὶ δι' ἡμᾶς σήμερον. Σύλλογος ἀγίων προφητῶν κατὰ θείαν πάντως οἰκονομίαν κατέρχεται καὶ αὐτὸς εἰς Ἀντιόχειαν ἐξ Ἱεροσολύμων. Μεταξὺ τούτων ὑπῆρχε καὶ τις ὀνομαζόμενος Ἀγαβός, ὅστις εἰς στιγμὰς ἀγίου ἐνθουσιασμοῦ καὶ θείας ἐμπνεύστεως ἐνώπιον πολλῶν προεφήτευσε μεγάλην πεῖναν καθ' δλην τὴν γῆν μέλλουσαν νὰ συμβῇ, καὶ ἡ προφητεία αὗτη ἐξεπληρώθη, καθὼς μαρτυρεῖ ἡ ἱστορία.

Ἐν τούτοις ἡ ἐν τῇ πίστει καὶ ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς πρόοδος τῶν πιστευσάντων ἐξηκολούθει καὶ μαρτύριον τούτου τρανὸν εἶνε ἡ ἀκόλουθος τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ χριστιανῶν εὐσεβῆς πρᾶξις. Ἐπιθυμοῦντες δῆλα δὴ οὗτοι, ἵνα βοηθήσωσι τοὺς ἐν Ἰουδαίᾳ ἀδελφοὺς, οἱ ὁποῖοι ἐπασχοῦν οἰκονομικῶς ἔκαμαν ἀναμεταξύ των συννεισφορὰς δώσαντες ἔκαστος κατὰ τὰς δυνάμεις του, τὸ δὲ μαζευθὲν ποσὸν μέσον τῶν ἀποστόλων Παύλου καὶ Βαρνάβα άπεστειλαν πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους τῆς μητρὸς αὐτῶν Ἐκκλησίας, καὶ οὕτως ἐφανέρωσαν εἰς πάντας, ὅτι ἥξιζον νὰ θεωρῶνται ὀπαδοὶ ἀληθινοὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ τέκνα γνήσια τοῦ πατρὸς αὐτῶν Ἀβραάμ.

Τοιοῦτο καὶ τὸ περιεχόμενον τοῦ διδακτικωτάτου σημερινοῦ ἀποστολικοῦ ἀναγνώσματος, ὅπερ παρέχει εἰς ἡμᾶς ἀφορμὴν ἵνα

α') εἰς πᾶσαν ἐπιχείρησίν μας καὶ εἰς κάθε ἔργον μας ζητῶμεν κατὰ πρῶτον τὴν θείαν εὐλογίαν, διότι χωρὶς αὐτὴν καὶ τὸ μᾶλλον εὔκολον δυσκατόρθωτον γίνεται καὶ κατόπιν ἀδύνατον καὶ

β') ἔχωμεν τὴν ἰδέαν καὶ τὴν βεβαιότητα, ὅτι ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει καλὸς σκοπὸς καὶ εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἡ ἐπιτυχία τῶν ἔργων μας θὰ ἦνε μεγαλητέρα ἀπὸ τὴν ἐλπιζομένην καὶ σχεδιαζομένην.

4 Μαΐου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΤΥΦΛΟΥ

(Πράξ. 16, 16—34).

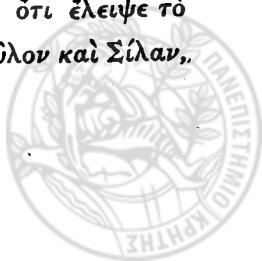
‘Ο Ἀπόστολος Παῦλος ἐν Φιλίπποις. —Διάδοσις τοῦ Εὐαγ-
γελίου ἐν Μακεδονίᾳ. —Τὰ θαύματα τῆς προσέναχῆς.

Μία ἀπὸ τὰς καλλιτέρας πόλεις τῆς Μακεδονίας κατὰ τοὺς χρόνους
τῶν Ἀποστόλων ἦτο καὶ ἡ πόλις τῶν Φιλίππων. Ἡ πόλις αὗτη ἔκειτο
εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Παγγαίου ὄρους, ἀκριβῶς εἰς τὰ σύνορα Θράκης
καὶ Μακεδονίας. Ἐπομένως ἔκεινος ὁ ὄποιος θὰ μετέβαινεν ἀπὸ τῆς Θράκης
εἰς τὴν Μακεδονίαν πρώτην θὰ συνήντα αὐτὴν τὴν πόλιν· διὰ τοῦτο καὶ ὁ
Ἱερὸς Δουκᾶς τὴν ὄνομάζει «πρώτην τῆς μερίδος Μακεδονίας πόλιν». Ὄταν
λοιπὸν καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος διετάχθη ὑπὸ τοῦ Ἅγιου Πνεύματος νὰ
μεταβῇ εἰς Μακεδονίαν διὰ νὰ κηρύξῃ καὶ ἔκει τὸ Εὐαγγέλιον, πρώτη πό-
λις, τὴν ὄποιαν ἐπεσκέφθη, ἥτο ἡ πόλις τῶν Φιλίππων. Τὴν πόλιν αὐτὴν
κατώκουν κυρίως Ἑλληνες καὶ Ρωμαῖοι. Ὄπηρχον ὅμως καὶ ὄλιγοι Ἐβραῖοι,
οἱ ὄποιοι μάλιστα εἶχον ἐκτὸς τῆς πόλεως πλησίον εἰς τὸν ποταμὸν μέρος,
εἰς τὸ ὄποιον συνήρχοντο κατὰ πᾶν Σάββατον καὶ ἐτέλουν τὴν θείαν λα-
τρείαν κατὰ τὴν πάτριον θρησκείαν των. Πρὸς τούτους λοιπὸν τοὺς ὄμοιφύ-
λους των μετέβησαν οἱ Ἀπόστολοι κατὰ πρῶτον καὶ ἐκήρυξαν τὸ Εὐαγγέ-
λιον ἐν τῇ μικρᾷ των Συναγωγῇ. Ἐνῷ δὲ ἥρχιζε νὰ καρποφορῇ τὸ
κήρυγμά των, συνέβη εἰς αὐτοὺς τὸ περιστατικὸν, περὶ τοῦ ὄποιου κάμνει
λόγον ἡ σημερινὴ Ἀποστολικὴ περικοπή.

Τῆρχεν ἔκει εἰς τὴν πόλιν τῶν Φιλίππων μία δούλη, ἡ ὄποια, εἶχε
δαιμόνιον μαυτικὸν συνήντησε μίαν ἡμέραν τοὺς Ἀποστόλους εἰς τὸν
δρόμον. Εὐθὺς δὲ ἄμα τοὺς εἶδεν, ἥρχισε νὰ τρέχῃ κατόπιν των καὶ
νὰ φωνάζῃ: «Ἄντοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι δοῦλοι τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ
ἔρχονται νὰ σᾶς διδάξουν μὲ ποῖον τρόπον θὰ σωθῆτε». Τοῦτο δὲ τὸ ἔκα-
μνε καὶ κατόπιν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Ἐπὶ τέλους μίαν ἡμέραν ὁ Παῦλος,

ἐνοχληθεὶς, διέταξε τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα νὰ ἔξελθῃ ἀπὸ τὴν γυναικα, ὅπερ καὶ ἐγένετο τὴν ἴδιαν ὥραν. Ἐδῶ ἀς ἐπιστήσωμεν ὀλίγον τὴν προσοχῆν μας εἰς τὰ ἔξῆς δύο ζητήματα α') διατὶ τὸ πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον πνεῦμα, ὁ Σατανᾶς, νὰ κηρύττῃ τόσον φανερὰ μίαν σωτηριώδη ἀλήθειαν καὶ β') διατὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ ὄποιος ἀλλαχοῦ λέγει ὅτι χαίρει διὰ τὴν προκοπὴν τοῦ Εὐαγγελικοῦ κηρύγματος, ἀδιάφορον ποῦος εἶναι ὁ κηρύττων, «τί γάρ; πλὴν ὅτι παντὶ τρόπῳ εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ Χριστὸς καταγγέλλεται καὶ ἐν τούτῳ χαίρω», διατί, λέγομεν, αὐτὸς ὁ ἴδιος τώρα ἐκδιώκει τὸν δαίμονα, ὁ ὄποιος κηρύττει τὴν ἀλήθειαν καὶ συμπράττει εἰς τὸ ἔργον του; Εἰς τὴν πρώτην ἔρωτησιν ἀπαντᾷ αὐτὸς ὁ Ἀπόστολος, ὁ ὄποιος λέγει ὅτι πολλάκις «αὐτὸς ὁ Σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτὸς» διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὸν σκοπόν του. Τί ἐζήτει δὲ ὁ δαίμων εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν εἶναι φανερόν. Ν' ἀναγκάσῃ τοὺς Ἀποστόλους νὰ τὸν ἐκδιώξουν, νὰ ἐξοργισθοῦν τοιουτορόπως οἱ κύριοι τῆς δούλης κατὰ τῶν Ἀποστόλων, νὰ φονευθοῦν οἱ Ἀπόστολοι καὶ νὰ διακοπῇ τὸ κήρυγμα. Αὐτὸς ἦτο ὁ σκοπὸς τοῦ Σατανᾶ. Ἀλλὰ διατί ἀρά γε ὁ Ἀπόστολος νὰ ἐκδιώξῃ τὸν δαίμονα, ἀφοῦ, ἀδιάφορον πῶς, συνετέλει εἰς τὸ ἔργον τοῦ κηρύγματος; Ἐν πρώτοις ὁ Ἀπόστολος ἐγνώριζεν ὅλας τὰς πανουργίας τοῦ Σατανᾶ καὶ ὅτι «ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνος ἐστὶ», καθὼς εἴπεν ὁ Κύριος. Διὰ νὰ ἀπαλλάξῃ λοιπὸν τοὺς ἀνθρώπους ἄπαξ διὰ παντὸς ἀπὸ πάσης βλάβης ἐκ μέρους αὐτοῦ τὸν ἐκδιώκει ἀπὸ τῆς δούλης καὶ τοιουτορόπως ἀπαλάττει ἀπὸ τῆς τυραννίας του καὶ τὸ δυστυχὲς ἐκένο πλάσμα. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ὑπῆρχε καὶ ἄλλος ὑψηλότερος σκοπός. Οἱ εἰδωλολάτραι τὰ δαιμόνια τὰ ἐλάτρευον ὡς θεούς. Διὰ νὰ τοὺς διδάξῃ λοιπὸν ὁ Ἀπόστολος ὅτι δὲν εἶναι θεοὶ καὶ ὅτι εἴναι ὁ ἀληθινὸς Θεὸς, ἐκδιώκει τὸ δαιμόνιον μὲ ἔνα του λόγον. Τοιουτορόπως δὲ μὲ μόνην αὐτὴν τὴν πρᾶξίν του δεικνύει ὀλοφάνερα, τὴν ἀδυναμίαν μὲν τῶν δαιμόνων, τοὺς ὄπυίους αὐτοὶ ἐλάτρευον, τὴν παντοδυναμίαν δὲ τοῦ Θεοῦ, τὸν ὄποιον αὐτὸς διδάσκει.

Ἄλλ' ἀς ἴδωμεν τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς τῆς θαυματουργίας του. Οἱ κύριοι τῆς δαιμονισμένης δούλης, οἱ ὄποιοι ἀκριβῶς δὶ' αὐτὸς τὴν ἡγόρασταν, διὰ νὰ συνάζουν μὲ τὰς μαντείας της χρήματα, ὅταν εἴδον ὅτι ἐλειψε τὸ μέσον τῆς ἀργυρολογίας των, πιάνουν τοὺς Ἀποστόλους, Παῦλον καὶ Σίλαν,

καὶ τὸν σύρον εἰς τὴν ἀγοράν. Ἐκεῖ συνήθως ἐκάθιγντο οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ δικασταὶ, οἱ ὅποιοι ἔδικαζον τὰς μεταξὺ τοῦ λαοῦ διαφοράς. Εἰς αὐτὸν λοιπὸν ἔφεραν τὸν Ἀποστόλους καὶ μὲν ψευδολογῆματα ζητοῦν τὴν καταδίκην των. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ, λέγουν, εἶναι, Ἰουδαῖοι, ταραξίαι, καὶ ἀφ' ὅτου ἥλθον ἔδω ἔφεραν τὴν πόλιν ἄνω κάτω. Μάλιστα δὲ, ἔλεγον, διδάσκουν πράγματα, τὰ ὅποια αὐτοὶ ὡς Ρωμαῖοι δὲν πρέπει οὕτε κἀν νὰ ἀκούονται. Μὲν αὐτά των λοιπὸν τὰ ψεύματα, κατέπεισαν τὸν ἄρχοντας, οἱ ὅποιοι χωρὶς κἀν νὰ ἐρωτήσουν τίποτε τὸν Ἀποστόλους, τὸν κατεδίκασαν. Τοιουτορόπως δὲ ἀδίκαστοι καὶ ἀναπολόγητοι οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι ραβδίζονται μέχρις αἵματοχυσίας καὶ παραδίδονται εἰς τὴν φυλακήν. Οἱ δεσμοφύλαξ, ἔχων αὐστηρὰς διαταγὰς, τὸν ἔκλεισεν εἰς τὸ βαθύτερον μέρος τῆς φυλακῆς καὶ πρὸς περισσοτέραν ἀσφάλειαν ἔβαλε τὸν πόδας των εἰς τὸ ξύλον, τὸ ὅποιον ἐλέγετο ποδοκάκη ἢ ποδοστράβη καὶ ἦτο ἐν ἀπὸ τὰ πολλὰ βασανιστήρια τῆς ἐποχῆς ἑκείνης. Βέβαιος δὲ πλέον ὅτι δὲν θὰ ἥμπορέστουν νὰ φύγουν καὶ ἥσυχος, διότι ἔξεπλήρωσε τὸ καθῆκόν του, ὑπῆγεν εἰς τὸ δωμάτιόν του νὰ κοιμηθῇ. Περὶ τὰ μεσάνυκτα ὅμως ἀκούει ἔνα φοβερὸν κρότον καὶ μόλις ἥνοιξε τὸν ὀφθαλμούς του βλέπει τὰς θύρας ἀνοικτάς. Νομίσας δὲ ὅτι ἔφυγαν οἱ φυλακισμένοι καὶ φοβούμενος τὴν τιμωρίαν, σύρει τὴν μάχαιράν του ἀπὸ τὴν θήκην καὶ ἔτοιμάζεται νὰ αὐτοκτονήσῃ, ὅπότε γλυκεῖα καὶ παρήγορος ἀντηχεῖ ἀπὸ τὰ ἐνδότερα τῆς φυλακῆς ἢ φωνὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου λέγουσα πρὸς αὐτόν: «Μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν· ἀπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε». Τί λοιπὸν συνέβη; Ἐκεῖ εἰς τὸ σκότος καὶ τὴν δυσώδη ὑγρασίαν τῆς φυλακῆς, ἀπὸ τῆς ὁποίας μόνον ἀραὶ καὶ βλασφημίαι μέχρι τοῦδε ἥκούντο, ὁ Παῦλος καὶ ὁ Σίλας ὅμνουν τὸν Θεόν, προσευχόμενοι. Οἱ δὲ λοιποὶ κατάδικοι, κατανυγέντες καὶ αὐτοὶ, ἥκουν μετὰ προσοχῆς. Ἐνῷ δὲ ὅλοι ἥσαν τοιουτορόπως ἀφιερωμένοι εἰς τὴν προσευχὴν, αἴφνης γίνεται μέγας σεισμὸς, αἱ θύραι τῆς φυλακῆς μόναι τῶν ἀνοίγονται καὶ μένει πλέον ἀνοικτὸς ὁ δρόμος τῆς φυγῆς εἰς τὸν καταδίκους. Κατ' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν ἔξυπνῷ ὁ δεσμοφύλαξ, τὸν ὅποιον μόλις συγκρατεῖ ἐν τῷ ἀπελπισίᾳ τοῦ ἢ φωνὴ τοῦ Παύλου. Μὲ δάκρυα λοιπὸν εὐγνωμοσύνης ἔρχεται ὁ δυστυχὴς καὶ πύπτει εἰς τὸν πόδας τῶν Ἀποστόλων. Ἐννοήσας δὲ ἐκ τοῦ θαύματος ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶχον χάριν τινὰ θείαν, ἐρωτᾷ ἀμέσως πῶς

θὰ εῦρῃ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς του. Οἱ δὲ Ἀπόστολοι μὲ μίαν λέξιν δίδουν εἰς αὐτὸν τὴν συνταγὴν τῆς σωτηρίας του: «Πίστεύσον, λέγουσιν, ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἰκός σου». Ἐμέσως δὲ ἐκ τῆς ἀφορμῆς αὐτῆς διδάσκουν εἰς αὐτὸν καὶ εἰς ὅλην τὴν οἰκογένειάν του τὸν χριστιανισμὸν καὶ τὸν βαπτίζοντα. Ἀφοῦ δὲ ἐτελείωσαν ὅλα αὐτὰ τὰ πνευματικὰ καθήκοντα, ἔρχονται εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ἐκεῖ ἀφοῦ ἐλούσθησαν καὶ ἐκαθάρισαν τὰς πληγάς των, ἔφαγον εἰς τὴν τράπεζαν, τὴν ὅποιαν τοῦς ἡτοίμασαν. Χαρὰ δὲ καὶ ἀγαλλίασις ἐπλήρωσε τὴν καρδίαν τοῦ δεσμοφύλακος, διότι ἐκ τῆς εὐτυχοῦς ἐκείνης ἀφορμῆς, αὐτὸς καὶ ὅλη του ἡ οἰκογένεια ἐπιστευσαν εἰς τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν.

Αὐτὸς εἶναι περίου τὸ περιεχόμενον τοῦ σημερινοῦ Ἀποστολικοῦ ἀναγνώσματος. Ἐξ αὐτοῦ διδασκόμεθα τὰ ἑξῆς:

1). "Οτι ὁ κόσμος πολλάκις εἶναι ἄδικος πρὸς τὸν δικαίους. Οἱ ἀνθρωποι διὰ κοσμικὰ συμφέροντα διαβάλλουσι τὴν ἀρετὴν, ἀλλ' αὐτῇ θὰ λάμψῃ μίαν ἡμέραν, ὡς ἔλαμψεν ἐν τῇ φυλακῇ ἡ ἀρετὴ τῶν Ἀποστόλων Παύλου καὶ Σίλα, οἱ ὅποιοι τόσον ἀδίκως διεβλήθησαν καὶ ἐτιμωρήθησαν.

2). "Οτι ἡ προσευχὴ εἶναι ὅχι μόνον καθῆκόν μας πρὸς τὸν Θεὸν, ἀλλὰ καὶ μία καλὴ πρᾶξις, μία ἀρετὴ, ἡ ὅποια πάντοτε βραβεύεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ὁφείλομεν ἐπομένως παντοῦ καὶ πάντοτε νὰ προσευχώμεθα. Οἱ Ἀπόστολοι Παῦλος καὶ Σίλας προσέφερον ὑμνους εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἀπελάμβανον τὴν ἀπαλλαγὴν των ἀπὸ τῶν δεσμῶν. καὶ

3). "Οτι παντοῦ καὶ πάντοτε τὰ πνευματικὰ καθήκοντα καὶ αἱ πνευματικαὶ ἀνάγκαι πρέπει νὰ προτιμῶνται ἀπὸ τὰς σωματικάς. Βεβαίως μετὰ τὸν ἀνηλεῖς ἐκείνους ραβδισμοὺς τῆς ἡμέρας μεγάλην ἀνάγκην σωματικῆς ἀναπαύσεως εἶχον οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι, ἀλλὰ πρὸ ταύτης προύτιμησαν τὴν διδασκαλίαν καὶ τὸ βάπτισμα τῆς οἰκογενείας τοῦ δεσμοφύλακος. Τοιουτοτρόπως πρέπει νὰ πράττωμεν καὶ ἡμεῖς διὰ νὰ εὐαρεστήσωμεν Θεῷ καὶ ἀνθρώποις. Γένοιτο.

Τῇ 11 Μαΐου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

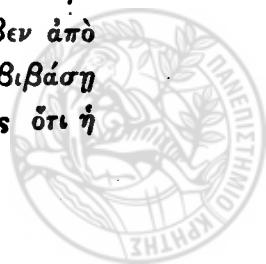
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ
ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

(Πρ. 20, 16—18 καὶ 28—36).

·
**·Π πρώτη Οίκουμενική Σύνοδος καὶ ἡ αἰφεδις τοῦ Ἀρείου.—Προορή·
σεις τοῦ Ἀποστόλου Παύλου περὶ τῶν αἰρέθεων.—Τελευταῖαι
συμβουλαὶ αὐτοῦ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Ἐφέσου.**

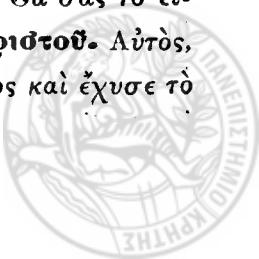
«Προσέχετε ἐαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ.

Σήμερον ἡ ὁρθόδοξος Ἑκκλησία ἔορτάζει τὴν μνήμην τῶν 318 Θεοφύρων Πατέρων τῆς Α' οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἡ Σύνοδος αὕτη συνῆλθεν εἰς τὴν Νίκαιαν τῆς Βιθυνίας ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ πρώτου χριστιανοῦ Αὐτοκράτορος, τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου. Συνῆλθε δὲ διὰ τὴν ἔξῆς αἰτίαν. Εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὅπου κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο τὸ κέντρον πάσης σοφίας καὶ ἐπιστήμης, ἐζῇ εἰς ιερεὺς, ὁ ὄποιος ἐλέγετο Ἀρειος. Αὐτὸς ἦτο ἀνθρωπος πολὺ σοφὸς καὶ πεπαιδευμένος, συνάμα δὲ καὶ πολὺ θικός. Διὰ τοῦτο οἱ χριστιανοὶ πολὺ τὸν ἐτύμων καὶ τὸν ἐσέβοντο. Δυστυχῶς ὅμως ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ὁ ἐγωϊσμὸς ἐκυρίευσαν τὴν ψυχὴν του καὶ τοιουτοτρόπως ἐπεσεν ὁ δυστυχὴς εἰς τὰς παγίδας τοῦ Σατανᾶ. Τοῦ ἐφάνη πρὸς στιγμὴν ὅτι ἡ πίστις, τὴν ὃποιαν ἐκράτει ἡ Ἑκκλησία, δὲν ἥτο ὁρθή, καὶ ἐφαντάσθη αὐτὸς νὰ τὴν διορθώσῃ. Τὰ δόγματα τῆς πίστεως, τὰ ὃποια ἡ Ἑκκλησία παρέλαβεν ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους τοῦ ἐφαίνοντο παράλογα καὶ ἥθελε νὰ τὰ συμβιβάσῃ πρὸς τὸν ἀνθρώπινον λόγον. Δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν ὁ ταλαίπωρος ὅτι ἡ

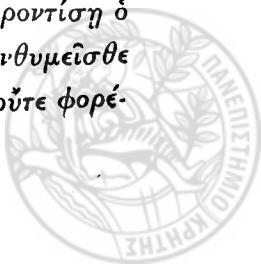

στενή καὶ πεπερασμένη διάνοια τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι ίκανὴ νὰ χωρήσῃ ὅλον τὸ μυστήριον τῆς Θεότητος. Δὲν ἐσκέφθη ὅτι τὰ δόγματα τῆς πίστεως ὑπερβαίνουν τὸν ἀνθρώπινον λόγον καὶ ὅτι ἐπομένως δὲν εἶναι παράλογα. Καὶ ἐβλασφήμει λοιπὸν ὁ τάλας κατὰ τῆς Θεότητος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ κατὰ του Ἀγίου Πνεύματος. Δὲν ἡρκεῖτο δὲ αὐτὸς μόνος νὰ φρονῇ ὅτι ἥθελει, ἀλλὰ μετέδιδε καὶ εἰς τὸν λαὸν τὰς ἴδεας του. Ἐπειδὴ δὲ, καθὼς εἴπομεν, ὁ λαὸς τὸν ἔτιμα καὶ τὸν ἐσέβετο διὰ τὴν σοφίαν του καὶ διὰ τὴν ἀρετὴν του, εὑρεν ἀρκετοὺς ὄπαδοὺς καὶ μέσα εἰς τὴν Ἀλεξανδρειαν καὶ εἰς ἄλλα μέρη. Τότε ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Ἀλεξανδρείας Ἀλέξανδρος, καθὼς καὶ οἱ Ἐπίσκοποι ὅλων τῶν πέριξ ἐπαρχιῶν, ἡρχισαν νὰ ἀνησυχοῦν διὰ τὸν χριστιανούς των. Διὰ νὰ προλάβῃ δὲ τὸ κακὸν ὁ Αὐτοκράτωρ, συγκαλεῖ ὅλους τὸν Ἐπισκόπους εἰς μίαν μεγάλην Σύνοδον, ἡ ὁποία νὰ κρίνῃ τὸν Ἀρειον. Πράγματι δὲ συνέρχεται ἡ Σύνοδος ἐν Νικαίᾳ, καταδικάζει τὸν Ἀρειον καὶ τὴν αἵρετικὴν διδασκαλίαν του καὶ ἀναστηλώνει τὴν Ὁρθοδοξίαν.

Αὐτὴ εἶναι ἐν συντόμῳ ἡ Ἰστορία τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τῆς ὁποίας τὸν Πατέρας τιμᾷ καὶ γεράίρει σήμερον ἡ Ἐλκλησία. Δικαίως δὲ τιμῶνται οἱ μακάριοι ἐκεῖνοι Πατέρες, διότι αὐτοὶ μᾶς διάσωσαν ἀγνὸν τὴν ὀρθοδοξίαν, αὐτοὶ μᾶς ἐφύλαξαν ἀκεραίαν τὴν πίστιν, τὴν ὁποίαν ἐδίδαξεν ὁ Κύριος καὶ οἱ Ἀπόστολοι. Ἡσαν ἀληθῶς πνευματικοὶ ποιμένες, γνήσιοι διάδοχοι τῶν θείων Ἀποστόλων. Δόξα καὶ τιμὴ καὶ ἐπαινος εἰς τὸν ἀγίους ἐκείνους ἄνδρας, οἱ δοῦλοι μὲ μεγάλην ἀκρίβειαν ἐφύλαξαν ὅλας τὰς συμβουλὰς καὶ ὅλας τὰς παραγγελίας, τὰς ὁποίας ἔδωκεν ὁ ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὸν πνευματικὸν ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἐφέσου, καὶ τὰς ὁποίας μᾶς διδάσκει ἡ σήμερον ἀναγινωσκομένη Ἀπόστολικὴ περικοπή. Ἰδοὺ τί λέγει ὁ Ἀπόστολος πρὸς αὐτοὺς, ὅταν διὰ τελεταίαν πλέον φορὰν τὸν ἐβλεπε· «Προσδέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμάνῳ». Γνωρίζετε, λέγει, ποῖον θησαυρὸν σᾶς ἐνεπιστεύθη τὸ Πνεῦμα τὸ Ἀγιον; Γνωρίζετε ποίας εὐθύνας ἀνελάβετε μαζὶ μὲ τὸ ἀξιώμα σας; Γνωρίζετε τί εἶναι ἡ Ἐκκλησία τὴν ὁπούαν σεῖς θὰ ποιμάνετε; Θὰ σᾶς τὸ εἶπω μὲ μίαν λέξιν εἶναι τὸ ἀντίτιμον τοῦ ἀιματος τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸς, διὰ νὰ τὴν κτίσῃ κατέβη ἀπὸ τὸν οὐρανὸν, ἔγεινεν ἀνθρωπος καὶ ἔχυσε τὸ

αἷμά του ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρόν. Ὁσον λοιπὸν πολύτιμον εἶναι τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, τόσον πολύτιμος εἶναι καὶ ἡ Ἐκκλησία. Προσέχετε λοιπὸν, προσέχετε τὸν ἑαυτόν σας. Σεῖς εἶσθε τὸ ἄλας τῆς γῆς, σεῖς εἶσθε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Ὁ ἴδικός σας βίος, ἡ ἴδική σας διαγωγὴ εἶναι τὸ ζωντανὸν παράδειγμα διὰ τοὺς πιστούς. Ἡ εὐθύνη λοιπὸν τὴν ὁποίαν ἀνελάβετε ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων εἶναι πολὺ μεγάλη. «Προσέχετε ἑαυτοῖς». Άλλὰ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο μόνον. Δὲν εἶσθε μόνον ἄτομα. Εἶσθε καὶ ποιμένες. Ποιμένες μάλιστα λογικῶν προβάτων. Διὸ προσέχετε «καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ». Τὰ σφάλματα τῶν χριστιανῶν σας κατὰ πολὺ βαρύνουν σᾶς τοὺς ἴδιους, Ἡ ψυχικὴ ἀπώλεια ἔνὸς τῶν χριστιανῶν σας θὰ λογισθῇ εἰς βάρος σας. Καὶ ἐν γένει πᾶσαν χριστιανικὴν ψυχὴν, τὴν ὁποίαν σᾶς ἐνεπιστεύθη ὁ Χριστὸς, ἀπὸ σᾶς θὰ τὴν ζητήσῃ. Ὡστε μίαν ἡμέραν θὰ δώσητε λόγον ὅχι μόνον διὰ τὰ ἴδικά σας σφάλματα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ σφάλματα τῶν χριστιανῶν σας ἐνώπιον τοῦ οὐρανίου κριτηρίου. Διὰ τοῦτο χρειάζεται πολὺ μεγάλη προσοχή. Θὰ ἐλθουν, λέγει, μετὰ τὴν ἀναχώρησίν μου λύκοι βαρεῖς δηλ. αἱρετικοὶ καὶ ἀπαταιῶντες, οἵ ὅποιοι διόλου δὲν θὰ λυποῦνται τοὺς χριστιανούς. Αὐτοὶ θὰ ζητοῦν νὰ τοὺς ἀποπλανήσουν καὶ νὰ τυὺς πάρουν μὲ τὸ μέρος των. Ἀπὸ σᾶς λοιπὸν καὶ μόνον ἀπὸ σᾶς περιμένεται νὰ διώξετε τοὺς λύκους καὶ νὰ σώσετε τὸ ποίμνιον. Διὰ τοῦτο «γρηγορεῖτε». Ὁ πνευματικὸς ὑπνος ποτὲ δὲν πρέπει νὰ γίναι κάτι τι ὅλως διόλου ξένον δι' αὐτὸν, διότι ἡ ἐξ αὐτῆς ζημία εἶναι ἀνυπολόγιστος. Ὁ πνευματικὸς λύκος, ὁ αἱρεσιάρχης καὶ ὁ προσηλυτιστὴς δὲν ἔρχεται ἄγριος. Τούναντίον μάλιστα ἔρχεται πολὺ ἡμερος. Ἔρχεται μὲ ἔνδυμα προβάτου. Πρέπει λοιπὸν ὁ ποιμὴν νὰ ἔχῃ τὸ ὅμμα τῆς ψυχῆς ἄγρυπνον, ἐὰν θέλῃ νὰ προλάβῃ πᾶσαν βλάβην τοῦ ποιμνίου του. Διὰ τοῦτο, λέγει, πρέπει νὰ ἐνθυμεῖσθε πάντοτε πῶς ἐγὼ ἐφρόντιζα καὶ νὰ φροντίζετε καὶ σεῖς ὅμοιώς. Ἐπὶ τρία ὄλοκληρα ἔτη, ὅπου ἔμεινα εἰς τὴν Ἔφεσον, διόλου δὲν ἔπαυσα νύκτα καὶ ὑμέραν μὲ δάκρυα νὰ συμβουλεύω καὶ ὅλους μαζὶ καὶ ἔκαστον χωριστά. Τόσην στοργὴν, τόσην φροντίδα πρέπει καὶ σεῖς νὰ δείξετε. Διὰ τὰ περιπλέον δὲ θὰ φροντίσῃ ὁ Θεός. Σεῖς μόνον νὰ ἀποφεύγετε πᾶσαν ἀφορμὴν σκανδάλουν. Ἡ εὐθύμεισθε βεβαίως ὅτι ἐγὼ ποτὲ δὲν ἐζήτησα ἀπὸ κανένα οὔτε χρήματα, οὔτε φορέ-

ματα, οὔτε τροφήν. Ἐνθυμεῖσθε ὅτι μὲ τὰ ἐργόχειρά μου, μὲ τὰς σκηνὰς, τὰς ὁποίας ἔραπτον, ἔτρεφον καὶ συνετήρουν ὅχι μόνον τὸν ἑαυτόν μου, ἀλλὰ καὶ τοὺς συντρόφους μου. Τὸ ἴδιον λοιπὸν κάμνετε καὶ σεῖς, διότι οὗτα πως μᾶς ἔδίδαξεν ὁ Κύριος, ὅτι δῆλον τὸ νὰ δίδωμεν εἶναι καλλίτερον ἀπὸ τὸ νὰ λαμβάνωμεν. «Μακάριόν ἐστι διδόναι μᾶλλον ἡ λαμβάνειν». Ἀφοῦ δὲ μὲ τοὺς λόγους τούτους τοῦ Κυρίου ἐτελείωσε τὰς συμβουλάς του, ἔγονάτισε καὶ προσηγορίζητη εἰς τὸν Θεὸν μαζὶ μὲ τοὺς πρεσβυτέρους.

Αὐτὰς περίπου εἶναι αἱ τελευταῖαι συμβουλαὶ τοῦ Παύλου πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Ἐφέσου. Μὲ αὐτὰς ὁ θεῖος Ἀπόστολος ἡθέλησε νὰ δείξῃ εἰς ἔκαστον ποιμένα λογικῶν προβάτων, ὃποιον φορτίον ἀναλαμβάνει μαζὶ μὲ τὸ ἀξίωμά του. Μόνον ἐκεῖνος ὁ χριστιανὸς δύναται νὰ ἐννοήσῃ καλῶς τὰς εὐθύνας, τὰς ὁποίας ἔχει δὶ αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ ὁ πνευματικός του πατὴρ, ὁ ὄποιος μὲ προσοχὴν θὰ ἀναγνώσῃ τὸν λόγους τούτους τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Αὐτὴν τὴν μεγάλην εὐθύνην των ἔχοντες ὑπ' ὄψιν καὶ οἱ σήμερον τιμώμενοι τραπέζιοι δέκα καὶ ὀκτὼ Θεοφόροι Πατέρες, συνήλθον καὶ ἀπέκοψαν τὸν Ἀρειον ἀπὸ τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, διὰ νὰ προφυλάξωσιν ἀπὸ τῆς βλάβης του τοὺς χριστιανούς των. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ἐσκέπτοντο καὶ οἱ λοιποὶ θεῖοι Πατέρες, οἱ ὄποιοι κατὰ διαφόρους καιροὺς ἀντέκρουν τὰς αἵρεσεις καὶ ἀπέκοψαν τὸν διαφόρους αἵρετικοὺς καὶ αἵρεσιάρχας. Τὰς συμβουλὰς δὲ αὐτὰς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὡς πολύτιμον διαθήκην, μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας ἐφύλαξαν ὅλων τῶν αἰώνων οἱ πνευματικοὶ Ποιμένες καὶ προϊστάμενοι τῶν διαφόρων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν. Αὐτὰς ἐφύλαξαν καὶ ἐφήρμοσαν εἰς τὸν βίον των οἱ μεγάλοι Φωστῆρες τῆς Ἐκκλησίας μας, οἱ Ἀθανάσιοι, οἱ Βασίλειοι, οἱ Γρηγόριοι, οἱ Χρυσόστομοι, οἱ Φώτιοι καὶ τόσοι ἄλλοι. Αὐτὰς λοιπὸν ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς σήμερον νὰ φυλάξωμεν, διὰ νὰ μὴ φανῶμεν ἀνάξιοι ἀπόγονοι καὶ διάδοχοι τόσον ἐνδόξων καὶ τόσον μεγάλων προγόνων. Γένοιτο.

Τῇ 18 Μαΐου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΗΣ ΠΕΝΤΙΚΟΣΤΗΣ

(Πράξ. 6', 1—14).

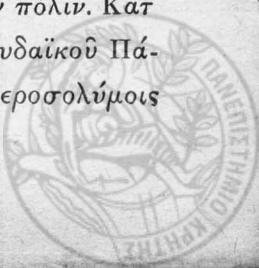
ξεδεῖς τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ πρὸς τοὺς μαθητὰς μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν
αὐτοῦ ἀνάστασιν.—Κάθοδος τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τοὺς
ἀποστόλους καὶ μαθητὰς τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν
τῆς Πεντηκοστῆς.—Γενικὸς θαυμαδύος καὶ ἀπορία
περὶ τῶν γενομένων.

«Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ ἐθαύμαζον»

Ἐπὶ τεσσαράκοντα ὀλοκλήρους ἡμέρας μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν
αὐτοῦ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς παρουσιαζόμενος ἐνώπιον τῶν ἁγίων
αὐτοῦ μαθητῶν καὶ ἀποστόλων, ἔτι δὲ καὶ ἄλλων ἀδελφῶν, τώρα μὲν ἥθελεν
ἴνα πιστοποίησῃ αὐτούς, ὅτι Αὐτὸς οὗτος ἦτος ὁ διδάσκαλος αὐτῶν καὶ Κύ-
ριος, ὁ συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἀδίκως κριθεὶς καὶ θανατωθείς,
ἄλλοτε δὲ συνεπλήρωνε τὴν προηγουμένην διδασκαλίαν του περὶ τῆς βα-
σιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς δικαιοσύνης Αὐτοῦ. Δὲν παρέλειπε δέ, ἵνα διαφω-
τίζῃ τὸν ἀκούοντας αὐτὸν καὶ περὶ τοῦ τέλους, ὅπερ περιέμενεν ὅλους τὸν
κήρυκας του θείου λόγου. Ἐπειθύμει ἵνα μὴ ἀφήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τῶν μα-
θητῶν του καμμίαν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς θεότητός Του καὶ τῆς ὑψίστης ση-
μασίας τοῦ εὐεργετικοῦ ἔργου Του καὶ δὲν ἥργησεν ὁ καιρὸς κατὰ τὸν ὄ-
ποιον καὶ τοῦτο ἐγένετο. Ἐφυγαδεύθη κάθε εἶδος μικροψυχίας καὶ δειλίας
ἀπὸ τὰς καρδίας τῶν μαθητῶν, ἐπῆλθε δὲ καὶ ἡ σειρὰ τῶν ἀποστόλων ἵνα
καὶ οὗτοι κατὰ τὰς ἀνεξερευνήτους βουλὰς τῆς θείας Προνοίας διακηρύξωσιν
ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ. Ἡ στιγμὴ ἦτο πολὺ
σπουδαία. Κατ' αὐτὴν διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν ἐμφανιζόμενος ὁ Κύριος ἐνώ-

πιον αὐτῶν τοῖς ἀπευθύνει τὰς μᾶλλον ἐνθαρρυντικὰς καὶ δι
βουλάς, ἐνῷ δὲ αὐτοὶ συγκεκινημένοι καὶ γοητευμένοι ἔχοι
χήν των ἐστραμμένην πρὸς Ἐκένον ἀναλαμβάνεται Αὔτὸς
νοὺς χωριζόμενος ἀπ' αὐτῶν σωματικῶς. Λύπη καὶ στενοχα
καὶ ἀποθάρρυνσις καὶ δειλία ἀφ' ἑτέρου ἥτο φυσικὸν νὰ κατα
αὐτὸὺς διὰ τὸν τοιοῦτον χωρισμόν· καὶ ἐν τούτοις ἀκολουθοῦσιν
σον σπουδαῖα γεγονότα, ὡστε πλέον δὲν μένει χρόνος εἰς αὐτούς,
συρθῶσιν ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας· τὸ θαυμασιώτερον ἔξ
τὸ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντικοστῆς, περὶ οὐ κάμνει λόγον καὶ ἡ
ἀναγνωσθεῖσα ἀποστολικὴ περικοπὴ.

Ζωηραὶ ἀκόμη ἥσαν εἰς τὴν διάνοιαν τῶν μαθητῶν αἱ τελευταῖ
Διδασκάλου αὐτῶν παραγγελίαι, ὅπως μὴ ἀπομακρυνθῶσιν ἀπὸ τῶ
ροσολύμων, ἀλλ' ἐκεὶ μένωσι καὶ περιμένωσι τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν
τριετίας συχνάκις ἐπαναλαμβανομένων διαβεβαιώσεων Αὔτοῦ περὶ τῆς
Ὕψους δυνάμεως, δι' ἣς θὰ ἐνισχύοντο διὰ τὸ ἀποστολικὸν αὐτῶν ἔργοι
Δὲν εἶχον δὲ ἀκόμη συνέλθη ἀπὸ τὴν τελευταίαν ἐντύπωσιν τῆς εἰς οὐρα
νοὺς ἀναλήψεως Αὔτοῦ καὶ ἴδοὺ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας ἀπὸ ταύτης, κατὰ
τὴν ἡμέραν τουτέστι τῆς Πεντικοστῆς, ἐνῷ ἥσαν ἄπαντες συνηθροισμένοι
ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἄλλο γεγονὸς ἐπίσης σπουδαῖον λαμβάνει χώραν. Αἴφνης ἡκού
σθη ἦχος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ φθάνων πρὸς τὴν γῆν καὶ μάλιστα ἦχος τοιοῦτος,
ὅποιον παράγει πνοὴ σφοδροῦ ἀνέμου· ὁ ἦχος οὗτος βαθμηδὸν ἐπλησίᾳε
τοὺς συνηθροισμένους καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἐγέμισεν ἀπὸ αὐτὸν ὅλη ἡ οἰκία,
ἐντὸς τῆς ὁποίας οἱ ἀπόστολοι καὶ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου εὑρίσκοντο. Πρὶν
δὲ νὰ προφθάσωσιν οὗτοι, ὅπως ἀντιληφθῶσι τὰ γενόμενα καὶ δώσωσιν εἰς
αὐτὰ κάποιαν ἐξήγησιν, βλέπουσιν ἀνωθεν αὐτῶν γλώσσας, ὁμοιαζούσας
φλόγας πυρὸς νὰ διαμιοιρίζωνται καὶ ἵστανται ἀνωθεν ἐνὸς ἐκάστου ἔξ αὐ
τῶν. Καὶ ἐν τῷ ἄμα ἐπλήσθησαν ἄπαντες ἐκ τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἀγίου
Πνεύματος καὶ ἥρχισαν, ἵνα λαλῶσι ξένας γλώσσας ἄλλος ἄλλην, λέγοντες
τοιαῦτα λόγια, ὅποια εἰς τὸν νοῦν αὐτῶν ὑπηγόρευε τὸ φωτίσαν αὐτὸὺς ἡ
γιον Πνεῦμα. Τὸ πρᾶγμα διεσαλπίσθη αὐτοστιγμὲν εἰς ὅλην τὴν πόλιν. Κατ'
ἐκείνην τὴν ἐποχὴν καὶ ἐνεκα τῆς παρελθούσης ἑορτῆς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Πά
σχα καὶ ἐξ ἄλλων λόγων εὐλαβείας εὑρίσκοντο κατοικοῦντες ἐν Ἱεροσολύμοις

δὲ Ἰουδαίων καὶ ἄλλοι προσήλυτοι ὅπαδοὶ τοῦ Μωσαϊκοῦ
ων τότε γνωστῶν τῆς ὑφηλίου ἐθνῶν.⁷ Ολοὶ οὗτοι οἵ τε ξέ-
ς κάτοικοι τῆς ἀγίας Πόλεως μαθόντες τὰ γενόμενα κατὰ
ην ἔσπευσαν εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην καὶ μετ' ἀπορίας πολλῆς
κουσαν ἔκαστος νὰ λαλῶνται παρὰ τῶν ἐκεῖ καθημένων αἱ
πων των. Συνήχθησαν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο Πάρθοι, Μῆδοι
αὶ ἄλλοι, οἱ ὅποιοι εἶχον ἔλθη ἐκ Μεσοποταμίας, Ἰουδαίας
είας, ἐκ τοῦ Πόντου καὶ τῆς Ἀσίας, ἐκ τῆς Φρυγίας καὶ τῆς
ἐξ Αἰγύπτου καὶ ἐκ Κυρήνης καὶ ὅμως ἀπαντες μαζὶ μὲ
ωρινῶς διαμένοντας Ρωμαίους, Κρήτας καὶ Ἀραβίας ἀκούοντες
τόλους διηγουμένους εἰς γλῶσσαν γνωστὴν εἰς ἓνα ἔκαστον τὰς
εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἀνθρωπὸν καὶ τὴν ἄκραν Αὐτοῦ
ίβασιν διὰ τὴν εἰς τὸν ἀμαρτωλὸν κόσμον ἀποστολὴν τοῦ Τίον Αὐ-
τοῦ Μονογενοῦς, ἐθαύμαζον καὶ χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ὁ εἴς περισσότερα
λλοι ήρώτων πῶς ἐνῷ οἱ ὄμιλοῦντες ἐγεννήθησαν καὶ ἀνετράφησαν
ἐν Γαλιλαΐᾳ, δὲν ἔξενιτεύθησαν δὲ καὶ δὲν συνανεστράφησαν μετὰ ξένων
πῶς συνέβαινεν ἵνα ὄμιλῶσι τόσας ξένας διαλέκτους. Ἐπὶ ἀρκετὸν καιρὸν
μείναντες, ὡς φαίνεται, ἐν Ἱεροσολύμοις εἶχον πολλὰς ἀφορμάς, ἵνα γνωρί-
ζωσι τὰ κατὰ τοὺς ἀποστόλους καὶ διὰ τοῦτο οὐδένα τρόπον ἔξηγήσεως
εὑρισκον. Καὶ ἥτο τοῦτο ἐπόμενον. Ἀφοῦ ὄλοτελῶς δὲν ἐγνώριζον τὴν ἔλευ-
σιν τοῦ ἀληθινοῦ Μεστίου εἰς τὸν κόσμον, ἀφοῦ καμίαν ἔννοιαν καὶ ἰδέαν
δὲν εἶχον τῆς θείας διδασκαλίας καὶ τῶν λόγων Ἐκείνου, ὅστις ἐλάλησεν,
ὅπως κανεὶς ἄλλος ἀνθρωπὸς δὲν κατώρθωσε ποτε νὰ ὄμιλήσῃ, καθὼς ὡμο-
λόγησαν οἱ μᾶλλον ἔμπιστοι ἀνθρωποι τῶν ἐχθρῶν τοῦ Χριστοῦ Φαρισαίων
καὶ Γραμματέων, ἀφοῦ δὲν συνεκινήθησάν ποτε ἐκ τῶν πολλαπλῶν θαυμά-
των του, ἀφοῦ καὶ τὴν ἀπλῆν περιέργειαν δὲν εἶχον, ἵνα πλησιάσωσι τοὺς
μαθητάς του καὶ πληροφορηθῶσι τὰ περὶ Αὐτοῦ, πῶς θὰ ἀνεγνώριζον τώ-
ρα κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὸ Πανάγιον Πνεῦμα καὶ πῶς θὰ ἥδυναντο νὰ
ἐννοήσωσιν, ὅτι τοῦτο διὰ στόματος τῶν ἀγίων ἀποστόλων λαλοῦν ἐμαρτύ-
ρει περὶ τοῦ Θεανθρώπου κατὰ τὴν ἀψευδῆ Ἐκείνου προβεβαίωσιν;

Καὶ ἥδη πᾶς χριστιανὸς ὀρθόδοξος ἔχων ὑπ’ ὄψιν αὐτοῦ τὴν τόσῳ
φανερὰν καὶ πιστὴν ἐκπλήρωσιν τῆς μεγάλης ἐκείνης ὑποσχέσεως τοῦ Ἰη-

σοῦ Χριστοῦ πρὸς τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ περὶ τῆς ὑπερφυοῦς ἐπ' α
θόδου τοῦ Ἀγίου Πνεύματος ὁφείλει :

α'.) "Ινα οὐδέποτε οὐδ' ἐπὶ μίαν στιγμὴν τολμήσῃ, ἵνα ἀμφιβάλῃ
περὶ τῆς πραγματοποιήσεως καὶ τῶν ἄλλων συχνῶν διαβεβαιώσεων
Κυρίου Ἰησοῦ τῶν ἐν τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς εὐαγγελίοις σχεδὸν εἰς οὐα
αὐτοῦ σελίδα ἀπαντωμένων περὶ τῆς δικαίας ἀμοιβῆς τῶν ἀγαθῶν καὶ τῆς
ἀφεύκτου τιμωρίας τῶν πονηρῶν. καὶ

β'.) "Οπως καὶ δι' ἑαυτὸν ἐν τῇ προσευχῇ, καὶ τῇ δημοσίᾳ κα
κατ' οἶκον, ἐπικαλῆται τὸν φωτισμὸν τοῦ Παναγίου Πνεύματος πρὸς γ
σιν τῆς ἀληθείας καὶ διάπραξιν τῶν καλῶν ἔργων, δσάκις διάφοροι το
βίου περιπέτειαι ἥθελον στερήσῃ καὶ ἀπομακρύνῃ αὐτὸν ἀπὸ τούτων.

25 Μαΐου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΝΤΩΝ*
(Ἐθρ. ἰα', 33—40 καὶ ἰβ', 1—2).

Φρονήματα χριστιανῶν ἀκατάλληλα ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὸ εὐαγγελικὸν θάρρος.—Οἱ ἄγιοι πάντες καὶ ὁ χαρακτηρίζουσα αὐτοὺς γενναιότης συνημμένη μετὰ καρτερίας.—Ἄναγκαιότης τῆς ὑπομονῆς διὰ τὸν χριστιανόν.

«Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὅγχον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὑπερίστατον ἀμαρτίαν, διὸ ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα».

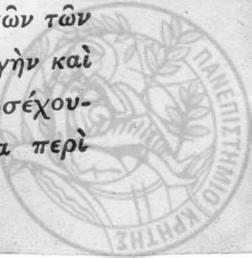
Συχνὰ ἀκούεται μεταξὺ χριστιανῶν τὸ πικρὸν παράπονον, ὅτι εἰς τοῦτον ἐδόθησαν πολλὰ βιωτικὰ βάσανα καὶ ἀπὸ ἄλλον δὲν λείπουσιν ἀφορμαὶ οἰκογενειακὰ καὶ ἴδιωτικὰ πλεῖσται ὅσαι λύπης καὶ στενοχωρίας. Ἀσθενεῖαι, δυστυχίαι, καταδιώξεις, ἀνεπιτυχίαι εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ ἄλλας ἐργασίας καὶ τὰ παρόμοια οὐχὶ σπανίως νομίζονται ὑπὸ ἀρκετῶν ἀνυπόφοροι δοκιμασίαι τῆς Θείας προνοίας, ἀσυνείθιστοι δὲ εἰς στόματα τῶν τοιούτων δὲν εἶνε οἱ λόγοι, ὅτι ἀντὶ ὅλων τούτων ἐπρεπε νὰ δοκιμάζουν χαρὰν τόσον πολλὴν καὶ διαρκῆ, ὅσην καὶ ὅποιαν φαντάζονται αὐτὴν οἱ ἴδιοι. Ἀδιαφοροῦσιν ὅτι αὐτοὶ τὰς περισσοτέρας φορὰς γεννοῦν μόνοι των εἰς τὸν ἑαυτόν των τὰ κακὰ, τὰ ὅποια ὑποφέρουν, ποτὲ δὲ δὲν συλλογίζονται τὸ ἀστατον καὶ μεγαβλητὸν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων καὶ τὴν προσωρινότητα τῆς διαμονῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Τὰ καθημερινὰ παραδείγματα ἐκείνων τῶν ἵσχυρῶν τῆς γῆς καὶ τῶν θεωρουμένων εὐτυχῶν, οἱ δόποι οἱ σήμερον ὑπάρχουν καὶ αὔριον διὰ τοῦ θανάτου ἔξαφανίζονται, δὲν

* Τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ σημερινοῦ ἀναγνώσματος ταυτὸν διὸ πρὸς τὸ ἀναγινωσκόμενον κατὰ τὴν Α'. Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν ἡρμηνεύθη ἐν τῷ οἰκείῳ μέρει.

κάμνουν εἰς αὐτοὺς καμμίαν ἐντύπωσιν, θὰ ἔξηκολούθουν δὲ τοιαῦτα φρονήματα καὶ ἐπιθυμίας ὑλικῆς μεγαλομανίας καὶ εὐτυχίας νὰ τρέφωσιν, ἐὰν ἔξαφνικὰ δὲν ἥρχετο ἡ σειρά των, ἵνα διὰ τοῦ ὁδυνηροῦ τέλους των χρησιμεύσωσιν ώς μέσα σωφρονισμοῦ τῶν ὅμοίων των. Ἀλλ' ὅχι τὸ ὄνομα τοῦ χριστιανοῦ δὲν ταιριάζει εἰς αὐτούς· μὲ κανένα τρόπον δὲν θὰ τοὺς δοθῇ τοῦτο πρεπόντως. Δυνατὸν ἐκεῖνοι νὰ εἶχον γονεῖς εὐσεβεῖς καὶ θεοφιβουμένους, δυνατὸν νὰ εύρισκωνται ἐν τῷ μέσῳ χριστιανικῆς κοινωνίας καὶ μετὰ τῶν μελῶν αὐτῆς νὰ συναναστρέφωνται καὶ συζώσι, δυνατὸν τέλος εἰς περιστάσεις τινὰς νὰ ὑποκρύπτωνται καὶ μὲ προφύλαξιν νὰ ἐκφράζωσι τὰς ἰδέας των· ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ, δὲν εἶνε αὐτοὶ οἱ ἄξιοι μημήσεως, δὲν εἶνε αὐτοὶ οἱ φρόνιμοι οὗτε οἱ ἀληθινοὶ ἀδελφοί. Ἀξιοι προσοχῆς εἶνε ἐκεῖνοι οἱ ἄλλοι, ἔστω καὶ ὀλίγοι, οἱ ὅποιοι μὲ θάρρος καὶ ὑπομονῆς, μὲ καρτερίαν καὶ ἀνδρείαν μοναδικὴν ὑποφέρουν τὰ δεινὰ τοῦ κόσμου τούτου, χωρὶς μεμψιμοιρίαν, χωρὶς ἀχαριστίαν πρὸς τὸ θεῖον Ὄνομα. Ἐκεῖνοι, δὲ εἶνε ζηλευτοὶ, οἱ ὅποιοι ἔχοντες τὸ βλέμμα των ἐστραμμένον πρὸς τὸν οὐρανόν, τὴν πνευματικὴν ζωὴν ἐκείνου σκέπτονται χωρὶς ποτε νὰ συγκατατίθενται, ὅπως καὶ μίαν στιγμὴν ἐκείνης θελήσωσι νὰ ἀνταλλάξωσι μὲ τὴν πληρεστάτην εὐτυχίαν τῆς παρούσης, πρόθυμοι δὲ καὶ εὐχαριστημένοι, ἵνα καὶ θυσιάσωσιν αὐτὴν ἀκόμη ἐδῶ κάτω διὰ τὴν ταχυτέραν ἀπόκτησιν τῆς μακαρίας καὶ οὐρανίου ζωῆς. Ναὶ, δὲν κινεῖ τὸν φθόνον αὐτῶν ἡ νομιζομένη εὐτυχία τοῦ ἄλλου· οὗτε τὰ ἐγκωμιαζόμενα πολλὰ αὐτοῦ ἀγαθά· καὶ τοῦτο διότι εἰς αὐτοὺς εἶνε ἄγνωστον τὸ πάθος τοῦτο. Τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τῶν τοιούτων κατέχει, καὶ μόνη αὐτὴ, ἡ ἀρετὴ τῆς ἀγάπης, ἡ ὅποια καὶ ὅλας ἀνεξαιρέτως τὰς ἐνεργείας αὐτῶν χαρακτηρίζει. Αὐτοὶ ὅσον πλησιάζουν πρὸς τὸ φυσικὸν τέλος τοῦ ἐπὶ γῆς βίου αὐτῶν, τόσον καὶ περισσότερον χαίρουν, διότι διακρίνουν ὅτι τὸ διάστημα τὸ ὅποιον χωρίζει αὐτοὺς ἀπὸ τῆς αἰωνίου μακαριότητος καὶ χαρᾶς γίνεται μικρότερον, ἀντιθέτως ὅλως πρὸς τὸν ἄλλως φρονοῦντας, τῶν ὅποίων οἱ πνευματικοὶ ὀφθαλμοὶ διὰ τὰς πεπλανημένας ἰδέας των δὲν βλέπουν πέραν τῆς ζωῆς ταύτης ἄλλα τι, εἰ μὴ σκότος καὶ παντελῆ ἔξαφανισμόν.

Πόσον μακάριοι εἶνε οἱ μὲν καὶ πόσον ταλαιπωροι οἱ ἄλλοι! Καὶ ἀέφθασμαν εἰς χρόνους, κατὰ τὸν ὅποιον ἀρκέτοι εἶνε οἱ ζῶντες μὲ τὰ

καταστρεπτικὰς αὐτὰς ἴδεας, διόλου δὲν πρέπει νὰ παραξενευθῶμεν καὶ νὰ ὑπολάβωμεν τοῦτο ὡς σημείον ἀδυναμίας τῆς ἀγίας ἡμῶν πίστεως, διότι αὐτὸι εἶνε μηδὲν παραβαλλόμενοι πρὸς τὸ νέφος τῶν ἀγίων ἐκείνων, τῶν ὅποίων τὴν μνήμην ἄγει σήμερον ἡ ἀγία ἡμῶν ὁρθόδοξος Ἐκκλησία.
 Ἀναρίθμητον πλῆθος ἀποστόλων, προφητῶν, μαρτύρων, ὅμολογητῶν καὶ ἄλλων δικαίων ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ πρὸ ταύτης ἀκόμη, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, μικρῶν καὶ μεγάλων, νέων καὶ γερόντων, ἀπάντων εἰς διαφόρους κοινωνικὰς τάξεις ἀνηκόντων, ἀποτελεῖ διὰ τὸν εὔκολα ἀπελπιζόμενον μίαν σειρὰν τόσον ἐνθαρρυντικὴν καὶ παρήγορον, ὃσον καὶ διδακτικήν. Πῶς θὰ τολμήσῃ κανείς, ὅποιος δήποτε καὶ ἂν εἴνε αὐτός, μὲ ἀπροσεξίαν νὰ ἀκούσῃ ἡ καὶ χωρὶς συγκίνησιν νὰ ἴδῃ τὸ ἀθῷον αἷμα μυριάδων ὑπὲρ τῆς πίστεως μαρτύρων, ὅταν θὰ μάθῃ, ὅτι πάντες οὗτοι οὐχὶ διὰ δόξας, οὐχὶ διὰ πλούτη, οὐχὶ δι' ἄλλα πρόσκαιρα πράγματα τοῦ κόσμου τούτου, ἀλλὰ διὰ μόνην τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν, τὴν ὅποιαν εἶχον μέσα εἰς τὰς καρδίας των πρὸς Ἐκεῖνον, ὃστις Θεὸς ὢν καὶ πλάστης τοῦ ἀνθρώπου ἥλθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἐφόρεσεν ἀκάνθινον στέφανον περιφρονήσεως καὶ ὑπέφερε σταυρικὴν θαυμάσιν, ἐπιβαλλομένην μόνον εἰς μεγάλους κακούργους, ὅπως σώσῃ τὸ πλάσμα Του καὶ ἐλαφρύνη αὐτὸ ἀπὸ τὸ βαρὺ φορτίον τῆς ἀμαρτίας τὸ ὅποιον ἐπάνω εἰς τὸν ὕμους του διὰ τὴν ἀχαριστίαν του ἔφερεν, ἐβασανίσθησαν καὶ ἐκακοπάθησαν;
 Ἡ μήπως ὑπάρχει ἄλλος, ὁ ὅποιος δὲν θὰ θαυμάσῃ καὶ δὲν θὰ διδαχθῇ πολλὰ ἀπὸ τὸν ὑπερανθρώπους κόπους καὶ τὸν ἀπειρον ἵλιον τῶν ἀγίων ἀποστόλων καὶ τῶν ἄλλων κηρύκων τῆς πίστεως, οἱ ὅποιοι ὡς ἔργον τοῦ βίου αὐτῶν ὀλοκλήρου ἀνέλαβον νὰ διαδώσωσιν εἰς τὰ τέσσαρα τῆς οἰκουμένης πέρατα τὴν θείαν ἐκείνην διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ, τῆς ὅποιας τὸ ὑψος, τὴν ὡραιότητα, τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀξίαν ποτὲ δὲν ἐφαντάσθη ἀνθρωπίνη διάνοια, μόνον δὲ ἔργον, ὅπερ ἔπραξαν οἱ σοφοὶ ὄλων τῶν αἰώνων ἥτο νὰ κλίνωσι τὸ γόνυ πρὸ τοῦ Ἀρχικήρυκος αὐτῆς καὶ ἀναγνωρίσωσι καὶ ὅμολογήσωσι μεθ' ὄλων αὐτῶν τῶν ψυχικῶν καὶ σωματικῶν δυνάμεων τὴν οὐρανίαν αὐτῆς καταγωγὴν καὶ προέλευσιν; Δυστυχεῖς ἐκεῖνοι οἱ ἀνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἀκόμη προσέχουσιν εἰς ἐναντία διδάγματα. Ἡμεῖς χρέος ἔχομεν ὅπως εὐχώμεθα περὶ

τοῦ φωτισμοῦ αὐτῶν καὶ τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου. Τόσον δὲ διὰ λόγου ὅσον καὶ διὰ τοῦ ἡμετέρου παραδείγματος πρέπει νὰ χρησιμεύωμεν καὶ ὡς διδάσκαλοι καὶ παιδαγωγοὶ αὐτῶν, οὐδέποτε δῆμως παρήγοροι διὰ μικροψυχίας καὶ δειλίας πρὸς τὰς δοκιμασίας τοῦ παρόντος βίου. Ἀπορρίπτοντες μακρὰν ἡμῶν πάντα ὅγκον, ὅπως λέγει ὁ ἀπόστολος ἐν τῇ σήμερον ἀναγνωσθείσῃ ἀποστολικῇ περικοπῇ, τουτέστι τὴν ἔπαρσιν, τὸν ἔγωϊσμόν, τὸ φούσκωμα μὲ ἄλλους λόγους, τὸ ὅποιον παρατηρεῖται εἰς τὸν ὑπερηφάνους καὶ μικρόνος καὶ μαζί μὲ αὐτὸ τὴν εὐπερίδτατον, δῆλα δὴ τὴν πάντοτε πρόχειρον, ἀμαρτίαν, ὀφείλομεν μὲ ὑπομονὴν νὰ ἀντικρύζωμεν τὰ πρόσκαιρα δεινὰ τοῦ κόσμου τούτου. Ἡ ἀρετὴ τῆς ὑπομονῆς εἶνε ἐκείνη, ἡ ὅποια θὰ μᾶς χαρίζῃ πάντοτε εἰς τὸν βίον μας τὴν μεγάλην εὐκολίαν, μὲ τὴν ὅποιαν δλα τὰ ἐμπόδια θὰ ὑπέρπηδῶμεν. Μὲ τὴν ὑπομονὴν τέλος θὰ κατορθώσωμεν, ὥνα φανῶμεν νικητὰὶ ἀγωνιστὰὶ κατὰ τοῦ κόσμου καὶ τῶν κοσμικῶν ἴδεῶν, ἐνῷ δλαι αἱ σκέψεις ἡμῶν καὶ οἱ πόθοι θὰ ἦνε ὅπως προσκολληθῶμεν εἰς τὸν νικηφόρον οὐράνιον στρατὸν τοῦ Μεγάλου Βασιλέως, τοῦ πρώτου καὶ μεγάλου κήρυκος τῆς πίστεως ἡμῶν, τοῦ θερμοτέρου συνεργοῦ πρὸς τὴν ἡμετέραν τελειότητα, τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ἣ δέξα καὶ τὸ κράτος εἰς τὸν αἰῶνας. Ἀμήν.

1 'Ιουνίου 1903

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ Β' ΚΥΡΙΑΚΗΣ

(Ρωμ. β', 10—16).

Προετοιμασία τοῦ ιουδαϊκοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἔθνηκῶν πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ χριστιανισμοῦ.— Ἡ δικαιοδύνη τοῦ Θεοῦ βραβεύουσα τὰ καλὰ ἔργα ἄνευ προσδιορισμοῦ.—Γραπτὸς καὶ ἄγραφος ἡθικὸς νόμος.

«Ἐν ἡμέρᾳ, ὅτε κρίνεται ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Ἡ λέξις **Εὐαγγέλιον** ἀπαντᾶται συχνά εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Σημαίνει δὲ τὴν καλὴν καὶ χαροποιὸν ἀγγελίαν, ὅτι ὁ Πανάγαθος Πατήρ διὰ τοῦ μονογενοῦς Αὐτοῦ Τίον ηὐδόκησεν, ἵνα σώσῃ τὸν πεπλανημένον ἀνθρωπὸν καὶ καταστήσῃ αὐτὸν ἰκανόν, ἵνα ἐλευθέρως βαδίσῃ τὴν ὁδὸν τῆς αἰώνιου μακαριότητος καὶ ζωῆς, ἀπὸ τὴν ὁποίαν διὰ τῆς ἀμαρτίας εἶχεν ἀπομακρυνθῆ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀγγελία τῆς ιοιαύτης διαθέσεως τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἀνθρωπὸν περιγράφεται καὶ παριστάνεται καθαρὰ εἰς τὰ τέσταρα πρῶτα βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης, διὰ τοῦτο αὐτὰ κυρίως ὀνομάζονται εὐαγγέλιον χωρὶς νὰ παύσωσι καὶ τὰ ἄλλα αὐτῆς βιβλία νὰ ὀνομάζωνται μὲ τὸ ὄνομα διὰ τὴν συμπληρωματικὴν αὐτῶν παρομοίαν πληροφορίαν. Μέρος λοιπὸν τοῦ εὐαγγελίου εἶνε καὶ ἡ πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολὴ τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Παύλου, ἐκ τῆς ὁποίας μία σύντομος ἀλλὰ πολὺ διδακτικὴ περικοπὴ ἀποτελεῖ τὸ ἀποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς σημερινῆς Κυριακῆς.

Εἰς τὴν μεγάλην πόλιν Ρώμην, τὴν πρωτεύουσαν τοῦ ρωμαϊκοῦ κράτους, κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἀποστόλου Παύλου δὲν ὑπῆρχον μόνον ἔθνικοί, εὐρίσκοντο καὶ Ἰουδαῖοι. Οἱ ἔθνικοὶ ἦσαν γνωστοὶ μὲ τὸ ὄνομα **ΞΕΛΛΟΝΤΕΣ**,

Ἐπειδὴ αὐτοὶ ἐλληνοπρεπῆ ἀνατροφὴν καὶ παιδευσιν ἐλάμβανον. Πρὸς αὐτὰ τὰ δύο ἔθνη ἀποβλέπων ὁ ἀπόστολος εὑρίσκει ὅτι καὶ εἰς ἄλλα μέρη εἶδε, δῆλα δὴ δικαιοσύνην, ζῆλον ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ βίου ἐνάρετον, καὶ διὰ τοῦτο ἐθεώρησεν αὐτὰ ὡς καταλληλότατα, ἵνα ἀκούσωσι τὸ χριστιανικὸν αὐτοῦ κήρυγμα καὶ κατόπιν προοδεύσωσιν εἰς ἔργα ἄδολα καὶ καθαρῶς χριστιανικά. Καὶ λοιπὸν πρῶτον διὰ τὸ ἰουδαϊκὸν ἔθνος καὶ εὐθὺς ἀμέσως διὰ τοὺς ἔθνικοὺς προβλέπει καὶ διδάσκει μίαν πολὺ σπουδαίαν ἀμοιβὴν τοῦ Θεοῦ, ἥτις ἀποτελεῖται πρῶτον ἀπὸ **δόξαν**, οὐχὶ τὴν συνειθισμένην, ἡ ὁποία σήμερον ὑπάρχει καὶ αὔριον ἐκμηδενίζεται, ἀλλὰ ἐκείνην, τὴν ὁποίαν οἱ ἄγιοι χαίρουσιν ἐν τῷ οὐρανῷ, δεύτερον ἀπὸ **τιμὴν** παρομίαν καὶ τρίτον ἀπὸ **εἰρήνην**, δῆλα δὴ ἡσυχίαν τῆς συνειδήσεως καὶ τοῦ λογισμοῦ. Καὶ οἱ μὲν ἄνθρωποι, ὅταν θέλωσι τὰ ἀνταμείψωσιν ἄλλους δόμοίους των ἀνθρώπους χαρίζονται πολλάκις διὰ λόγους συγγενείας ἢ καταγωγῆς ἢ καὶ κοινωνικῆς θέσεως ἢ καὶ διανοητικῆς μορφώσεως, ἢ καὶ ἄλλων διαφόρων κοσμικῶν προτερημάτων· καὶ διὰ τοῦτο πολλοὶ φαίνονται συμπαθητικώτεροι πρὸς ἓνα καὶ σκληρότεροι πρὸς ἄλλον καὶ διόλου παράδοξον δὲν εἶνε καὶ καμμίαν φοράν, εἴτε ἐν γνώσει των, εἴτε ἐν ἀγνοίᾳ των νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ὄργανα ἀδικίας τοῦ πλησίου. Εἰς τὸν Θεὸν δόμως, ὁ ὁποῖος εἶνε ἡ ‘Τπερτάτη Δικαιοσύνη καὶ Ἀγιότης δὲν θὰ εὑρῇ τις αὐτὴν τὴν προσθωποληψίαν, αὐτὴν τὴν ἀδικον συμπάθειαν ἢ ἐχθροπάθειαν. Αὐτὸς ἀποβλέπει εἰς μόνα τὰ καλὰ ἔργα τοῦ ἀνθρώπου καὶ αὐτὰ καὶ μόνα βραβεύει, χωρὶς νὰ κάμνῃ ἐξαιρέσεις, χωρὶς νὰ ἐπιθυμῇ διακρίσεις. ‘Αδιάφορον ὅτι ὁ ἔθνικὸς δὲν εἶχε νόμον, διατάσσοντα εἰς αὐτὸν τοῦτο νὰ κάμνῃ καὶ τὸ ἄλλο ν’ ἀποφεύγῃ. ‘Ημάρτησεν αὐτὸς καὶ μὲ χωρὶς νόμου; τύπτει αὐτὸν ἡ συνείδησίς του δι’ ἀμαρτίαν τινα; αὐτὸς φθάνει. Ποτὲ δὲν ἡμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς δικαιολογία τῶν ἀμαρτημάτων του καὶ τῶν ἡθικῶν του σφαλμάτων ἡ ἄγνοια ἢ καὶ ἡ στέρησις νόμου· σωτηρία δι’ αὐτὸν δὲν ὑπάρχει. ’Αλλὰ καὶ ὁ ἄλλος, ὁ ἰουδαῖος, ὁ ὁποῖος κατεπάτησε τὸν νόμον τὸν γραπτόν, τὸν νόμον, τὸν ὁποῖον Αὐτὸς ὁ Θεὸς ἔδωσεν εἰς αὐτὸν διὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ αὐτὸς δὲν θὰ σωθῇ· καὶ ὅχι μόνον δὲν θὰ σωθῇ, ἀλλὰ σύμφωνα μὲ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου θὰ δικασθῇ καὶ θὰ καταδικασθῇ, κατηγόρους ἔχων αὐτὸν καὶ τὴν συνείδησίν του. ‘Ο ἀνδρεῖος δὲν εἶνε καὶ δὲν λέγεται

τοιοῦτος ἀπὸ τὰ γενναῖα ἔργα, τὰ ὅποια ἐπράξαν οἱ πατέρες του ἥ καὶ ὅσα
ἄλλα αὐτὸς μαθὼν γνωρίζει νὰ διηγῆται· τί ὁφελοῦν αὐτά; πρέπει ὁ ἴδιος
νὰ κάμη ἀνδραγαθήματα διὰ νὰ δοξασθῇ. Οὗτω καὶ ὁ ἔχων τὸν νόμον ποτὲ
δὲν θὰ δικαιωθῇ, ἐφ' ὅσον δὲν ἐκπληροῦ τὰ παραγγέλματα αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον πε-
ριορίζεται εἰς τὴν ἀκρόασιν μόνον καὶ γνῶσιν αὐτῶν. Οὗτω καμμίαν ὡφέ-
λειαν, κανὲν κέρδος δὲν ἔχει καὶ ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος ἀπὸ πρωτίας μέχρις ἐσπέ-
ρας ἀκατάπαυστα κινεῖ τὰ χεῖλη του καὶ θέλει νὰ νομίζῃ ὅτι προσεύχεται,
εἰς δὲ τὴν καρδίαν του οὐδὲν αἰσθάνεται, οὔτε ἱερόν τι ἔχει. Τὸ εἶπεν αὐτὸ
τὸ ἀψευδὲς στόμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μὲ λόγια πολὺ βαρυ-
σήμαντα. «Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασι-
λείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θελήμα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς».
Χρειάζονται ἔργα, χρειάζονται πράξεις ἀγαθαί, συνηνωμέναι μὲ τὴν πίστιν·
αὐτὰ καὶ μόνα θὰ μᾶς σώσουν καὶ θὰ μᾶς δοξάσουν. Εἴπομεν ἀνωτέρω ὅτι
καὶ οἱ ἔκτὸς τοῦ νόμου δὲν εἶχον λόγους πρὸς δικαιολογίαν τῶν ἀμαρτιῶν
των. Καὶ αὐτὸ τὸ ἀποδεικνύοντα οἱ πρὸ τοῦ νόμου δίκαιοι. Ὁ Ἀβελ, τοῦ ὁ-
ποίου ἡ θυσία ἐγένετο δεκτὴ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἶχε νόμον ἐνώπιόν του; ἢ ὁ Ἀ-
βραὰμ, ἢ ὁ Ἰσαὰκ, ἢ ὁ Ἰακὼβ ἢ τέλος ὁ Ἰωσῆφ; τὸν βίον τῶν ἀγίων τού-
των ἀνδρῶν οἱ πάντες γνωρίζομεν· τίς νόμος ἦτο ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος ἐδίδαξεν
αὐτοὺς τόσον πλούτον ἀρετῶν; Μὰ καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν φιλοσόφων τῆς Ἕ-
λληνικῆς ἀρχαιότητος, οἱ ὅποιοι κατὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν περὶ Θεοῦ, γνῶσιν
ἥσαν πολὺ ἀνώτεροι τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων τὸ ἴδιον πρᾶγμα δὲν
ἀποδεικνύονταν; Ἄσ μὴ ἐπιμένωμεν περισσότερον· αὐτὰ ὅλα φανερώνουν, ὅτι
ὁ ἄνθρωπος ἐντὸς αὐτοῦ ἔχει ἔμφυτον τὸν ἡθικὸν νόμον, ὁ ὅποιος δεικνύει
εἰς αὐτὸν τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς, ὁ ὅποιος τὸν ὀδηγεῖ πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ
τὸν προφυλάττει ἀπὸ τοῦ νὰ πέσῃ εἰς τὰ καταχθόνια τῆς ἀμαρτίας. Ὁ ἑα-
τός του λοιπὸν πρῶτα πρῶτα χρησιμεύει εἰς τὸν ἄνθρωπον ὡς νόμος. Καὶ
διὰ τοῦτο πολὺ σκληροὶ καὶ διεφθαρμένοι ἀποδεικνύονται οἱ ἄνθρωποι,
ὅταν διὰ τὴν ἀμαρτίαν ἀδιαφοροῦν περὶ τῶν αἰσθημάτων τῆς καρδίας των,
τὰ ὅποια συμπαθοῦν τὴν ἀρετὴν, περιφρονοῦν τὰς καθημερινὰς καὶ πολὺ
φοβερὰς τύψεις τῆς συνειδήσεώς των καὶ ἀτιμάζονταν τὸ λογικόν των, τὸ
ὅποιον θέλουν νὰ μεταχειρισθοῦν πρὸς δικαιολογίαν τῆς ἀσεβείας των, ἐνῷ
διὰ νὰ θαυμάζῃ τὴν ἀρετὴν τοῦτο ἐπλάσθη. Ἀλλ' ὅλοι οὗτοι καὶ οἱ ὅμοιοι

αὐτῶν κατὰ τὴν θείαν τοῦ Σωτῆρος πρόρρησιν, τὴν ὁποίαν συχνὰ ἀπαντᾶμεν εἰς τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον, θὰ κριθῶσι καὶ θὰ κατακριθῶσιν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκείνῃ ἡμέρᾳ ὅσον τοὺς πρέπει αὐστηρά; χωρὶς νὰ προφθάσουν νὰ κάμουν κατάχρητιν τῆς πολλῆς ἀγαθότητος καὶ τῆς ἀμέτρου εὐσπλαγχνίας Ἐκείνου, "Οστις καὶ εἰς τοὺς μᾶλλον ἀποκρύφους διαλογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων θὰ ἐμβαθύνῃ καὶ θὰ φανερώσῃ τὰ κρυπτὰ τῶν καρδιῶν ἐνδὸς ἐκάστου. Τοιαύτη ἡ ἔννοια καὶ τοῦ σημερινοῦ ἀποστολικοῦ ἀναγνώσματος, ἐκ τοῦ ὄποιου ἐκτὸς ἄλλων δυνάμεθα νὰ ἔξαγαγωμεν καὶ τὰ ἔξῆς ὠφέλιμα συμπεράσματα, ἥτοι:

α') ὅτι καθηκον ἡμῶν εἶνε, ἵνα δι' ἔργων ἀγαθῶν ἐπιδιώκωμεν οὐχὶ τὸν πρόσδκαιον δόξαν καὶ τιμὴν, ἀλλὰ τὸν οὐρανιον καὶ αἰωνίαν ἐν τῷ ἐν οὐρανῷ ἐκκλησίᾳ μεταξὺ τῶν ἀγίων τοῦ Θεοῦ καὶ περιξ τοῦ θρόνου τοῦ μεγάλου καὶ δεδοξασμένου Βασιλέως,

β') ὅτι ὁφείλομεν, ἵνα ἀντὶ δικαιολογιῶν διὰ τὰ σφάλματά μας ἀναγνωρίζωμεν τὸν ἀδικαιολόγητον ἡμῶν ἀμαρτωλὸν κατάστασιν καὶ προσπαθῶμεν, ἵνα μὴ περισσεύωμεν τὰ ἀνομίματά μας διὰ πειθμονῆς καὶ ἐγωϊσμοῦ καὶ

γ') ὅτι οὐδέποτε πρέπει νὰ βιάζωμεν τὸν ἡμετέραν συνείδησιν ἢ καὶ τὸν τοῦ ἄλλου, διότι αὔτη μετὰ τοῦ λογικοῦ καὶ τῆς αἰσθήσεως ὡς ἄλλος ἀσφαλῆς ὄδηγός καὶ νόμος εἶνε ἱκανός, ἵνα προφύλαξῃ ἡμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἡθικῶν κινδύνων.

8 Ιουνίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ Γ' ΚΥΡΙΑΚΗΣ

(Ρωμ. ε', 1—10).

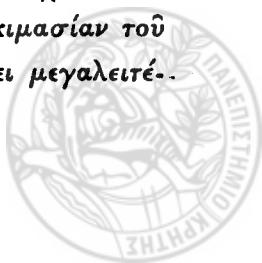
Σωτηρία τοῦ ήμαρτωλοῦ ἀνθρώπου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.—Αἱ εὐτυχίαι καὶ αἱ θλίψεις τῆς παρούσης ζωῆς.—Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἔξασθαλίζουσα διὰ τὸν χριστιανὸν τὴν αἰώνιον ζωήν.

«Εἰ γάρ, ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Γίοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ».

“Οσον ἀδύνατος εἶνε ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα ἐννοήσῃ τὸ βάθος τοῦ πνευματικοῦ βαράθρου, εἰς τὸ ὅποιον αὐτὸς μετὰ τὴν ἀμαρτίαν εὑρέθη, ἄλλο τόσον ἀνίσχυρος εὑρίσκεται διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν κατανόησιν τῆς μεγάλης σημασίας τῆς σωτηρίας του, εἰς τὴν ὅποιαν διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀνυψώθη. Τὸ μεγαλείτερον δὲ μυστήριον τῆς ἀγίας μας θρησκείας εἶνε τὸ τῆς σωτηρίας μας, ἡ ὅποια δὲν προῆλθεν οὕτε ἀπὸ ἴδικήν μας ἀξίαν οὔτε καὶ ἰκανότητα, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἀπειρον ἀγάπην τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ πρὸς τὸν ἀσθενῆ ἀνθρωπον. Μᾶς ἔλειπεν ἡ γνῶσις, μᾶς ἔλειπεν ἡ δύναμις, μᾶς ἔλειπε καὶ τὸ θάρρος· μὲ ποῖον τρόπον θὰ ἡμπορούσαμεν ἡμεῖς μοναχοί μας νὰ γίνωμεν αἴτιοι τῆς σωτηρίας μας; Ἀλλὰ ἐσώθημεν. Πῶς δὲ τοῦτο; Ἐκεῖνο μόνον, τὸ ὅποιον δὶ’ ἡμᾶς εἶνε βεβαιότατον εἶνε τοῦτο, δτι ἡ θεία χάρις εἰς αὐτὸ τὸ ζήτημα ἐνήργησε κατὰ τρόπον μοναδικὸν καὶ ὁ Τίὸς τοῦ Θεοῦ ἐλθὼν εἰς τὸν κόσμον ἔπαθεν ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου, ἔξιλέωσε τὴν θείαν Δικαιοσύνην καὶ ἀνύψωσε τὸ θαυμάσιον πλάσμα Του εἰς τὴν πρέπουσαν θέσιν του. Αὐτὴν τὴν εὐσπλαγχνικὴν διάθεσιν τοῦ Θεοῦ πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου μὲ πολλὴν δύναμιν λόγου ἐκθέτει καὶ περιγράφει ὁ ἀπόστολος εἰς τὴν περικοπὴν ἐκείνην τῆς.

πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῆς αὐτοῦ, ἡ ὁποία ὠρίσθη ν' ἀναγινώσκηται κατὰ τὴν σημερινὴν Κυριακήν.

Πόσον μεγάλα εὐεργετήματα ἔφερεν εἰς τὸν κόσμον ἡ εἰς Χριστὸν πίστις! Ἡ θέσις τοῦ ἀνθρώπου, προτοῦ διδαχθῆ αὐτὴν, ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ, δὲν ἦτο θέσις πλάσματος ἐνώπιον τοῦ σοφοῦ Δημιουργοῦ του, οὔτε τέκνου ἐνώπιον τοῦ παναγάθου Πατρός του· ἦτο θέσις, ἡ ὁποία ἐταίριαζε μόνον εἰς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ σκότους καὶ ἐχθρὸν τῆς ἀληθείας, καθὼς καὶ τοὺς ἀκολούθους αὐτοῦ. Μὲ τὴν ἀμαρτωλὴν αὐτοῦ κατάστασιν εὑρίσκετο ὁ δυστυχὴς ἀνθρωπος καθημερινῶς εἰς ἓνα παντοτεινὸν πόλεμον πρὸς τὸ ἄγιον τοῦ Θεοῦ θέλημα. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐπλάσθη διὰ νὰ γυνωρίζῃ καὶ πράττῃ μόνον τὸ ἀγαθόν, εὑρέθη διὰ μᾶς μὲ τὰς πράξεις του πολέμιος αὐτοῦ καὶ ἐχθρός. Ἀλλὰ χάρις εἰς τὸν Θεάνθρωπον Κύριον, τὸν πρῶτον διδάσκαλον τῆς ἀληθινῆς περὶ Θεοῦ διδασκαλίας. Αὐτὸς μὲ τὸ θεῖόν Του κήρυγμα μᾶς ἐδίδαξε τὴν ἀληθινὴν πίστιν, μᾶς ἐπλησίασε καὶ μᾶς ἐφιλίωσε πρὸς τὴν θείαν χάριν καὶ μᾶς ἡλευθέρωσεν ἀπὸ τὴν δύσκολον ἐκείνην θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν διὰ τὰς ἀμαρτίας μας ἐμέναμεν τώρα, ἀν θέλωμεν εἰλικρινῶς νὰ πιστεύσωμεν καὶ ἀνάλογα πρὸς τὴν πίστιν ἡμῶν ἔργα νὰ πράττωμεν, ἔχομεν δικαίωμα νὰ καυχώμεθα διὰ τὴν πολλὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ θάρρος νὰ ἐπίζωμεν τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἀγαθῶν τῆς **δόξης Αὐτοῦ**. Αἱ εὐτυχίαι, τὰ πλούτη καὶ ὅλα τὰ ἄλλα καλὰ τοῦ κόσμου τούτου, τὰ ὅποια συνήθως ἐγκωμιάζουσιν οἱ περισσότεροι ἀνθρωποι, τί εἶνε ὅλα αὐτά; Ὁ, ποτὲ δὲν ἡμποροῦν νὰ συγκριθοῦν αὐτὰ μὲ τὰ ἀγαθὰ τοῦ δικαίου ἐκείνου, ὁ ὁποῖος σύμφωνα μὲ τὸν προορισμόν του μίαν ἡμέραν θὰ γίνη μέτοχος τῆς θείας δόξης, δῆλα δὴ θ' ἀπολαύσῃ τὴν αἰώνιον ζωὴν καὶ μακαριότητα. Τί ὅμως σημαίνουν καὶ αἱ θλίψεις καὶ αἱ στενοχωρίαι τοῦ ἀνθρωπίνου βίου; Μήπως αὗται θὰ ἐμποδίσουν ποτὲ ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἔχει σταθερὰν πίστιν νὰ μὴ ἐπιτύχῃ τὸν προορισμόν του; Μήπως θὰ τὸν δυσκολεύσουν; "Οχι, ὅχι, θὰ τὸν δείξουν μάλιστα ἄξιον τοῦ βραβείου. Ο καλὸς χριστιανὸς καὶ γνήσιος ἀκόλουθος τοῦ Ἐσταυρωμένου" Ιησοῦ μὲ ὑπομονὴν θὰ ὑποφέρῃ τὰς λύπας τοῦ βίου τούτου, ἔχων πάντοτε ὑπὲρ ὅψιν του, ὅτι ὅλαι αὗται τὸν δίδονται διὰ τὴν δοκιμασίαν τοῦ χριστιανικοῦ του θάρρους. Καὶ βέβαια· ποῖος ὁδοιπόρος ἔχει μεγαλειτέ-

ραν ἵκανότητα καὶ δικαιοῦται νὰ ἐλπίζῃ ἀμοιβήν ; ἐκεῖνος ὁ ὄποιος εὐ-
ρίσκει δρόμον ἵσον καὶ καλοστρωμμένον καὶ σκιερὸν καὶ εὐχάριστον καὶ
ἀκούραστα περιπατεῖ ἐπάνω εἰς αὐτὸν, ἦ ὁ ἄλλος ὁ ὄποιος κατορθώνη
τὸ ἴδιον πρᾶγμα μέσα εἰς ἔνα στενὸν δρόμον, ὁ ὄποιος εἰς κάθε ὅλιγα
βήματα τοῦ παρουσιάζει ἀνηφόρους καὶ κατηφόρους, στιβάδας λίθων
καὶ διάφορα ἄλλα δυσκολοπέραστα ἐμπόδια ; ἀλλὰ τὸν πρῶτον δρόμον,
τὸν πέρνουν πολὺ εὔκολα καὶ τὰ μικρὰ ἀκόμη παιδία, τὰ ὄποια τώ-
ρα ἔμαθαν νὰ περιπατοῦν. Εἰς τὸν δεύτερον μόνον εὐρίσκει κανεὶς τὴν
ἀξίαν καὶ δοκιμάζει αὐτὴν καὶ αὐτὸς εἶνε ἐκεῖνος, ὁ ὄποιος ἀξίζει νὰ
βραβευθῇ. Τὸ ἴδιον πρᾶγμα συμβαίνει καὶ εἰς τὸν παρόντα βίον μας, ὁ
ὄποιος εἶνε εἰς μέγας δρόμος δοκιμασίας. Αἱ λύπαι καὶ αἱ θλίψεις, ὅταν
κανεὶς δὲν νικᾶται ἀπὸ αὐτάς, συντελοῦν εἰς τὸ νὰ τιμηθῇ ὁ χριστια-
νός. Μὲ αὐτὰς θὰ δοκιμασθῇ ἡ πίστις του καὶ ὅταν μὲ γενναιότητα τὰς
ὑποφέρει καὶ ὀδηγεῖται ἀπὸ ἔνα μοναδικὸν ὀδηγόν, τὴν εἰς Χριστὸν
ἐλπίδα, ἂς εἶνε βέβαιος, ὅτι καὶ τὸ βραβεῖόν του ἔχει ἐξησφαλισμένον
καὶ ἀδιαφιλούνεικητον, διότι προκαταβολικῶς ἔχαρισθη εἰς αὐτὸν τοῦτο
ἀπὸ τώρα διὰ τῶν ἀγίων μυστηρίων τῆς θείας τοῦ Χριστοῦ χάριτος. Τρανὴ
δὲ ἀπόδειξις τούτου εἶνε καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν
ἄνθρωπον. Πόση δὲ εἶνε αὐτὴ ἡ ἀγάπη ; "Οσην κανεὶς ποτὲ οὔτε ἐ-
νόησε, οὔτε ἐφαντάσθη. Δὲν εἴχαμεν ἀκόμη τὴν δύναμιν, ἵνα τὸν νοῦν
καὶ τὴν καρδίαν μας ἀναφέρωμεν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν προαίρεσίν
μας στολίσωμεν μὲ ἔργα ἄξια νὰ ἐπισύρουν τὴν συμπάθειαν Του·
ἥμεθα ἀσεβεῖς. Ποῖος τώρα ἡμπορεῖ νὰ φαντασθῇ ἀγάπην τοιαύτην,
ῶστε ἐνῷ ἡμεῖς περινβρίζαμεν τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀθάνα-
τον δόξαν του, Αὐτὸς παραβλέπων ὅλα αὐτὰ καὶ ἀπὸ μόνον ἀγάπην
κινούμενος νὰ ἀποθάνῃ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας μας ; "Ο,τι σπανίως τολμᾶ-
τις ν' ἀποφασίσῃ διὰ τὴν σωτηρίαν ἐνὸς φιλτάτου του, Αὐτὸς, Θεὸς
ῶν καὶ κανεὶς μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐπραξεν ὑπὲρ ὅλων ἥμῶν τῶν ἀμαρ-
τωλῶν. 'Αλλ' ἀν ἐσώθημεν διὰ τῆς θυσίας τοῦ Τίον τοῦ Θεοῦ, ὁπότε ἥ-
μεθα ἐσκοτισμένοι τὸν νοῦν καὶ πεπωρωμένοι τὴν καρδίαν καὶ τὴν θέ-
λησιν, πῶς δυνάμεθα ν' ἀμφιβάλλωμεν περὶ τῆς τωρινῆς μας σωτηρίας,
ὅπότε ἔχομεν πρωτότοκον ἀδελφὸν τὸν Κύριον ἥμῶν 'Ιησοῦν Χριστὸν

καὶ, χωρὶς μεσότοιχον νὰ ὑπάρχῃ ἐμπρός μας, ἔχομεν τὸν ὁφθαλμὸν τόσον φωτεινοὺς, ὥστε τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ φανερὰ νὰ βλέπωμεν καὶ τὰς εὐεργεσίας του πρὸς ἡμᾶς νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν; Ἡ διάνοια μας λοιπὸν πρὸς τὸν οὐρανὸν πρέπει νὰ ἦνε ἐστραμμένη, διότι βεβαιότερον πρᾶγμα ἀπὸ τὴν μεγάλην δωρεὰν τῆς αἰωνίου ζωῆς διὰ τὸν καλὸν χριστιανὸν δὲν ὑπάρχει.

15 Ιουνίου 1903.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

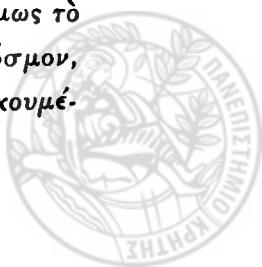
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ Δ' ΚΥΡΙΑΚΗΣ

(Ρωμ. 6, 18—23).

‘Ο ἄνθρωπος δουλεύων τῇ ἀμαρτίᾳ καὶ ὁ ἄνθρωπος δουλεύων τῇ δικαιοδύνῃ.—‘Ο μισθὸς τῆς ἀμαρτίας καὶ τὸ χάρισμα τῆς δικαιοδύνης.

«Τὰ ὅφωνα τῆς ἀμαρτίας θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ Θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν».

Κάθε πρᾶγμα, τὸ ὅποιον ὁ ἄνθρωπος μὲ πολλὴν ἀγάπην περιβάλλει καὶ τὸ ὅποιον κατορθώνει ἡ ἀπορροφᾶ ὅλην του τὴν προσοχὴν καὶ δλην του τὴν φροντίδα, λέγομεν συνήθως, ὅτι κατακυριεύει τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν κάμνει δοῦλόν του. Λέγομεν π. χ. ὅτι ἔνας ἄνθρωπος εἶνε δοῦλος τῆς μέθης, καὶ ἐννοοῦμεν ὅτι αὐτὸς τὸ ἀθλιον πάθος κατεκυρίευσε τὸν ἄνθρωπον καὶ τοῦ ἀπερρόφησεν ὅλην τὴν προσοχὴν τὸν ἔκαμε δηλαδὴ ἀνίκανον νὰ σκεφθῇ ἄλλο τι, ἐκτὸς τοῦ ποτοῦ. Ἡ ὑπερβολικὴ λοιπὸν ἀφοσίωσις εἰς κάτι τι, παρίσταται συνήθως ὡς μία δουλεία τοῦ ἀνθρώπου πρὸς ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ὑπερβολικῶς ἀγαπᾷ. Διὰ τοῦτο συχνὰ ἀκούομεν τὸν ἀπόστολον Παῦλον νὰ ὀνομάζῃ τοὺς ἀμαρτωλοὺς καὶ ἴδιᾳ τοὺς εἰδωλολάτρας δούλους τῆς ἀμαρτίας. Καὶ πράγματι πρὶν ἡ ἀκόμη ὁ κόσμος γνωρίσῃ τὸν Χριστιανισμόν, πρὶν ἡ γνωρίσῃ καὶ σπουδάσῃ τὴν ὑψίστην καὶ ὑπέροχον ἡθικήν του, εἰργάζετο τὰ ἔργα τοῦ σκότους, δηλαδὴ τὴν ἀμαρτίαν. Ὅτον δὲ τόσον πολὺ προσηλωμένος εἰς τὴν ἀμαρτίαν, ὥστε συνείθισε νὰ θεωρῇ αὐτὴν ὡς κάτι τι πολὺ φυσικὸν καὶ σύμφωνον μὲ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν. Ὅτον δηλαδὴ κυριολεκτικῶς δοῦλος τῆς ἀμαρτίας. Ὅταν ὅμως τὸ φῶς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔχύθη μὲ πολλὴν δαψίλειαν εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ὅταν ἡ χριστιανικὴ ἀρετὴ ὡς ἀστραπὴ διέδραμε τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης.

νης, τότε πολλοὶ ἄφησαν πλέον ὀλοτελῶς τὰ ἔργα τῆς ἀμαρτίας καὶ ἀφωσιώθησαν ψυχὴ καὶ σώματι εἰς τὰ ἔργα τῆς δικαιοσύνης. Τοιοῦτοι ἡσαν καὶ οἱ νεοφώτιστοι χριστιανοὶ τῆς Ρώμης, πρὸς τοὺς ὅποιους ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀπευθυνόμενος, λέγει ἐν τῇ σήμερον ἀναγνωσθείσῃ ἀποστολικῇ περικοπῇ: «ἀδελφοί, ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας, ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ». Ἐπαύσατε πλέον νὰ εἶσθε δοῦλοι τῆς ἀμαρτίας καὶ ἐγείνατε δοῦλοι τῆς δικαιοσύνης. Ἄλλ’ ἂς μὴ σᾶς ταράττῃ ἡ ἴδεα τῆς δουλείας. Ὁ πάρχει μεγάλη, ἀπειρος διαφορά, μεταξὺ τῆς μιᾶς δουλείας καὶ τῆς ἀλληλης. Ὁ ἐκαστος ἀνθρωπος, ὁ ὅποιος ὑπηρετεῖ εἰς ἓνα κύριον, εἶνε δοῦλος. Ἄλλὰ πόσον μεγάλη διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ τῆς δουλείας ἐνός, ὁ ὅποιος ἔχει ἴδιότροπον, τυραννικόν, ἀσπλαγχνον αὐθέντην, καὶ ἐνὸς ἄλλου, ὁ ὅποιος ἔχει αὐθέντην ἀγαθόν, δίκαιον καὶ λογικόν; Ὁ πρῶτος βέβαια εἶνε κυριολεκτικῶς δοῦλος· στερεῖται πάσης ἐλευθερίας εἰς τε τὰς σκέψεις του καὶ τὰς ἐνεργείας καὶ ὁμοιάζει μὲ μηχανήν, τὴν ὅποιαν ἄλλος κινεῖ. Ἐνῷ ὁ ἄλλος μόνον τὸ ὄνομα τοῦ δούλου ἔχει δύναται νὰ σκέπτηται καὶ νὰ ἐνεργῇ μόνος του, ὁδηγούμενος ἀπὸ τὸ λογικόν του· μόνον προσέχει νὰ μὴ ἔξελθῃ ἀπὸ τὰ ὅρια τοῦ λογικοῦ καὶ τοῦ δικαίου. Τὸ ἴδιον περίπου συμβαίνει καὶ ἔδω. Ἡ δουλεία εἰς τὴν ἀμαρτίαν εἶνε μία δουλεία ἄλογος καὶ φορτική, ἐνῷ ἡ δουλεία εἰς τὴν δικαιοσύνην εἶνε μία πολὺ εὐχάριστος καὶ φυσική. Εἶνε δουλεία μόνον κατ’ ὄνομα· πράγματι δὲ εἶνε ἀπόλυτος ἐλευθερία. Ὁ δοῦλος τῆς ἀμαρτίας δὲν δύναται νὰ σκέπτηται καὶ νὰ ἐνεργῇ ἄλλο τι, παρὸ ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ὑπαγορεύει εἰς αὐτὸν ἡ ἀμαρτία, ἡ ὅποια τυραννικῶς τὸν σύρει εἰς τὸ κακόν. Ἐνῷ ἐκεῖνος ὁ ὅποιος ἀγαπᾷ τὴν δικαιοσύνην καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ ὑπακούῃ καὶ δουλεύῃ εἰς τὸν νόμον τῆς δικαιοσύνης, τὸν ὅποιον διδάσκει ἡ χριστιανικὴ ἡθική, ἐκεῖνος διόλον δὲν εἶναι δοῦλος. Ἐκεῖνος σκέπτεται ἐλευθέρως καὶ ἐνεργεῖ ἔκουσίως χωρὶς κανεὶς νὰ τὸν βιάζῃ. Ἡ ὁρθὴ σκέψις ὁδηγεῖ τὴν θέλησίν του, καὶ ἡ ἀγνὴ καὶ ἀδόλος πρὸς τὴν ἀρετὴν ἀγάπη διευθύνει τὰς πράξεις του. Μία λοιπὸν τοιαύτη δουλεία μόνον τὸ ὄνομα δουλείας ἔχει, χωρὶς διόλος νὰ ἥναι καὶ τοιαύτη. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Ἀπόστολος ἀμέσως ἐπιφέρει «ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν». Ὁσὰν νὰ ἐλεγεῖ «Ο νόμος τῆς δικαιοσύνης δὲν εἶναι κανεὶς νόμος ἔξωτερικός, τὸν ὅποιν

ἐπιβάλλει κανεὶς ἔξωθεν. Ἐφήδατε τὸν συνείδησίν σας ἐλευθέραν νὰ κρίνῃ, καὶ αὐτὴν εἰδικοτιῶς θὰ σᾶς εἴπῃ τί εἶναι καλὸν καὶ τί κακόν. Ἐπομένως ἡ ἀφοσίωσις καὶ ὑπακοὴ εἰς τὸν νόμον τῆς δικαιοσύνης εἶναι ὑπακοὴ καὶ ἀφοσίωσις εἰς τὸν ἕδιον ἔαυτόν σας. Ἐπειδὴ δὲ κανεὶς ἄνθρωπος δὲν λέγεται ποτε δοῦλος τοῦ ἔαυτοῦ του, διὰ τοῦτο καὶ ἡ ὑπακοὴ εἰς τὸν νόμον τῆς δικαιοσύνης δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ δουλεία. Τὴν ἀνόμαστα ὅμως ἐγὼ δουλείαν, διότι ἀπέβλεψα εἰς τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκός σας. Καὶ πράγματι οἱ Ρωμαῖοι, εἰς τοὺς ὁποίους γράφει ὁ Ἀπόστολος πρὸ δὲ λίγου ἀκόμη καιροῦ ἥσταν εἰδωλολάτραι. Ὡς τοιοῦτοι ἐπραττον τὰ ἔργα τῆς ἀμαρτίας. Τόσον δὲ εἶχον συνειθίστει εἰς τὴν ἀμαρτίαν, ὥστε ἡ ἀρετὴ ἐφαίνετο εἰς αὐτοὺς ὡς τι ἐναντίον πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν. Ἐπομένως καὶ ἡ ὑπακοὴ εἰς τὸν νόμον τῆς δικαιοσύνης τοῖς ἐφαίνετο, ὡς μία δύσκολος πρᾶξις, ὡς μία **δουλεία**. Διὰ νὰ τοὺς ἐνθαρρύνῃ λοιπὸν ὁ Ἀπόστολος καὶ νὰ τοὺς ἐνισχύσῃ εἰς τὸν κατὰ τῆς φαύλης συνηθείας ἀγῶνα, τοὺς προτρέπει νὰ ἀφιερωθοῦν ὅλως διόλου εἰς τὴν ἀρετήν. Καθὼς, λέγει, ἀφιερώσατε μίαν φορὰν τὰ μέλη σας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀμαρτίας, τοιουτοτρόπως πρέπει τώρα νὰ τὰ ἀφιερώσητε εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀρετῆς. Ὅταν εἶσθε εἰδωλολάτραι δὲν εἴχατε κανένα ἄλλον σκοπὸν παρὰ τὴν καταπάτησιν παντὸς ἡθικοῦ νόμου. Τώρα, χάριτι θείᾳ, ἐγίνατε Χριστιανοί. Ὡς Χριστιανοὶ ἔχετε ἔνα ὑψηστον προορισμὸν, ἐν σπουδαιότατον κατώρθωμα νὰ κατορθώσητε, δηλ. νὰ γίνετε ἄγιοι. Ὄτι πηρξεν ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν εἶσθε δοῦλοι τῆς ἀμαρτίας. Τότε εἶσθε ἐλεύθεροι ἀπὸ τὸν νόμον τῆς δικαιοσύνης. Ἀλλὰ τί καλὸν εἴδατε τότε; Ἰδοὺ τὰ ἀποτελέσματα ἐκείνου τοῦ ἀμαρτωλοῦ βίου σας. Τώρα ἐντρέπεσθε δι' ὅσα τότε ἐπράξατε. Καὶ δικαίως διότι τὸ τελευταῖον κατάντημα ἐκείνων εἶναι ὁ πνευματικὸς θάνατος. Ἐνῷ τώρα ὅπου ἡλευθερώθητε ἀπὸ τὴν δουλείαν τῆς ἀμαρτίας καὶ ἐγίνατε δοῦλοι τοῦ Θεοῦ, ἔχετε τούλαχιστον μίαν ὠφέλειαν σπουδαιοτάτην· αὐτῇ δὲ εἶναι **ὁ ἄγιασμὸς** ὑμῶν ἐν τῷ παρόντι βίῳ, ἐν δὲ τῷ μέλλοντι **ἡ αἰώνιος ζωὴ**. Διότι εἶναι, λέγει, γνωστὸν ὅτι ὁ μισθὸς τῆς ἀμαρτίας εἶναι ὁ θάνατος, θάνατος ὅμως πνευματικὸς καὶ αἰώνιος, ἐνῷ τούναντίον ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀφωσιωμένος εἰς τὸν Θεὸν, λαμβάνει ὅχι πλέον ὡς **μισθόν**, ἀλλὰ ὡς **δῶρον** τὸν αἰώνιον **ζωὴν**, ἡ

όποία δίδεται μόνον ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἐκ τοῦ σημερινοῦ Ἀποστολικοῦ ἀναγνώσματος διδασκόμεθα τὰ ἔξῆς σπουδαιότατα διδάγματα.

1). Ὄτι ὁ ἡθικὸς νόμος, τὸν ὅποιον διδάσκει ὁ Χριστιανισμός, εἶναι κατὰ πάντα σύμφωνος πρὸς ὃσα ὑπαγορεύει ἡ ἀνθρωπίνη συνείδησις καὶ ὅτι ἐπομένως ἡ ὑπακοὴ εἰς αὐτὸν εἶναι ὑπακοὴ εἰς τὸν ἄγραφον νόμον τῆς συνειδήσεώς μας, ὅχι δὲ δουλεία εἰς ἄλλον τινὰ νόμον ἐξωτερικόν.

2). Ὄτι ὁ Χριστιανὸς ὀφείλει νὰ ἥναι πάντοτε κύριος τῶν σωματικῶν αὐτοῦ ὀρέξεων καὶ ἐπιθυμιῶν διὰ νὰ κατορθώνῃ ἐκάστοτε ἢ ἡ ὑποτάσση τὰ μέλη του εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου τῆς δικαιοσύνης· καὶ

3). Ὄτι μισθὸς καὶ ἀμοιβὴ τῆς ἀμαρτίας εἶναι ὁ αἰώνιος θάνατος, ἐνῷ τὰ ἔργα τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀρετῆς ἀγιάζουσι τὸν ἀνθρωπὸν καὶ ἔχουσιν ὡς τελευταίαν ἀμοιβὴν ἐν τῇ ἀλήκτῳ αἰωνιότητι τὴν οὐραίαν εὐδαιμονίαν καὶ μακαριότητα, τῆς ὅποιας μέτοχοι γίνονται μόνον ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἀκραδάντως καὶ ὀρθοδόξως πιστεύουσιν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Τὰ γάρ ὄψινα τῆς ἀμαρτίας θάνατος. Τὸ δὲ χάρισμα τοῦ Θεοῦ ζωὴν αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ἀμήν.

Τῇ 22 Ιουνίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ Ε' ΚΥΡΙΑΚΗΣ, ΚΑΘ' ΉΝ ΚΑΙ Η ΕΟΡΤΗ
ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ

(Β' Κορ. ια' 21—ιβ' 9).

Κακώδεις καὶ δεινοπαθήματα τοῦ ἀποστόλου Παύλου
ύπερ τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου.

«Ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι
ἄφρων· ἀλλήθειαν γὰρ ἔρῶ».

”Ολη ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἔνα καὶ μόνον ἀπὸ τὸν Θεὸν προορισμὸν ἔχει, νὰ χρησιμεύσῃ ὡς προπαρασκευὴ καὶ προετοιμασία διὰ τὴν μέλλουσαν ζωὴν, τὴν αἰώνιον καὶ μακαρίαν. Τοῦτον καὶ μόνον τὸν σκοπὸν ἔχει ἡ πρόσκλησις τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως καὶ αὐτὸς γίνη ἄγιος, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὁ οὐράνιος ἄγιος ἔστι (2 Πέτρ. 1, 16). Αἱ πράξεις λοιπὸν τοῦ χριστιανοῦ, αἱ σκέψεις αὐτοῦ καὶ οἱ λοιποὶ διαλογισμοὶ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν αὐτοῦ τοῦ προορισμοῦ πρέπει ν' ἀποβλέπουν. Τὸ θεῖον καὶ ιερὸν Εὐαγγέλιον, ὁ βίος τῶν ἀγίων ἀνδρῶν τῆς Ἑκκλησίας μας καὶ τὰ πολλὰ αὐτῶν ὑπὲρ τῆς πίστεως ἡμῶν παθήματα καὶ μαρτύρια, φανερόνον καλὰ καὶ ἀδιαφιλονείκητα τὸν σκοπὸν τοῦτον τοῦ ἐπὶ γῆς βίου τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν πρέποντα τρόπον τῆς πολιτείας τοῦ χριστιανοῦ. Ἀλλὰ τότε μία ἀπὸ τὰς εὐγενεστέρας ὑποχρεώσεις τοῦ πιστοῦ πρέπει νὰ εἴνε καὶ ἡ φροντὶς αὐτοῦ, ὅπως κατὰ τὰς μεγάλας ἡμέρας καὶ ἔορτὰς τῆς θρησκείας μας μελετᾷ καὶ ἔξετάζῃ τὴν ιστορίαν τῶν προσώπων καὶ τὴν σημασίαν τῶν γεγονότων, τῶν ὅποιων τὴν ἀνάμνησιν ἐπιτελοῦμεν· διότι ἡ εὐσεβὴς αὐτὴ μελέτη θὰ τοῦ χαρίζῃ πολλὰς ἡθικὰς ὀφελείας, χρησίμους πρὸς τὴν γνῶσιν καὶ κατόρθωσιν τοῦ θείου προορισμοῦ του. Ἀφορμὴν λαμπρὰν πρὸς τοιαύτην μελέτην μᾶς δίδει καὶ ἡ σημερινὴ

έσορτή, ἐν ᾧ ἄγομεν τὴν μνήμην δύο μεγάλων τῆς Ἐκκλησίας φωστήρων, τῶν ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου. Ὅστις γνωρίζει τοὺς ἄγωνας αὐτῶν, τοὺς κόπους καὶ τὰ παλαιόσματα πρὸς τὸν ἔχθρὸν τῆς ἀληθείας χάριν τῆς διαδόσεως τοῦ εὐαγγελικοῦ φωτός, ὅστις ηὔτυχησε νὰ λάβῃ ἀφορμήν, ὅπως ἐκτιμήσῃ καὶ θαυμάσῃ τὸν θεῖον αὐτῶν ζῆλον καὶ τὴν μοναδικὴν ἀφοσίωσιν πρὸς τὸ θεῖον θέλημα ἐκεῦνος θὰ μάθῃ ποτὲ νὰ μὴ ἀπελπίζηται εἰς τὸν ἄγωνα τῆς παρούσης ζωῆς, ἐκεῦνος μὲ θάρρος καὶ καρτερίαν θὰ ἀντικρύζῃ αὐτὰς καὶ μὲ εὐκολίαν, θὰ τὰς ὑπερπηδᾷ καὶ πρὸς τὸν σκοπόν του θὰ προχωρῇ. Τὸ σημερινὸν ἀποστολικὸν ἀνάγνωσμα περιλαμβάνει ἐν συντομίᾳ περιγραφὴν μερικῶν ἐκ τῶν πολλῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἀποστόλου Παύλου. Χρέος λοιπὸν χριστιανικὸν ἔχομεν μὲ προσοχὴν νὰ μελετήσωμεν τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ πάντα ὅμοιος πρὸς τὸν ἀπόστολον Παύλον κατὰ τὸν θεῖον ζῆλον ἥτο καὶ ὁ ἀπόστολος Πέτρος, ἡ γνῶσις τοῦ βίου τοῦ πρώτου ἡμπορεῖ καὶ πρέπει νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀφορμὴ ἐκτιμῆσεως καὶ τῆς διδακτικωτάτης ζωῆς τοῦ ἄλλου.

Τὴν ἐποχήν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγράφη ἡ πρὸς Κορινθίους δευτέρα ἐπιστολὴ τοῦ ἀποστόλου Παύλου εὐρίσκοντο ἐν Κορίνθῳ πολλοὶ ψευδοδιδάσκαλοι· αὐτοὶ ὑποκρινόμενοι εὐσέβειαν καὶ ἀρετὴν διέδιδον μεταξὺ τῶν χριστιανῶν ψευδῆ διδασκαλίαν· αὐτοὶ παρουσιαζόμενοι ὡς ἀπόστολοι ἔσπειρον εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀπλοϊκῶν χριστιανῶν διδάγματα φαρμακερὰ καὶ πολὺ καταστρεπτικάτερα ἀπὸ κάθε ἄλλην ἀντιχριστιανικὴν ἐνέργειαν· καὶ ὡσὰν νὰ μὴ ἔφθανον ὅλα αὐτὰ ἥθελον αὐτοὶ οἱ ἀπατεῶνες νὰ παραστήσουν τὸν ἀπόστολον Παῦλον ὡς διδάσκοντα πράγματα ἀντιχριστιανικὰ καὶ ἐπιβλαβῆ. Ἐκινδύνευε λοιπὸν ἡ πίστις τῶν χριστιανῶν τῆς Κορίνθου· τὸ κακὸν ἥτο μέγα καὶ ἐπρεπε νὰ προληφθῇ. Ἀλλος τρόπος δὲν ὑπῆρχε ἡ νὰ ἀπολογηθῇ ὁ ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τὰς κατηγορίας ταύτας καὶ παραστήσῃ τὸν ἑαυτόν του ποῖος ἥτο· τοῦτο καὶ πράττει. Ἄλλα πόσον μετριόφρων καὶ ταπεινὸς ἥτο ὁ ἄγιος ἐκεῦνος ἀνήρ! ἡ ἀνάγκη ἐπιβάλλει εἰς αὐτὸν μίαν τοιαύτην καύχησιν, ἡ ὁποία πλέον δὲν ἥτο καύχησις, καὶ αὐτὸς διστάζει καὶ συλλογίζεται πῶς θὰ τὴν κάμη· δὲν ὡμοίαζε τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους τῆς σήμερον, οἱ ὁποῖοι τὸ παραμικρὸν ζητοῦν διὰ νὰ διατυμπανίσουν τὸ ὄνομά των καὶ προ-

καλέσουν τὰς ἐπευφημίας τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου ἔδω πλέον ἐκινδύνευε νὰ διαστραφῇ τὸ ἥθος τῶν χριστιανῶν καὶ νὰ ἀνοιγῇ ἐν μέγα χανδάκιον χωρίζον τοὺς χριστιανοὺς ἀπὸ τὴν μέλλουσαν ζωὴν καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὅστις «τοῖς πᾶσι τὰ πάντα ἐγένετο» πρὸς σωτηρίαν ἥτο ὑποχρεωμένος ἵνα ἐκθέσῃ τὰς ἐνεργείας του. Καὶ ἐν πρώτοις ἀναλογιζόμενος ὅτι οἱ ἐναντίοι ἡμποροῦσαν εἰς τὴν λύσταν των ἐπάνω νὰ τὸν κατηγορήσουν ἐπάνω εἰς τὴν καταγωγὴν του λέγει ὅτι αὐτὴ δὲν εἶνε ἔξευτελισμένη, καθόσον οὗτος εἶνε 'Ἐβραῖος' Ἰσραηλίτης καταγόμενος ἀπὸ αὐτὸν τὸν Ἀβραάμ. Αὐτὸς, λέγει, ἀξίζει περισσότερον νὰ ἐκτιμᾶται καὶ νὰ θεωρῆται ὡς διάκονος τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ καὶ κατὰ συνέπειαν πιστευτότερος, διότι καὶ κόπους πολὺ περισσοτέρους πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ἀποστολῆς του κατέβαλε καὶ κακώσεις ἀσυγκρίτως φοβερωτέρας ἀπὸ μέρους σκληρῶν διωκτῶν ἔδοκίμασε, καὶ φυλακίσεις συχνὰς ὑπέφερε διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς περιστάσεις πολλὰς ἔφθασεν, αἱ ὅποιαι ἔφερον αὐτὸν μέχρι τοῦ χείλους τοῦ τάφου. Πέντε φορὰς ἔλαβεε ἀπὸ μέρους τῶν ἀχαρίστων ὄμοφύλων του τεσταράκοντα παρὰ μίαν, τρὶς φορὰς ἐρραβδίσθη μίαν φορὰν ἐλιθοβολήθη, τρεῖς φορὰς ἐνανάγησε καὶ ἥλθε καιρὸς κατὰ τὸν ὅποιον ἐπὶ ἐν ὄλόκληρον ἡμερονύκτιον χωρὶς καμίαν βοήθειαν ἀνθρωπίνην ἐπάλαιε πρὸς τὸν ἄγριον θάνατον ἐπάνω εἰς φοβερὰ κύματα, ἔως οὖ ἐσώθη ὑπὸ 'Ἐκείνου, τὸν ὅποιον ἐλάτρευε καὶ ἐκῆρυττε. Καὶ μόνον αὐτὰ δὲν εἶνε. Ἀπὸ τὸν βίον του δὲν λείπουν οὔτε αἱ μακριναὶ καὶ πολὺ κοπιαστικαὶ ὁδοιπορίαι οὔτε οἱ πολλοὶ καὶ ἀνέλπιστοι, ἀλλὰ συχνοὶ κατὰ πᾶσι στιγμὴν κίνδυνοι· διαβάσεις ποταμῶν, ληστρικαὶ συμμορίαι, μῖσος τῶν ὁμοεθνῶν του, καταδίωξις τῶν ἔθνικῶν, ἡ διαφθορὰ τῶν διαφόρων πολιτειῶν, ἡ ἐρημία καὶ τόσα ἄλλα παρόμοια εἰς καθημερινοὺς κινδύνους ἐνέβαλον τὸν ἀπόστολον. 'Ἡ ἀνάπτυσις ἀπὸ τοὺς κόπους ἥτο διὰ τὸν Παῦλον κάτι ἀγνωστον, συνειθισμένα δὲ πράγματα ἥσαν αἱ ἀγρυπνίαι, ἡ πεῖνα καὶ ἡ δύψα, ἡ στέρησις τακτικῆς τροφῆς, τὸ ψῦχος καὶ ἡ γυμνούτης. 'Αλλ' ὁ ἀπόστολος σταματᾷ· δὲ ἔχει θάρρος ἵνα προχωρήσῃ εἰς τοὺς αὐτοεπαίνους αὐτοὺς καὶ τὰ ὀλίγα ἐκ τῶν πολλῶν, τὰ ὅποια ἀνέφερε θεωρεῖ ἀρκετὰ πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἑαυτοῦ του. Δὲν κάμνει πολὺν λόγον οὔτε περὶ τῆς μεγάλης του ψυχικῆς στενοχωρίας ὅταν ἔβλεπεν, ὅτι

δόλος ὁ πληθυνσμὸς μιᾶς πόλεως ἡ καὶ ἐν ρεῦμα πολιτῶν αὐτῆς ἴσχυρὸν ἐπεγίθετο ἐναντίον του μὲ σκοπὸν ὅπως ἔξαφανίσῃ αὐτὸν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, οὕτε καὶ περὶ τῶν ἄλλων του σκέψεων περὶ τῆς προόδου καὶ προαγωγῆς τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι εἰς αὐτὸν ἔχρεώστουν τὴν ὑπαρξίν των. Αὐτὸς μόνος ἥτο ἐκεῦνος, ὁ ὁποῖος θὰ ἐφρόντιζε ἵνα μὴ χαθῇ τὸ ἄπαξ κερδηθὲν καὶ αὐτὸς μόνος θὰ ἐσκέπτετο, θὰ εὑρισκε καὶ θὰ ἐπραγματοποίει τὸν καταλληλότερον τρόπον τῆς χριστιανικῆς τῶν ἀδελφῶν πολιτείας. Ὁπου ψυχρότης περὶ τὴν πίστιν καὶ θρησκευτικὴ ἀδιαφορία, ἐκεῖ καὶ αὐτὸς παρὼν ὡς μόνος κατάλληλος ιατρὸς καὶ συγχρόνως συμπάσχων αὐτὸς καὶ μόνος ἥτο ἐκεῦνος ὁ ὁποῖος διὰ τὸ πολύ του ἐνδιαφέρον περὶ τῶν πνευματικῶν του τέκνων ἐπρεπε μὲ μεγάλην ἐπιμέλειαν νὰ ἐκριζώσῃ τὰ ζιζάνια καὶ τὰ σκάνδαλα ἀπὸ τὰς καρδίας τῶν πιστῶν καὶ ἐπαναφέρῃ τὴν διαταραχθεῖσαν γαλήνην τῆς ψυχῆς αὐτῶν.

Ίδοὺ ὁ βίος τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἐν ὀλίγοις. Ποῖος χριστιανὸς θέλει μείνη σκληρὸς πρὸς τὰ παθήματα καὶ ἀδιάφορος πρὸς τὸν ζῆλον ἐκείνου, ὥστε νὰ ἔξακολουθήσῃ βίον ἐναντίον πρὸς τὴν κλῆσιν αὐτοῦ; Τὸ παράδειγμα εἶνε ἐνθαρρυντικὸν δι' ὅλους μας. Καιρὸς ἵνα μὴ ἀναβάλωμεν τὴν σκέψιν περὶ τῆς σωτηρίας μας.

29 Ιουνίου 1903.

ΣΗΜ. Τὸ λοιπὸν μέρος τοῦ ἀναγνώσματος ἐρμηνευθήσεται ἐν ᾗλλῃ εὐκαιρίᾳ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

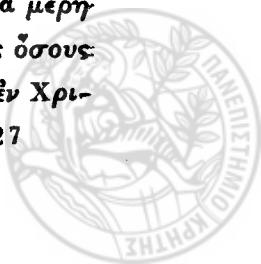
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΣΤ' ΚΥΡΙΑΚΗΣ

(Ρωμ. ιβ', 6—14).

Συστατικὰ τῆς καλῆς τῶν τέκνων ἀνατροφῆς.—Τὰ ἀγαθὰ τοῦ
κόδιμου καὶ ἡ περὶ αὐτῶν ἴδεα τοῦ χριστιανοῦ.—Γνω-
ρίδματα τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης.

«Ἐύλογεῖτε τοὺς διώκοντας· ὅμας· εὔλογεῖτε καὶ
μὴ καταρᾶσθε».

Τὸ σπουδαιότερον καὶ ἱερώτερον καθῆκον ἐνὸς γονέως εἶνε νὰ ἀνα-
θρέψῃ καλῶς τὰ τέκνα αὐτοῦ. Πολλοὶ γονεῖς καυχῶνται καὶ αὐτεπαινοῦν-
ται διὰ τὴν ἀκριβῆ ἔκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος τούτου, ἀλλὰ τὸ μέτρον τοῦ
κατορθώματος αὐτῶν εὑρίσκει τις εἰς τὸ μέλλον τῶν τέκνων. Τὸ μέλλον
εἶνε ἐκεῖνο τὸ ὅποιον δικαιώνει ἥ καὶ κατακρίνει τοὺς τοιούτους λόγους.
Κακὸν παράδειγμα ἐκ μέρους τῶν γονέων, κακὰ τῶν τέκνων συναναστρο-
φαί, ἀπροσεξία διὰ τὰ σπουδαιότερα καὶ προσοχὴ καὶ ἐνασχόλησις εἰς
ὑλικὰς φροντίδας πάντοτε αὐξάνουν καὶ πολλαπλασιάζουν τὰ κακὰ καὶ
διεφθαρμένα τῆς κοινωνίας στοιχεῖα. Ὁ θέλων καὶ ἐπιθυμῶν ἀπὸ καρδίας
τὴν καλὴν τῶν τέκνων τον ἀνατροφὴν ἀσ φροντίσῃ ὁ ἴδιος ποτὲ νὰ μὴ
χρησιμεύσῃ ὡς ἀφορμὴ κακοῦ παραδείγματος, ἀσ θέση τὸν ἑαυτόν του
πολὺ ὑψηλὰ παρακολουθῶν βῆμα πρὸς βῆμα ὅλα τὰ κινήματα τῶν τέ-
κνων του, ὅλον τὸν βίον αὐτῶν· καὶ ὅσας φορὰς ἥ δι᾽ ἔλλειψιν ἡθικήν,
τὴν ὅποιαν ἡθελε παρατηρήσῃ, ἥ δι᾽ ἄλλους παρομοίους λόγους θὰ κρίνῃ
τὴν περίστασιν κατάλληλον, ἀσ δίδῃ τὰ χρήσιμα ἡθικὰ φάρμακα καὶ συμ-
βουλεύῃ τὰ πρέποντα. Ὡς μοναδικὸν παράδειγμα τοιούτου πατρὸς ἡμπο-
ρεῖ νὰ χρησιμεύσῃ ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Οὗτος κηρύξας εἰς διάφορα μέρη
τοῦ κόσμου τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν κατώρθωσεν ἵνα πλείστους ὅσους
ἀναγεννήσῃ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου εἰς νέαν πνευματικὴν ζωήν, τὴν ἐν Χρι-

στῷ Ἰησοῦν. Ὅτο λοιπὸν ὁ πνευματικὸς τῶν νέων χριστιανῶν πατήρ· Καὶ ὁ πλέον λεπτολόγος καὶ ἄδικος κατήγορος, ἀνὴθελε νὰ τοῦ προσάψῃ καμμίαν ὅποιανδήποτε κατηγορίαν, θὰ εὐρίσκετο εἰς μεγάλην ἀδυναμίαν· φυσικὰ λοιπὸν καὶ τὰ τέκνα του, τὰ πνευματικὰ καὶ ἀγαπητά, τὸ ἴδιον θὰ ἔπασχον. Ὅστε ἀπὸ μέρους τοῦ ἀποστόλου καμμία ἀφορμὴ κακοῦ παραδειγματισμοῦ δὲν ὑπῆρχε. Τώρα αὐτὸς μὲ τόσην προσοχὴν παρακολούθει τὰ βήματα ἐκείνων, τοὺς ὅποιους ἐπαιδαγώγει καὶ τόσα κατάλληλα συμβουλεύει αὐτοῖς. Ὅστε καὶ κατὰ τοῦτο οἱ λόγοι του νὰ ἔχουν σημασίαν μεγάλην ὥχι μόνον διὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς σημερινοὺς καὶ διὰ τοὺς μέλλοντας καὶ νὰ ὥστι χρήσιμοι εἰς ὅλους μας, εἴτε διὰ τὸ ἔργον τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων μας ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεδίᾳ Κυρίου, εἴτε καὶ διὰ τὴν ἄκοπον ἐξακολούθησιν τῆς παρούσης ζωῆς. Εὐλαβὴς ἀνάγνωσις καὶ μελέτη καὶ μόνης τῆς σημερινῆς ἀποστολικῆς περικοπῆς πολλὴν κατὰ τὸ ζῆτημα τοῦτο θὰ προξενήσῃ εἰς ἡμᾶς ὠφέλειαν.

Δι’ οὐδὲν, λέγει ὁ ἀπόστολος, πρᾶγμα ἔχει δικαίωμα ὁ χριστιανὸς νὰ καυχᾶται καὶ νὰ ὑπερηφανεύηται ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ· ὁ λογικὸς ἀνθρωπος οὐδὲν οὔτε ὑλικὸν οὔτε πνευματικὸν αὐτοῦ προτέρημα θὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸν ἔαυτόν του· συλλογιζόμενος δτι ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ μόνου ἔχει τὴν ζωὴν καὶ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἀκόμη εἰς αὐτὸν θὰ ἀποδίδῃ τὰ πάντα· ἔχει αἴφνης τὸ εὐτύχημα ἵνα συντελῇ καὶ αὐτὸς εἰς ψυχικὴν σωτηρίαν τῶν χριστιανῶν διὰ τοῦ λόγου αὐτοῦ ἡ καὶ ἡθικὴν τοῦ ἀδελφοῦ ἐπιστήριξιν; κατώρθωσέ ποτε νὰ ἐμπινεύσῃ εἰς ἄλλον θάρρος διὰ τὴν κατανίκησιν πολλῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν καὶ κακιῶν; Προσοχὴ ἐνταῦθα· ἡ ἐπαρσις ἀσ εἶνε μακρὰν αὐτοῦ. Ἡ ἱκανότης ἐκείνη δὲν εἶνε ἰδική του εἶνε δῶρον τοῦ Θεοῦ, εἰς δὲν αὐτὸς πιστεύει. Ὁ Θεὸς μεταχειρίζεται αὐτὸν διὰ τὴν πίστιν ὄργανον πρὸς ψυχικὴν τοῦ ἀλλού ὠφέλειαν. Ἡ ἐλαχίστη ὑπεροφία εἶνε προσβολὴ τοῦ μεγαλείου τοῦ Θεοῦ, ὁ ὅποιος μὲ τόσην ἀγαθότητα μᾶς ἐνδυναμώνει εἰς τὰ καλὰ ἔργα. Ὅσον δὲ βλέπομεν τὴν ἀγαθήν μας περὶ τοῦ ἀλλού προαιρεσιν νὰ καρποφορῇ, τόσον προθυμότεροι πρέπει νὰ γενώμεθα. Ὁ ζῆλός μας πρέπει πάντοτε νὰ αὐξάνῃ καὶ ἡ ἐλπὶς πρὸς τὸν "Τψιστον περὶ καλῶν ἀποτελεσμάτων πρέπει νὰ τριπλασιάζηται. Ἄλλα συμβαίνει ἄλλοτε δι’ ἄλλους λόγους νὰ εἴμεθα πλούσιοι, νὰ ἔχωμεν εἰς τὴν διάθεσίν μας πολλὰ

ύλικὰ ἀγαθὰ καὶ μὲ αὐτὰ νὰ ἡμποροῦμεν εἰς πολλοὺς νὰ φανῶμεν χρήσιμοι. Χωρὶς συμφέρον ύλικόν, χωρὶς σκέψεις καὶ ύπολογισμοὺς κοσμικοὺς καὶ ματαίους, χωρὶς ὅπισθιοβουλίαν πρέπει καὶ ἐδῶ νὰ ἀποφασίζωμεν τὴν πρᾶξιν τοῦ ἀγαθοῦ. Τὸ ἀγαθὸν ἐὰν γίνηται διὰ τὰ ἀνωτέρω αἴτια δὲν ἔχει καμμίαν ἀξίαν καὶ ὁ ἀγαθοποιὸς ἐκεῖνος διόλου δὲν διαφέρει ἀπὸ τοὺς κακούργους, οἵ ὅποιοι εὐρίσκονται μακρὰν τῆς εὐαγγελικῆς ἀληθείας. Καὶ οἱ κακούργοι πολλάκις πρὸς ὁμοίους των κάμνουν τὸ καλὸν διὰ νὰ ἀπολαύσουν τὰ ἵσα. Καὶ οἱ κακούργοι διὰ νὰ ἀπατήσουν πολλάκις ἐνδύονται προσωπίδα καλοῦ ἀνθρώπου. Ἡ χαρὰ τοῦ χριστιανοῦ, διότι τοῦ δίδεται μία ἀκόμη ἀφορμὴ ὥνα μακρόθεν βλέπῃ τὸ φῶς τῆς μακαρίας ζωῆς, ἐνε μεγάλη ἀμοιβὴ διὰ τὰ καλὰ ἔργα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μεγάλη ἀρετὴ τῆς ἀγάπης εἶνε ἐκείνη ἡ ὅποια διακρίνει τὸν ἀληθινὸν χριστιανόν, πολλοὶ δ' ἔνεκα τούτου φιλοτιμοῦνται ὥνα μὴ ἀπομακρύνωνται ἀπὸ τῆς ἰδέας αὐτῆς ὁ ἀπόστολος δίδει ἐνταῦθα τὰ ἀληθινὰ τῆς ἀγάπης γνωρίσματα, ἐκεῖνα δῆλα δὴ τὰ ὅποια ἔχωρίζουσιν αὐτὴν ἀπὸ τὴν ὑποκριτικήν, καὶ ψευδῆ. Ἡ ἀληθινὴ πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπη οὐδέποτε θὰ ἀφήσῃ ὥνα ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ χριστιανοῦ γεννηθῆ συμπάθεια πρὸς τὰ ἔργα τοῦ σκότους· τὸν νοῦν καὶ τὰς αἰσθήσεις τοῦ πιστοῦ θὰ κατακυριεύσῃ μόνος ὁ σφοδρὸς ἔρως τοῦ ἀγαθοῦ. Καὶ ἡ πρὸς τὸν πλησίον δὲ ἀγάπη τοῦ χριστιανοῦ δὲν ὑποφέρει καὶ δὲν κάμνει διάκρισιν μεταξὺ ἀδελφῶν κατὰ σάρκα καὶ ἀδελφῶν κατὰ πνεῦμα. Ὄλοι οἱ ἀνθρώποι εἰμεθα τέκνα ἐνὸς καὶ τὸν αὐτοῦ οὐρανίου Πατρός· καὶ καθὼς ἐκεῖνος κανένα δὲν στερεῖ τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ οὗτω καὶ ἡμεῖς πρέπει πρὸς ὅλους τοὺς ἐπὶ γῆς ἀδελφούς μας νὰ ἔχωμεν ἵσην ἀγάπην καὶ τιμὴν ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέραν· πρόθυμοι εἰς τὰ ἔργα ταῦτα καθ' ὅλους τὸν βίον μας, μέχρι τῆς στιγμῆς ἀκόμη ἐκείνης, κατὰ τὴν ὅποιαν ἡ ψυχρὰ πλάξ τοῦ τάφου θὰ καλύψῃ τὸ σῶμά μας καὶ τὸ πνεῦμά μας θ' ἀπέλθῃ εἰς τὴν αἰώνιότητα ἃς μὴ ἀπομακρυνώμεθά ποτε ἀπὸ τῆς ἰδέας ὅτι διὰ τῶν πράξεών μας δουλεύομεν τῷ Κυρίῳ καὶ μόνῳ, ὅτι τὸ ἄγιον αὐτοῦ θέλημα ἐπὶ τῆς γῆς πραγματοποιοῦμεν. Πλήρεις χαρᾶς τότε θὰ εἴμεθα ἐκ τῆς βεβαιότητος τῶν ἐλπιζομένων ἀγαθῶν. Μὲ γενναιότητα θὰ παλαίωμεν πρὸς τὰ θλύψεις τοῦ κόσμου τούτου, αἴτινες ἔρχονται καὶ παρέρχονται,

καὶ μεγάλην παρηγορίαν θὰ ἔχωμεν ἀπὸ τὴν προσευχήν, τῆς ὁποίας τὴν παντοτεινὴν ἀνάγκην καλλίτερον παντὸς ἄλλου θὰ γνωρίζωμεν, θὰ ἐκτιμῶμεν καὶ θὰ θεραπεύωμεν. Θὰ ὑψωθῶμεν τότε τόσον πολὺ ἐπάνω ἀπὸ τὰ γῆινα, ὥστε ἔργον ἡμῶν ἔχομεν τὴν δέησιν περὶ τῆς σωτηρίας τῶν διωκτῶν ἡμῶν, ἐναντίον τῶν ὅποιων οὐδέποτε θὰ ἐκφύγῃ ψυχρὸς λόγος ἐκ τοῦ στόματός μας. "Ω! πόσον μακαρία εἶνε ἡ κατάστασις αὐτῇ. Εἴθε ὁ Κύριος νὰ μᾶς ἀξιώσῃ νὰ φθάσωμεν εἰς αὐτήν. Ἄμην.

Τῇ 6 Ιουλίου 1903.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ
ΤΩΝ ΕΞ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩΝ ΣΥΝΟΔΩΝ
(Τίτ. γ' 8—15).

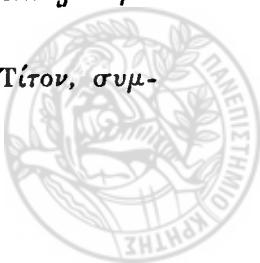
Τὸ ἔργον τῶν οἰκουμενικῶν Συνόδων.—Ἡ ὁρθοδοξία διὰ
μέδου τῶν αἰώνων.—Ἡ πίστις καὶ τὰ σκάνδαλα

Μόλις ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἐφάνη εἰς τὸν κόσμον καὶ ἀμέσως ἥρχισεν ἡ ἐναντίον τῆς καταφορὰ καὶ καταδίωξις. Παρουσιάσθη δὲ ἡ καταδίωξις αὐτῇ ὑπὸ δύο μορφάς: ὑπὸ μορφὴν ὑλικῆς καταδιώξεως καὶ αὐτοὶ εἶναι οἱ διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου διωγμοὶ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ὑπὸ τῶν πολιτικῶν ἀρχόντων καὶ ὑπὸ μορφὴν πνευματικῆς καταδιώξεως. Ἡ πνευματικὴ αὐτῇ καταδίωξις τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ἡ ὅποια εἶναι καὶ ἡ φοβερωτέρα, ἀνεφάνη ἀμέσως ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχῆς. Μόλις δηλαδὴ οἱ ἄνθρωποι ἥκουσαν τὴν οὐράνιον διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἥρχισαν νὰ τὴν καταπολεμῶσι καὶ νὰ τὴν διαστρέφωσι. Τοισυτορόπως δὲ ἀνεφάνη καὶ ἥρχισε ν' ἀναπτύσσηται ὁ διπλοῦς κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ πόλεμος πνευματικός. Καὶ τὸν μὲν ἑνα τὸν ἔξωτερικὸν, τὸν διεξῆγον οἱ Ἑλληνες φιλόσοφοι, οἱ ὅποιοι, ὑπερήφανοι ὅντες διὰ τὴν γνῶσιν τῆς ἐθνικῆς φιλοσοφίας, περιεφρόνουν τὴν ἐκ τῆς βαρβάρου Ἰουδαίας ἀναφανεῖσαν νέαν θρησκείαν. Ἀλλὰ πολὺ περισσότερον ἐπικίνδυνος ἦτο ὁ ἔσωτερικὸς πόλεμος, 'τὸν ὅποιον διεξῆγον ἄνθρωποι ἀπὸ αὐτὰ τὰ σπλάγχνα τοῦ χριστιανισμοῦ ἐξελθόντες καὶ τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς πνευματικῆς αὐτῶν μορφώσεως εἰς τὸν χριστιανισμὸν ὀφείλοντες. Μέσα δηλ. ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς χριστιανοὺς ἀνεφάνησαν ἄνθρωποι ἐγωϊσταὶ καὶ ἀλαζό-

νες, οι ὁποῖοι μὲ τὸν πεπερασμένον νοῦν των ἡθέλησαν νὰ μετρήσουν τὴν ἄπειρον τοῦ Θεοῦ σοφίαν. Ἡρχισαν λοιπὸν νὰ διαστρέφουν τὴν ἀληθινὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ διδάσκουν ἵδεας ἰδικάς των. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἥσαν οἱ **αἴρετικοί**. Αὐτοὶ δὲν ἦθελον νὰ πιστεύουν τὰ θεῖα δόγματα, καθὼς μᾶς τὰ διδάσκει ἡ ἀγία Γραφή, καθὼς μᾶς τὰ παρέδωκαν οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι. Ἡθελον νὰ τὰ ἔρμηνεύωσι καὶ νὰ τὰ ἔξηγῶσι κατὰ τὴν ἰδικήν των ἀντίληψιν. Ἀπὸ αὐτοὺς; δὲ ἡ Ἔκκλησία ὑπέφερε τόσον πολλά, ὥστε ἐνῷ οἱ ἐκ μέρους τῶν ἐθνῶν διωγμοὶ πρὸ πολλοῦ ἔξελιπον, οἱ διωγμοὶ καὶ ὁ πόλεμος ἀπὸ μέρους τῶν αἰρετικῶν ἔξακολουθεὶ μέχρι τῆς σήμερον. Ἄλλ' ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος εἶπεν ὅτι «ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν» ἔφροντισε νὰ διαφυλάξῃ ἀσάλευτον τὴν Ἔκκλησίαν. Δι' αὐτὸν δὲ ἀκριβῶς τὸν σκοπόν, ἀπέστειλε μετὰ τὴν θείαν του ἀνάληψιν τὸ ἄγιον Πνεῦμα, αἰώνιον φρουρὸν καὶ φύλακα τῶν θείων αὐτοῦ δογμάτων καὶ διδαγμάτων. Αὐτὸς λοιπὸν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπάταξε τὴν αὐθάδειαν καὶ τὸ θράσος τῶν τολμητῶν ἐκείνων ἀνθρώπων. Αὐτὸς συνέλεξεν ἐκ τῶν περάτων τῆς Οἰκουμένης τοὺς Θεοπνεύστους καὶ Θεοφόρους τῆς Ἔκκλησίας Ποιμένας καὶ Διδασκάλους καὶ δι' αὐτῶν κατεπολέμησε πᾶσαν ἀντίθεον πλάνην. Οἱ ἄγιοι ἐκεῖνοι Πατέρες φωτισθέντες ὑπὸ τοῦ ἀγίου Πνεύματος ἐπράξαν κατὰ τῶν αἰρέσεων ὅσα αὐτὸς τὸ ἄγιον Πνεῦμα ὑπηγόρευεν εἰς αὐτούς. Λί ἐν δινόματι τῆς παναγίας καὶ ὁμοουσίου Τριάδος συναθροισθεῖσαι Ἀγιώταται Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἔργον εἶχον παρὰ Θεοῦ νὰ ἐκδιώξωσι τοὺς νοητοὺς λύκους ἀπὸ τὰς μάνδρας τοῦ Κυρίου καὶ νὰ καθορίσωσιν ἐπακριβῶς τὰς θείας ἀληθείας, ἥτοι τὰ Ὁρθόδοξα τῆς Ἔκκλησίας τοῦ Χριστοῦ δόγματα. Ἐξετέλεσταν δὲ τὸ ἔργον αὐτῶν τοῦτο οἱ τὰς Συνόδους συγκροτήσαντες θεσπέσιοι Πατέρες ὑπὸ τὴν χειραγωγίαν τοῦ ἀγίου Πνεύματος καὶ εἰργάσθησαν εἰς τοῦτο ὡς ἀληθινοὶ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ. Ἡκολούθησαν δὲ ἐν τούτῳ κατὰ γράμμα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα διδάσκει ὁ Ἀπόστολος ἐν τῇ σημερινῇ Ἀποστολικῇ περικοπῇ καὶ τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον ἐν αὐτῇ διαγράφει.

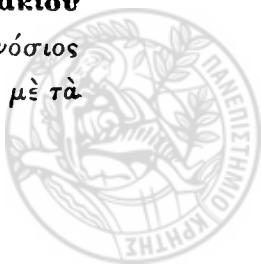
‘Ο Ἀπόστολος Παῦλος, γράφων πρὸς τὸν μαθητήν τού Τίτον, συμ-

βουλεύει νὰ ἀφίνη κατὰ μέρος τὰς μικρὰς συζητήσεις καὶ γενεαλογίας, εἰς τὰς ὁποίας κατεγίνοντο οἱ αἵρετικοὶ τῶν χρόνων ἐκείνων. Ἀλλα, λέγει, εἶναι τὰ καλὰ καὶ ὡφέλιμα, εἰς τὰ ὁποῖα ὀφείλουν νὰ ἀσχολῶνται οἱ χριστιανοί. Αὐτὰ δὲ εἶναι τὰ καλὰ ἔργα, εἰς τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ δείχνουν μεγάλην φροντίδα, μεγάλην προθυμίαν καὶ μεγάλην φιλοτιμίαν. Λί πολλαὶ συζητήσεις περὶ πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ὑπερβαίνουν τὴν ἀνθρωπίνην ἀντίληψιν καὶ αἱ συχναὶ μετὰ τῶν αἵρετικῶν συγκρούσεις εἶναι ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. Ὁ αἵρετικός, ὁ ὁποῖος δὲν ἔννοει νὰ ἀκούσῃ συμβουλάς, εἶναι ἄξιος τῆς τύχης του. Διὰ τοῦτο ἀφοῦ τὸν συμβουλεύσης μίαν ἢ δύο φοράς, κατόπιν ἄφησέ του. Διότι, λέγει, πρέπει νὰ γνωρίζῃς ὅτι αὐτὸς ὁ ἀνθρωπὸς διεφθάρη καὶ ἀμαρτάνει ἐν συναισθήσει, ὡς τοιοῦτος δὲ εἶναι αὐτοκατάκριτος, δηλ. ὃ ἕδιος καταδικάζει τὸν ἑαυτόν του.

Αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν θεοδίδακτον πολιτείαν, αὐτὴν τὴν διαγωγὴν ἔδειξαν καὶ οἱ σήμερον τιμώμενοι ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας θεόπνευστοι καὶ πνευματοφόροι Πατέρες τῶν ἔξ Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἀφησαν κατὰ μέρος τὰς μωρὰς συζητήσεις τῶν διαφόρων αἵρετικῶν, οἱ ὁποῖοι ἦθελον νὰ δείξουν ἄκαιρον δεινότητα περὶ τὸ συζητεῖν καὶ λεπτολογεῖν ὅσον ἀφορᾷ τὰ θεῖα δόγματα. Ὡρισαν δὲ ἐπακριβῶς τί πρέπει νὰ πιστεύωμεν καὶ τί πρέπει νὰ πράττωμεν διὰ νὰ γίνωμεν καλοὶ Χριστιανοί. Τοὺς αἵρετικοὺς, ἀφοῦ τοὺς συνεβούλευον καὶ μίαν καὶ δύο καὶ πολλὰς φορὰς, τοὺς ἐκοπτον ἀπὸ τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ὡς μέλη σαπρὰ καὶ ἐπιβλαβῆ. Τοιουτοτρόπως δὲ ἀφοῦ καλῶς πλέον ἐκαθάρισαν τὴν χριστιανικὴν πίστιν ἀπὸ τὰ ζιζάνια τῶν αἵρεσεων μᾶς τὴν παρέδωκαν ἀγνῆν καὶ ἀμωμον διὰ νὰ τὴν παραδώσωμεν καὶ ἡμεῖς ἐπίσης εἰς τὰς μελλούσας γενεάς.

Πόσον τῷ ὄντι ἀνάξιοι ἀπόγονοι ἐκείνων θὰ εἴμεθα, ἐὰν τὴν Ὁρθόδοξον αὐτὴν καὶ ἀμώμητον πίστιν μας δὲν τὴν φυλάξωμεν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ. Πόσον ἀξιοκατάκριτοι ἀπέναντι Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων θὰ εἴμεθα ὅταν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐκεῖνοι μὲ τόσας θυσίας διετήρησαν καὶ ὡς πολύτιμον κληρονομίαν μᾶς παρέδωκαν, ἡμεῖς τὸ πωλήσωμεν ἀντὶ πινακίου φακῆς! Τὰ ἔθνη μᾶς πολιορκοῦν, αἱ ξέναι προπαγάνδαι καὶ ὁ ἀνόσιος προστηλυτισμὸς μᾶς καταδιώκει μὲ δλα ἐκεῖνα τὰ ἀπατηλὰ μέσα, μὲ τὰ

ὅποῖα εὐκόλως σαγηνεύεται ὁ ἄνθρωπος τῆς ὑλῆς. Άλλ' ήμεις δὲν πρέπει νὰ ἀγαπῶμεν τὴν ὑλην. Ἡμεῖς, οἱ ὅποιοι ἐκληρούμήσαμεν ἀπὸ τοὺς ἀγίους ἐκείνους ἄνδρας μίαν τόσον ἀγίαν καὶ τόσον σεπτήν περιουσίαν, ὅφείλομεν νὰ μιμηθῶμεν καὶ τὸν ἀδαμάντινον χαρακτῆρα ἐκείνων. Δὲν πρέπει διόλον νὰ μᾶς θαυμβώνουν τὰ κοσμικὰ ἀγαθὰ, τὰ πλιούτη καὶ οἱ θησαυροὶ, τοὺς ὅποίους ὡς δόλωμα διὰ τοὺς ἀνοσίους σκοπούς των οἱ ξένοι προβάλλουσι. Τὸ ἀγαθὸν, τὸ ὅποιον ἔχομεν, εἶναι τόσον μέγα, ὥστε τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον, τὰ ὅποια ὡς ἀντάλλαγμα μᾶς προβάλλουσιν εἶναι μηδὲν ἀπέναντι τῆς ἀσφαλεστάτης ἐν τῇ ὁρθοδοξίᾳ ψυχικῆς σωτηρίας μας. Ὁφείλομεν λοιπὸν ὡς ἀντάξιοι ἀπόγονοι ἐκείνων νὰ ποδοπατήσωμεν τὰ ἀναξιοπρεπῆ δολώματα τῶν ἀλλοδόξων, καὶ νὰ μείνωμεν στερροὶ καὶ ἀκλόνητοι ἐν τῇ πίστει τῶν πατέρων μας, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἔχωμεν αὐτοὺς πρέσβεις ὑπὲρ ἡμῶν εὐπροσδέκτους πρὸς τὸν Κύριον. Γένοιτο.

Τῇ 13 Ιουλίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ Ζ' ΚΥΡΙΑΚΗΣ*

('Ιακ. ε', 10—20).

Ο προφήτης Ἡλίας καὶ οἱ ὑπὲρ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἀγῶνες αὐτοῦ.—Ο βίος τῶν Προφητῶν ἀριστον πρότυπον διὰ τοὺς χριστιανούς.

Καθὼς μέσα εἰς τὸν ἀπείρον ἀστέρας τοῦ οὐρανίου θόλου ὑπάρχουν μερικοί, οἱ ὅποιοι ὑπερβαίνονται ὅλους τὸν ἄλλους κατὰ τὴν λάμψιν καὶ τὴν λαμπρότητα, τοιουτοτρόπως καὶ εἰς τὸν πνευματικὸν οὐρανὸν τῆς Π. Διαθήκης συμβαίνει ἀκριβῶς τὸ ἵδιον. Μέσα δηλαδὴ εἰς τὴν χορείαν τῶν ἀγίων ἀνδρῶν, οἱ ὅποιοι στολίζονται μὲ τὰς πράξεις των τὰς σελίδας τῆς Π. Διαθήκης, ὑπάρχουν μερικοί, οἱ ὅποιοι ὑπερβαίνονται ὅλοις τὸν ἄλλους κατὰ τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ κατορθώματα. Βεβαίως ὅλοι οἱ ἄγιοι ἔπραξαν ἔργα ἀγαθά, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἡγίασαν, καὶ ὁ Θεὸς τοὺς ἡγάπησε καὶ τοὺς ἡξίωσε τῆς αἰωνίου ζωῆς. Άλλὰ μερικοὶ ἔζησαν τοιοῦτον βίον καὶ ἔδειξαν τοιαύτας ἀρετάς, ὥστε ἡγαπήθησαν ὅλως ἐξαιρετικῶς καὶ ἴδιαιτέρως ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔγιναν, οὕτως εἰπεῖν, **ἴδιαιτεροι φίλοι Του.** Απὸ αὐτοὺς λοιπὸν τὸν ἴδιαιτέρους φίλους τοῦ Θεοῦ εἰς εἶναι καὶ ὁ προφήτης Ἡλίας, τὸν ὅποιον σήμερον τιμᾶ καὶ γεραίρει ἡ ἀγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία. Ο βίος καὶ τὰ ἔργα τοῦ μεγάλου τούτου προφήτου, ἡ ἀρετὴ του καὶ ἡ ἀκράδαντος πίστις καὶ ἀφοσίωσίς του εἰς τὸν παντοδύναμον καὶ μόνον ἀληθινὸν Θεόν, μὲ τὴν ὅποιαν μόνος αὐτὸς ἐν μέσῳ λαοῦ διεστραμμένου ἐβάστασε τὸ ὄνομα τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, αὐτὰ ὅλα εἰναι πασίγνωστα. Ποῖος δὲν ἐνθυμεῖται τὴν πονηρὰν ἐκείνην καὶ ἀσεβῆ

* Επειδὴ συμπίπτει μὲ τὴν σήμερον Κυριακὴν ἡ ἑορτὴ τοῦ προφήτου Ἡλίου καὶ ἡ νόσκεται κατὰ τὴν τυπικὴν διάταξιν τῆς Ἐκκλησίας Ἀπόστολος τοῦ ἀγίου, διὰ τοῦτο ἐρμηνεύομεν σήμερον αὐτὴν τὴν ἀναγινωσκομένην Ἀποστολικὴν περικοπήν.

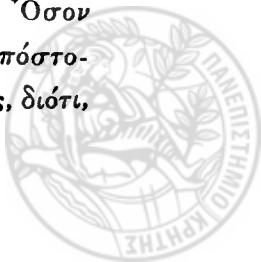
βασίλισσαν Ἰεζάβελ, ἡ ὁποία μὲ δῆλας τῆς τὰς δυνάμεις προσεπάθησε νὰ διαστρέψῃ τὸν ἔβραικὸν λαὸν καὶ νὰ τὸν παρασύρῃ εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν; Ποῖος δὲν ἐνθυμεῖται τοὺς φοβεροὺς διωγμούς, τοὺς ὁποίους ἐκίνησεν ἐναντίον ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἔμενον πιστοὶ εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν; Ποῖος τέλος δὲν ἐνθυμεῖται μετὰ φρίκης τοὺς φόνους τῶν προφήτῶν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, τοὺς ὁποίους διέπραξεν ἡ ἀσεβὴς ἐκείνη βασίλισσα; «Ἐγὼ ὑπολέλειμμαι προφήτης τοῦ Κυρίου μονάτατος», ἔλεγε βαρυκαρδῶν ὁ προφήτης Ἡλίας. Μήπως καὶ αὐτὸν τὸν Ἡλίαν δὲν τὸν ἐφοβέρισε πολλάκις ὅτι θὰ τὸν φονεύσῃ; «Εἰ σὺ Ἡλίας, κἀγὼ Ἰεζάβελ» συχνὰ πυκνὰ τὸν ἐμήνυε. Δηλαδὴ ἀν ἥσαι σὺ προφήτης τοῦ Θεοῦ, γνώριζε ὅτι καὶ ἐγὼ εἴμαι ἡ Ἰεζάβελ, ἡ βασίλισσα δηλαδὴ ἐκείνη, ἡ ὁποία ἐφόνευσα δῆλους τοὺς προφήτας. Καὶ ὅμως ὕστερον ἀπὸ δῆλας αὐτὰς τὰς ἀπειλὰς καὶ τοὺς φοβερισμοὺς τῆς ἀσεβοῦς Ἰεζάβελ καὶ μέσα εἰς τὰς τόσας φοβερὰς καταδιώξεις, ἔμεινεν ὁ Ἡλίας σταθερὸς καὶ ἀκλόνητος ἐν τῇ πίστει τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Συχνὰ μάλιστα καὶ ἀντεπάλαιεν ἐναντίον δῆλης τῆς βασιλικῆς δυνάμεως διὰ τῆς προσευχῆς του, ἡ ὁποία ἀμέσως εἰσηκούετο ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Εἰσηκούετο δὲ διότι ἡ ἀρετή του τόσον πολὺ τὸν εἶχε προσεγγίσει εἰς τὸν Θεόν, ὥστε μὲ θάρρος πλέον ἐζήτει ἀπὸ αὐτὸν ὅ,τι ἤθελεν. Ἀνεπτύχθη δηλαδὴ μία οἰκειότης πρὸς τὸν Θεόν, ἡ ὁποία τοῦ ἐδιδε τόσον θάρρος, ὃσον ἔχει τὸ καλὸν τέκνον πρὸς τὸν πατέρα του.

Ίδον λοιπὸν ἐν καλὸν παράδειγμα δί' ἡμᾶς τοὺς χριστιανούς, ἵδον εἰς καλὸς δρόμος διὰ νὰ γίνωμεν καὶ ἡμεῖς τέκνα τοῦ Θεοῦ ἀγαπητά. Αὐτὸν τὸν δρόμον μᾶς τὸν δεικνύει καὶ ὁ ἀπόστολος Ἰάκωβος, διὰ τῆς σήμερον ἀναγνωσθείσης Ἀποστολικῆς περικοπῆς. Λάβετε, λέγει, ὡς παράδειγμα ὑπομονῆς τοὺς προφήτας, οἱ ὁποῖοι τόσα καὶ τόσα ὑπέφερον, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑπομονὴν των ἐπέτυχον τέλος ἀγαθὸν καὶ θεάρεστον. Ὁπως ἐκεῦνοι ποτὲ δὲν ἔλεγον ψεύματα καὶ ἀν ἀκόμη ἐπρόκειτο νὰ κακοπάθωσι καὶ νὰ φονευθῶσιν, οὕτω καὶ σεῖς ποτὲ μὴ λέγετε ψεύματα. Λέγετε πάντοτε τὸ **ναι**, **ναι** καὶ τὸ **ং**, **ং**, διότι ἀλλέως θὰ περιπέσητε εἰς τὴν **ὑπόκρισιν**, θὰ γίνητε δηλαδὴ ὑποκριταί. Εἶναι γνωστὸν δὲ πόσον ἀπεχθὴς καὶ μισητὴ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ κακία αὐτῆς. Διότι κατὰ τῶν ὑποκριτῶν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐξετόξευσε τὰ φοβερὰ ἐκεῖνα **οὐαί**, λέγων συχνὰ

πρὸς τοὺς Γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους τῆς ἐποχῆς του «οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί». Ἀλλὰ καὶ τὴν φοβερωτέραν κόλασιν διὰ τοὺς ὑποκριτὰς προώρισε, λέγων ὅτι τὸ μέρος τῶν ὑποκριτῶν εἶναι ἔκει «ὅπου ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων». Λέγετε λοιπὸν πάντοτε τὴν ἀλήθειαν, καὶ οὐδέποτε νὰ ὄρκιζησθε πρὸς πίστωσιν τῆς ἀληθείας. Κατορθώσατε δηλαδὴ νὰ εἰσθε τόσον φιλαληθεις, ὥστε τὸ ναὶ καὶ τὸ ὅχι σας νὰ ἦναι τόσον πιστευτόν, ὥστε ποτὲ νὰ μὴ ἐρχησθε εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ὀρκισθῆτε.

Κατόπιν μᾶς δίδει ἔνα κανόνα, σύμφωνα μὲ τὸν ὄποιον νὰ κανονίζωμεν τὸν βίον μας, κατὰ τὰς διαφόρους καιρικὰς περιστάσεις. Ὁποφέρει, λέγει, κανεὶς ἀπὸ σᾶς θλίψεις καὶ στενοχωρίας; Ἄσ προστρέχῃ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ μὲ μίαν θερμὴν προσευχὴν ἀς ἀνοίγῃ ἐμπρὸς εἰς αὐτὸν τὰ βάθη τῆς καρδίας του, ἀς λέγῃ ὅλα τὰ παράπονά του, καὶ ἀς ἦναι βέβαιος ὅτι θὰ ἀνακουφισθῇ ἀπὸ τὰς θλίψεις του. Ὁπάρχει κανεὶς ἄλλος, ὁ ὄποιος ἔχει ἀφορμὰς χαρᾶς καὶ εὐθυμίας; Ἄσ ἀνοίξῃ καὶ αὐτὸς τὸ στόμα του, καὶ μὲ ψαλμῳδίας ἀς εὐχαριστῇ τὸν Θεόν, ὁ ὄποιος τοῦ ἔδωκεν αὐτὴν τὴν χαράν, καὶ ἀς ἦναι βέβαιος ὅτι ἡ χαρά του θὰ περισσεύσῃ. Ἔὰν δὲ πάλιν ὑπάρχῃ κανεὶς ἄλλος, ὁ ὄποιος ὑποφέρει ἀπὸ σωματικὴν ἡ ψυχικὴν ἀσθενειῶν, ὑπάρχει καὶ δι' αὐτὸν μέσον θεραπείας, τὸ ἄγιον Εὔχέλαιον. Ἡ ζῶσα πίστις τῶν λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ θερμὴ προσευχὴ των θὰ εἰσακουσθῶσι παρὰ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἀν ἀκόμη ὁ πάσχων ἔχῃ πολλὰς ἄμαρτίας ὁ εὔσπλαγχνος Θεὸς θὰ τῷ τὰς συγχωρήσῃ. Τοῦ λόγου γενομένου περὶ συγχωρήσεως ἄμαρτιῶν, ὑποδεικνύει ὁ θεῖος Ἀπόστολος καὶ μερικὰ ἄλλα μέσα, μὲ τὰ ὄποια ὁ ἀνθρωπος δύναται νὰ ἐπιτύχῃ τὴν συγχώρησιν τῶν ἄμαρτιῶν του. Ὡς τοιαῦτα δὲ μέσα ὑποδεικνύει τὸ μυστήριον τῆς ἔξομολογήσεως, τὴν ὑπὲρ ἡμῶν προδευχὴν τῶν ἄλλων καὶ τέλος τὴν ἐπιστροφὴν χριστιανοῦ ἀποπλανηθέντος εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν δύναμιν τοῦ μυστηρίου τῆς ἔξομολογήσεως, ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι ὁ χριστιανός, ἐρχόμενος ἐνώπιον τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἔξομολογούμενος, λαμβάνει πλήρη τὴν συγχώρησιν τῶν ἄμαρτιῶν του. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν προσευχὴν τῶν ἄλλων ὑπὲρ ἡμῶν, λέγει ὁ θεῖος Ἀπόστολος, ὅτι καὶ αὐτὴ συντελεῖ εἰς τὴν συγχώρησιν τῶν ἄμαρτιῶν μας, διότι,

λέγει, πολὺ ἵσχυει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη». Μέσα δηλαδὴ εἰς τοὺς πολλοὺς οἱ ὄποιοι θὰ εὐχηθοῦν ἔνα ἄνθρωπον, ἵσως εὑρεθῆ καὶ εἰς δίκαιος. Αὐτὸν λοιπὸν τοῦ δικαίου ἡ προσευχὴ ἔχει πολλὴν ἀξίαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ μάλιστα ὅταν ἔναι τερμή καὶ ζῶσα. "Οσον δ' ἀφορᾷ τέλος τὴν ἐπιστροφὴν χριστιανοῦ ἀποπλανηθέντος, μᾶς διδάσκει ὁ θεῖος Ἀπόστολος ὅτι ἐκεῖνος, ὁ ὄποιος θὰ κατορθώσῃ νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν ἀλήθειαν ἔνα χριστιανόν, ὁ ὄποιος ἔχασε τὴν πίστιν του καὶ ἔγινεν αἱρετικὸς ἡ καὶ ὅλως διόλου ἡρυγήθη τὸν Χριστόν, αὐτὸς βέβαια σώζει μίαν ἀνθρωπίνην ψυχὴν ἀπὸ τοῦ αἰωνίου θανάτου. Ἀφοῦ δὲ «χαρὰ γίνεται ἐν οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἀμαρτωλῷ μετανοοῦντι», πρόδηλον ὅτι καὶ ἐκεῖνος ὁ ὄποιος συνετέλεσεν εἰς τὴν μετάνοιαν τοῦ ἀμαρτωλοῦ, δὲν θὰ μείνῃ χωρὶς ἀμοιβήν. Ἡ ἀμοιβή του λοιπὸν εἶναι ἡ συγχώρησις τῶν ἀμαρτιῶν του.

Πολλὰ καὶ σπουδᾶν διδάγματα μᾶς παρέχει τὸ σημεριὸν Ἀπόστολικὸν ἀνάγνωσμα.

α'] Μᾶς διδάσκει τὴν ὑπομονήν, καὶ πόσον καλὸν τέλος βλέπουν ἐκεῖνοι, οἱ ὄποιοι ὑπομένουν μὲ καρτερίαν τὰς θλύψεις τοῦ κόσμου τούτου.

β'] Μᾶς διδάσκει τὴν ἀλήθειαν καὶ μᾶς προφυλάττει ἀπὸ τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ὑποκρισίαν, αἱ ὄποιαι εἶναι δύο κακίαι συγγενεῖς, ἐκ τῶν ὄποιων ἡ μία εἶναι χειροτέρα ἀπὸ τὴν ἄλλην.

γ'] Μᾶς διδάσκει ν' ἀποφεύγωμεν τὸν ὄρκον καὶ μᾶς προφυλάττει ἀπὸ τὴν ἐπιορκίαν, Καὶ

δ'] Μᾶς διδάσκει διαφόρους τρόπους, διὰ τῶν ὄποιων δυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν συγχώρησιν τῶν ἀμαρτιῶν μας, τῆς ὄποιας εἴθε νὰ τύχωμεν ὅλοι, πρεσβείας τοῦ ἀγίου καὶ ἐνδόξου προφήτου Ἡλιοὺ τοῦ Θεοδοξάστου, τοῦ ὄποίου σήμερον τὴν μνήμην ἡ Ἐκκλησία πανηγυρίζει. **Γένοιτο.**

20 Ιουλίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ Η' ΚΥΡΙΑΚΗΣ*

(Β' Τιμ. β', 1—10).

Αἱ τελευταῖαι συμβουλαὶ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρὸς τὸν
Τιμόθεον.—Ἡ ὑπομονὴ τῶν Ἀποστόλων καὶ ἡ σωτηρία
τῶν πιστῶν.—Οἱ ἀγιοι Παντελεήμων πρότυπον αὐτο-
θυσίας καὶ αὐταπαράστασεως.

Περιωρισμένος μέσα εἰς τὰ σίδερα τῆς φυλακῆς διήρχετο τὰς τελευταῖας ἡμέρας τῆς ζωῆς του ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Οἱ κόσμος ἀπὸ πολλοῦ πλέον ἔπαντες νὰ βλέπῃ τὸ μέγα ἄστρον τῆς ἀληθείας. Αἱ φυλακαὶ τῆς Ρώμης, τὰ καταγώγια ἐκεῖνα τοῦ ψεύδους καὶ τῆς κακίας, ἐφίλοξένονταὶ τὸν μέγαν διδάσκαλον τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς τελειότητος. Οἱ ἄπειροι μαθηταί, τοὺς ὅποιους μὲ τὴν οὐράνιον δικασκαλίαν του εἶχε κερδίσει εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, ἀπὸ πολλοῦ δὲν τὸν ἥκονον πλέον διδάσκοντα τὰ μεγάλα καὶ ὑψηλὰ τοῦ χριστιανισμοῦ δόγματα. Ἐχασαν τὸν διδάσκαλόν των. Ἐστερήθησαν τὴν διδασκαλίαν του. Καὶ αὐτοὶ οἱ στενότεροι φίλοι του μὲ πολλὴν δυσκολίαν κατώρθωνται νὰ μανθάνουν ὅτι ζῇ μόνον καὶ ὅτι δὲν ἀπέθανεν. Αὐτὸς ὅμως καὶ εἰς τὴν φρικώδη ἐκείνην φυλακὴν καὶ εἰς τὰ βάσανά του, ποτὲ δὲν ἔπανε νὰ φροντίζῃ διὰ τὸ ἔργον του. Ποτὲ δὲν ἔπανε μέσα ἀπὸ τὴν ἴδικήν του θλίψιν, νὰ παρηγορῇ τοὺς ἄλλους, νὰ τοὺς ἐνθαρρύνῃ, νὰ τοὺς φαίνεται χρήσιμος εἰς τὰς δυσκόλους περιστάσεις. Καίτοι τὸ σῶμά του ἐβάρυναν οἱ κόποι καὶ τὰ βάσανα τῆς φυλακῆς, ἐν τούτοις ὁ θεῖος νοῦς του διετήρει πάντοτε τὴν μεγάλην ἐκείνην δύναμιν νὰ παρηγορῇ καὶ νὰ σαγηνεύῃ. Καίτοι τὰς χεῖράς του ἐμάρανεν ἡ ἄλυσος

(*) Ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὴν σήμερον Κυριακὴν, συμπιπτούσης τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἅγ. Παντελεήμονος, ἀναγινώσκεται Ἀπόστολος τῆς ἑορτῆς, κατὰ τὴν Τυπικὴν διάταξιν, ἐρμηνεύομεν αὐτὴν τὴν ἀναγινωσκομένην περιοχήν.

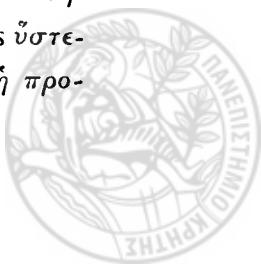

καὶ τὰ δεσμὰ, εῦρισκεν ὅμως πάντοτε δύο στιγμὰς διὰ νὰ γράφῃ μὲ αὐτὰς τὰς ἀθανάτους ἐπιστολάς του. Ὅπου ἐφαντάζετο ὅτι ἦτο ἀναγκαία ἡ παρουσία του, ἐκεὶ ἀμέσως ἔστελλε δύο γραμμὰς, αἱ ὁποῖαι τὸν ἀντικαθίστων. Εἰχον δύναμιν, εἶχον εὐλογίαν Θεοῦ τὰ γραφόμενά του. Διὰ τοῦτο δὲ ὅχι μόνον τὸν χριστιανὸν τῶν χρόνων ἐκείνων ἐστήριζον ἐν τῇ πίστει καὶ ἐνεθάρρυνον, ἀλλὰ καὶ σήμερον εἶναι διὰ τὸν χριστιανὸν τὸ μεγαλείτερον σχολεῖον πάσης γνώσεως καὶ εὐσεβείας.

Μία λοιπὸν ἀπὸ αὐτὰς τὰς ἐπιστολὰς, τὰς ὁποίας ἔγραψαν αἱ δεδεμέναι χεῖρες τοῦ Ἀποστόλου Παύλου μέσα εἰς τὴν φυλακήν, καὶ μάλιστα ἡ τελευταία ἀπὸ ὅλας, εἶναι ἡ δευτέρα πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολή. Μὲ αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν δίδει τὰς τελευταίας του πλέον συμβουλὰς εἰς τὸν ἡγαπημένον μαθητήν του Τιμόθεον. Ὅπως ὁ καλὸς πατήρ, ὅταν πλέον βλέπῃ πλησίον τὸν θάνατόν του, συμβουλεύει καὶ νουθετεῖ τὰ τέκνα του, καὶ μάλιστα ὅχι μόνον ὅσα εὑρίσκονται πλησίον του, ἀλλὰ καὶ ὅσα εὑρίσκονται μακράν του, οὕτω πράττει καὶ ὁ Ἀπόστολος. Καὶ ὅπως πάλιν ὁ πατήρ, ὅταν ὄμιλῇ πρὸς τὸν μεγαλείτερον υἱόν του εἰς μίαν τοιαύτην τελευταίαν στιγμήν του, δὲν λέγει, ὅσα λέγει, μόνον δι' αὐτόν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ἄλλα τέκνα του, τὸ ἴδιον κάμνει καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Αὐτὸς δὲν εἶχε τέκνα σαρκικά. Εἶχε ὅμως τέκνα πνευματικά. Μάλιστα δὲ τόσον πολλὰ, ὅσα κανεὶς πατήρ δὲν ἡξιώθη ποτὲ νὰ ἴδῃ. Τὸ μεγαλείτερον ὅμως καὶ τὸ πλέον ἡγαπημένον τέκνον του ἦτο ὁ Τιμόθεος. Πρὸς αὐτὸν λοιπὸν ἀπετάθη νοερῶς καὶ εἰς αὐτὸν ἀπηγύθυνε τὰς τελευταίας συμβουλάς του. Αἱ συμβουλαί του δὲ αὐταὶ εἶναι πάντοτε σύμφωνοι καὶ κατάληλοι διὰ τὸ ἔργον του. Δύσκολον ἔργον εἶχε νὰ ἐκπληρώσῃ ὁ Ἀπόστολος Τιμόθεος. Νὰ ποιμάνῃ ψυχὰς ἀνθρώπων. Τὸν ἐνισχύει λοιπὸν εἰς τὸ δύσκολον αὐτὸν ἔργον του μὲ τὰς σοφὰς συμβουλάς του. «Ἐνδυναμοῦ, λέγει, τέκνον μου, ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». Παιδί μου ἡγαπημένον, λέγει, τὴν δύναμιν, ἡ ὁποίᾳ σὲ χρειάζεται εἰς τὴν δύσκολον ὑπηρεσίαν σου, θὰ τὴν εὑρῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ. Ή θεία χάρις εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποίᾳ θά σε ἐνισχύσῃ. Η θεία δὲ αὐτὴ χάρις εὑρηται «ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». Εἰς τὴν ἐνωσιν δηλ. καὶ τὴν ἐπικοινωνίαν μὲ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν θὰ εὗρῃς τὴν θείαν χάριν. Καὶ πρὸς μεγαλειτέραν σου εὐκολίαν δύνασαι νὰ

πάρης καὶ συνεργάτας. Οἱ συνεργάται σου ὅμως αὐτοὶ πρέπει νὰ ἔναι ἀξιοὶ τοῦ ἔργου, τὸ ὄποιον θὰ ἐπιχειρήσωσιν. Ἐὰν λοιπὸν εὔρης τοιούτους ἀνθρώπους, οἱ ὄποιοι νὰ ἔναι ἵκανοὶ ὅχι μόνον αὐτοὶ νὰ ἔννοήσουν ὅσα θὰ τοὺς εἰπῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ τὰ διδάξουν καὶ εἰς ἄλλους, τότε πάρε ἀπὸ αὐτοὺς συνεργάτας. Ἐμπιστεύθητι εἰς αὐτοὺς ὅλα ἑκεῖνα, τὰ ὄποια ἔγὼ σὲ ἐδίδαξα. Τὸ χάρισμα, τὸ ὄποιον μὲ τὴν χειροτούνα σου ἔλαβες, ὅταν ἐνώπιον τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Ἐφέσου ἔχειροτονήθης ὑπ’ ἐμοῦ ἐπίσκοπος, αὐτὸ τὸ χάρισμα δὸς καὶ εἰς ἄλλους. Μαζù δὲ μὲ αὐτοὺς ἔργαζουν διὰ τὸ Εὐαγγέλιον. Εἰς τὸ ἔργον σου αὐτὸ θὰ συναντήσῃς μεγάλας θλίψεις, μεγάλας κακοπαθείας, ἀλλὰ μὴ φοβεῖσαι. Ὁ καλὸς στρατιώτης, ὅταν πηγαίνει εἰς τὸν πόλεμον, συναντᾷ μεγάλους κόπους. Ὅλα δὲ αὐτὰ μὲ πολλὴν προθυμίαν τὰ ὑποφέρει, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ τὸν ἀρέσῃ ὁ ἀξιωματικός του καὶ νὰ τὸν ἐπαινέσῃ. Τὸ ἴδιον λοιπὸν κάμε καὶ σύ. Ὄπόμενε μὲ καρτερίαν ὅλα τὰ δεινοπαθήματα καὶ ὅλας τὰς θλίψεις, τὰς ὄποιας παρούσιαζει ὁ κόσμος, διὰ νὰ τιμηθῆται καὶ ἐπαινεθῆται, ὑπὸ τοῦ οὐρανίου βασιλέως σου. Εἰς τοὺς ἀγῶνας διὰ νὰ βραβευθῇ ὁ νικητής, πρέπει νὰ νικήσῃ κατὰ τοὺς νόμους τῆς ἀθλήσεως. Διὰ νὰ στεφανωθῆται λοιπὸν καὶ σὺ μὲ τὸν οὐράνιον στέφανον, πρέπει νὰ ἀγωνισθῆται μὲ ὅλα τὰ νόμιμα, μέσα νόμονταν τὰς θλίψεις καὶ ἐπιδιώκων τὴν ἐξαπλωσιν τοῦ Εὐαγγελίου μὲ ὅλας σου τὰς δυνάμεις. Ὁ γεωργὸς διὰ νὰ ἀπολαύσῃ καρπὸν ἐκ τοῦ ἀγροῦ του, πρέπει νὰ κοπιάσῃ. Τὸ ἀμπέλι καὶ τὸ χωράφι του δὲν φέρουν μόνα των καρπόν. Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ εἰς τὸ Εὐαγγελικὸν ἔργον σου. Χωράφι καὶ ἀμπέλι τοῦ πνευματικοῦ ποιμένος εἶναι τὸ ποίμνιόν του. Διὰ νὰ ἴδῃς λοιπὸν τοὺς χριστιανούς Σου νὰ φέρωσι πνευματικὸν καρπόν, καὶ νὰ ἀπολαύσῃ τὴν πνευματικὴν χαρὰν ἡ πατρικὴ Σου καρδία, πρέπει πρῶτον νὰ κοπιάσῃς. Εἰς ὅλον δὲ τὸ ἔργον σου, πρέπει πάντοτε νὰ ἔχῃς εἰς τὸν νοῦν σου τὸν Χριστόν, ὁ ὄποιος ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ ἡ ἐνθύμησις αὐτὴ θὰ σὲ ἐνδυναμώνῃ. Ὅταν ἐνθυμῆσαι ὅτι τὸ ἔργον σου δὲν εἶναι ἄλλο τίποτε παρὰ συνέχεια καὶ ἔξακολούθησις τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ, ὅταν σκέπιησαι ὅτι αὐτὸς ὁ Χριστὸς τόσα ὑπέφερε διὰ τὸ ἔργον τοῦτο καὶ ὅμως ὑστερα ἀπὸ ὅλα ἔκεινα ἀνέστη καὶ ἐδοξάσθη, τότε ἡ ὑπομονὴ σου καὶ ἡ προ-

θυμία σου θὰ διπλασιάζηται. Ὁπόσην δὲ σημασίαν ἔχει ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπομονή σου αὐτή, εἶναι φανερόν, ἀφοῦ μὲ αὐτὴν θὰ σωθῶσι ψυχαὶ ἀνθρώπων. Ὅπως, λέγει, ἐγὼ ὅλα τὰ ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, διὰ νὰ σωθῶσι καὶ δοξασθῶσιν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς περιμένω τὸν στέφανον τῆς ἀφθάρτου δόξης, οὗτω καὶ σὺ θὰ στεφανωθῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ μὲ τὴν ὑπομονὴν καὶ αὐτοθυσίαν σου. Μὲ αὐτὴν θὰ διδάξῃς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τὴν ἀγάπην καὶ τὴν αὐταπαριησίαν, αἱ ὁποῖαι εἶναι καθαρῶς χριστιανικαὶ ἀρεταί. Καὶ πράγματι μόνον μετὰ Χριστὸν βλέπομεν τοιαύτας ἀρετάς. Μάλιστα δὲ εἰς τοὺς ἀρχαιοτέρους χρόνους, τοὺς πλησιεστέρους πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ τοὺς Ἀποστόλους, συχνότατα ἔχομεν παραδείγματα αὐτοθυσίας. Καὶ ὁ σήμερον ἔορταζόμενος ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μεγαλομάρτυς τοῦ Χριστοῦ Παντελεήμων μέγα μᾶς παρουσιάζει καὶ πολύτιμον πρότυπον αὐτοθυσίας καὶ αὐταπαριήσεως. Ἡριήθη τὸν ἑαυτόν του καὶ εἰργάζετο διὰ τοὺς ἄλλους. Ἡτοὶ ιατρός, καὶ τὴν ἐπιστήμην του δὲν τὴν ἔχρησιμοποιεί πρὸς ἴδιόν του ὄφελος, ἀλλὰ ιάτρευε τοὺς πάντας δωρεάν.. Αὐτὸς ἥτο πάμπτωχος καὶ ἔζη ἀπὸ ἐλεημοσύνας καὶ ὅμως ὅχι μόνον χρήματα διὰ τὴν ιατρικήν του ποτὲ, δὲν ἔλαβεν, ἀλλὰ καὶ θῦμα τοῦ καθήκοντός του ἐπεσε. Διότι καθῆκόν του ἐθεώρει ἐν καὶ μόνον τὸ νὰ ἐργάζηται διὰ τοὺς ἀδελφούς του, ἔστω καὶ ἀν ἀκόμη ὁ ἴδιος ὑποφέρη καὶ στέναχωρῆται καὶ βασανίζηται. Αὐτοῦ τὴν αὐτοθυσίαν, αὐτοῦ τὴν αὐταπάρησιν ἂς μιμηθῶμεν καὶ ἡμεῖς, ἐὰν θέλωμεν νὰ γίνωμεν μέτοχοι τῆς δόξης αὐτοῦ καὶ ν' ἀξιωθῶμεν νὰ λάβωμεν τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον. Γένοιτο.

27 Ιουλίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ Ι' ΚΥΡΙΑΚΗΣ

(Α' Κορ. δ' 9—16).

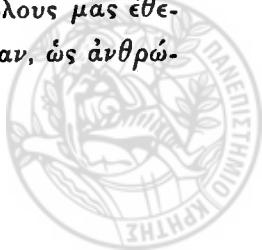
Ἡ ἀχαριστία κατακρινομένη.—Ἡ θέσις τῶν Ἀποστόλων ἐν τῷ κόσμῳ.—Ἡ ταπεινοφοδούνη καὶ ἡ ὑπομονὴ αὐτῶν ἄριστον παράδειγμα διὰ τοὺς χριστιανούς.

Ἄπο δὲ τὰς κακίας, αἱ ὁποῖαι ἐμπολιτεύονται ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἀχαριστία εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία περισσότερον κεντᾷ τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν. Τὸ πικρότερον βέλος καὶ τὸ ὀξύτερον ἐγχειρίδιον εἶναι ἐλαφρότερον εἰς τὸν ἀνθρωπὸν ἀπὸ τὴν ἀχαριστίαν. Ο κόσμος δὲν μισεῖ καὶ δὲν ἀποστρέφεται περισσότερον ἄλλον ἀπὸ τὸν ἀχάριστον. Τὸν κλέπτην, τὸν ψεύστην, τὸν ἀπατεῶνα, τὸν ἄσωτον καὶ τοὺς ἄλλους ἀμαρτωλοὺς ἀνθρώπους ὁ κόσμος τοὺς περιφρονεῖ, πολλὰς φορὰς μάλιστα καὶ τοὺς σπλαγχνίζεται καὶ τοὺς λυπεῖται. Τὸν ἀχάριστον ὅμως πάντοτε καὶ πανταχοῦ τὸν ἀποστρέφεται, τὸν βδελύσσεται, τὸν μισεῖ. Ἡ ἀχαριστία εἶναι ἡ κακία ἐκείνη τὴν ὁποίαν καὶ ἡ πλέον ἀγνὴ καρδία δὲν δύναται νὰ ὑποφέρῃ. Αὐτὸς ὁ πολυεύσπλαγχνος καὶ πανάγαθος Θεὸς ἀπέναντι τῆς ἀχαριστίας ἐφάνη ἀμείλικτος. Εἰς τὸν πρῶτον ἀνθρωπὸν, δείξαντα ἀχαριστίαν πρὸς τὸν εὐεργέτην του, ἐπέβαλεν ὡς τιμωρίαν τὴν ἐσχάτην ποιηήν, τούτεστι τὸν θάνατον. Διὰ νὰ δειχθῇ δὲ σαφέστερον πόσον μυσταρὰ κακία εἶναι ἡ ἀχαριστία ἡς ἐνθυμηθῶμεν ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τὸ παράδειγμα τοῦ Καίσαρος. Πολλὰ ἥσαν τὰ ἐγχειρίδια, τὰ ὁποῖα τὸν ἐπλήγωσαν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς δολοφονίας του. Ἄπο δὲ τὸν πλέον πικρὸν καὶ πλέον θανατηφόρον δι' αὐτὸν ἦτο ἡ ἀχαριστία τοῦ Βρούτου, ὁ ὁποῖος τόσας εὐεργεσίας εἶδεν ἀπὸ αὐτόν. Δυνατὸν ὁ ἀνθρωπὸς νὰ ἔχῃ πολλὰ προτερήματα καὶ πολὺ καλὰς διαθέ-

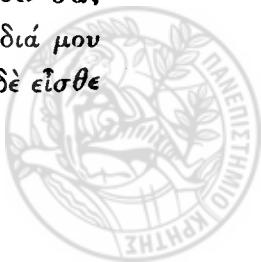
σεις. Ὄταν ὅμως εἶναι ἀχάριστος, ὅλαι αἱ ἀρεταὶ τὸν χάνονται. Ὁ ἀχάριστος ὁμοιάζει τὸν καρβουνάρην, ὁ ὅποιος ποτὲ δὲν δύναται νὰ ἔχῃ καθαρὰν ἐνδυμασίαν. Διότι, δπως ἡ σκόνη τῶν καρβούνων μαυρίζει καὶ λερώνει τὰ φορέματα, οὗτω καὶ ἡ ἀχαριστία σκεπάζει καὶ καταστρέφει ὅλας τὰς ἀρετὰς καὶ ὅλα τὰ προτερήματα. Διὰ τὸν λόγον δὲ ἀκριβῶς τοῦτον ὁ θεῖος Ἀπόστολος Παῦλος μεγάλως κατακρίνει τὴν ἀχαριστίαν, διὰ νὰ προφυλάξῃ τὸν χριστιανὸν ἀπὸ αὐτῆν. Ἐλυπήθη πολὺ ἡ πατρική του καρδία ὅταν ἔμαθεν ὅτι οἱ Κορίνθιοι ἐδείχθησαν ἀχάριστοι πρὸς αὐτόν. Ἐλυπήθη δὲ ὅχι διότι ἡγάπα τὴν δόξαν καὶ εἶχεν ἀνάγκην τῆς εὐγνωμοσύνης των, ἀλλὰ διότι ἐβλεπε καταστρεφόμενον τὸ ἔργον του. Εὰν ἡ ἀχαριστία ἐρίζωνεν εἰς τὴν Κόρινθον, ἥτο πλέον ἀδύνατον νὰ λάμψουν ἐκεῖ αἱ μεγάλαι χριστιανικαὶ ἀρεταί. Διὰ τοῦτο λοιπὸν σπεύδει ἀμέσως νὰ τὴν ἐκριζώσῃ. Ἐδῶ ὅμως ἄξιος πολλῆς προσοχῆς εἶναι ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὅποιον προβαίνει εἰς τὸν σκπόν του. Γνωρίζει καλῶς ὅτι ἡ ἀχαριστία μητέρα ἔχει τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὸν ἐγωϊσμόν. Καὶ πράγματι· αὐτοὶ ἐδείχθησαν ἀχάριστοι πρὸς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, διότι ἐνόμισαν ὅτι εἶναι ἀνώτεροί του. Βεβαίως ὁ Ἀπόστολος Παῦλος δὲν ἥτο φιλόσοφος, δπως ἥσαν αὐτοί. Ἐφαντάσθησαν λοιπὸν ὅτι, ἐπειδὴ αὐτοὶ μὲν ἐγνώριζον μερικὰ φρασίδια καὶ λόγους μεγάλους ἀνεν σημασίας, ὁ δὲ Ἀπόστολος τὴν διδασκαλίαν του περὶ τοῦ Χριστοῦ τὴν ἔκαμε μὲ λέξεις συνειθισμένας, ἄρα ἡ διδασκαλία του αὐτῇ καμμίαν δὲν ἔχει ἀξίαν. Οἱ κοῦφοι! Δὲν ἐσκέπτοντο ὅτι ὅσα μὲ γλῶσσαν κοινὴν ἐδίδαξεν ὁ Ἀπόστολος ἥσαν ἡ ὑψίστη φιλοσοφία εἰς τὴν ὅποιαν ἀνθρώπινος νοῦς δὲν ἔφθασέ ποτε. Δὲν ἀπέβλεπον εἰς τὴν οὐσίαν τῆς διδασκαλίας, ἀλλὰ τὴν ἔκρινον ἐκ τοῦ περιβλήματος, τὸ ὅποιον διμολογουμένως ἥτο πειριχρὸν καὶ ὑπερηφανεύοντο. Ἐν τῇ ὑπερηφανείᾳ των δὲ αὐτῇ ἐφαίνοντο ἀχίριστοι πρὸς ἐκεῖνον, ὁ ὅποιος ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος διδάσκαλός των. Διὰ νὰ κόψῃ λοιπὸν τὴν ἀχαριστίαν κόπτει πρῶτον τὴν ἀλαζονίαν καὶ τὸν ἐγωϊσμόν. Μὲ τόσην ὅμως λεπτότητα καὶ τέχνην κάμνει τὸ τοιωτόν, ὥστε χωρὶς διόλου νὰ τὸν ἔρεθίσῃ, ζητεῖ νὰ τὸν διορθώσῃ μὲ ὅσα σήμερον ἡκούσαμεν ἐν τῇ Ἀποστολικῇ περικοπῇ.

Φρονῶ, λέγει, ταπεινῶς ὅτι ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς Ἀποστόλους μᾶς ἔθεσεν εἰς τὸν κόσμον ὡς ὄντα εὐτελῆ καὶ μηδεμίαν ἔχοντα ἀξίαν, ὡς ἀνθρώ-

πους, τῶν ὁποίων ἡ ζωὴ εὐρίσκεται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ τυχόντος. Μᾶς ἔκαμεν ἀντικείμενον κοινῆς περιεργείας ὅλου τοῦ κόσμου του ὄρατοῦ καὶ τοῦ ἀօρατοῦ. Οἱ ἄπιστοι καθὼς καὶ οἱ φιλόσοφοι μᾶς θεωροῦν μωροὺς καὶ ἀνοήτους, διότι τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν τὴν διδάσκομεν εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ λαοῦ καὶ ὅχι μὲ φράσεις καὶ μὲ λέξεις πομπώδεις. Τὸ ἵδιον δὲ λέγουν καὶ μερικοὶ ἀπὸ σᾶς. Ἀλλὰ δὲν πειράζει· ἀρκεῖ ὅτι σεῖς εἰσθε «φρόνιμοι ἐν Χριστῷ». Ἀρκεῖ ὅτι ἡ ἴδική σας διδασκαλία περὶ τοῦ Χριστοῦ εἶναι καὶ κάπως φιλοσοφική. Ἡμεῖς εἰς τὸν κόσμον καθὼς καὶ εἰς σᾶς τὸν ἵδιον φαινόμεθα ὡς ἄνθρωποι ἀνευ δυνάμεως καὶ δόξης κοσμικῆς καὶ ἐπομένως ἀνάξιοι πάσης τιμῆς καὶ ὑπολήψεως. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ δὲν πειράζει· ἀρκεῖ ὅπου εἰσθε σεῖς μεγάλοι καὶ ἰσχυροὶ καὶ τιμᾶσθε ὑπὸ τοῦ κόσμου. Ἡμεῖς αὐτὰ δὲν τὰ θέλομεν. Ἡμεῖς τούναντίον, ὑποφέρομεν μὲ πολλὴν προθυμίαν ὅλας τὰς κακουχίας τοῦ κόσμου πείναν, δίψαν, στερήσεις καὶ κακουχίας. Καὶ ἐνῷ ἔχομεν τόσους μαθητάς, οἱ ὁποῖοι καὶ ὥφειλον καὶ ἡδύναντο νὰ μᾶς τρέφουν, ἡμεῖς κοπιάζομεν μόνοι μας, καὶ ἐργαζόμεθα μὲ τὰς χεῖράς μας διὰ νὰ κερδίσωμεν τὸν ἄρτον μας. Καὶ ἔξακολονθεῖ μὲ πικρὸν παράπονον, διηγούμενος τὰς κακουχίας, ὅσας ὑποφέρουν οἱ Ἀπόστολοι εἰς τὸ εὐαγγελικόν των ἔργων. Οἱ ἄπιστοι, λέγει, καὶ εὐδωλολάτραι μᾶς ὑβρίζουν, ἡμεῖς παρακαλοῦμεν τὸν Θεὸν νὰ τὸν φωτίσῃ. Οἱ ἔχθροὶ καὶ διῶκται τοῦ χριστιανισμοῦ μᾶς καταδιώκουν, ἡμεῖς ὑπομένομεν τὸν διωγμὸν χωρὶς νὰ γογγύζωμεν καὶ νὰ μεμψιμοιρῶμεν. Οἱ κακοὶ καὶ διεστραμμένοι ἄνθρωποι μᾶς βλασφημοῦν, ἡμεῖς ὅμως παρακαλοῦμεν τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν των. Καὶ νὰ σᾶς εἴπω μὲ μίαν λέξιν ὅλα ὅσα ὑποφέρομεν; ἐγίναμεν σκουπίδι διὰ τὸν κόσμον καὶ ἀντικείμενα τῆς περιφρονήσεως ὅλων τῶν ἀνθρώπων.

Πόσον πικρὰ παραπονεῖται ἡ καρδία ὅταν πονῇ! Ἐπόνει ἡ ἀγία τοῦ Ἀποστόλου καρδία καὶ διὰ τοῦτο τόσον πικρὰ χύνει παράπονα. Ἐπόνει δὲ διότι τὴν ἐπλήγωσε τὸ πλέον θανατηφόρον βέλος, τὸ βέλος τῆς ἀχαριστίας. Ἐπειδὴ ὅμως πάλιν δὲν θέλει καὶ πολὺ νὰ τὸν λυπήσῃ, μετριάζει τὴν βαρύτητα τῶν λόγων του μὲ τὰ ἐπόμενα. Αὐτά, λέγει, δὲν σᾶς τὰ γράφω διὰ νὰ σᾶς ἐντροπιάσω καὶ νὰ σᾶς λυπήσω. Εἰσθε παιδιά μου ἡγαπημένα καὶ διὰ τοῦτο τὰ γράφω διὰ νὰ σᾶς συμβουλεύσω. Ὁτι δὲ εἰσθε

παιδιά μου πνευματικὰ δὲν θὰ τὸ ἀρνηθῆτε, διότι ἐγὼ σᾶς ἔφερα εἰς τὸν χριστιανικὸν κόσμον, διὰ τῆς ἀναγεννήσεως ἐν τῷ ἀγίῳ Βαπτίσματι. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἔχετε πολλοὺς διδασκάλους, ἀλλ' οἱ διδάσκαλοι δὲν εἶναι πατέρες· Μόνος ἐγὼ εἴμαι πατήρ σας καὶ ἐν τῷ δικαιώματι μου τούτῳ σᾶς συμβουλεύω νὰ μὲ μιμηθῆτε·

Ἄπογονοι πνευματικοὶ τῶν Ἀποστόλων καὶ ἡμεῖς ὄντες, ἀγαπητοὶ ἀς μιμηθῶμεν αὐτούς. *Ας ἀποφεύγωμεν τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὴν ἀχαριστίαν καὶ ἀς εἴμεθα εὐγνώμονες πρὸς τοὺς εὐεργέτας μας καὶ πρῶτα πρῶτα εἰς τὸν Θεὸν καὶ ταπεινοὶ εἰς τὰς πρὸς ἀλλήλους σχέσεις μας. *Ας μὴ ὑπερηφανευώμεθα, διότι ὁ ὑπερήφανος πολὺ εὔκολα γίνεται ἀχάριστος, ὁ δὲ ἀχάριστος θὰ τιμωρηθῇ φοβερὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. *Ας γίνωμεν μιμηταὶ τῶν Ἀποστόλων, καθὼς ἔκεινοι ἔγιναν μιμηταὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀς εἴμεθα βέβαιοι ὅτι μὲ τὴν προστασίαν καὶ μεσιτείαν αὐτῶν θὰ γίνωμεν καὶ ἡμεῖς νίοὶ καὶ κληρονόμοι τοῦ οὐρανίου Πατρός μας, τοῦ Θεοῦ. Γένοιτο!

3 Αὐγούστου 1903

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΙΑ' ΚΥΡΙΑΚΗΣ

(Α' Κορ. θ' 2—12).

Τὸ σκάνδαλον. — Ἡ ἴδιότης τοῦ ἀποστόλου Παύλου καὶ τὰ
ἐξ αὐτῆς δικαιώματα αὐτοῦ. — Ἀξιομίμητος ἐνέργεια
πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ σκανδάλου.

Ἄλλος οὐκ ἐγρηγόρευθε τῇ ἔξουσίᾳ ταύτῃ,
ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα μὴ ἐγκοπήν
τινα δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.

Ο εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος εἰς τὸ δέκατον ὅγδοον κεφάλαιον τοῦ ἱεροῦ
αὐτοῦ εὐαγγελίου, ὃπου ὁ καθεὶς εὔκολα διακρίνει μίαν λαμπρὰν περι-
κοπὴν ἐκ τῆς ὄλιγης διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀναφέρει καὶ τοὺς
λόγους τοῦ Σωτῆρος περὶ τοῦ σκανδαλοποιοῦ, περὶ ἐκείνου δῆλα δὴ τοῦ
ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἔργον ἔχει νὰ δημιουργῇ σκάνδαλα. Τί αὐστηρὰ τι-
μωρία ποῦ περιμένει τὸν τοιοῦτον κατὰ τὰ ἐκεῖ ἀναφερόμενα! Οὐαὶ τῷ
κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων λέγει ὁ Θεάνθρωπος Λυτρωτής μας καὶ
χωρὶς νὰ μεσολαβήσουν ἄλλοι λόγοι του προσθέτει εἰς τὰ προλε-
χθέντα ὁ μέλλων κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν τὰ φοβερὰ ἐκεῖνα γνωστὰ
λόγια. Οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι’οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. Ποτὲ αὐ-
στηρὰ τιμωρία δὲν ἔξεφράσθη μὲ σπουδαιότερον τόνον· οὐαὶ καὶ πάλιν οὐαί,
ἥτοι ἄλλοι μονον διὰ τὸ σκάνδαλον. Ἄλλος ἀνὲ εἶνε τόσον αὐστηρὰ ἡ τι-
μωρία τοῦ σκανδαλοποιοῦ εἶνε ἐπίσης καὶ πολὺ δικαία. Ναί, δικαία διὰ
τὴν μιχθηρὰν καὶ ἀντιχριστιανικὴν αὐτοῦ προαιρεσιν, δικαία διὰ τὸν ὑποκρι-
τικὸν καὶ ὑπουλὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐνεργεῖ ὁ φίλος τοῦ σκανδά-
λου, δικαία καὶ δικαιοτάτη τέλος διὰ τὰ βλαβερώτατα ἀποτελέσματα τοῦ
σκανδάλου εἰς βάρος τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ χριστιανοῦ. Εἳν ὁ πλησίον

· ήθικῶς προκόπτῃ καὶ προάγῃ εἰς εὐσέβειαν τὸν ἔαυτόν του καὶ τὴν οἰκογένειάν του εὔκολα ἐφευρίσκεται τὸ σκάνδαλον πρὸς παρεμπόδισιν τῆς τοιαύτης του προσόδου· τίθεται τοῦτο εἰς ἐνέργειαν ὡς μέσον ἱατρείας τῶν κακῶν ἔχοντων ἢ καὶ δι’ ἄλλον τινὰ δῆθεν καλὸν σκοπόν· γενοῦ ἀμφιβολίας εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀπλοῦκοῦ παρατηρητοῦ καὶ τὴν ἡσυχίαν τῆς συνειδήσεως, ἢ ὅποια ἥως ἐκείνην τὴν στιγμὴν παρετηρεῖτο, διαδέχεται ψυχρότης καὶ ἀδιαφορία, ἢ ὅποια τὰς περισσοτέρας φορὰς φέρει ψυχικὴν ἀπώλειαν. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀποδίδων σημασίαν μεγάλην εἰς τὴν γένεσιν τοῦ σκανδάλου συνιστά τὴν ἀποφυγὴν αὐτοῦ, τὰς δὲ περὶ τούτου συμβουλὰς καὶ ἴδεας του οὗτος ἀναπτύσσει. καὶ εἰς ἄλλα μὲν μέρη τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ πρὸ πάντων ὅμως εἰς τὴν σήμερον ἀναγνωσθεῖσαν ἀποστολικὴν ἐκ τῆς Α' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς αὐτοῦ περικοπὴν.

Οἱ κόποι τοῦ ἀποστόλου Παύλου, αἱ κακουχίαι, αἱ στερήσεις, οἱ διωγμοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ τόσα ἄλλα πολλὰ καὶ ἀναρίθμητα δεινοπαθήματα αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ πίστεως καὶ τῆς διαδόσεως τοῦ εὐαγγελίου μεταξὺ τόσων ἐθνῶν ὑπεραρκοῦν διὰ νὰ μαρτυρήσουν τὸ ἀποστολικὸν αὐτοῦ ἀξίωμα. Δὲν ἔχει αὐτὸς ἀνάγκην νὰ ἐπικαλεσθῇ αὐτὰ, ἵνα ἀποστομώσῃ ὅλους ἐκείνους, ὅσοι ἀπὸ συμφέροντος νὰ διαδοθῇ ἡ αἵρετικὴ καὶ διαβολικὴ των διδασκαλία ἐκήρυττον τὴν πλάνην ὡς ἀλήθειαν καὶ τὴν ἀλήθειαν παρίστανον ὡς ψεῦδος. Ὁχι, φθάνει οἱ Κορίνθιοι ν' ἀναλογισθῶσιν ὅσα ὑπὲρ αὐτῶν καὶ μόνων ἐπραξεν ὁ Παῦλος καὶ τοῦτο ἀρκεῖ, ἵνα πείσῃ αὐτοὺς ὅτι οὐδεὶς ἡτο ἀπόστολος. Πρὸς τοὺς αὐθάδεις καὶ ἀσεβεῖς ἐκείνους, οἱ ὅποινι θὰ εἶχον τὴν τόλμην νὰ ἀριθθοῦν τὸ ἀποστολικόν του ἀξίωμα ὁ Παῦλος θ' ἀφήσῃ τοὺς Κορινθίους νὰ ὀμιλήσουν, ὅπως ὑποστηρίξουν αὐτόν. Ἀλλ' ἀφοῦ οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ἀφοῦ ὁ Παῦλος εἶνε ἀληθῆς ἀπόστολος, δικαιοῦται λοιπὸν αὐτὸς νὰ ἀπαιτῇ παρ' ἐκείνων, ὑπὲρ τῶν ὅποιων μὲ πολὺν ζῆλον εἰργάσθη, ὅπως φέρῃ αὐτοὺς εἰς τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν, τὰ μέσα τῆς σωματικῆς συντηρήσεως καὶ διατροφῆς αὐτοῦ. Ἡμπορεῖ συγχρόνως καὶ αὐτός, ὅπως καὶ ἄλλοι ἀπόστολοι καὶ οἱ θεωρούμενοι ἀδελφοὶ καὶ συγγενεῖς τοῦ Κυρίου καὶ ὁ Κηφᾶς νὰ μὴ ἀναλαμβάνῃ μόνος του ὅλους τοὺς κόπους τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος

καὶ ἥμπορεῖ νὰ συνοδεύηται ὑπὸ γυναικὸς δυναμένης ν' ἀνακουφίζῃ καὶ παρηγορῆ αὐτὸν εἰς τὰς θλίψεις του. Δὲν εἶνε βέβαια ὑποχρεωμένος οὗτε αὐτὸς οὕτε ὁ Βαρνάβας κοντὰ εἰς τὰς τόσας φροντίδας τοῦ ὑψηλοῦ ἐκείνου θρησκευτικοῦ ἔργου του νὰ ἔξοδεύῃ πολύτιμον χρόνον διὰ ταπεινὰς ἐργασίας πρὸς ἔξοικονόμησιν τοῦ καθημερινοῦ. Ἡ ὄρθὴ σκέψις αὐτὸ διδάσκει. Διότι ἀληθῶς, ὅπως κανεὶς δὲν γίνεται στρατιώτης καὶ δὲν ὑποβάλλεται εἰς πολλὰς θλίψεις καὶ θυσίας καὶ δὲν ἀντικρύζει μὲθάρρος πολλοὺς κινδύνους μὲ ἴδικά του σιτηρέσια καὶ ζωτροφίας· ὅπως οὐδεὶς ποτε ἀνθρωπος, ὁ δόποιος ἐφύτευσεν ἀμπέλιον καὶ ἐκοπίασε δι' αὐτό, ἀμα ἥλθεν αὐτὸ εἰς καιρὸν νὰ δώσῃ καρπὸν δὲν ἀπεκλείσθη ἀπὸ τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ φάγῃ καὶ αὐτὸς ἀπὸ αὐτόν· ὅπως τέλος κανεὶς δὲν βόσκει καὶ δὲν πολυπλασιάζει ποίμνιον χωρὶς νὰ ἔχῃ ἴδιαιτέρας ἀπὸ αὐτὸ ὡφελείας, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ κῆρυξ τοῦ εὐαγγελίου, ὁ ἀπόστολος, ὁ στρατιώτης τοῦ ἀληθινοῦ βασιλέως, ὁ ἐργάτης τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου καὶ προωρισμένος νὰ ὁδηγῇ τὴν ποίμνην τοῦ Χριστοῦ εἰς βοσκὰς σωτηρίους, ὅχι μόνον ἀδικον, ἀλλὰ καὶ ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν ὄρθὴν σκέψιν εἶνε νὰ θεωρῆται ὑποχρεωμένος, ὅπως καὶ περὶ τῆς θεραπείας τῶν ὑλικῶν αὐτοῦ ἀναγκῶν, ἡ ὅποια εἶνε πολὺ κατωτέρα τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοῦ προορισμοῦ, μόνος του χωρὶς καμμίαν βοήθειαν ἀπὸ μέρους τῶν ὑπ' αὐτοῦ εὐεργετουμένων νὰ φροντίζῃ. Τοῦτο δέ, ἔκτὸς αὐτῆς τῆς σκέψεως, τὴν ὅποιαν ἀπαγορεύει εἰς τὸν καθένα ὁ ὄρθὸς λόγος τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ἄγραφος τοῦ Θεοῦ νόμος, τὸ ἐπιβάλλει καὶ ἡ ἔγγραφος τοῦ Θεοῦ προσταγή, ἡ ὅποια ἐφανερώθη εἰς τὸν Ἰσραὴλ. Εἰς τὸ Δευτερονόμιον, τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο βιβλίον, τὸ ὅποιον συνέγραψεν ὁ Μωϋσῆς, ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, ὥνα θέτωσιν ἐμπόδιον εἰς τὸ στόμα τοῦ βωδίου, καθ' ἣν στιγμὴν τοῦτο ἀλωνίζει. Αὐτὴ ἡ ἀπαγόρευσις ἔχει μεγάλην σημασίαν, ὅχι τόσον διὰ τὰ βώδια, περὶ τῶν ὅποιων δὲν ἡδύνατο νὰ φροντίσῃ ὁ Θεὸς τόσον, ὥστε νὰ θέσῃ περὶ αὐτῶν καὶ ἴδιαιτερον νόμον, ὃσον διὰ τὸν ἀνθρώπον, ὁ δόποιος ὄφείλει νὰ διδαχθῇ ἐκ τούτου ὅτι, ἀφοῦ τὰ ζῶα καθ' ἣν στιγμὴν ἐργάζονται ἔχουν δικαιώματα νὰ τρέφωνται ἀπὸ τὸν κόπον των, πολὺ περισσότερον ἔχει τὸ δικαιώματα τοῦτο τὸ ὑλικόν, ἐκεῖνος, ὁ δόποιος προετοιμάζει τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν ὑποδοχὴν τοῦ κηρύγματος τοῦ εὐαγγελίου, ἐκεῖνος ὁ ὅποιος καὶ τὸν ἡθικὸν καρπὸν

τῶν ἔργων αὐτοῦ βλέπει φθασμένον καὶ ἔχει μέσα του διὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο βεβαιοτέραν τὴν ἐλπίδα τῶν μελλόντων ἀγαθῶν. Διό λου λοιπόν, διόλου μέγα πρᾶγμα δὲν εἶνε τὸ νὰ ἀπολαμβάνουσιν οἱ ἀπόστολοι τὰ χρήσιμα πρὸς σωματικὴν αὐτῶν συντήρησιν ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐγνώρισαν τὴν εὐαγγελικὴν ἀλήθειαν καὶ ἐνεκολπώθησαν αὐτὴν μόνον διὰ τοὺς ἴδρωτας καὶ τὰς προσπαθείας καὶ τοὺς κόπους τῶν ἀποστόλων. Τοῦτο μάλιστα εἶνε δίκαιον, ἀφοῦ διὰ τὴν ἀπόκτησιν αὐτοῦ οἱ ψευδαπόστολοι καὶ ψευδοδιδάσκαλοι, οἱ ἀπατεῶνες, ὡς δούλους μεταχειρίζονται τοὺς πιστούς. Ὁ ἀπόστολος τούναντίον, ὅταν εἶνε ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὴν φροντίδα τῆς περιποιήσεως τῆς σαρκὸς καὶ τῆς ἔξοικονομήσεως τῶν ἀπολύτων αὐτοῦ ἀναγκῶν δύναται ὠφελιμώτερος νὰ ἔη διὰ τὴν πλουσιωτέραν καὶ τακτικωτέραν ἡθικήν του διδασκαλίαν. Λοιπὸν δικαία, λοιπὸν ὁσία καὶ ἀκατάκριτος εἶνε διὰ τοὺς ἀποστόλους μία τοιαύτη ἀπαίτησις. Ἄλλ' ὁ ἀπ. Παῦλος, λαμβάνων ὑπὸ ὄψιν τὸ ἐνδεχόμενον τοῦ νὰ γεννηθῇ σκάνδαλον ἐκ μιᾶς τοιαύτης ἀπαιτήσεώς του, ἔστω καὶ δικαίας εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι δὲν εἶνε εἰς θέσιν νὰ σκεφθοῦν ὅλα αὐτά; προτιμᾶ τὴν στέρησιν καὶ τὴν στενοχωρίαν, τὸν δυνατὸν περιορισμὸν τῶν ἀναγκῶν αὐτοῦ καὶ τὴν ἔξοικονόμησιν τῶν κυριωτάτων ἐξ αὐτῶν δι᾽ ἴδικῆς του πρυσωπικῆς ἔργασίας, ἀρκεῖ ὅτι τοῦτο συντελεῖ εἰς τὴν ἀσκανδάλιστον τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ ἔργου ἔξακολούθησιν.

10 Αὔγούστου 1903

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΙΒ' ΚΥΡΙΑΚΗΣ

(Α' Κορ. 15, 1—11).

Αλληλεπίδρασις νοῦ καὶ καρδίας. — Τὸ δόγμα περὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν. — Σχέσις αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ καρδία καὶ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι δύο δυνάμεις, αἱ ὅποιαι εὑρίσκονται εἰς πολὺ στενὴν σχέσιν. Ἡ καλὴ ἡ κακὴ κατάστασις τῆς καρδίας ἐπιδρᾷ καὶ εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ νοῦ καί, ἡ τὸν φωτίζει, ἡ τὸν θολώνει καὶ τὸν σκοτίζει. Τοῦτο εἶναι μία ἀλήθεια, τὴν ὅποιαν πολὺ συχνὰ συναντᾷ κανεὶς εἰς τὸν κόσμον. Διὰ ἓνα ἀνθρωπὸν, ὁ ὅποῖος ἔχει ἀφορμὰς νὰ λυπῇται καὶ ὁ ὅποῖος ἐν τῇ ὑπερβολῇ τοῦ πάθους λέγει λόγους ἀπρεπεῖς, λέγομεν συνήθως ὅτι εἶναι ἀκαταλόγιστος. Μὲ τοῦτο βέβαια δὲν θέλομεν νὰ δείξωμεν ὅτι ὁ ἀνθρωπὸς ἐκεῖνος εἶναι τρελός, ἀλλὰ νὰ φανερώσωμεν ὅτι τὸ ὑπερβολικὸν τῆς καρδίας πάθος ἐσκότισε προσωρινῶς τὸν νοῦν τοῦ καὶ δὲν δύναται νὰ σκεφθῇ. Ἀναγνωρίζομεν δηλ. καὶ ὅμολογοῦμεν ὅτι ἡ καρδία πολλὰς φορᾶς ἐπιδρᾷ τόσον πολὺ ἐπὶ τοῦ νοῦ, ὥστε νὰ μὴ τὸν ἀφίνῃ νὰ σκέπτηται καὶ νὰ ἐνεργῇ τὸ πρέπον. Μάλιστα δὲ ἡ ἐπίδρασις αὕτη γίνεται φανερά, ὅταν κανείς, ἐνῷ εἶναι συνηθεισμένος νὰ ζῇ ἀλλέως, θελήσῃ νὰ μεταβάλῃ βίον, πειθόμενος ἀπὸ ὑψηλοτέρους λόγους. Τότε ἡ διεστραμμένη καρδία πολὺ εὔκολώτερα θολώνει τὸν νοῦν καὶ ἡ κακὴ συνήθεια τὸν ἀναγκάζει νὰ ἀλλάξῃ φρονήματα καὶ πεποιθήσεις. Τοῦτο ἀκριβῶς συνέβη εἰς μερικοὺς ἀπὸ τοὺς Κορινθίους κατὰ τὸν χρόνον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

Δὲν εἶχε περάσει πολὺς καιρός, ἀφ' ὅτου ὁ Ἀπόστολος εἶχε διδάξει εἰς τὴν Κόρινθον τὴν Εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν. Πρὸ τριῶν ἀκόμη ἐτῶν

Ἐπὶ 18 ὁλοκλήρους μῆνας ἡμέραν καὶ νύκτα δὲν ἔπαινε νὰ διδάσκῃ εἰς αὐτοὺς ὅλα τὰ χριστιανικὰ δόγματα, ὅλας τὰς ὑψηλὰς ἀληθείας τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐπομένως οἱ Κορίνθιοι μαζὶ μὲ τὰ ἄλλα ἐδιδάχθησαν καὶ ἐγνώριζον καὶ τὸ δόγμα περὶ ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν καὶ περὶ μελλούσης κρίσεως. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ διδασκαλία αὕτη τοῦ χριστιανισμοῦ δὲν συνεβεβάζετο μὲ τὰς κακὰς συνηθείας μερικῶν, οἱ ὄποιοι ἥθελον μὲν νὰ λέγωνται Χριστιανοί, δὲν ἥθελον ὅμως νὰ ἀφήσουν τὰς παλαιάς των συνηθείας, διὰ τοῦτο πολὺ εὐκόλως ἥρχισαν νὰ τὴν λησμονοῦν. Ἡ μᾶλλον ὅχι νὰ τὴν λησμονοῦν, ἀλλὰ νὰ τὴν ἀρνοῦνται. Ἡ διεφθαρμένη των καρδία, ἐθόλωσε τὸν νοῦν των, καὶ διὰ νὰ ἐξαπατήσουν τὸν ἑαυτόν των, διὰ νὰ ἀποφύγουν τὸν ἐλέγχον τῆς συνειδήσεώς των, ἥρχισαν; νὰ λέγονται, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν δὲν ὑπάρχει, διότι τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀδύνατον. Δὲν ἔσκεπτοντο ὅτι ἀδύνατον διὰ τὸν Θεὸν δὲν ὑπάρχει, διότι δὲν ἐτόλμουν οἱ ταλαίπωροι νὰ φαντασθοῦν πῶς θὰ ἀποκαλυφθοῦν ἐνώπιον τοῦ ἀδεκάστου Κριτοῦ τὰ παράπονα καὶ ἀμαρτωλά των ἔργα. Αὐτήν των λοιπὸν τὴν πλάνην, ἡ ὄποια βάσιν εἶχε τὴν διαφθορὰν τῆς καρδίας των, ἔρχεται νὰ διορθώσῃ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, μὲ ὅσα λέγει, εἰς τὴν σημερινὴν περικοπήν.

Σᾶς ὑπενθυμίζω λέγει, τὴν εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν, τὴν ὄποιαν κατὰ πλάτος σᾶς ἐδίδαξε, ὅταν ἡμην εἰς τὴν Κόρινθον, καὶ τὴν ὄποιαν καὶ σεῖς ἐδέχθητε καὶ κρατεῖτε, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι μὲ αὐτὴν θὰ σωθῆτε. Ἐπίσης σᾶς ὑπενθυμίζω ποίαν διδασκαλίαν ἔθεσα εἰς Θεμέλιον, καὶ πιστεύω ὅτι φυλάττετε τὴν διδασκαλίαν ἐκείνην, ἐκτὸς ἐὰν εἰς μάτην ἐπιστεύσατε. Διότι ἐγὼ λέγει, καθόσον ἐνθυμοῦμαι, αὐτὴν τὴν διδασκαλίαν ἔθεσα εἰς βάσιν, τὴν ὄποιαν καὶ ἐγὼ ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δηλ. ὁ Χριστὸς ἀπέθανε διὰ τὰς ἀμαρτίας μας, ὅτι ἐτάφη καὶ ὅτι ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν, καθὼς προεῖπον οἱ προφῆται τῆς Π. Διαθήκης. Αὐτὴ εἶναι ἡ θεμελιώδης διδασκαλία, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὄποιας ἐστήριξα ὅλον τὸ Ἀποστολικόν μου ἔργον. Τὴν ἀλήθειαν αὐτῆς τῆς διδασκαλίας ὄποιος ἀρνεῖται δὲν δύναται νὰ ἦναι καὶ νὰ λέγεται Χριστιανός. Ἐλα λοιπὸν τώρα σύ, ὁ ὄποιος ἀρνεῖσαι τὴν ἀνάστασιν τῶν

νεκρῶν, εἰπέ μοι τὸ ἔξῆς: Θέλεις νὰ ἥσαι Χριστιανός; 'Εὰν θέλης, τότε πρέπει νὰ πιστεύῃς μὲ ὅλην σου τὴν ψυχὴν ὅτι ὁ Χριστὸς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη. Ἰδοὺ λοιπὸν ὅτι παραδέχεσαι ἀνάστασιν νεκρῶν, διότι ὅτι συνέβη ἐν τῷ Χριστῷ, ἀνάλογόν τι θὰ συμβῇ καὶ εἰς τοὺς λοιπὸὺς ἀνθρώπους, 'Οφείλεις ἐπομένως νὰ παραδεχθῆς ὅτι τίποτε δὲν εἶναι ἀδύνατον διὰ τὸν Θεὸν καὶ ὅτι ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν εἶναι δυνατὴ δυνατωτάτη, ἐκτὸς ἐὰν δὲν εἶσαι Χριστιανός· 'Ο χριστιανὸς ὀφείλει νὰ πιστεύῃ ὅτι θὰ γίνῃ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν, διότι πιστεύει ὅτι ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ ὁ Χριστός. Τὸ πιστεύει δὲ διότι ὑπάρχουν πάρα πολλαὶ μαρτυρίαι περὶ τούτου, ἀνθρώπων οἱ ὄποιοι μὲ τοὺς ἴδιους των ὀφθαλμοὺς τὸν εἶδον. Τοιουτορόπως δέ, ἀφοῦ μὲ τὸ λογικάταν τοῦ δόγματος περὶ ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν, προβαίνει καὶ ἀπαριθμεῖ ἀκολούθως τὰς ἐμφανίσεις τοῦ Χριστοῦ μετὰ τὴν ἀνάστασιν. Πρῶτα πρῶτα, λέγει, ἐφανερώθη εἰς τὸν Κηφᾶν, δῆλ. εἰς τὸν Ἀπόστολον Πέτρον· ἔπειτα εἰς τοὺς 12 Ἀποστόλους. "Τοτερον εἰς μίαν συνάθροισιν 500 χριστιανῶν, ἐκ τῶν ὄποιών οἱ περισσότεροι ζοῦν ἀκόμη ἔως σήμερον, μερικοὶ δὲ καὶ ἀπέθανον. Κατόπιν ἐφανερώθη εἰς τὸν Ἰάκωβον, ἀκολούθως εἰς ὅλους τοὺς Ἀποστόλους καὶ τελευταῖον καὶ εἰς ἐμὲ τὸν ἴδιον. 'Ἐπομένως ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ δὲν εἶναι ἀλήθεια, τὴν ὄποιαν ἐγὼ ἥκουσα ἀπὸ ἄλλον, ἀλλὰ εἶναι μία πραγματικότης, τὴν ὄποιαν μὲ τοὺς ἴδιους ὀφθαλμούς μου εἶδον. Διὰ νὰ πιστοποιήσῃ τὴν ἀλήθειαν τῶν λεγομένων του ὁ Ἀπόστολος, μετεχειρίσθη τὸ σπουδαιότατον ἔκεινο συμβάν τοῦ βίου του, τὸ ὄποιον ἐλαβε χώραν ὅταν μετέβαινεν εἰς τὴν Δαμασκόν, ὅπότε ἐφανερώθη εἰς αὐτὸν ὁ Χριστός. 'Η ἀνάμνησις ὅμως τῆς ἐποχῆς ἔκεινης ἔφερεν εἰς τὸν νοῦν του τὴν προηγουμένην του διαγωγὴν καὶ ἀμέσως ἡ ἀγαθή του καρδία συνετρίβη. 'Ενεθυμήθη ὅτι ἥτο μίαν φορὰν διώκτης τῆς Ἑκκλησίας καὶ ἀμέσως ἐκδηλοῦ τὴν εἰλικρινῆ του μετάνοιαν. 'Αναλογίζεται τὸ μέγεθος τῆς ἀμαρτίας του καὶ τὴν χάριν, τῆς ὄποιας κατηξιώθη καὶ ἐκπλήττεται διὰ τὰ συμβάντα εἰς αὐτόν. 'Ειθυμεῖται ὅτι τοὺς Ἀποστόλους, τὰ ἀθῶα ἔκεινα πλάσματα χωρὶς καμμίαν αἰτίαν τόσου σκληρὰ κατεδίωξε καὶ ἐντρέπεται νὰ συγκαταλέξῃ τὸν ἑαυτόν του μὲ

έκείνους. Διὰ τοῦτο ὀνομάζει τὸν ἑαυτόν του ἔκτρωμα δηλ. τέρας. Δὲν εἴμαι λέγει, ἵκανὸς νὰ ὀνομάζωμαι Ἀπόστολος, ἀλλ' ἐπειδὴ ή θεία χάρις ηὐδόκησε νά με κατατάξῃ εἰς τὸν χορὸν τῶν Ἀποστόλων, λέγομαι καὶ ἐγὼ Ἀπόστολος, ἀλλὰ εἶμαι ὁ τελευταῖος τῶν Ἀποστόλων. Ἡ ταπεινοφροσύνη του δὲν τὸν ἐπιτρέπει νὰ ὀνομάζηται Ἀπόστολος, ἀλλ' ἐπειδὴ μὲ τὴν βοήθειαν τῆς θείας χάριτος ἀνέλαβε καὶ ἐξήσκησε τὸ Ἀποστολικὸν ἔργον καὶ ἐκοπίασε μάλιστα περισσότερον ἀπὸ ὅλους, θεωρεῖ καπως τὸν ἑαυτόν του ἵκανοποιημένον καὶ δέχεται τὸ Ἀποστολικὸν ἀξίωμα, ὡς ἐλάχιστος τῶν Ἀποστόλων. Πόσον ἀξιομίμητον παράδειγμα διὰ μερικοὺς ἐγωϊστάς, οἵ ὅποιοι τὰ πάντα εἰς τὴν ἴδικήν των ἀξίαν καὶ ἵκανότητα ἐννοοῦν νὰ ἀποδώσουν καὶ ἀποδίδουν! Τόσα καὶ τόσα κατορθώματα ἔχει ὁ Παῦλος, τόσους κινδύνους κοὶ κόπους καὶ ἀγῶνας ὑπέφερε διὰ τὸν Χριστὸν καὶ ὅμως τὸ σφάλμα του δὲν παύει νὰ τὸ ἐνθυμεῖται καὶ δάκρυα πικρὰ νὰ ραίνουν τὰς παρειάς του! Ἡμεῖς, ἐὰν ὀλίγον τι ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ κοπιάσωμεν, ἐὰν μικρὰν τηστείαν δοκιμάσωμεν, ἐὰν καπως μακρότερον προσευχηθῶμεν, ἀρχίζομεν τὰς μεμψιμοιρίας καὶ νομίζομεν ὅτι τάχα κάτι κατωρθώσαμεν. Καὶ λησμονοῦμεν οἱ μάταιοι τὰ παρελθόντα, καὶ λησμονοῦμεν τὰς τόσας ἀμαρτίας, τὰ τόσα πταίσματά μας πρὸς τὸν Σωτῆρά μας. Πῶς θὰ δικαιολογηθῶμεν κατὰ τὴν φοβερὰν ἔκεινην ἡμέραν ἐνώπιον τοῦ ἀδεκάστου Κριτοῦ, ὅταν ἔκεινος μᾶς ζητῇ λογαριασμὸν δι' ὅσα ἐπράξαμεν; Ποίους ποταμοὺς δακρύων μετανοίας θὰ δείξωμεν, ποίαν βαθύτητα ταπεινοφροσύνης; Θὰ ἔχωμεν ἄρα γε τὸ θάρρος καὶ ἡμεῖς, ὅπως ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, νὰ ζητῶμεν τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον, ὡς ἀμοιβὴν τῶν πράξεών μας; Καὶ θὰ εἴναι ἄρα γε αἱ πράξεις μας ἄξιαι ἀμοιβῆς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἡ μηπως θὰ μᾶς θέσῃ καὶ ἡμᾶς εἰς τὰ ἀριστερά; Ἀλλ' ἵλεως γένοιτο ἡμῖν ὁ δικαιοκρίτης Κύριος, ὃς ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

17 Αὔγουστου 1903

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΙΓ' ΚΥΡΙΑΚΗΣ

(Α' Κορ. ιστ'. 16—24).

‘Η χριστιανικὴ πολιτεία καὶ τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς.—‘Ο τρόπος τῆς προφυλάξεως καὶ ὑπερισχύσεως τοῦ χριστιανοῦ κατὰ τὰς πολλὰς καὶ ἐναντίας τοῦ βίου περιστάσεις.

«Ἄδελφοί, γριγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, χραταξοῦσθε».

‘Ο χριστιανὸς ὕστερα ἀπὸ ὅσα ἀκούει ἀπὸ τοὺς γονεῖς του, ἀπὸ τοὺς διδασκάλους του, ἀπὸ τοὺς γεροντοτέρους καὶ ἐμπειροτέρους του κατὰ τὴν μικράν του ἡλικίαν, ὕστερα ἀπὸ ὅσα βλέπει νὰ δοκιμάζουν ἀγαθὰ οἱ καλοὶ καὶ εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν ἀκόμη, ὕστερα ἀπὸ τὸ ἄθλιον πολλάκις τέλος τῶν κακῶν, φυσικὸν εἶνε νὰ μεγαλώνῃ καὶ νὰ προάγηται μὲ τὸν πόθον καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως τὸ καλὸν μοναχὰ πράττῃ καὶ μὲ αὐτὸ σφραγίζῃ ὅλας του τὰς ἐνεργείας. ‘Αν δὲ ἀναλογισθῶμεν καὶ τὴν πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἴδιαιτέραν κλίσιν καὶ τὴν δύναμιν, τὴν ὁποίαν ἀποκτῶμεν ἀπὸ τῆς βρεφικῆς μας ἡλικίας διὰ τῆς ἐπενεργείας τῶν θείων μυστηρίων, ἵσως θὰ φθάσῃ στιγμὴ κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ θελήσωμεν νὰ προχωρήσωμεν μέχρι τοῦ σημείου τοῦ νὰ εἴμεθα αὐστηροὶ κατήγοροι καὶ τῶν εἰς ἐλάχιστα πταιόντων. ’Αλλὰ πολὺ προχωροῦμεν τότε. ‘Η παροῦσα ὑπόθεσις ἔχει καὶ μερικοὺς περιορισμούς, βίᾳ δὲν χωρεῖ εἰς τὴν ἔξέτασίν τις. Ναί, ἄγια εἶνε ἡ χριστιανικὴ προαιρεσις καὶ καλὴ ἡ πρᾶξις τοῦ ἀγαθοῦ, ἀλλὰ καμμίαν αὐτὰ ὅλα ἀξίαν δὲν θὰ είχον, ἐὰν κατωρθώνοντο μὲ εὐκολίαν παρομοίαν πρὸς ἐκείνην, μὲ τὴν ὁποίαν τρέχει τὸ νερὸν μέσα εἰς τὸ ρυάκιον, χωρὶς δῆλα δὴ καμμίαν ἴδικήν μας προσπάθειαν. ‘Ο στρατιώτης ἡμπορεῖ νὰ ἔχῃ εὐπείθειαν εἰς τοὺς ἀνωτέρους του, ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα του καὶ ἀπόφασιν καὶ νὰ θυσιάσῃ τὴν ζωὴν του ἀκόμη ὑπὲρ αὐτῆς, ἀλλ’

αὐτὰ θὰ ἐκτιμηθοῦν, θὰ κριθοῦν καὶ θὰ ἀμειφθοῦν μόνον ἐν καιρῷ πολέμου, μόνον ἐν καιρῷ κινδύνου τῆς πατρίδος. Τὸ εὔτυχὲς ἀποτέλεσμα, ἡ νίκη θὰ ἀποδείξῃ τὸν καθένα ἄξιον νὰ βραβευθῇ ἥ καὶ νὰ κατηγορηθῇ. Τὴν ἀρετὴν ὅλοι τὴν θέλομεν, ὅλοι τὴν ἐπιθυμοῦμεν, ὅλοι τὴν ἐπαινοῦμεν καὶ τὴν ἐκθειάζομεν· ἀλλὰ δὲν φθάνει μόνον αὐτό· οὗτε εἶνε ἐνάρετος ἐκεῖνος ὁ ὄποιος κάμνει τὸ καλὸν διότι αὐτὸς τοῦ συμφέρει ἥ καὶ ὅταν τύχῃ. Εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν δὲν λείπουν τὰ ἐμπόδια τῆς ἀρετῆς· αὐτὰ συνιστανται ἀπὸ τὰ σκάνδαλα, ἀπὸ τὰς κοσμικὰς ἡδονὰς καὶ φροντίδας καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα παρόμοια. Ἐνάρετος εἶνε μόνον ἐκεῖνος, ὁ ὄποιος θὰ καταρρίψῃ τὸ ἐμπόδια ταῦτα, θὰ τὰ ἐκμηδενίσῃ καὶ χωρὶς νὰ πάθῃ τι θὰ ἔξακολουθήσῃ τὸν δρόμον τοῦ εὐαγγελίου. Αὐτὸς ἔχει ἀξίαν καὶ εἰς αὐτὸν ὡς βραβεῖον θὰ δοθῶσι τὰ ἀγαθὰ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ πῶς χρειάζεται νὰ πολιτεύηται ὁ τοιοῦτος διὰ νὰ εἶνε μέχρι τέλους τοῦ βίου αὐτοῦ νικηφόρος; Περὶ τούτου μᾶς δίδει μίαν ἀφορμὴν λαμπρᾶς διδασκαλίας ἥ μελέτη καὶ τῆς σημερινῆς ἀποστολικῆς περικοπῆς ἐκ τῆς Α'. πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς τοῦ ἀποστόλου Παύλου.

Ο βίος τοῦ χριστιανοῦ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς εἴς ἀγών, ὡς μία πάλη, ἀλλὰ πάλι πρὸς ἔχθρὸν οὐχὶ τυχαῖν, ἀλλὰ πολὺ ἐπικίνδυνον καὶ ἐπιφοβόν, τὸν ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνον, ὅστις προσπαθεῖ μὲ κάθε τρόπον καὶ μὲ πᾶν εἶδος πανουργίας νὰ καταστήσῃ τὸν ἀνθρωπὸν ὑποχείριόν του, ὅργανόν του, φύλον του καὶ τέλος ἀχάριστον πρὸς τὸν εὐεργέτην του καὶ ἔχθρὸν τοῦ Πλάστου του. Ο ἔχθρὸς οὗτος μεταχειρίζεται ὅλα τὰ μέσα τῆς ὑπερισχύσεως καὶ διὰ τοῦτο ὁ χριστιανὸς πρέπει νὰ γίνει πολὺ προφυλακτικὸς ἀπέναντι αὐτοῦ. Πολλὰ στρατεύματα ἐπεσαν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἔχθροῦ, διότι οἱ φύλακες αὐτῶν ἡμέλησαν τὸ καθῆκόν των, παρεδόθησαν εἰς τὴν μέθην ἥ εἰς τὸν ὑπνον. Ἀλλοι στρατοὶ ἐνικήθησαν, διότι ἐγκαίρως οἱ ἀρχηγοί των δὲν ἐφρόντισαν περὶ τῆς ἐκγυμνάσεως αὐτῶν, περὶ τοῦ ὄπλισμοῦ των καὶ ἐν γένει περὶ τῆς προόδου των. Οὕτω καὶ ὁ χριστιανός, ὁ ὄποιος εἶνε στρατιώτης τοῦ οὐρανίου βασιλέως, τοῦ Μεγάλου Θεοῦ, μὲ διαταγὴν τὴν ψυχήν του νὰ προφυλάσσῃ, ἐδῶ εἰς τὸν κόσμον ποῦ θὰ τρέχει αὐτὴ κίνδυνον ἀπὸ τὸν αἰώνιον ἔχθρον της ἔχει

τὰ ἴδικά του χρέη. *Αν ὁ παμπόνηρος ἐνεργεῖ μὲ τὴν συνειθισμένην του ὑπουλότητα χρέος ἔχει αὐτὸς καὶ εἰς τὸ παραμικρότερον νὰ προσέχῃ, ποτὲ νὰ μὴ ἀδιαφορῇ, διὰ νὰ κατορθώνῃ νὰ ἐννοῇ τὴν παρουσίαν καὶ τὴν ἴδιότητα τοῦ κακοῦ καὶ νὰ λαμβάνῃ ὅλα τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς προφύλαξίν του. Πολλοὶ ἐπροχώρησαν εἰς τὴν κακίαν διότι ἥθελον εἰς τὰ παραμικρὰ καὶ ἀκύρων κατὰ τὴν ἴδεαν τῶν νὰ μὴ δίδουν σημασίαν· ἀλλὰ τὰ μεκρὰ διεδέχθησαν τὰ μεγαλήτερα, ἀπὸ τὰ ὄποια ἀν μὴ ἀδύνατος, ἀλλὰ δυσκολωτάτη εἶνε ἡ ἀπαλλαγή. *Αν δὲ τὸν ἑαυτόν του πάλιν ἀνδρεῖον θέλει νὰ παραστήσῃ ὁ ἔχθρος μας πρὸς ἐκφοβισμόν, ὁ χριστιανὸς καὶ πάλιν δὲν πρέπει νὰ δειλιᾶ, ἀλλὰ ζητῶν θάρρος ἀπὸ τὸν παντοδύναμον, ἀπὸ ἐκεῖνον, δοστις ὑπεσχέθη ὅτι θὰ ἔνε προστάτης τῶν πιστῶν κατὰ «πάσας τὰς ἡμέρας ἔως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» νὰ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ μέσα του τὰς ἀπελπιστικὰς ἴδεας καὶ τὰ κοσμικὰ φρονήματα καὶ οὕτως ἀνδρείως ν' ἀντικρύζῃ τὸν ψεύτην καὶ νὰ κατανικᾷ αὐτόν. Ο χριστιανὸς ὅταν τοῦτο κάμη, ἔμαθε δὲ ὡς βάσιν καὶ αἰτίαν ὅλων τῶν πράξεών του νὰ ἔχῃ τὴν ἀληθινὴν εἰς Χριστὸν πίστιν καὶ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπην; πρέπει νὰ εἶνε βέβαιος ὅτι θὰ ὑπερισχύσῃ. Καὶ ὡς παράδειγμα ἀξιομίμητον τοιαύτης πολιτείας προβάλλει ὁ ἀπόστολος εἰς τὸν Κορινθίους τὸν Στεφανᾶν καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ· περὶ αὐτῶν θεωρεῖ περιττὸν νὰ κάμῃ πολλὰς συστάσεις διὰ τὴν γνωστὴν αὐτῶν ἀρετήν. Ἐν τούτοις πρὸς ἐνθάρρυνσιν ὑπενθυμίζει εἰς τὸν Κορινθίους τὸ γεγονός, ὅτι οὗτοι ἔδεχθησαν τὸ βαπτισμα ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ἀποστόλου Παύλου καὶ διεκρίνοντο μεταξὺ τῶν ἄλλων χριστιανῶν διὰ τὴν ψυχικὴν αὐτῶν ἀνδρείαν. Ἐπειδὴ οὗτοι ἀφιέρωσαν τὸν βίον αὐτῶν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐπιστηρίξεως τῶν ἄλλων χριστιανῶν ἐν τῇ ἀληθινῇ πίστει λαμβάνει ἐκ τούτου ἀφορμὴν ὁ ἀπόστολος ἵνα συμβούλεύσῃ τὸν Κορινθίους ὅπως πολιτεύωνται κατὰ τὸ παράδειγμα αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων συμβοηθῶν τῶν φροντίζοντες πρὸ πάντων, ἵνα τὸ ἴδικόν των θέλημα συμμορφώνωσι πρὸς τὴν διδασκαλίαν ἐκείνων. Ἐπειδὴ δὲ εἴη βέβαιος ὁ ἀπόστολος, ὅτι αἱ προτροπαί του αὗται, αἱ ὅποιαι ἀποκλειστικῶς ἀποβλέπουσιν εἰς τὸ ψυχικὸν τῶν Κορινθίων συμ-

φέρον, συμπίπτουσι μὲ τὸν πόθον καὶ τὰς ἴδεας αὐτῶν, καθόσον οὗτοι πρὸ δὲ λίγου ἔστειλαν ὡς ἀπεσταλμένους αὐτῶν πρὸς τὸν Παῦλον τὸν Στεφανᾶν καὶ δύο ἄλλους ἄνδρας, ἐπίστης ζηλωτὰς καὶ ἐναρέτους, τὸν Φουρτουνάτον καὶ Ἀχαιϊκὸν ἐπαναλαμβάνει καὶ τὴν σύστασίν του ὥπως τιμῶσι καὶ περιποιοῦνται αὐτοὺς καὶ τοὺς τοιούτους μετὰ πάσης ἐμπιστοσύνης δεχόμενοι τὰς παραγγελίας των. "Ω! πόσον διαφορετικὴ θὰ ἦτο ἡ θέσις ἑκάστου ὁρθοδόξου χριστιανοῦ, ἐὰν ὅλοι μας ἐμπρὸς ἀπὸ κάθε ἐνέργειαν μας πρὸς τὸν θεῖον λόγον ὡς εἰς μοναδικὸν σύμβουλον κατεφεύγομεν, καὶ εἰς τὰς εὐσεβεῖς ὁδηγίας τῶν εὐλαβῶν ἐρμηνευτῶν καὶ κηρύκων αὐτοῦ προσεύχομεν! Φθάνει τώρα καὶ τὸ τέλος τῆς Α'. ταύτης πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς τοῦ ἀποστόλου Παύλου. Ἐκεῖ αὐτὸς προσθέτει τοὺς ἀσπασμοὺς τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Ἀσίας, ἐπειτα τῶν γνωστῶν διὰ τὸν ζῆλον αὐτῶν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν ἀπόστολον Ἀκύλα καὶ Πρισκίλλης, τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ἀδελφῶν, τοὺς ὅποίους αὐτὸς συνήντησε ἡ καὶ εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ ἔφερε κατὰ τὴν περιοδείαν του, καὶ τοῦτο ἵνα δείξῃ τὸ περὶ αὐτῶν ἐνδιαφέρον ὅλων ἐκείνων, ὃσοι ἦσαν συνδεδεμένοι μετὰ τῶν Κορινθίων διὰ τῆς κοινῆς πίστεως καὶ χριστιανικῆς ἀγάπης. Παρακαλεῖ καὶ προτρέπει αὐτοὺς κατόπιν, ἵνα διὰ κοινοῦ ἀσπασμοῦ χριστιανικοῦ ἀπομακρύνωσιν ἀπὸ τοῦ μέσου αὐτῶν καὶ τὴν ἐλαχίστην ἀφορμὴν διχονοίας, ἐκδιώκοντες μακρὰν τῆς κοινωνίας αὐτῶν (μαραναθὰ) πάντα ἔχθρὸν τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης. Τέλος ἐκφράζει ὁ ἀπόστολος τὸν πόθον ἵνα οἱ Κορίνθιοι νοητῶς αἰσθάνωνται ὅτι ἔχουσι μεταξὺ αὐτῶν τὸν ἑαυτόν του ἀσπαζόμενον αὐτοὺς καὶ αὐτοπροσώπως συμβουλεύοντα τὰ νῦν γραφόμενα. Καὶ ὑστερα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ χρυσᾶ λόγια ποίου χριστιανοῦ τὴν καρδίαν δὲν θὰ συγκινήσῃ ἡ πατρικωτάτη διάθεσις τοῦ ἀποστόλου, ὃστις εἰς τὸν Θεὸν ἀφιεροῦ τοὺς Κορινθίους καὶ ἀντὶ παντὸς ἄλλου ἐνθυμίου μακρόθεν τοὺς στέλλει τὸ πλήρωμα τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀγάπης του; 'Ἡ χάρις, λέγει, τοῦ Κυρίου 'Inδοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν· ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ 'Inδοῦ. 'Αμήν.

24 Αὔγουστου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΙΑ' ΚΥΡΙΑΚΗΣ

(Β' Κορ. 1, 21—2,4).

Αἰτία τῆς Β'. πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς τοῦ ἀπόστολου
Παύλου. Η δύπτη τῶν Κορινθίων ἀφοροῦντες
οὓς πολλῆς διὰ τὸν ἀπόστολον.

«Εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ
τίς ἔστιν ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ
ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ»;

Δὲν εἶχον περάσει ἀκόμη οὔτε ἐξ μῆνες ἀφ' ὅτου ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἔγραψε τὴν πρώτην ἐπιστολήν του πρὸς τὸν Κορινθίους καὶ ᾧδον ἀμέσως αὐτὸς γράφων καὶ τὴν δευτέραν, εἰς τὴν ὥποιαν ἀνήκει τὸ σημεριὸν ἀποστολικὸν ἀνάγνωσμα. Αἰτία τῆς συχνῆς αὐτῆς ἐπιστολογραφίας ἦτο καὶ τὸ ἄλλο μὲν ἐνδιαφέρον τοῦ ἀπόστολου, ὅπως πληροφορηθῇ τὰ τῆς πνευματικῆς τῶν Κορινθίων καταστάσεως, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡ ἀνώμαλος κατάστασις, εἰς τὴν ὥποιαν ἐκεῖνοι εὑρίσκοντο. Διαιρέσεις, κόμματα καὶ ἔρειδες κατεξέσχιζον τὸ τοῦ Χριστοῦ ποίμνιον, παράκαιροι δὲ συζητήσεις καὶ προσωπικὰ ζητήματα ἀφ' ἑτέρου ἔφερον τὴν κοινότητα ἐκείνην εἰς ἀθλίαν κατάστασιν. Προσπαθεῖ λοιπὸν ἡ ἀγαθὴ καρδία τοῦ ἀποστόλου νὰ διευθετήσῃ τὰ ὑπάρχοντα ζητήματα μὲ τρόπον γλυκύν. Δὲν μεταχειρίζεται ὁ Παῦλος διὰ τοῦτο τὴν ἐξουσίαν, ἢν παρὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔχει, τοῦ δεσμεῦν καὶ λύειν. Μὲ λόγους γλυκεῖς καὶ πικρούς, μὲ τρόπον καλὸν προσπαθεῖ νὰ τὸν συμβιβάσῃ. Τὸν ὑπενθυ-

μίζει ὅλην τὴν διδασκαλίαν, τὴν ὁποίαν τοὺς ἐδίδαξε. Τοῖς ὑπενθυμίζει τὴν ἀρετὴν τῆς ἀγάπης καὶ μὲ ὅλως διόλου ἰδιαίτερυν τρόπον τοὺς ἔξορκίζει εἰς τὸν Χριστόν, τὸν ὁποῖον, τοῖς ἐκήρυξε καὶ εἰς ὃν ἐπίστευσαν. Τοῖς ὑπενθυμίζει τὴν ἐνότητα καὶ τὴν ὁμόνοιαν, τὴν ὁποίαν ὁ Χριστὸς ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοὺς ὄπαδούς του. Τέλος τοῖς ὑπομιμήσκει καὶ τὰ χαρίσματα τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, τὰ ὁποῖα οὗτοι ἔλαβον ὡς χριστιανοὶ διὰ νὰ ἔχωσιν ἀναμεταξύ των δεσμοὺς συγγενικούς, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ συνδέουν αὐτοὺς ὡς ἀδελφούς. Δὲν ἀφίνει κανὲν μέσον καὶ κανένα τρόπον, τὸν ὁποῖον νὰ μὴ μεταχειρισθῇ καὶ ἀναφέρῃ διὰ νὰ τοὺς συμβιβάσῃ. Διηγεῖται τὰ βάσανα καὶ τὰς στενοχωρίας, τὰς ὁποίας ὑπέφερε χάριν τοῦ Εὐαγγελίου. Μάλιστα, λέγει, ἐσκεπτόμην νὰ ἔλθω ὁ Ἰδιος αὐτοπροσώπως εἰς τὴν Κόρινθον διὰ νὰ σᾶς ἵδω καὶ μὲ ἵδητε, διότι πραγματικῶς σᾶς ἐπεθύμησα. Ἀλλὰ παρ' ὅλην τὴν ἐπιθυμίαν μου δὲν ἥλθον. Διατὶ ὅμως δὲν ἥλθον; Ὁ Θεὸς μ' ἐκράτησε. Διότι ποῖος ἡξεύρει; ἄνθρωπος καὶ ἐγὼ εἶμαι καὶ ἵσως ἐν τῇ ὄρμῃ καὶ τῷ ζήλῳ μου ἥθελον σᾶς λυπήσει διὰ τοῦ τρόπου μου. Ἐπειδὴ λοιπὸν δὲν ἥθελα κανένα νὰ λυπήσω, διὰ τοῦτο καλὸν ἐθεώρησα νὰ γράψω καὶ τὴν παρούσαν μου καὶ νὰ σᾶς συμβουλεύσω καὶ πάλιν ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην. Ἐὰν ἥρχόμην αὐτοπροσώπως θὰ ἔκαμα χρῆσιν τοῦ ἀποστολικοῦ μου ἀξιώματος καὶ θὰ ἐτιμώρουν μερικούς. Τοῦτο δὲ δὲν θὰ ἥτο βέβαια εὐχάριστον. Διότι καὶ ἐγὼ δὲν θέλω νὰ φαίνομαι αὐστηρὸς καὶ νὰ τιμωρῶ. Ἡ ἀποστολή μου εἶνε ὅχι νὰ καταδυναστεύω καὶ νὰ τιμωρῶ τοὺς πιστούς, ἀλλὰ νὰ εἶμαι δι' αὐτοὺς πάντοτε αἰτία χαρᾶς. Ἐπειδὴ δὲ σένις εἶσθε καὶ μένετε πιστοὶ διὰ τοῦτο καὶ διὰ σᾶς δὲν ζητοῦμεν ἄλλο τι εἰμὴ τὴν σωτηρίαν σας καὶ τὴν χαράν σας.

Ἡ πρὸς τοὺς Κορινθίους ἀξιέπαιπος αὐτῇ στάσις καὶ συμπεριφορὰ τοῦ ἀποστόλου Παύλου δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μοναδικὴ διδασκαλία δι' ὅλους ἐκείνους τοὺς πατέρας, δι' ὅλους ἐκείνους τοὺς γονεῖς, δι' ὅλους τέλος τοὺς συγγενεῖς ἐκείνους καὶ φίλους, οἱ ὁποῖοι ἐπιποθοῦν τὴν πρόοδον καὶ εὐτυχίαν τῶν ὑπ' αὐτῶν ἀγαπωμένων προσώπων. Ἡ δῆθεν ἀγάπη πολλῶν εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία καταστρέφει καὶ διαφθείρει τοὺς

νύπ' αὐτῶν ἀνατρεφομένους καὶ προστατευομένους. Ἡ ἱστορία καὶ ἡ καθημερινὴ πεῖρα εἶνε πηγαί, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ ἀντλήσῃ ἀφθόνοις ἀποδείξεις τῆς ἀληθείας τῶν λόγων τούτων. Πολλὰς φορὰς εἰς τὰ παραμικρὰ δὲν δίδεται σημασία, διὰ τὰ μεγαλείτερα ἐμποδίζει τὴν αὐστηρότητα ἡ παράλογος καὶ ὑπερβολικὴ ἀγάπη καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μόλις ἔκεινος, ὁ ὅποιος ὑπὸ τοιούτους ὄρους ἐμεγάλωσε καὶ ἀνετράφη, φανῆ εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ ἀφεθῆ ὀλίγον ἐλεύθερος, παρουσιάζεται μὲ πλεῖστα σφάλματα καὶ μὲ ἐλλείψεις φοβερὰς καὶ ἀπιστεύτους· τὸ μέλλον ἔκεινον τοῦ ἀνθρώπου ὁ καθεὶς ἡμπορεῖ νὰ τὸ προμαντεύσῃ μαῦρον καὶ τρισάθλιον. Ναί, αὐτὰς τὰς συνεπείας, αὐτὰ τὰ ἐπακολουθήματα ἔχει ἡ μαλακὴ συμπεριφορὰ πρὸς τοὺς πταίοντας εἴτε μικροὺς εἴτε μεγάλους. Τίποτε εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν ἀδιάφορον δὲν ὑπάρχει. Μὲ μεγάλην ἐπιμέλειαν πρέπει νὰ ἔχετασθῇ ἡ ἀφορμὴ καὶ ἡ αἰτία ἐκάστης πράξεως τοῦ χριστιανοῦ. Ἐκάστη πρᾶξις θὰ προέλθῃ ἢ ἀπὸ ἀγαθῆν ἢ ἀπὸ πονηρὰν διάθεσιν. Καὶ εἶνε καθῆκον ὅλων μιας τὸν μὲν ἔξ ἀγαθῆς προαιρέσεως ἐνεργοῦντα νὰ ἐνθαρρύνωμεν καὶ νὰ ἐμψυχώνωμεν διὰ νὰ καταντήσῃ οὗτος εἰς ἀγιώτερα καὶ ὑψηλότερα. Περὶ δὲ τοῦ κακοῦ τί πρέπει νὰ γίνῃ; Α'. ἀπὸ ἔκει πάλιν εἶνε χρέος ἀπαραίτητον πάντων διὰ τὸν ἑαυτούς μας καὶ τῶν ἄλλων διὰ πάντας τοὺς ἄλλους νὰ προσπαθήσωμεν ὅπως ἐκριζώσωμεν τὰ σπέρματα τῆς πονηρίας. Ὁ καθεὶς εἰς τὸν κύκλον του θὰ πράξῃ τοῖτο μὲ τὸν πρέποντα τρόπον γινόμενος, ὡς ὁ ἀπόστολος Παῦλος, **τοῖς πᾶσι τὰ πάντα ἵνα πάντως τινὰς σώσῃ.** Διὰ τὸ τελευταῖον δὲ τοῦτο, τὸ ἔργον δῆλονότι τῆς ἐκριζώσεως τῶν κακῶν σπερμάτων ἀπὸ τῶν καρδιῶν τῶν ὑφ' ἡμῶν προστατευομένων καὶ ἀνατρεφομένων, πολὺ συντελεστικὴ εἶνε καὶ ἡ ἐπίπληξις, τὴν δοποίαν θὰ κάμη ὁ ἀγαπῶν πρὸς τὸν ἀγαπώμενον καὶ ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἡ αὐστηρὰ τιμωρία.

*Αλλως τε δὲ καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἀποστόλου Παύλου συνίστατο εἰς τοῦτο, ὅπως δῆλα δὴ συναντηθῇ μὲ τοὺς Κορινθίους χωρὶς νὰ ἔχῃ καμμίαν ἀπὸ μέρους αὐτῶν ἀφορμὴν λύπης, ἀλλὰ μόνον χαρᾶς, δυνάμενος τοιαύτην καὶ αὐτὸς εἰς ἔκείνους διὰ τῆς παρουσίας του νὰ προξενήσῃ. Ἡ λύπη προαισθάνεται ὅτι, ἐὰν τότε μετέβαινεν εἰς Κόρινθον, θὰ ἔφερεν

αὐτὸν εὶς αὐστηρότητας καὶ διὰ τοῦτο θέλει νὰ φέρῃ αὐτοὺς εὶς τοιαύτην κατάστασιν ὥστε αὐτοὶ μόνοι των ν' ἀποφασίσωσιν ὅπως μέχρι τῆς συναντήσεώς των σηκώσωσιν ἀπὸ τὸ μέσον, ἀπὸ τὸ ἀναμεταξύ των, κάθε ἀφορμὴν λύπης. Ἐν τούτοις καὶ τὴν λύπην αὐτῶν ὁ ἀπόστολος ἀναγνωρίζει διὰ τὸν ἔαυτὸν του ὡς ἀφορμὴν χαρᾶς καὶ χαίρει δικαίως δι' αὐτήν. Δὲν ὁμοιάζει τοὺς γονεῖς ἐκείνους τοὺς ἀνοήτους, οἵτινες διὰ νὰ μὴ ἴδωσι τὰ τέκνα αὐτῶν, τὰ ἴδιότροπα, τὰ πείσμονα καὶ κακομαθημένα ὄλίγον νὰ δακρύωσι προτιμῶσι νὰ παραβλέπωσι τὰ σφάλματα αὐτῶν ὃσονδήποτε βαρέα καὶ ἀν εἰνε αὐτά. Θέλει νὰ χαρῇ καὶ νὰ χαρῇ ὡς ἀπόστολος ἐκπληρῶν τὸ καθῆκόν του πρὸς τοὺς ἐμπιστευθέντας καὶ διὰ τοῦτο ἀφήνει αὐτοὺς; ἵνα δικιμάσωσι λύπην πολλήν, συναισθανθῶσι μόνοι των τὴν σοβαρότητα τοῦ παραπτώματός των, ἐλεγχθῶσιν ὑπὸ τῆς συνειδήσεως των, αὐτοκατακριθῶσι καὶ διορθωθῶσι. Τοιαύτην λύπην ποία ἀγάπη δὲν τὴν ἐπιβάλλει; Ἡ ψευδῆς μόνον, ἐκείνη, ἡ ὅποια δὲν ἔχει βάσιν τὸν νόμον τοῦ Εὐαγγελίου, ἐκείνη παραλείπει αὐτήν. Τὰ πολλὰ τὰ δάκρυα καὶ οἱ στεναγμοὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἐλέχθη ὑπὸ Ἐκείνου, ὅστις ἥτοι ὅλος ἀγάπη, ὅτι παρασκευάζουν τοῦ οὐρανοῦ τὴν αἰώνιον χαρὰν καὶ εὐδαιμονίαν, ἥσ εἴθε νὰ τύχωμεν πάντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ἀμήν.

31 Αὔγουστου 1903

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ

(Γαλ. 6, 11.—18.).

Τὸ ἔργον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ οἱ ψευδοδιδάσκαλοι.—

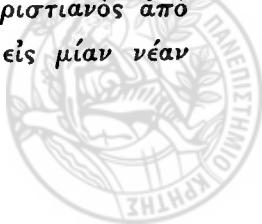
Σημασία τῆς περιτομῆς ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ.—Ο προσπλυτισμὸς χειρίστη ἐμπορία.

Απὸ τὰς τόσας θεοπνεύστους ἐπιστολάς, τὰς ὅποιας ὡς πολύτιμον θησαυρὸν ἀφῆκεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, δύο μόνον εἶναι γεγραμμέναι ιδιοχείρως. Μία ἀπὸ αὐτὰς τὰς δύο εἶναι καὶ ἡ πρὸς Γαλάτας, ὡς μαρτυροῦν τὰ ἐν τῷ σημερινῷ Ἀποστολικῷ ἀναγνώσματι λόγια: « Ἰδετε πιγλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ. Τὸ νὰ γράψῃ βέβαια τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν ιδιοχείρως ὁ Ἀπόστολος δὲν εἶναι κάτι τι τυχαῖον. Τοῦτο σημαίνει ὅτι καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς εἶναι πάραπολυ σπουδαῖον, καὶ ὁ σκοπὸς τὸν ὅποιον ἐπιδιώκει εἶναι πολὺ ὑψηλός. Πράγματι δὲ καὶ τὸ περιεχόμενον καὶ ὁ σκοπὸς τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς ἔχει ὑψίστην σπουδαιότητα. Σκοπὸς τοῦ Ἀποστόλου εἶναι νὰ προφυλάξῃ ψυχὰς ἀθώας, τὰς ὅποιας κάπηλοι αἰσχροὶ θέλουσι νὰ ἐμπορευθῶσι. Ἀνθρώποι ἀπλοὶ, κατοικοῦντες μίαν γωνίαν τῆς Μ. Ἀσίας, παρεδέχθησαν τὸν Χριστιανισμὸν διὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου οἱ Γαλάται. Τὸν ἐδέχθησαν δὲ μὲν μεγάλην προθυμίαν. Ἀλλὰ δυστυχῶς, ὅπως παντοῦ τὸ ψεῦδος καταδιώκει τὴν ἀλήθειαν, ἀπαράλλακτα τὸ ἴδιον συνέβη καὶ ἐδῶ. Ψευδοδιδάσκαλοι ἀπατεῶντες, μετὰ πρωτακούστουν ἀναιδείας ἔξασκοῦντες τὸ ἐμπόριον των ἀθώων ψυχῶν, ἀνεφάνησαν καὶ εἰς τὴν χώραν ταύτην τῆς ἀφελείας καὶ τῆς ἀθωότητος εὐθὺς ἄμα ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀνεχώρησεν ἀπὸ ἐκεῖ. Ἐδίδασκον δὲ οἱ διαστροφεῖς οὗτοι τῆς ἀληθείας ὅτι διὰ νὰ γίνῃ κανεὶς τέλειος Χριστιανὸς πρέπει νὰ φυλάττῃ τὸν Μω-

ταικὸν νόμον, νὰ δεχθῇ δὲ καὶ τὴν περιτομήν. Ιερὰ βεβαίως καὶ σεβαστὴ διὰ τοὺς Ἐβραίους ἡτο ἡ θεία αὐτῆ ἐντολή, διότι ἔξεικόνιζε τὸ ἄγιον Βάπτισμα. Ἀφοῦ ὅμως ἥλθεν ὁ Χριστός, οἱ τύποι παρῆλθον ἐπομένως καὶ ἡ περιτομὴ καμμίαν πλέον δὲν ἥδυνατο νὰ ἔχῃ διὰ τοὺς χριστιανοὺς σημασίαν οἱ ὅποιοι εἶχον τὸ θεῖον Βάπτισμα. Τοῦτο ἀκριβῶς ἐκήρυξτεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Τὸ ἐγνώριζον δὲ καὶ οἱ ἀπατεῶνες ψευδοδιδάσκαλοι. Ἀλλὰ ὁ σατανικὸς ἑγωϊσμὸς καὶ ἡ ὑπερηφάνεια, ἡ φιλοδοξία τοῦ νὰ φανῶσιν ὅτι καὶ αὐτὸὶ κάτι γνωρίζονται καὶ κάτι κάμνουν, τοὺς ἐτύφλωντε. Διὰ τοῦτο μὲ τόσην αὐστηρότητα καὶ μὲ τόσην πικρίαν τοὺς κατακρίνει ὁ Ἀπόστολος εἰς τὴν σήμερον ἀναγινωσκομένην ἀποστολικὴν περικοπήν.

Ποιοι, λέγει, ἔναι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι σᾶς βιάζουν νὰ περιτέμνεσθε; Ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι δ.δοντ τάχα σημασίαν εἰς τὰς σαρκικὰς διατάξεις τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου. Ἀλλ' αὐτοὶ εἶναι ψεῦσται, διότι αὐτοὶ οἱ ἕδιοι δὲν φυλάττουν τὸν Μωσαϊκὸν νόμον. Διατί λοιπὸν ὅτι αὐτοὶ δὲν κάμνουν τὸ ἐπιβάλλον εἰς τοὺς ἄλλους; Ἰδοὺ διατί. Οἱ Ἐβραῖοι καταδιώκουν τοὺς Χριστιανούς. Λύτοι δὲ οἱ ψευδοδιδάσκαλοι θέλουν νὰ εἶναι Χριστιανοί, ἀλλὰ δὲν θέλουν νὰ καταδιώκωνται ὑπὸ τῶν Ἐβραίων. Θέλουν λοιπὸν νὰ ἔχουν μίαν πρόχειρον ἀπολογίαν ὅταν οἱ Ἐβραῖοι θελήσουν νὰ τοὺς καταδιώξουν, διὰ νὰ τὰ ἔχουν καλὰ καὶ μὲ αὐτούς. Δι' αὐτὸ λοιπὸν συμβουλεύονται σᾶς νὰ περιτέμνεσθε, διὰ νὰ ἔχουν αὐτοὶ ἀφορμὴν καυχήσεως ἐνώπιον τῶν Ἐβραίων. Νὰ λέγουν δηλ. πρὸς αὐτούς: Διατί μᾶς καταδιώκετε; ἡμεῖς δὲν παραβαίνομεν τὸν Μωσαϊκὸν νόμον· τούναντίον μάλιστα συμβουλεύομεν καὶ τοὺς ἄλλους νὰ τὸν δέχωνται καὶ νὰ περιτέμνωνται. Οἱ μάταιοι! Δὲν ἔννοοῦν ὅτι μία τοιαύτη καύχησις εἶναι ποταπὴ καὶ χαμερπής; Δὲν σκέπτονται ὅτι διὰ τὸν χριστιανὸν μία καὶ μόνη ὑπάρχει ἀφορμὴ καυχήσεως; Αὐτὴ δὲ εἶναι ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. Ἄδιαφορον ἀν ὁ κόσμος σὲ χλευάζει καὶ σὲ περιγελᾷ. Ἄδιαφορον ἀν σὲ μισεῖ καὶ σὲ καταδιώκει. Θέλεις νὰ εἶσαι χριστιανός, ὀφείλεις νὰ εἶσαι εἰλικρινής. Οφείλεις νὰ θεωρῆς τὸν κόσμον χαμένον διὰ σὲ καὶ σὺ νὰ εἶσαι χαμένος διὰ τὸν κόσμον. Νὰ σταυρώσῃς δηλ. ὄλας τὰς ἐπιθυμίας σου, νὰ νεκρώσῃς ὅλα τὰ κοσμικὰ πάθη σου. Ὁ Χριστιανὸς ἀπὸ τῆς στιγμῆς ὅπου ἔβγῃ ἀπὸ τὴν κολυμβήθραν, ἐμβαίνει εἰς μίαν νέαν

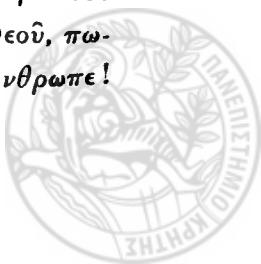

κτίσιν, εἰς ἔνα νέον κόσμον. Εἰς αὐτὸν δὲ τὸν νέον κόσμον, οὔτε περιτομή τι ἴσχυει οὔτε ἀκροβυστία. Τὰ κοσμικὰ ἀγαθὰ καὶ αἱ κοσμικαὶ ἀπολαύσεις δὲν ἔχουν καμμίαν σημασίαν. Αἱ σαρκικαὶ διατάξεις τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου καὶ οἱ ἔξωτερικοὶ τύποι δὲν ἔχουν καμμίαν ἀξίαν. Εἰς αὐτὸν τὸν νέον κόσμον, ἄλλα εἶναι τὰ αἰσθήματα, ὅπου πρέπει νὰ αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος καὶ ἄλλα εἶναι τὰ ἔργα, τὰ ὅποια πρέπει νὰ πράττῃ. Ἡ ἀγάπη, ἡ πίστις, ἡ ἐλπίς, ἡ μακροθυμία, ἡ πραότης, ἡ φιλανθρωπία, ἡ εὐσπλαγχνία, ἡ σωφροσύνη, ἡ ἐγκράτεια, ἡ δικαιοσύνη, αὐτὰ εἶναι τὰ μυροβόλα ἄνθη, τὰ ὅποια στολίζουν τὸν νέον κόσμον τοῦ Χριστιανισμοῦ. Μόνου ὅσοι περιπατήσουν αὐτὸν τὸν δρόμον, μόνον αὐτοὶ εἶναι ἀληθινοὶ Χριστιανοί, μόνον αὐτοὶ ἀποτελοῦσι τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ. Μόνον αὐτοὶ ἔχουν ἐπάνω των τὸ ἔλεος καὶ τὴν εἰρήνην τοῦ Θεοῦ, τὴν πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν.

Αφοῦ δὲ μὲ αὐτὰ τὰ σοφά του λόγια ὁ Ἀπόστολος ἔδειξεν εἰς τοὺς Γαλάτας τὸν δρόμον, τὸν ὅποιον ὀφείλουν νὰ ἀκολουθήσουν, τοὺς διατάσσει καὶ τὰ ἔξῆς: «Τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω». Ἡποι εἰς τὸ ἔξῆς κανεὶς πλέον νὰ μὴ μὲ ἐνοχλήσῃ. Λέγει δὲ τοῦτο, ὅχι διότι φοβεῖται τοὺς κόπους καὶ τὰς ἐνοχλήσεις, ἀλλὰ διότι αἱ τοιαῦται ἀνησυχίαι δὲν ἔχουν καλὰ ἀποτελέσματα. Φθάνουν, λέγει, ὅσα ὑποφέρω ἐκ μέρους τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν εἰδωλολατρῶν. Μὴ θέλετε καὶ σεῖς νὰ λυπῆτε τὴν καρδίαν μου μὲ τὰς φιλονεικίας σας καὶ μὲ τὰς ἐριδάς σας.

Ἐν τέλει δὲ τοὺς εὑχεταὶ νὰ γίναι ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μὲ τὸ πνεῖμά των, διὰ νὰ τὸν φωτίζῃ εἰς τὴν ἀληθείαν καὶ νὰ μὴ ἀποπλανῶνται ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου.

Αὐτὴ ἐν ὀλίγοις εἶναι ἡ διδασκαλία τῆς σημερινῆς Ἀποστολικῆς περικοπῆς. Ἐξ αὐτῆς διδασκόμεθα πόσον μεγάλην ἀμαρτίαν πράττουν ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι θέλουν νὰ διασείσουν τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις τοῦ ἄλλου. Οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι εἶναι ἀληθινοὶ ἐμποροὶ ψυχῶν. Θέλουν μὲ διαφόρους ὡφελείας ὑλικὰς ἢ ἥθικὰς νὰ πωλήσουν ἀθώας ψυχάς, αἱ ὅποιαι ἀπὸ ἀπλότητα εἰχον τὴν ἀδυναμίαν νὰ τοὺς ἀκούσουν. Ποῖον λόγον θὰ δώσουν εἰς τὸν Θεὸν οἱ τοιοῦτοι; Τὸ εὐγενέστερον πλᾶσμα τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, τὴν μόνην εἰκόνα καὶ ὅμοιώσιν τοῦ Θεοῦ, πωλοῦν μὲ χρήματα! Καὶ ὑπάρχει ἄλλη μεγαλειτέρα ἀμαρτία; Ἀνθρωπε!

Θέλεις νὰ ἑκδικήσῃς ἀτομικὰ πάθη σου, θέλεις νὰ κορέσῃς τὴν πλεονεξίαν σου, θέλεις τέλος διὰ προσωρινὰ ἀγαθὰ νὰ θυσιάσῃς τὴν ψυχήν σου. Εἶσαι ἐλεύθερος νὰ τὸ κάμης. Κανεὶς δὲν σὲ ἐμποδίζει. Ἡ θρησκεία, ἡ Ἑκκλησία, ἡ Πολιτεία σοὶ δίδουν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν. Μὴ δῆμος θέλης εἰς τὸν βωμὸν παθῶν σου ἀτομικῶν νὰ θυσιάσῃς ψυχὰς ἀθώας. Μὴ θέλης νὰ ἐπωφεληθῆς μίαν ἐπιθυμίαν, ἔνα πόθον, μίαν ἀδυναμίαν ἐνὸς ἀδελφοῦ σου. Αὐτὸς εἶναι ἔγκλημα, εἶναι τὸ μέγιστον τῶν κακουργημάτων, ὅταν μάλιστα διαπράττεται ὑπὸ ὁμοφύλων ἢ καὶ δμοπίστων.

*Ας προσέχωμεν λοιπὸν εἰς τὰ ἔξῆς σημεῖα:

1). Νὰ εἴμεθα εἰλικρινεῖς εἰς τὰς σχέσεις μας καὶ ποτὲ νὰ μὴ θέλωμεν νὰ ἐκμεταλλευθῶμεν μίαν ἀδυναμίαν τοῦ ἀδελφοῦ μας διὰ νὰ πωλήσωμεν τὴν ψυχήν του εἰς τοὺς κακοὺς ψυχεμπόρους, οἱ ὅποιοι μᾶς περικυκλοῦν μὲ ἀνοικτὰ βιττάντια, τὰ ὅποια κατόπιν θὰ μᾶς ζητήσουν ἡμεῖς διπλασίας καὶ τριπλασίας νὰ τὰ γεμίσωμεν, καὶ μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας, αἱ ὅποιαι ὑπὸ τὸν ἀδελφικὸν κόλπον, κρύπτουν φαρμάκι θανατηφόρον μὲ τὸ ὅποιον θὰ φαρμακώσουν τὰς ἀθώας ψυχάς· καὶ

2). Νὰ προσέχωμεν πολὺ μὴ τυχὸν κανεὶς μᾶς ἔξαπατᾷ, ὅταν προσποιήται πῶς τάχα θέλει τὸ καλόν μας. Πρὸ πάντων δὲ νὰ προσέχωμεν ὅταν ἄνθρωποι κακοῦ παρελθόντος κολακεύουν μίαν ἀδυναμίαν μας. Διότι πρέπει νὸς εἴμεθα βέβαιοι ὅτι τοιοῦτοι ἄνθρωποι ποτὲ δὲν θέλουν τὸ καλόν μας. Αὐτὸι θέλουν νὰ πωλήσουν τὴν ψυχήν μας καὶ νὰ πάρουν αὐτοὶ τὰ χρήματα. Εἶναι μεσῆται, οἱ ὅποιοι ἀγοράζουν τὸ ἐμπόρευμα μὲ μικρὰν τιμὴν καὶ τὸ πωλοῦν εἰς πολὺ μεγάλην. Σὲ δίδουν ὀλίγα χρήματα καὶ τοὺς νομίζεις εὐεργέτας. Ἐνῷ αὐτοὶ σὲ πωλοῦν εἰς πολὺ μεγαλειτέραν τιμήν. Χρειάζεται λοιπὸν πολὺ μεγάλη προσοχὴ διὰ νὰ μὴ πέσωμεν εἰς τὰ δίκτυά των. «Ἡ δὲ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, φρουρήσει τὰς καρδίας ἡμῶν καὶ τὰ νοήματα ἡμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦν». Γένοιτο.

7 Σεπτεμβρίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ, ΕΝ Η ΚΑΙ Η ΕΟΡΤΗ
ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΚΑΙ ΖΩΟΠΟΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

(Α'. Κορ. 18—25).

Ο Σταυρός τοῦ Κυρίου — Η "Υψωσ.ς τοῦ Τιμίου
καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ.

«Ο λόγος δ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολ-
λοιμένοις μωρίᾳ ἐστί, τοῖς δὲ σωζομένοις-
ήμεν δύναμις Θεοῦ ἐστι».

Μαῦρον καὶ τρομερὸν παντοῦ βασιλεύει τὸ σκότος τῆς ἄμαρτίας·
ἡ ἀνομία κυριαρχεῖ καὶ ἡ φωνὴ τοῦ ἀθώου πλέον δὲν ἀκούεται· ἡ ἀθωό-
της μέστα εἰς τὴν ἀταξίαν ἐλησμονήθη καὶ ὅπου κακοῦργος, ὅπου ἀσυνεί-
δητος ἔκει καὶ μεγαλητέρα καὶ περισσοτέρα προσπάθεια διὰ νὰ σταυρωθῇ
ὁ ὅμοιος καὶ ἀποτελειώσῃ ἐπάνω εἰς τὸ ἄτιμον ξύλον· θὰ μείνῃ τὸ στά-
διον ἀνοικτὸν καὶ ὁ καθεὶς θὰ ἔχῃ ἀπόλυτον εἰς τὰ θελήματα καὶ τὰ
κινήματά του ἐλευθερίαν. Ή δικαιοσύνη ἔλειψε καὶ μόλις μερικοὶ ὡς ὄνει-
ρον εἰς τὸν ὑπνον των τὴν βλέποντων καὶ τὴν φαντάζονται. Ολίγοι εἶνε ἔκει-
νοι, οἱ ὅποιοι μαζὸν μὲ τὴν γυναῖκα τοῦ Πιλάτου δύνανται νὰ μηνύσωσι
πρὸς αὐτόν, λέγοντες «Μηδέν δοι καὶ τῷ δικαίῳ ἔκεινῳ πολλὰ γὰρ-
ἔπαθον δῆμερον κατ' ὅναρ δι' αὐτόν». Χαμένος λοιπὸν εἶνε ὁ δυστυ-
χῆς ἀνθρωπος; Ἀρά γε τόσον σύντομος εἶνε ὁ βίος τοῦ τελειοτέρου πλά-
σματος τοῦ Θεοῦ; Ἐδῶ θὰ κοπῆ τὸ νῆμα τῆς ζωῆς του; Ὁχι, Ὁχι. Ἔρχε-
ται ὁ ἄγιος, ὁ ἀναμάρτητος, ὁ πανάγαθος καὶ δικαιότατος Τίδος καὶ Λόγος
τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτὸς οὐχὶ μὲ σπάθην, οὐχὶ μὲ μάχαιραν, οὐχὶ μὲ πολέμους
καὶ ἀκαταστασίας, ἀλλὰ μοναχὰ μὲ τὸν σταυρὸν καὶ τὸν ἀπ' αὐτοῦ θά-
νατον νικᾷ τὸν θάνατον καὶ ἀνεγείρει τὸν ἀνθρωπον. Ἀπὸ τώρα καὶ εἰς τὸ

Ἐξῆς ὁ σταυρὸς θὰ γίναι τὸ σεμινότατον ἔύλον, ὁ σταυρὸς θὰ γίναι τὸ εὐσκι-
όφυλλον δένδρον, κάτωθεν τοῦ ὅποίου θὰ σκέπωνται οἱ πολλοί· ὁ σταυρὸς
θὰ γίνεται μυστικὴ τράπεζα, ἡ ὅποία θὰ φέρῃ ἐπάνω ὥσπερ θῦμα τὸν ἀγι-
ώτατον Ἰησοῦν· ὁ σταυρὸς θὰ γίνεται τὸ ἀγήττητον ὅπλον τῶν ὄρθοδόξων καὶ
ἡ σημαία ἡ οὐράνιος τοῦ θριαμβευτοῦ Θεοῦ, πρὸς τὴν ὅποίαν ὅλοι οἱ χρι-
στιανοί θὰ ἔχουν ἐστραμμένον τὸν νοῦν αὐτῶν καὶ τὴν καρδίαν· ὁ σταυρὸς
θὰ γίνεται τὸ ἐπίσημον τῆς ἡμετέρας πίστεως γνώρισμα, ὁ μεγαλοφωνότατος
τῆς νέας Διαθήκης κῆρυξ· καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἀπλοὶ ἐκεῖνοι καὶ ἀγράμμα-
τοι, οἱ ὅποιοι εἶχαν διαταγὴν ἵνα εἰς τὰ τέσσαρα πέρατα τῆς οἰκουμένης
διαδώσουν τὸ φῶς τῆς ἀληθείας κηρύγτουν καὶ διαδίδουν **τὸν λόγον τὸν**
σταυροῦ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὰ ἔργα τοῦ ἐσταυρωμένου. Ἀν δὲ
αὐτὸς καὶ μόνον τὸ κήρυγμα ἀνέδειξεν, αὐτὸν μὲν σοφοὺς καὶ δυνατούς,
κατήσχυνε δὲ καὶ ἀπέδειξε μωροὺς ὅλους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐτόλμησαν
μὲν ἀδιαφορίαν ν' ἀκούσωσιν αὐτὸν ἢ καὶ νὰ ἐπιμείνωσιν εἰς τὴν ἀπιστίαν,
δι' ἡμᾶς πάλιν τοὺς χριστιανοὺς αὐτὸν χρησιμεύει ὡς μία παρη-
γορία μεγάλη, ὡς μία ἐνθάρρυνσις, ὡς μία δύναμις οὐχὶ τυχαία καὶ κοι-
νὴ ἀλλὰ πρώτη, ἀμέσως ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐξερχομένη καὶ ἀναγκαιοτάτη
διὰ τὴν ἔξακολούθησιν τοῦ ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ τῆς καθημερινῆς λύπης
καὶ πικρίας ἱεροῦ χριστιανικοῦ ἀγῶνος. Ναί, μὲ μόνην τὴν δύναμιν τοῦ
Ἐσταυρωμένου καὶ τὴν πρὸς αὐτὴν ἀσφαλῆ πίστιν καὶ πεποίθησιν θὰ φα-
νῶμεν νικηταὶ καὶ θὰ καταντήσωμεν εἰς τὸ ποθητὸν τέλος τῆς σωτηρίας
μας. Διατί φημίζεται ὁ σοφὸς ἡ καὶ ὁ φρόνιμος, διὰ τὰ πλούτη, διὰ τὴν δύ-
ναμίν του; ὅχι, διατί λοιπόν; βέβαια διὰ τὴν ὠφέλειαν. τὴν ὅποίαν ἡμπο-
ρεῖ νὰ προξενήσῃ εἰς ἓνα ἀπλούστερον, εἰς ἓνα ἀπαίδευτον, συμβουλεύων εἰς
αὐτὸν τὰ πρέποντα καὶ ὠφελῶν αὐτόν. Κατώρθωσαν ἀρά γε τοῦτο οἱ ἀρχαῖοι
καὶ οἱ νεώτεροι θεωρούμενοι σοφοὶ καὶ φρόνιμοι, ὅσοι δὲν εἶχον βάσιν τῆς
διδασκαλίας των τὸ φῶς τοῦ Σταυροῦ; Ἀλλὰ ποῦ εἴνε αὐτοὶ ἀν τὸ κατώρ-
θωσαν; Μήπως θὰ τοὺς εὑρῃ κανεὶς μεταξὺ τῶν σοφῶν τῆς Ἑλλάδος; ἢ
μεταξὺ τῶν Φαρισαίων καὶ Γραμματέων τῶν Ἰουδαίων; ἢ τέλος καὶ μεταξὺ^{πανεπιστημιοκρατίας}
τῶν ἄλλων ἐγωϊστῶν ἐκείνων οἱ ὅποιοι μετροῦν ὅλα τὰ πράγματα μὲ τὴν
ἰδικήν των κρίσιν καὶ νομίζουν πῶς ὅλα τὰ ἡξεύρουν καὶ ὅλα τὰ κατα-
λαμβάνουν. Ἀλλοίμονον, αἱ γνώσεις τῶν τοιούτων καὶ ἡ σοφία αὐτῶν καὶ

ἡ φρόνησις εἶνε ἀνενέργητοι, εἶνε μωραί, εἶνε ἀναξία νὰ ὀνομάζηται σοφία καὶ σύνεσις. Τίποτε δὲν κατορθώνουν, σκοτίζουν μόνον τὴν σκοτεινὴν διάνοιαν ἀκόμη περισσότερον. Τὸ προεῖπεν ὁ προφήτης Ἡσαΐας πρὸ τῆς μεγάλης δόξης τοῦ Ἐσταυρωμένου διὰ τῶν προφητικῶν του ἔκεινων λόγων «Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω», τὸ ἀποδεικνύει δὲ καὶ ἡ κατάστασις τοῦ κόσμου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς σήμερον. Ναί, ἔθνη καὶ λαοί, οἱ ὅποιοι δὲν ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖνοι ἐμεγαλύνθησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν καὶ ἐδοξάσθησαν καὶ πνευματικῶς καὶ ἡθικῶς, ἐνῷ τὴν διαφθορὰν καὶ τὴν καταστροφὴν τόσον εἰς τὰ ἄτομα ὅσον καὶ εἰς τὰς κοινωνίας τὴν ἔφεραν καὶ τὴν φέρουν θρησκευτικὴ ἀδιαφορία καὶ περιφρόνησις. Πόσον ἀπατῶνται ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι νομίζουν ὅτι ὁ Θεὸς ἔξιστον δὲν ἐδώρησεν εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τὴν δύναμιν τῆς γνώσεως περὶ τῆς ὑπάρξεώς Του! Πόσον ἄδικοι εἶνε ὅσοι θεωροῦν τὴν γνῶσιν ταύτην προνόμιον ὀλίγων μόνον σοφῶν, μεμορφωμένων, ὅπως αὐτοὶ λέγουν τοὺς ἔαυτούς των! Δὲν εἶνε ἀληθινὰ μωροὶ αὐτοί, οἱ ὅποιοι ἔχουν τοιαῦτα φρονήματα; Δὲν εἶνε καὶ ἐσκοτισμένοι; Ἀναμφιβόλως. Καὶ διὰ νὰ παραλείψωμεν τὰ ἄλλα μήπως ὁ οὐρανὸς μόνον, ἡ γῆ καὶ ἡ λοιπὴ κτίσις, πράγματα, τὰ ὅποια ὅλοι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον βλέπωμεν καὶ ἀντιλαμβανόμεθα, μήπως ὅλα αὐτὰ ἀμέσως εἰς τοῦ καθενὸς τὴν διάνοιαν δὲν φέρουν τὴν ἴδεαν τοῦ Παναγάθου Θεοῦ; Τυφλὸς κατὰ τοὺς ὁφθαλμοὺς τοὺς σωματικοὺς καὶ τοὺς διανοητικοὺς θὰ ἦνε ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος θὰ διῆσχυρισθῇ τὸ ἴδιον ἡ καὶ δὲν θὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ Παναγάθου ἐκ τῆς περὶ ἡμᾶς φύσεως. "Ας ζητοῦν λοιπὸν οἱ Ἰουδαῖοι δημεῖον καὶ μὲ χωρὶς δο. φίαν, ὅπως αὐτοὶ τὴν ἔννοιον, ἀς μὴ ἐπαναπαύονται οἱ Ἑλληνες· τὸ ἔργον τοῦ Ἐσταυρωμένου διὰ τῶν μαθητῶν του ἐπροχώρησεν, ὁ σταυρὸς κοσμεῖ ἥδη καὶ τὰ βασιλικὰ στέμματα, τὴν δὲ πεισμονὴν τῶν ἀπίστων καταρραπίζει τὸ παράδειγμα εὐσεβοῦς βασιλίσσης καὶ ἡ ἐν Ἱεροσολύμοις ὑψώσις τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ, ἥσ τὴν ἀνάμυησιν σήμερον ἐπιτελεῖ ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία, τί λοιπὸν συνέβη ἐκεῖ;

Κατὰ τὸ ἔτος 326 ἡ θεοφιλεστάτη μήτηρ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, ὡγδοηκοντούγης σχεδόν, εὐχαριστοῦσα τῷ Θεῷ δι' ὅσα ἡξίωσεν αὐτὴν νὰ ἴδῃ

ἥλθεν εἰς τὴν ἀγίαν πόλιν μὲ τὸν σκοπὸν ὅπως προσκυνήσῃ τὸ μέρος, οὐ
ἔστησαν οἱ πόδες τοῦ Κυρίου καὶ εὔρη τοῦ σεβασμίου σταυροῦ τὸ ξύλον.
Χεῖρες ὅμως ἔθνικαὶ καὶ βέβηλοι κατὰ προηγουμένην ἐποχὴν ἡρήμωσαν
τὰ ἄγια ἐκεῖνα μέρη καὶ ἐπ' αὐτῶν ὠκοδόμησαν ναόν. Βασιλικῷ διατάγ-
ματι κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον τῆς μεταβάσεως τῆς ἀγίας Ἐλένης εἰς Ἱερο-
σόλυμα καταρρίπτονται τὰ τῶν εἰδώλων καὶ ἀνεγείρεται μεγαλοπρεπέστα-
τος ναὸς εἰς ἀνάμνησιν τῆς ζωηφόρου τοῦ Κυρίου ἀναστάσεως. Καθ' ὃν δὲ
χρόνον ἐγένοντο αἱ προκαταρκτικαὶ ἀνασκαφαὶ διὰ τὴν ἀνοκοδόμησιν τοῦ
ἱεροῦ τούτου ναοῦ εὑρέθη καὶ τὸ τίμιον ξύλον τοῦ ζωοποιοῦ σταυροῦ καὶ
παρ' αὐτοῦ οἱ δύο σταυροὶ τῶν συσταυρωθέντων τῷ Ἰησοῦ λησταί. Διὰ
θαύματος ἀνεγνωρίσθη τὸ τιμιώτατον ξύλον καὶ ἥδη μετὰ δακρύων χαρᾶς
τρέχει πρώτη ἡ βασίλισσα μετὰ τῆς περὶ αὐτὴν συγκλήτου καὶ ἀσπά-
ζεται αὐτό. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ λαὸς ἐζήτει ἵνα ἀσπασθῇ τὸν σταυρὸν καὶ
δὲν ἥδυνατο, ὁ πατριάρχης Μακάριος ὑψώσεν ἀπὸ τοῦ ἀμβωνος τοῦτον,
ἵνα τοὺλάχιστον ἵδη αὐτὸν· καὶ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἅπαν τὸ πλῆθος
ἔπεσε καὶ προσεκύνησέ κράζον, **Κύριε ἐλέησον.**

Χριστιανοὶ ἀδελφοί: καὶ ἡμεῖς σήμερον ἀς προσκυνήσωμεν τὸν ζωο-
ποιὸν τοῦ Κυρίου σταυρὸν ἐν εὐσεβείᾳ. ἀς στρέψωμεν μὲ εἰλικρίνειαν τοὺς
διανοητικοὺς καὶ σωματικούς μας ὀφθαλμοὺς πρὸς αὐτὸν καὶ ἀς μάθωμεν
νὰ προτιμῶμεν ἀπὸ τὸν πλοῦτον, ἀπὸ τὰς ἥδονὰς καὶ ἀπὸ τὰς προσκαίρους
τιμάς, καὶ στέρησιν, καὶ θλίψεις καὶ τοὺς ὀνειδισμοὺς τοῦ Ἐσταυρωμένου.
Ἀκολουθήσωμεν μὲ θάρρος τὸν ἱερὸν ἡμῶν διδάσκαλον καὶ μιμηθῶμεν καὶ
ἡμεῖς τὴν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ταπείνωσιν αὐτοῦ, ταπεινούμενοι καὶ ἡμεῖς ὑπὸ
τὴν δοκιμάζουσαν ἡμᾶς χεῖρα τοῦ Θεοῦ. Ο σταυρὸς εἶνε σχολεῖον, τὸ
ὅποιον πολλὰ μαθήματα σωτηρίας μᾶς δίδει· θελήσωμεν νὰ ἐγχαράξωμεν
αὐτὸν εἰς τὰ βάθη τῶν καρδιῶν μας.

14 Σεπτεμβρίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΨΩΣΙΝ

(Γαλ. 2, 16—20).

Ἡ σημαδία τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου ἐν τῷ Μυστηρίῳ
τῆς θείας Οἰκονομίας.—Τὰ ἔργα τοῦ νόμου
καὶ ἡ εἰς Χριστὸν πίστις.—Ο βίος τοῦ
Χριστιανοῦ.

Εἰς τὴν πρὸς Ἐβραίους ἐπιστολήν, ὅπου ὁ θεόπνευστος Ἀπόστολος μὲ πολλὴν ἀκριβόλογίαν ἔξετάζει τὴν σχέσιν τῆς Π. Διαθήκης πρὸς τὴν νέαν, πρὸς τὸ ἱερὸν δηλ. εὐαγγέλιον, χαρακτηρίζει τὸν Μωσαϊκὸν νόμον ὡς ἔξῆς: «Σκιὰν ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν . . . οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχομένους τελειώσαι». Καθὼς δηλ. ἡ σκιὰ τοῦ δένδρου ἔχει μὲν ὅλα τὰ σχήματα καὶ τὴν ἔξωτερην μορφὴν τοῦ δένδρου, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὸ σπουδαιότερον, τὴν οὐσίαν τοῦ δένδρου, τοιουτορόπως καὶ ὁ Μωσαϊκὸς νόμος. Ἐχει μὲν διατάξεις περὶ θείας λατρείας περιέχει ἐντολὰς καὶ παραγγέλματα, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὸ σπουδαιότερον, τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία θὰ ἐνισχύσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προορισμοῦ του. Τὰ μέσα τῆς χάριτος, μὲ τὰ ὁποῖα ἀναγεννᾶται ὁ ἄνθρωπος εἰς νέαν ζωὴν καὶ ζῇ τὴν κατὰ Χριστὸν ἐνάρετον πολιτείαν, αὐτὰ τὰ ἔφερεν εἰς τὴν γῆν ὁ Χριστός. Ποία λοιπὸν εἶναι ἡ σημασία τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς θείας Οἰκονομίας; Ἰδοὺ ποία. Ὁ ἄνθρωπος, ἀφ' οὗ ἀπεπλανήθη ἀπὸ τοῦ δρόμου τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ ἔχασε τὴν ἰδέαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἐσκοτίσθη καὶ δὲν ἤξευρε ποῦ εὑρίσκετο. Μέσα λοιπὸν εἰς αὐτὸ τὸ πνευματικὸν χάος, εἰς τὸ ὁποῖον ἔρριψε τὸν ἄνθρωπον ἡ πρώτη ἀμαρτία, μέσα εἰς τὸ ζοφερὸν σκότος, ὃπου ἐνρέθη ὁ ἄνθρωπος ἀφοῦ ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἔρριψεν ἡ

θεία εὐσπλαγχνία μίαν μικρὰν ἀκτῖνα πνευματικοῦ φωτός. Τὰ πατρικὰ σπλάγχνα τοῦ πλάστου ἐσπλαγχνίσθησαν τὸ δυστυχὲς πλάσμα. Τὸ ταλαιπωρον! Ὁπως εἰς τὸ σκότος κανεὶς στρέφει δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ δὲν ἡξεύρει ποῦ πηγαίνει, ἐπειδὴ δὲ δὲν βλέπει τὰ πράγματα τὰ ἐκλαμβάνει ὡς ἄλλα ἀντ' ἄλλων, ἔτσι ἔζη καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀφοῦ ἔκαμε τὴν ἀμαρτίαν. Ἐχασε τὸν ἀληθινὸν δρόμον καὶ ἐφέρετο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Ἐβλεπε τὸν οὐρανόν, τὴν γῆν, τὸ φῶς, τὸ σκότος, τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην, τὰ ἄστρα, τὴν θάλασσαν, τὸ σύμπαν, καὶ τὰ ἐνόμιζε θεούς. Τὰ κτίσματα ἔξελάμβανεν ὡς κτίστην. Ὁ νοῦς του ἦτο σκεπασμένος μὲν ἕνα πέπλον κατάμαυρον καὶ δὲν ἡδύνατο νὰ διακρίνῃ τὴν ἀλήθειαν. Δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἐννοήσῃ ὅτι τὸ κτίσμα δὲν εἴναι δυνατὸν νὰ ἔναι συνάμα καὶ κτίστης. Μέσα λοιπὸν εἰς αὐτὴν τὴν πνευματικὴν σύγχυσιν ἡθέλησεν ὁ Θεὸς νὰ βοηθήσῃ τὸν ἄνθρωπον καὶ ρίπτει, ὡς μικρὰν φωτιστικὴν ἀκτῖνα διὰ τὸν ἄνθρωπινον νοῦν, τὸν Μωσαϊκὸν νόμον ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ. Μὲ τὸ ἀσθενὲς αὐτὸ φῶς τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου ἡθέλησεν ὁ Θεὸς νὰ δείξῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον ποῦ εὑρίσκεται, νὰ τὸν φέρῃ εἰς συναίσθησιν τῆς ἀθλιότητός του καὶ νὰ τὸ κάμη ὥστε αὐτὸς μόνος νὰ ζητήσῃ τὴν ἀπολύτρωσίν του. Δὲν ἦτο ὁ Μωσαϊκὸς νόμος, ὁ ὅποιος θὰ ὀδήγει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν τελειότητα. Αἱ τυπικαὶ διατάξεις του ἀπέβλεπον προσωρινὴν τινα τοῦ ἄνθρωπου ἀνακούφισιν μόνον. Αἱ θυσίαι του δὲν εἶχον τὴν δύναμιν τοῦ νὰ συγχωρήσωσιν ἀμαρτίας. Ἡ δὲ προσωρινὴ ἀνακούφισις, ὡς ἀποτέλεσμα εἶχε πρόσκαιρον χαράν, ἡ ὅποια παρήρχετο μὲ τὴν πρώτην δυσχέρειαν, τὴν ὅποιαν θὰ συνήντα ἐν τῷ βίῳ. Αἱ ἀδυναμίαι τῆς ἄνθρωπίνης φύσεως, τὰ πάθη καὶ αἱ κακίαι καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ ἀμαρτία ἦτο εἰς ὅλην της τὴν ἀκμήν. Ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ὁ **σατανᾶς** εἶχε τὸ βασίλειόν του ἀκμαῖον καὶ ἴσχυρόν. Ἐπρεπε νὰ πέσῃ τὸ βασίλειον τοῦ σατανᾶ, ἐπρεπε νὰ σβύσουν τὰ πάθη καὶ αἱ κακίαι, ἐπρεπε νὰ συντριβῇ ἡ δύναμις τῆς ἀμαρτίας καὶ τότε ὁ ἄνθρωπος νὰ συμφιλιωθῇ μὲ τὸν Θεόν, νὰ κατορθώσῃ τὴν ἀρετήν, νὰ φθάσῃ εἰς τὴν τελειότητα καὶ νὰ σωθῇ. Αὐτὴν ὅμως τὴν δύναμιν δὲν τὴν εἶχεν ὁ Μωσαϊκὸς νόμος· καὶ δὲν τὴν εἶχε, διότι ἦτο **Σκιά**. Διὰ τοῦτο βλέπομεν ὅτι οἱ καλλίτεροι Ἐβραῖοι τῆς ἐποχῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ

Χριστοῦ, ὡς ἐθεωροῦντο τότε οἱ Φαρισαῖοι καὶ Γραμματεῖς, χαρακτηρίζονται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου καὶ εἶναι πραγματικῶς ἀνθρωποι χωρὶς καμμίαν ἀρετὴν, χωρὶς καμμίαν ἡθικὴν ἀξίαν. Τὴν φανερὰν αὐτὴν ἀλήθειαν κατενόησαν καὶ πολλοὶ Ἐβραῖοι τὴν ἐποχῆς ἐκείνης, ἐν οἷς καὶ οἱ Ἀπόστολοι, καὶ διὰ τοῦτο παρήγησαν τὸν Μωσαϊκὸν νόμον καὶ ἐπιστεύσαν εἰς τὸν Χριστόν, καθὼς διαλαμβάνει ἡ σήμερον ἀναγνωσκόμενη Ἀποστολικὴ περικοπή.

Καὶ ἡμεῖς, λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, καὶ ἡμεῖς οἱ Ἀπόστολοι ἡμεθα προηγουμένως Ἐβραῖοι, δὲν ἡμεθα ἐθνικοὶ εἰδωλολάτραι. Καὶ ἡμεῖς περιεμένομεν τὴν σωτηρίαν μας ἀπὸ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον. Ἄλλὰ ἀφοῦ ἐκαταλάβαμεν ὅτι ὁ ἀνθρωπος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ τέλειος καὶ νὰ θεωρηθῇ δίκαιος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ μὲ τὰ ἔργα τοῦ νόμου, ἐπιστεύσαμεν εἰς τὸν Χριστόν. Ἀφοῦ ἐνοήσαμεν ὅτι ἐξ ἔργων νόμου οὐδὲν δικαιοθήσεται πᾶσα σάρξ, ἀμέσως ἐγίναμεν Χριστιανοί. Διότι ἔχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι μὲ τὴν πίστιν εἰς τὸν Χριστόν, μὲ τὴν χάριν τὴν ὅποιαν δίδει ὁ Χριστὸς θὰ σωθῶμεν καὶ θὰ γίνωμεν δίκαιοι, ὅχι μὲ τὰ ἔργα τοῦ νόμου. Ἡ πίστις καὶ ἀφοσίωσις εἰς τὸν Χριστόν, ἡ συνένωσις μὲ τὸν Χριστὸν διὰ τῶν ἀγίων μυστηρίων, αὐτὴ εἶναι ἡ ὅποια θὰ μᾶς ἀγιάσῃ. Μὲ αὐτὴν θὰ ζήσωμεν ζωὴν κατὰ θεόν. Μίαν φορὰν ἔζων καὶ ἐγὼ σύμφωνα μὲ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον. Ἄλλὰ ποίαν ὡφέλειαν εἶδον; Ἡσθάνθην τὸν βίον μου νὰ παρέρχηται ὑπὸ συνεχῆ τῆς συνειδήσεώς μου πίεσιν καὶ στενοχωρίαν. Διὰ τοῦτο προύτιμησα νὰ ἀποθάνω κατὰ νόμον, νὰ δώσω τέλος δηλ. εἰς ἐκείνην τὴν ζωὴν μου καὶ νὰ ζήσω κατὰ Χριστόν, ἥτοι νὰ ἀναγεννηθῶ εἰς μίαν νέαν ζωὴν, εἰς τὴν ὅποιαν μὲ ζωογονεῖ ἡ πίστις τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι δὲ ἡ ζωὴ αὐτὴ κατὰ τοιοῦτον τελειοτέρα, καθόσου δὲν ἔχει ἀνάγκην καμμιᾶς τυπικῆς διατάξεως, εἴτε συμπληρώσεως διὰ τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου. Ψεύδονται ἐκένωι, οἱ ὄποιοι σᾶς λέγουν, ὅτι διὰ νὰ γίνῃ κανεὶς τέλειος Χριστιανός πρέπει νὰ φυλάττῃ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον. Διότι τότε ὁ Χριστός, ὁ ὄποιος κατέλυσε καὶ κατήργησε τὸν Μωσαϊκὸν νόμον, θὰ ἥτο ἀμαρτίας διάκονος, δηλ. θὰ ἔκαμεν ἐκδούλευσιν εἰς τὴν ἀμαρτίαν. Καὶ πράγματι ἐὰν τὸ νὰ μὴ ὑποτάσσηται κανεὶς εἰς τὸν Μωσαϊκὸν νόμον τῷ ὄντε

ἥτο ἀμαρτία, ὁ Χριστός, ὁ ὄποιος καθώρισε νόμον ἵδικόν του, θὰ ὑπέθαλπε καὶ θὰ ἐβοήθη τὴν ἀμαρτίαν. Ἀλλά· μὴ γένοιτο. Τὸ ὅλον κήρυγμά μου, τίποτε ἄλλο δὲν περιέχει παρὰ ὑποσχέσεις περὶ σωτηρίας διὰ τῆς πίστεως εἰς τὸν Χριστόν. Πῶς λοιπὸν εἶναι δυνατὸν τώρα νὰ ὑποστηρίξω μίαν τοιαύτην διδασκαλίαν; Ἐφοῦ ἔγὼ ὁ ἴδιος εἰς τὸν ἑαυτόν μου δὲν ἐφαρμόζω τὸν Μωσαϊκὸν νόμον, ἔγω, ὁ ὄποιος εἶμαι Ἐβραῖος καθαρός, δὲν φυλάττω τὰς διατάξεις του, τί περισσότερον ζητεῖτε; Ἐγὼ διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὄποιος χάριν ἐμοῦ ἀπέθανεν ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρόν, ἐσταυρώθην καὶ ἀπέθανον διὰ τὸν κόσμον. Καὶ τώρα δέ, ὅπου ζῶ, δὲν ζῶ ἔγώ. Ἐκεῦνο δῆλ. τὸ ὄποιον μὲ ζωογονεῖ δὲν εἶναι, ἄλλο τι εἴμην ὁ Χριστός, εἰς τὸν ὄποιον εἶμαι ὅλως διόλου ἀφωσιωμένος.

Ίδοù πρότυπον Χριστιανικοῦ βίου. Ὁ Χριστιανός, διὰ νὰ εἶναι ἄξιος τοῦ ὀνόματος, τὸ ὄποιον φέρει, πρέπει νὰ λησμονῇ ὅτι ζῇ εἰς τὸν κόσμον καὶ ὅτι φορεῖ σάρκα. Πάθη ἀνθρώπινα, σκέψεις εὐτελεῖς καὶ χαμαίζηλοι πρέπει νὰ ἔναι ἐντελῶς ξέναι δι' αὐτόν. Τὸ μῆσος καὶ ἡ ἐκδίκησις, ἡ ἀσπλαγχνία καὶ ἡ σκληρότης, ἡ πλεονεξία καὶ ἡ ἀρπαγή, ἡ ἔχθρα καὶ ὁ φθόνος, αἱ ἔριδες καὶ αἱ διχοστασίαι, αἱ μικροφιλοτιμίαι καὶ μικροφιλοδοξίαι, ἡ ἐπιθυμία τῶν ἀγαθῶν τοῦ πλησίον καὶ τὰ ὅμοια δὲν εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὄποια ἔχουν σχέσιν μὲ τὴν ζωὴν τοῦ Χριστιανοῦ. Τούναντίον. Ἡ καρδία τοῦ Χριστιανοῦ πρέπει νὰ ἔναι παράδεισος εὐσπλαγχνίας καὶ φιλανθρωπίας, ἀγάπης καὶ στοργῆς, εἰς πάντας ἀνοικτός. Μόνον ὅταν οὕτω πολιτευώμεθα θὰ γίνωμεν υἱοὶ τοῦ οὐρανίου Πατρός μας καὶ θὰ καταστῶμεν κληρονόμοι τῶν οὐρανίων ἀγαθῶν. Γένοιτο.

21 Σεπτεμβρίου 1903

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

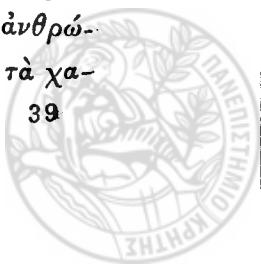
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΙΗ'. ΚΥΡΙΑΚΗΣ

(Β'. Κορ. θ'. 6—11).

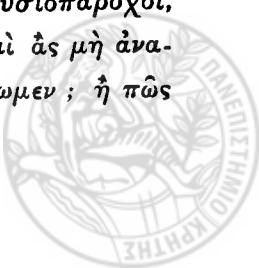
Τὸ καθῆκον τῆς χριστιανικῆς ἀγαθοποιίας. Ἡ ἀξιομένη
τος τοῦ ἔλεοῦντος προαιρεσίας καὶ ἐνέργεια πολλα-
πλασίως ἀμοιβούμένη ἀπὸ τὸν Δοτῆρα παντὸς
ἀγαθοῦ.

«Ἄδελφοί, ὁ σπείρων φειδούμενος, φειδούμε-
νως καὶ θερίσει· καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐ-
λογίας, ἐπ' εὐλογίας καὶ θερίσει».

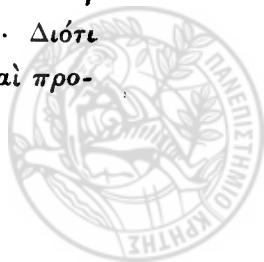
Μὲ πολλὴν ἀφθονίαν καὶ πλοῦτον χαρισμάτων παρουσιάζεται ὡς
βασιλεὺς τῶν ἐπὶ τῆς γῆς δημιουργημάτων τοῦ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος· στο-
λισμὸς ἐσωτερικὸς καὶ ἐξωτερικὸς θαυμάσιος, παρὸν εὐτυχὴς καὶ μέλ-
λον μακάριον ἴδον πράγματα πολὺ εὔκολα διατηρούμενα καὶ ἀποκτώμε-
να διὰ τὸν ἀποφασίζοντα νὰ ἔχῃ θάρρος χριστιανικὸν καὶ γενναιότητα
καρδίας. Άλλὰ εἰς τί συνίσταται αὐτὴ ἡ γενναιότης; καὶ τὸ θάρρος; εἰς τὴν
ἀναγνώρισιν ἀφ' ἐνὸς ὅτι πᾶν ὅ, τι ἔχομεν εἰς τὴν ἀγαθότητα τοῦ Παναγάθου
χρεωστοῦμεν καὶ εἰς τὴν ὑπακοὴν ἀφ' ἐτέρου εἰς τὸ θεῖον θέλημα, τὸ ὅποιον
δὲν ἡμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι δὲν γνωρίζομεν. Ποῖος θὰ τολμήσῃ νὰ
εἴπῃ ὅτι ἔχει τὸ δικαίωμα τὴν καρδίαν του ν' ἀφήσῃ ὅπως σκληρυνθῇ
καὶ νὰ μὴ μεταχειρισθῇ αὐτὴν διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ πλησίον; Καὶ
ὅμως αἱ σκληραὶ καρδίαι δὲν λείπουσιν ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτόν· ὁ πάσχων
καὶ ὁ ἀδύνατος καθόλου σπάνιον δὲν εἶνε πολλάκις νὰ μὴ συμπαθήται
καὶ ὁ εἰς τὸ χεῖλος τῆς δυστυχίας εύρισκόμενος νὰ μὴ τυγχάνῃ οὐδὲ
τῆς ἐλαχίστης ὑποστηρίξεως οὔτε τῆς πλέον παραμικρᾶς βοηθείας παρὰ
τῶν δυναμένων. Δὲν εἶνε τοῦτο ἀχαριστία πρὸς τὸν πολυεύσπλαγχνον
Θεόν, ὃστις μὲ τόσην ἀφθονίαν ἐσκόρπισε τὰ ἀγαθά του εἰς τοὺς ἀνθρώ-
πους; Παρακοὴ εἰς τὸ θεῖον θέλημα, ἐγωϊσμὸς σατανικός, ἵδον τὰ χα-

ρακτηριστικὰ μιᾶς τοιαύτης τοῦ ἀνθρώπου ἀσπλάγχνου διαγωγῆς. Πόσον ἐκπίπτει ἀπὸ τὴν πρέπουσαν αὐτῷ θέσιν κατ’ αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ τελειότερον τοῦ Θεοῦ δημιούργημα! Πόσον λυπηρὰ ὁ ἀνθρωπός μὲ αὐτὴν τὴν ἐνέργειάν του καταισχύνει τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ! Ἀντὶ ὡς νόμου τῶν πράξεών του νὰ ἔχῃ τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην, ἀντὶ τὸ καλὸν οὐχὶ πλέον ἐκ συνηθείας ἀλλ’ ἐξ ἴδιας ἐκτιμήσεως νὰ καταντήσῃ ἵνα πράττῃ, ἀφοῦ αὐτὸς ὡς τὸ ἀγιώτερον διδάσκει αὐτὸς οὗτος εἰς Ὁν ὁφείλει νὰ ἔχῃ τὴν περισσοτέραν ἐμπιστοσύνην καὶ ἀφοσίωσιν, αὐτὸς περιεφρόνησε τὰ πάντα καὶ τὸ ἴδικόν του κακῶς ἐννοούμενον συμφέρον ἡθέλησε νὰ ἐγκολπωθῇ. Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ ἡπατήθη, δὲν ἐγνώρισε τὸ συμφέρον του, δὲν ἔτιμησεν αὐτό· εἶνε ἀνάξιον λοιπὸν δημιούργημα τοῦ Θεοῦ· ἀς παύση νὰ φέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Ὁ χριστιανὸς εἶνε προωρισμένος πρὸς βίον ἀνώτερον, εἶνε προωρισμένος ὅπως γύνη μέτοχος τῆς μερίδος τῶν ἐκλεκτῶν, τὴν δὲ διάνοιαν αὐτοῦ καὶ τὴν καρδίαν πρέπει νὰ ἀγιάζουσι ἱεραὶ σκέψεις καὶ χριστιανικὴ προαιρεσίς. Λαμπρὰν περὶ τούτου διδασκαλίαν μᾶς παρέχει καὶ τὸ σημερινὸν ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους Β'. ἐπιστολῆς τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἀνάγνωσμα. Δυστυχεῖ ὁ πλησίον μας; ἔχομεν καθῆκον ἀπαραίτητον, χρέος δῆλα δὴ τὸ ὅποιον δὲν ἔχομεν δικαιώματα ἵνα ἀποφύγωμεν, ὅπως μὲ ὅ,τι ἔχομεν καὶ μὲ κάθε τρόπον βοηθήσωμεν αὐτόν· ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη ἀς μᾶς κινήσῃ αὐτὴ καὶ μόνη εἰς τοῦτο χωρίς τινος ἄλλης ἀφορμῆς. Τὴν στιγμὴν δὲ ἐκείνην, καθ' ἥν ἡ δεξιά μας χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τοῦτο ἡ ἀριστερὰ θὰ πράττῃ τὴν ἀγαθοεργίαν, μία καὶ μόνη ἰδέα πρέπει νὰ μᾶς κατέχῃ, εἰς καὶ μόνος πόθος τό πῶς δῆλα δὴ νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν ἀνακούφισιν καὶ παρηγορίαν τοῦ ἀδελφοῦ μας μὲ περισσοτέρας μας θυσίας. Ἡ διάθεσίς μας καὶ ἡ ἐνέργειά μας αὐτῇ ἀς εἴμεθα βέβαιοι ὅτι πιστῶς θὰ ἐκτιμηθῇ καὶ ὅτι ἀνάλογον ἐν καιρῷ τὴν ἀπ' αὐτῆς ἀμοιβὴν θὰ ἔχωμεν. Ἡ αἰωνία Δικαιοσύνη Ἐκείνου ἐπέβλεψεν εὐσπλάγχνως εἰς τὸ ἔργον μας. Ἄσ προσέξωμεν. Ὁλίγον ἐσπείραμεν; ὀλίγον καὶ θὰ θερίσωμεν. Μιμηθῶμεν τὴν ἀφθονίαν τοῦ ἀγαθοδότου Θεοῦ. Ἄσ εἴμεθα πλουσιοπάροχοι, ἀς μὴ διστάζωμεν, ἀς μὴ πολυσυλλογιζώμεθα τὸ καλὸν καὶ ἀς μὴ ἀναβάλωμεν τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτοῦ. Θέλομεν ἡμεῖς νὰ ὑποφέρωμεν; ἡ πῶς

πλέον θὰ τολμήσωμεν νὰ ἐλπίσωμεν καὶ τὸν ἐπιούσιόν μας ἀκόμη ἀπὸ Ἐκεῖνον, ὁ ὅποιος τὴν ὑψίστην ἀγάπην ἔδειξε δὶ’ αὐτόν, τὸν ὅποιον ἡμεῖς σήμερον περιφρονοῦμεν; Προσοχὴ εἰς τὰς πράξεις σου ω̄ χριστιανέ, ἵνα μὴ αἱ φαινομενικῶς μόνον καλαὶ ἔξελεγχθῶσι καὶ ἀποδειχθῶσι κακαὶ καὶ οὕτως ὅχι μόνον χάσης τὸν μισθόν σου ἀλλὰ καὶ καταισχυνθῆς. Σκληρὸς πλέον καὶ ἀνέλεγμων θὰ λάβῃς τὰ ἐπίχειρα τῆς ὀπισθοβουλίας σου, διότι αὐτὴ εἶνε γνωστὴ εἰς Ἐκεῖνον, ὁ ὅποιος ἔχει τὴν δύναμιν νὰ εἰσδύῃ καὶ εἰς τὰ μᾶλλον ἀπόκρυφα τῶν καρδιῶν τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ ἔξετάζῃ τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν. Τί σὲ ὥφελοῦν, ἀδελφέ, τὰ μεγαλοπρεπῆ μέγαρα τῆς φιλανθρωπίας, τὰ ὅποια μὲ πολὺν πάταγον ἀνέγειρες, ἢ αἱ εὐχαὶ τῶν ὄρφανῶν καὶ χηρῶν, ποῦ μὲ πολλὴν καύχησιν εὐηργέτησες ἢ αἱ συχναί σου δωρεαὶ καὶ τὰ ἀφιερώματα, ὅταν ὅλα αὐτὰ ἔχουν σκοπὸν νὰ προκαλέσουν δόξας καὶ θυμιάματα, ἐπαίνους καὶ ματαιότητας, ὅταν ὅλα αὐτὰ ἀπὸ παντοῦ περιορίζονται μὲ ἐν κάλυμμα τὸ ὅποιον ὁ ἐγωϊσμός σου ἐγέννησε; Τὸ ἐσωτερικὸν εἶνε σκοτεινὸν καὶ σὲ καταδικάζει ἀλλὰ πῶς τολμᾶς νὰ πιστεύῃς ὅτι διαφεύγεις καὶ τὸ βλέμμα Ἐκείνου; Χαμένοι οἱ κόποι σου, βλαβερὰ ἡ τοιαύτη σου ἐνέργεια, ἀλλοίμονον εἰς σὲ διὰ τὴν θείαν κατάκρισιν θὰ ἡμπορέσῃς ἐκεῖ εἰς τὸν Θεὸν νὰ μεταχειρισθῆς τὸὺς ψευδεῖς τοῦ κόσμου ἐπαίνους καὶ τὴν φαινομενικὴν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ δῆθεν φίλων συμπάθειαν καὶ ἀγάπην; Σοὶ ἥρεσκον οἱ λόγοι τῶν πολλῶν κενῶν καὶ ματαίων, τὴν δὲ μᾶλλον εἰς σὲ συμφέρουσαν συμβουλὴν καὶ προτροπὴν ἀπέκρουσες· ποίους λόγους ἀπιστίας εἶχες πρὸς Ἐκεῖνον; κατεχράσθης τὴν πολλήν του ἀγαθότητα καὶ δέν σε ἀξίζει ἵνα μετὰ τῶν φίλων του συγκαταριθμηθῆς διότι ἄλλως θὰ ἥθελες ἵνα καὶ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἥσαι σχετικὸς πρὸς αὐτοὺς «Ἐφ’ ὅσον ἐποιήσατε, λέγει, ἐν τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων ἐμοὶ ἐποιήσατε». Ἀλλὰ δὲν κάμνει καλωσύνην καὶ ἐκεῖνος ὁ πλούσιος, ὁ ὅποιος λυπούμενος καὶ αὐτὴν τὴν δεκάραν ἔστω καὶ ἀν αὐτὴ ἔξοδευθῆ διὰ τὸν ἱερώτατον σκοπὸν ἀναγκάζεται νὰ φανῇ πολὺ ἐλεγμῶν ἢ ἵνα ἀποφύγῃ τὰς κατηγορίας τῶν ἀνθρώπων ἢ καὶ ὅπως ἀπατήσῃ τὴν κοινωνίαν καὶ αὐξήσῃ τὰ συμφέροντά του. Διότι πῶς θὰ τολμήσῃ αὐτὸς, ὁ ὅποιος παρακούει εἰς τὰ θελήματα καὶ πρ-

στάγματα τοῦ Θεοῦ, τοῦ θέλοντος καὶ ἀπαιτοῦντος τὸν ἐλεήμονα εὐσυνείδητον καὶ χρηστὸν, ἐκμεταλλεύεται δὲ ἀθεόφοβα τὰς ἀδυναμίας τῶν περισσοτέρων, πῶς θὰ τολμήσῃ αὐτὸς νὰ ὑποστηρίξῃ ἐνώπιον τῆς θείας δικαιοσύνης διὰ τὸν ἑαυτόν του ὅτι **έδεκτόπισεν**, **ἔδωκε τοῖς πέντειν** καὶ νὰ φαντασθῇ ὅτι ἡ **δικαιοσύνη** (**ἐλεημοσύνη**) **αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα**, ἀφοῦ ὅλος ὁ βίος αὐτοῦ εἶνε γεμάτος ἀπὸ σκληρότητας καὶ ἀρπαγάς, ἀπὸ ψεῦδος καὶ πανουργίας, εἰς δὲ τὸν ἀπογόνους τοὺς ὡς μόνην κληρονομίαν ἀφήνει, ἐὰν αὐτοὶ δὲν τὸν ὄμοιάσουν, τὴν σκοτεινὴν αὐτοῦ ἀνάμνησιν; τί δὲ ἐθησαύριζε καὶ ἔκρυπτεν ὁ δυστυχὴς οὐτὸς ἄνθρωπος; ἦξεν ρεῦ ἄρα γε; Ἀγαθὰ, τὰ ὅποια ἐκ Θεοῦ μόνον δικαιούμεθα νὰ λαμβάνωμεν καὶ τοῦτο μόνον καὶ μόνον ὅπως μεταδίδωμεν αὐτὰ εἰς τὸν ἀδελφούς μας, ἀγαθὰ, τῶν ὅποιων ἡ ὑπαρξίας καὶ ἡ ἀφθονία ἡ ἡ ἔξαφάνησις καὶ ἀπώλεια ἐκ τῆς θελήσεως Ἐκείνου ἔξαρτᾶται. Ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ θησαυρίζῃ καὶ νὰ κρύπτῃ, νὰ ἔναι σκληρὸς καὶ νὰ μὴ ἐλεῆ, ἀλλὰ πόσοι καὶ πόσοι σήμερον πλούσιοι, σήμερον εὐτυχεῖς καὶ εὐδαίμονες δὲν ἔστερήθησαν ὅλων τῶν ἀγαθῶν των καὶ δὲν ἔμειναν γυμνοὶ ἐκ πάντων! *Ας ἐλεῶμεν ὅπως Αὐτὸς μᾶς διατάσσει καὶ ἀς εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει ἡμῖν ἐν τῷ φανερῷ. Ἀφοῦ εἰς Αὐτὸν καὶ μόνον χρεωστοῦμεν τὸ εὐχάριστον παρόν μας δὲν πρέπει ποτὲ οὔτε καν νὰ φαντασθῶμεν ὅτι θὰ μᾶς ἀφήσῃ ἐν τῷ μέλλοντι διότι ἔφανημεν ἄξια τέκνα Του.

28 Σεπτεμβρίου 1903

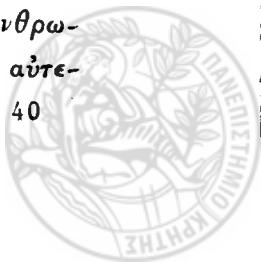
ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΙΘ'. ΚΥΡΙΑΚΗΣ

(Β'. Κορ. 11, 31—12, 10.).

·**Η μεγάλη ἀξία τῆς ταπεινοφροσύνης.**—**Μία ὄπτασία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.**—**Ἡ δύναμις τῆς θείας χάριτος.**

Κανεὶς δὲν ἥμπορεῖ νὰ φαντασθῇ μὲ ποίαν δόξαν, μὲ ποίου μεγαλεῖον, μὲ ποίαν λαμπρότητα ἥτο στολισμέτος ὁ Ἐωσφόρος, δταν ἐβγῆκε ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ πλάστου του. Ὁ ἥλιος ἥτο σκοτεινὸς ἀπέιαντί του· ἡ δὲ ροδόχρους χαραυγὴ ἥτο σκιά, παραβαλλομένη πρὸς τὴν λάμψιν τοῦ χαριτωμένου τούτου πλάσματος. Ὅλος ὁ ἀόρατος κόσμος, δλαι αἱ χιλιάδες καὶ αἱ μυριάδες τῶν ἀγγέλων ἦσαν ὑπὸ τὰς διαταγάς του. Ἡτο ἡ τελειοτέρα εἰκὼν τοῦ πλάστου του. Ἀλλὰ αὐτὸ τὸ τόσον εὔτυχὲς πλάσμα, αὐτὴν τὴν ἀγαθὴν φύσιν, ἡ ὁποία μὲ τόσον πολλὰς χάριτας ἥτο στολισμένη, ἡ ὑπερηφάνια καὶ ὁ ἐγωϊσμὸς ἥρκεσαν εἰς μίαν στιγμὴν νὰ τὴν καταστρέψουν. Μία σκέψις ὑπερήφανος, εἰς λογισμὸς ἐγωϊστικὸς ἀφῆρεσαν ἀπὸ τὸ ἔνδοξον ἐκεῖνο ὃν ὅλην τὴν δόξαν καὶ ὅλην τὴν λαμπρότηγα, καὶ ἀπὸ ἄγγελον φωτὸς τὸ ἔκαμαν μαῦρον καὶ σκοτεινὸν διάβολον, κάτοικον τοῦ ζοφεροῦ Ἀδου. Μόλις ἐπέρασεν ἀπὸ τὸν νοῦν του νὰ γίνη δμοιος τῷ ὑψίστῳ καὶ ἀμέσως ἀπὸ τὰ οὐράνια ὑψη, κατέπεσεν εἰς τὰ τάρταρα τοῦ Ἀδου. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ ὅλιγα ὁ καθεὶς ἥμπορεῖ νὰ ἐννοήσῃ μὲ πολλὴν εὐκολίαν, πόσον μεγάλη ἀμαρτία εἶναι ἡ ὑπερηφάνια καὶ πόσον πάλιν ἀφ' ἐτέρου μεγάλη ἀρετὴ εἶναι ἡ ταπεινοφροσύνη. Τὸ νὰ εἶναι κανεὶς ταπεινὸς καὶ μετριόφρων, νὰ μὴ λέγῃ δηλ. λόγα μεγάλα καὶ νὰ μὴ θεωρῇ τὸν ἑαυτόν του ἀνώτερον ἀπὸ ὅ,τι εἶναι, τοῦτο ἔχει μεγάλην ἀξίαν καὶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους. Φυσικὰ ὁ ἀνθρωπὸς ἀποιτρέφεται καὶ περιφρονεῖ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἀγαποῖν νὰ αὐτε-

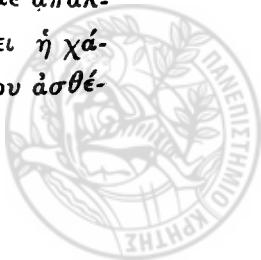
παινῶνται. Καὶ τὰ πλέον μεγάλα κατορθώματα καὶ αἱ πλέον ἄγιαι πράξεις χάνουν πολὺ ὅταν θελήσῃ κανεὶς ὁ ἕδιος νὰ τὰς ἐπαινέσῃ καὶ νὰ τὰς ἔξυμνήσῃ. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ σοφὸς συμβουλεύει νὰ ἀφίνωμεν τοὺς ἄλλους νὰ μᾶς ἐπαινοῦν καὶ νὰ μὴ αὐτεπαινώμεθα μὲ τὸ ἕδιόν μας στόμα. Ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡ ταπεινοφροσύνη ἔχει μεγάλην ἀξίαν. Παράδειγμα δὲ πρόκειται εἰς ἡμᾶς ἡ παραβολὴ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου ἐν τῷ Ἱερῷ Εὐαγγελίῳ. Μεγάλα λόγια καὶ πολλὰς ἀρετάς του διηγεῖτο ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὁ Φαρισαῖος, ἐνῷ ἀπ' ἐναντίας μὲ πολλὴν ταπεινοφροσύνην προσηγόρευε τὸν Τελώνην.⁷ Εχομεν ὅμως τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι ὁ μὲν Τελώνης ἐδικαιώθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἐνῷ ὁ Φαρισαῖος κατεκρίθη.

Τὴν μεγάλην λοιπὸν ἀξίαν τῆς ταπεινοφαοσύνης διδαχθεὶς καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἀποφεύγει νὰ αὐτεπαινῆται καὶ νὰ περιαντολογῇ. Κατηγορεῖται ὅτι δὲν εἶναι Ἀπόστολος, ὅτι δὲν εἶδε τὸν Κύριον, ὅτι δὲν ἡξιώθη τῶν αὐτῶν χαρίτων, τῶν ὅποιων ἡξιώθησαν οἱ ἄλλοι Ἀπόστολοι. Καὶ ἐνῷ ἔχει τόσας δύπτασίας καὶ τόσας ἀποκαλύψεις νὰ διηγηθῇ καὶ νὰ ἀποστομώσῃ τοὺς κατηγόρους του ἀπὸ μεγάλην ταπεινοφροσύνην τὰς παρασιωπᾶ. Ἀλλὰ καὶ ὅταν πλέον ἀποφασίζῃ νὰ τὰς ἀναφέρῃ, τὸ κάμνει μὲ τόσας προφυλάξεις καὶ μὲ τόσας συστροφάς. Καὶ πρῶτον ἐπικαλεῖται τὸν Θεὸν μάρτυρα τῶν λεγομένων του, ὅτι δηλ. ὅσα λέγει εἶναι ἀληθῆ. Κατόπιν ἀναφέρει ἐν περιστατικὸν, τὸ ὅποιον τῷ συνέβη εἰς τὴν Δαμασκὸν ὅπου ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ βασιλέως Ἀρέτα ἥθελε νὰ τὸν πιάσῃ καὶ ἔβαλεν ἀνθρώπους νὰ φυλάγουν ὅλας τὰς πύλας τῆς πόλεως, ὅπότε αὐτὸς ἡναγκάσθη διὰ νὰ φύγῃ, νὰ καταβῇ ἀπὸ ἐν παράθυρον, τὸ ὅποιον ἥτο ἐπάνω εἰς τὸ τεῖχος τῆς πόλεως, μέσα εἰς ἓνα κάλαθον καὶ τοιουτορόπως νὰ διαφύγῃ. ⁸ Τστερον πάλιν θέλει νὰ ἔλθῃ εἰς τὰς ἀποκαλύψεις καὶ τὰς δύπτασίας, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἀποφεύγει, διότι δὲν τὸ θεωρεῖ τοῦτο συμφέρον. Τέλος ἀποφασίζει νὰ προβῇ. Ἀλλὰ καὶ πάλιν διστάζει φοβεῖται μήπως, ἀντὶ νὰ ὠφελήσῃ βλάψῃ καὶ διὰ τοῦτο στρέφει τὸν λόγον εἰς τρίτον πρόσωπον καὶ ὅμιλει ὡς περὶ ἄλλου τινός, Γνωρίζω, λέγει, ἓνα ἀνθρωπον **ἐν Χριστῷ**, ὁ ὅποιος δηλ. εὑρίσκεται ἐν τῇ πίστει τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς στενὴν σχέσιν καὶ

συνάφειαν πρὸς τὸν Χριστόν. Τοῦτο δὲ τὸ ὄποιον θὰ διηγηθῶ λέγει, ἔγινε πρὸ δεκατεσσάρων ἑτῶν (ἥτοι καθ' ἥν ἐποχὴν ὁ Παῦλος ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστόν.) Γνωρίζω, ὅτι ὁ ἀνθρωπὸς οὐτὸς ἡρπάγη ὑπὸ τοῦ πνεύματος καὶ ὡδηγήθη ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸν τρίτον οὐρανόν, Τώρα ἐὰν θέλητε νὰ μὲ ἀκριβοξετάσητε πολλὰ πράγματα, ἀν δηλ. αὐτὸς ὁ ἀνθρωπὸς εἶχε καὶ τὸ σῶμά του, ἢ μόνον ἡ ψυχή του ὡδηγήθη ἐκεῖ, τοῦτο ἐγὼ δὲν εἶμαι εἰς θέσιν νὰ τὸ πληροφορήσω. Τοῦτο ὁ Θεὸς τὸ γνωρίζει. Ἔγὼ τοῦτο μόνον γνωρίζω ὅτι αὐτὸς ὁ ἀνθρωπὸς ἐφέρθη εἰς τὸν Παράδεισον καὶ ἐκεῖ ἤκουσε λόγια ὅπου δὲν λέγονται, λόγια, τὰ ὄποια δὲν ἡμπορεῖ ἀνθρωπὸς νὰ τὰ εἴπῃ.

Τοιουτογρόπως λοιπὸν μὲ πολλὰς προφυλάξεις καὶ μὲ μεγάλην ταπεινοφροσύνην ὁ Ἀπόστολος διηγεῖται μίαν σπουδαιοτάτην ἀποκάλυψιν, τῆς ὄποιας ἡξιώθη μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του εἰς τὸν Χριστιανισμόν. Ἄφοῦ δὲ μὲ τόσην σοφίαν ἐξέθηκε τὸ μέγα τοῦτο τοῦ βίου του γεγονός, χωρὶς διόλου νὰ σκανδαλίσῃ κανένα, λέγει κατόπιν τὰ ἔξῆς, τὰ ὃ ποιᾶ ἀκόμη περισσότερον δεικνύουν τὴν μεγάλην ταπεινοφροσύνην του. Ἔγὼ. λέγει, εἶμαι ἀνθρωπὸς, ὁ ὄποιος ἔχω πολλὰς ἀδυναμίας. Δι' ἔνα ἀνθρωπον, ὁ ὄποιος ἡξιώθη τόσον μεγάλης τιμῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ καυχηθῇ. Ἀλλ' ἐγὼ διὰ τὸν ἑαυτόν μου εἰς τί νὰ καυχηθῶ; Δὲν ἔχω ἄλλο τι, παρὰ τὰς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας μου. Οἱ ἄφρονες καὶ οἱ ἀνόητοι καυχῶνται διὰ πράγματα, τὰ ὄποια δὲν ἔχουν. Ἔγὼ ὅμως ἐὰν θελήσω νὰ καυχηθῶ δὲν θὰ ἥμαι ἀνόητος, διότι θὰ εἴπω τὴν ἀλήθειαν. Ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν θὰ καυχηθῶ, διότι φοβοῦμαι μῆπως νομισθῶ ἀνώτερος ἀπὸ ὅ,τι εἶμαι. Ωσὰν νὰ λέγῃ. Ἔχω τόσας ἀποδείξεις τῆς Ἀποστολικῆς μου ἀξίας καὶ τόσον πολλὰς ἀποκαλύψεις νὰ σᾶς διηγηθῶ, ἀλλὰ ἀποφεύγω διὰ νὰ μὴ σκανδαλίσω τοὺς ἀπλουστέρους. εἶναι δὲ τόσον πολλαὶ αἱ ἀποκαλύψεις, αἱ ὄποια ἔγειναν εἰς ἐμὲ, ὥστε διὰ νὰ μὴ ὑπερηφανευθῶ δι' αὐτὰς, μοι ἐδόθη μία πληγὴ, μία τιμωρία, ἔνας σκόλοψ διὰ νὰ μὲ ἐνθυμίζῃ τὸ τί εἶμαι, ὥστε νὰ μὴ ὑπερηφανευθῶ. Πολλὰς φορὰς παρεκάλεσα τὸν Κύριον νὰ μὲ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ αὐτὸν, ἀλλὰ δὲν με ἤκουσε καὶ μοὶ εἶπε: σὲ φθάνει ἡ χάρις μου. ἡ δύναμις μου ἡ ἄπειρος ἀποδεικνύεται μὲ τὴν ἴδικήν σου ἀσθέ-

νειαν καὶ ἀδυναμίαν. Καὶ πράγματι ἡδύνατο βέβαια ὁ Θεὸς νὰ ἐκλέξῃ διὰ τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορας, πλουσίους καὶ εὐ-γενεῖς, ἄρχοντας καὶ δυνάστας. Ἀλλὰ δὲν ἥθελε νὰ ἀποδοθῇ ἡ ἐπικράτη-σις τῆς θρησκείας του εἰς τὰ ὅπλα καὶ εἰς τὴν βίαν δηλ. εἰς δυνάμεις ἀνθρωπίνους. Ἡθελε νὰ φανῇ ἡ δύναμις τῆς χάριτός του, ἥθελε νὰ ἀπο-δείξῃ εἰς τὸν κόσμον τὴν ἄπειρον δύναμιν, τὴν ὅποιαν ἀδύνατα πλάσματα ἀντλοῦν ἀπὸ τὴν χάριν του. Καὶ πράγματι ἡ θεία χάρις εἶναι ἔκείνη ἡ ὅποια ἐνδυναμώνει τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν καὶ ἀναπληροῦ τὰς ἀνθρωπí-νους ἐλλείψεις καὶ ἀδυναμίας. Μὲ τὴν δύναμιν τῆς θείας χάριτος αἱ ἀγράμ-ματοι καὶ πτωχοὶ ἀλιεῖς τῆς λίμνης Γενισαρὲτ ἔγιναν διδάσκαλοι τῆς οἰκουμένης καὶ ἐβάστασαν τὸ δόνομα τοῦ Χριστοῦ ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων, υἱῶν τε Ἰσραὴλ. Μὲ τὴν δύναμην τῆς θείας χά-ριτος ἐθαυματούργησαν τόσα θαύματα ὅλοι οἱ ἄγιοι ἄνδρες. Μὲ τὴν δύναμιν τῆς θείας χάριτος ἡ γυναικεία ἀσθένεια καὶ αὐτὴ ἡ παιδικὴ ἀδυναμία, ἐνίκησε τὰ θράση τῶν τυράννων καὶ κατήσχυνε τοὺς ἀσεβεῖς. Μὲ τὴν δύναμιν τῆς θείας χάριτος τὴν ὅποιαν παντοτεινὰ ἡ Ἐκκλησία μοιράζει εἰς τὰ τέκνα της διὰ τῶν ἀχράντων μυστηρίων, κατορθώνομεν καὶ ἡμεῖς νὰ φυλάττωμεν ἄμωμον τὴν πίστιν, τὴν ὅποιαν μᾶς παρέ-δωκαν οἱ πατέρες ἡμῶν καὶ νὰ πράττωμεν τὰ ἔργα τῆς εὐσεβείας, τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης. Ἄσ μὴ ἀπομακρυνώμεθα λοιπὸν ἀπὸ τῆς Ἐκ-κλησίας, ἃς μετέχωμεν τακτικῶς τῶν ἐν αὐτῇ τελουμένων μυστηρίων ἐν πάσῃ ταπεινοφροσύνῃ, ἵνα ἐπισκηνώσῃ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. Γένοιτο.

5 Οκτωβρίου 1903

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ Κ'. ΚΥΡΙΑΚΗΣ*

(Γαλ. 1, 11—19).

·**Η** ἀνθρωπίνη κακία καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς ὑθικὴ τύφλωσις. Θαρ-
ραλέα ἀποδογία τοῦ ἀποστόλου Παύλου πρὸς τὰς κατ'
αὐτοῦ κατηγορίας τῶν ψευδοδιδασκάλων.

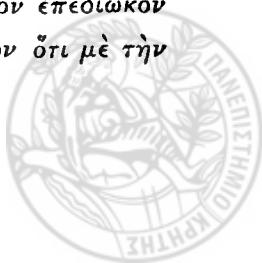
α· Αδελφοί, γνωρίζω ὑμῖν τὸ εὐαγγέλιον
τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπὸ ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστι
κατὰ ἀνθρώπουν.

Πόσον ἡ κακία εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν τυφλώνει ἡθικῶς τὸν ἀνθρω-
πον! Ἐνῷ αὐτὸς ἡμπορεῖ, ἀν δίγον εἰς τὰ πλησίον του ἡ γύρω του
ὑπάρχοντα προσέξῃ, εἴτε πρόσωπα εἶνε αὐτὰ εἴτε πράγματα, ἀν εἰλι-
κρινῶς θελήσῃ, νὰ ἵδη πάντα ταῦτα μὲ τὰ καθαρά των πλεονεκτήματα
ἡ καὶ ἐλαττώματα, τὴν ἀξίαν ἡ καὶ τὰς ἐλλείψεις των, ὅταν ἔχῃ μέσα του
τὴν κακίαν σκοτίζεται καὶ ἄλλ' ἀντ' ἄλλων αἰσθάνεται καὶ φαντάζεται.
Καὶ τὸ περίεργον εἶνε, ὅτι δὲν περιορίζεται ἕως ἐδῶ ἡ κατάστασις τοῦ
κακοῦ, ἄλλ' ὅτι αὐτὸς προχωρεῖ καὶ πολὺ περισσότερον καὶ προσπαθεῖ
καὶ ἄλλους νὰ καταπείσῃ καὶ νὰ φέρῃ καὶ αὐτοὺς εἰς τὰς ἴδικάς του
διεστραμμένας σκέψεις καὶ πράξεις. Κακὸς διὰ τὸν ἑαυτόν του ἔχει τὸν
ἐγωϊσμὸν καὶ ἄλλους νὰ ἵδη νὰ ἀσπάζωνται τὰ φρονήματά του. Καὶ
ὅσοι μὲν ἔμαθαν νὰ ἔνε φίλοι τῆς ἀληθείας καὶ μὲ αὐτὴν ἔννοοῦν νὰ
ζήσουν καὶ νὰ ἀποθάνουν (διότι καὶ εἰς αὐτὴν μόνον μέσα βλέπουν τὴν
πρόοδον) μόλις ἀπὸ μακρὰν θὰ διακρίνουν τὸ μοχθηρὸν σκότος, προτοῦ
οἱ ἐργάται αὐτοῦ πλησιάσουν ἐλέγχουν αὐτὸ καὶ ἀπόμακρύνουν ὅχι μόνον
ἀπὸ τὸν ἑαυτόν των, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς γείτονας διότι ἡ ἀγάπη πρὸς

·**Ἐπειδὴ κατ'** ἄλλην εὐκαιρίᾳν ἡρμηνεύθη τὸ κατὰ τὴν σημερινὴν Κυριακὴν τῶν ἁγίων
Πατέρων τῆς Ζ'. Οικουμενικῆς Συνόδου ἀποστολικὸν ἀνάγνωσμα γίνεται λόγος ἐν τῷ παρόντε
φυλλαδίῳ περὶ τοῦ ἀναγνώσματος τῆς ειρᾶς.

**τὴν ἀλήθειαν δὲν ὑποφέρει τὴν ἀπὸ μέρους οἰουδήποτε ἔξαπατη-
σίν τοῦ ἀνελόφοι.** Ὅσοι δὲ εὑρεθοῦν ἄπειροι καὶ ἀδίδακτοι ἐκεῖνοι ἔχον
χρέος νὰ εἶνε προσεκτικοί, νὰ μὴ δίδουν προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους
καὶ τὰς διδασκαλίας τοῦ τυχόντος καὶ τότε μόνον νὰ δέχωνται συμβου-
λὰς καὶ νοοθεσίας ὅταν θὰ καταπείσουν τὸν ἑαυτόν των ὅτι ὅσα λέγον-
ται εἰς αὐτοὺς λέγονται μὲ χωρὶς ὀπισθοβουλίαν καὶ ὅτι προέρχονται
ἀπὸ ἀγνὴν ἀδελφικὴν προαίρεσιν καὶ ἀπὸ καρδίαν θυσιαζομένην διὰ τὸ
καλὸν τοῦ πλησίου. Ἀλλὰ τὸ ἐννοήσουν αὐτό; Μάλιστα, καὶ πολὺ
εὔκολα, διόρι ἡ ἀλήθεια πάντοτε εἶνε ἀπλῆ καὶ φανερά. δὲν ἔχει παρα-
γεμίσματα, δὲν κρύπτεται, μὲ θάρρος λαλεῖ, ἀποτείνεται πρὸς τὸ λογικὸν
τοῦ ἀνθρώπου, μὲ τὸ ὅποιν πάντοτε συμφωνεῖ, δὲν ἀντιτίθεται δὲ καὶ
δὲν ἐναντιοῦται πρὸς τοὺς πόθους τῆς ἀθώας καρδίας, οἵτινες ἐν τῇ ἀπλό-
τητι καὶ τῇ καθαρότητι τῆς ἀληθείας εύρισκουσι τὴν πλήρωσίν των. Με-
τέβη ὁ ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὸν Γαλάτας· ἐκήρυξεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἀλη-
θινὴν τοῦ Χριστοῦ πίστιν, ἐκείνην δῆλα δὴ ἡ ὅποια κατὰ πάντα εἶνε σύμ-
φωνος πρὸς τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου, παρέστησεν εἰς αὐτοὺς τὰς θείας
ἀληθείας ἀπλᾶς καὶ καθαρὰς χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην ὅπως μεταχειρισθῇ
καὶ πλάγια μέσα διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου του καὶ ἵδον ἐκεῖνοι ὡς
«ἄγγελον Θεοῦ, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν» δεχόμενοι αὐτόν. (Γαλ. 4, 14—15).
Τόση ἦτο ἡ πρὸς αὐτὸν καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ κηρυττομένην ἀλήθειαν ἀφο-
σίωσις τῶν Γαλατῶν. Ἀπονήρευτος ὅλως καὶ ἄκακος ὁ Παῦλος ἀφοῦ ἐτα-
κτοποίησε τὰ τῶν Ἑκκλησιῶν τῆς Γαλατίας ἔξηκολούθει τὸ ἔργον τοῦ
θείου κηρύγματος καὶ εἰς ἄλλας χώρας, ὅτε ἔξαφνα εύρισκόμενος ἐν Κο-
ρίνθῳ ἔμαθεν ὅτι οἱ Γαλάται ἐκλονίζοιτο ἥθικῶς καὶ θρησκευτικῶς καὶ
τοῦτο διότι ἔδωκαν προσοχὴν εἰς διδασκαλίας ἐχθρῶν τῆς πίστεως, ἀν-
θρώπων, οἱ ὅποιοι παρουσιάσθησαν πρὸ αὐτῶν οὐχὶ μὲ τὴν ἀληθινὴν
των ἴδιότητα, ὡς λῦκοι ἄρπαγες, ἀλλὰ μὲ ψευδῆ, ὡς διδάσκαλοι τοῦ
καλοῦ, ὡς ποιμένες προστάται. Ὁπὸ τὸ πρόσχημα κηρύγματος τοῦ Εὐαγ-
γελίου τοῦ Χριστοῦ ἥρχισεν ἡ διάδοσις μεταξὺ τῶν Γαλατῶν αἰρετικῶν
διδασκαλιῶν καὶ ἡ ὑποστήριξις τῆς ἀπάτης καὶ τοῦ ψεύδους. Οἱ ἄναν-
δροι ἀπατεῶντες ἀφοῦ αὐτοὶ διεφθάρησαν μὲ πολὺν τώρα ζῆλον ἐπεδίωκον
τὴν ἔξαπάτησιν καὶ τὴν διαφθορὰν καὶ τῶν ἄλλων. Ἐνόμιζον ὅτι μὲ τὴν

ἐνέργειάν των αὐτὴν θὰ κατώρθωνται ἡ νὰ ἔξαφανίσουν τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τοῦ κόσμου (ἔως ἐκεῖ ἐπροχώρει ἡ ἀνοησία των) διὰ νὰ μὴ εὑρεθῇ κανεὶς νὰ μαρτυρήσῃ περὶ τῆς ποιότητος αὐτῶν ἢ τουλάχιστον, ὅτι μὲ τοὺς περισσοτέρους ὀπαδούς, τοὺς ὁποίους θὰ ἀπέκτων, θὰ ἐμετρίαζον τὰς τύψεις τῆς συνειδήσεώς των, ἡ ὅποια καθημέραν κατέκρινε καὶ ἤλεγχεν αὐτούς. Ἀλλὰ ἡ πατῶντο σκοτεινοὶ αὐτοὶ καὶ διεφθαρμένοι δὲν ἡμποροῦσαν σωστὰ νὰ σκεφθοῦν καὶ ἐνεργήσουν καὶ διὰ τοῦτο μόλις ὀλίγον ἐτόλμησαν νὰ ἐλπίσουν κάποιαν πρόοδον εἰς τὴν κακήν των ἐπιχείρισιν καὶ παρουσιάζεται ἀμείλικτος διώκτης των ὃ μόνον ὅπλον ἔχων τὴν ἀλήθειαν καὶ ἵδοὺ ὅλον τὸ οἰκοδόμημά των, τὸ ὅποιον μὲ τόσας πανουργίας καὶ μὲ δολιότητας ἀνήγειραν καταρρέον ἐκ θεμελίων. Καὶ αὐτοὶ μὲν δὲν ἡσχύνθησαν ἵνα παραστήσουν ἑαυτὸὺς ὡς ἀποστόλους, ὡς εὐαγγελεστάς, ὡς κήρυκας τοῦ θείου λόγου, τὸν δὲ Παῦλον ὡς μὴ τοιοῦτον ἀπαράλλακτα ὅπως πολλοὶ ὀπισθόβουλοι καὶ ἀνειλικρινεῖς ἀνθρωποι τῆς σημερινῆς ἐποχῆς, ἵνα διαδώσουν τὰς μοχθηράς των κατηγορίας καὶ γίνουν πιστευτοί, περὶ τῶν ἑαυτῶν των μὲν λέγουν ὅτι τάχα αὐτοὶ εἶνε φιλογενεῖς καὶ φιλάνθρωποι περὶ δὲ τῶν ὑπ' αὐτῶν συκοφαντουμένων ὅτι οὗτοι εἶνε πᾶν ἄλλο ἢ ἐνάρετοι, πᾶν ἄλλο ἢ καλοί· προχωροῦν μάλιστα μέχρι τοῦ σημείου ἵνα τὸν ἀθῶν παριστάνουν ὡς κακοῦργον, ὡς ἐγκληματίαν, ὡς δόλιον καὶ προδότην τῆς ἀνθρωπίνης συνηδήσεως καὶ ἐλευθερίας· ἐννοεῖται ὅτι ἐν τοιαύτῃ καταστάσει πραγμάτων θὰ γίνη ἀνάγκη ὅπως καὶ ἡ ἀλήθεια, ὅσον πικρὰ καὶ ἀν εἶνε, λεχθῆ καὶ ὁ ἀδίκως καὶ κακοβούλως κατηγορούμενος ἀπολογούμενος μίαν πρὸς μίαν ν' ἀποκρούσῃ ὅλας τὰς μοχθηρὰς συκοφαντίας. Τοῦτο ἀκριβῶς τὸ δεύτερον βλέπομεν τὸν ἀποστ. Παῦλον νὰ πράττῃ διὰ τῆς σήμερον ἀναγνωσθείσης ἀποστολικῆς περικοπῆς ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς αὐτοῦ.

Μὲ θάρρος ἀξιοθαύμαστον καὶ ἰδιάζον εἰς μόνους τοὺς ἐργάτας τῆς ἀληθείας ὁ Παῦλος ἀνακηρύττει ἐνώπιον τῶν Γαλατῶν καὶ ὅλης τῆς ἀλλησ χριστιανωσύνης, ἡ ὅποια δὲν ἥθελε ποτε νὰ τείνῃ οὖς εὐήκοον εἰς κακολογίας οἰωνδήποτε ἐχθρῶν τοῦ ὑπ' αὐτοῦ κηρυττομένου **Εὐαγγελίου**, ὅτι τοῦτο δὲν προέρχεται ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του οὐδὲ περιλαμβάνει ἀνθρώπινα νοήματα ἀλλ' ἀπορρέει ἀμέσως ἀπὸ αὐτὸν τὸν Κύριον ἡμῶν

Ιησοῦν Χριστόν, ὁ ὁποῖος παρέδωκεν εἰς αὐτὸν τοῦτο δὲν ἔγινε λοιπὸν ἀνάγκη ὁ Παῦλος νὰ διδαχθῇ τοῦτο παρ' οἴουδήποτε ἀνθρώπου, ἐστω καὶ ἀποστόλουν. Ἀλλως τε τὸ πρᾶγμα εἶνε εὐκολοαπόδεικτον καὶ πολὺ σκέψις δὲν χρειάζεται διὰ τὴν κατανόησιν αὐτοῦ. Ποῖος ἀγύνοει τὴν προτέραν του πολιτείαν; εἰς τίνος ὅτα δόσον μακρὰν καὶ ἀν αὐτὸς εὑρίσκετο δὲν ἔφθασεν ἡ φήμη τῆς μανίας, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Παῦλος ὅτε ἦτο Ἰουδαῖος κατέδίωκε τοὺς εἰς Χριστὸν πιστεύοντας καὶ συνετέλει εἰς τὴν ἔξαφάνισιν αὐτῶν; Αὐτὸς ἐν τῇ προτέρᾳ του θρησκείᾳ περισσότερον τῶν ἄλλων συνηλικιωτῶν του τηρῶν τὰς παραδόσεις τῶν πατέρων του καὶ περισσότερον τῶν ἄλλων θεωρῶν αὐτὰς ἱεράς, ἔφρόντιζεν ὅπως διὰ παντὸς τρόπου συντελῇ εἰς ἀδυνάτισιν τῆς νέας θρησκείας τοῦ Ἰησοῦν, ἡ ὁποία κατέρριπτε τὸ γόητρον τῆς Ἰουδαϊκῆς θρησκείας. Καὶ ὅμως ἀπὸ ἀμειλίκτου διώκτου ὑπὸ περιστάσεις πολὺ σοβαρὰς ὁ Παῦλος ἔγεινε θερμότατος προστάτης καὶ κῆρυξ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, μεταξὺ τῶν ἔθνικῶν, ἐκεὶ ὅπου ἀκόμη τοῦτο δὲν εἶχεν ἀκουσθῆ. Δὲν σημαίνει τοῦτο ὅτι αὐτὸς ἀπὸ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ἦν προωρισμένος ὑπὸ τῆς θείας προνοίας εἰς τὸ ἔργον τοῦ κήρυκος τῆς θείας ἀληθείας, τοῦ διδασκάλου τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ μονογενοῦς τοῦ Θεοῦ Πατρὸς Τίον, Ὅς εἰς αὐτὸν ἀπεκαλύφθη κατὰ τὴν εἰς Δαμασκὸν πρὸς καταδίωξιν τῶν ἐκεὶ χριστιανῶν μετάβασίν του; Καὶ ἀπὸ αὐτὸν ἀγνῆ καὶ καθαρὰ μετὰ τὴν θαυμασίαν ἐκείνην ἀποκάλυψιν ἐκηρύχθη ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία εἰς τε τὴν Ἀραβίαν καὶ Δαμασκὸν χωρὶς νὰ παρουσιασθῇ ἀνάγκη τις ὅπως αὐτὸς πρὸς τελείωσιν τῆς θεόθεν ἀνατεθείσης αὐτῷ διακονίας ἀνέλθῃ ἐκ Δαμασκοῦ ἀμέσως εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ συναντήσῃ ἐκεὶ τοὺς πρὸ αὐτοῦ ἀποστόλους. Μόλις οὗτος μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἐτῶν συστηματικῆς χριστιανικῆς ἐνεργείας ἥλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ τοῦτο ἐκ πόθου, ὅπως ἵδη τὸν ἀπόστολον Πέτρον, παρ' ὃ καὶ ἔμεινε φιλοξενούμενος δέκα πέντε ἡμέρας, καθ' ἣς μετ' οὐδενὸς ἐτέρου ἀποστόλου τόσον στενῶς ἐσχετίσθη, ὅσον μετὰ τοῦ ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου.

12 Ὁκτωβρίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΑ'. ΚΥΡΙΑΚΗΣ*

(Γαλ. 2, 16—20).

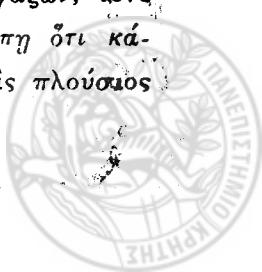
Ποία πρέπει νὰ ἔναι ὡς σχέδις τοῦ χριστιανοῦ πρὸς τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου. — Πῶς ὁ χριστιανὸς εἶναι εὔτυχὴς καὶ εἰς αὐτὰς τὰς δυστυχίας του μὲ τὴν πίστιν εἰς τὸν Χριστόν.

«Ο νῦν ζῶ ἐν σφράγι, ἐν πίστει ζῶ· τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ».

’Αφ’ ὅτου ὁ ἄνθρωπος ἐδιώχθη μέσα ἀπὸ τὸν Παράδεισον, ἐν χρυσοῦν ὄνειρον τοῦ ἔμεινε καὶ αὐτὸ ἡμέραν καὶ νύκτα ὠνειρεύετο καὶ ἐπεθύμει, τὴν εὔτυχίαν του. Ἐρρίφθη εἰς τὴν γῆν, ὃπως ρίπτεται μία σφαῖρα ἐπάνω εἰς ἀπέραντον πεδιάδα. Εὑρέθη μέσα εἰς ἓνα νέον κόσμον, ὃπου ὅλα τὰ πράγματα τοῦ ἥσαν μυστήρια. Ὁ φόβος τοῦ ἀγνώστου καὶ ἡ λύπη δι’ ὅσα ἀγαθὰ τοῦ Παραδείσου ἔχασε, τὸν ἐκράτουν εἰς μίαν γωνίαν τοῦ ἀπέιρου πεφοβισμένον καὶ κλαίοντα τὴν τύχην του. Ἔχασε τὴν τόλμην ἐκείνην καὶ ἀφοβίαν, τὴν ὅποιαν εἶχεν ὅταν ἦτο μέσα εἰς τὸν Παράδεισον. Καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἡμερώτερα ζῶα, τὰ ὅποια ἐγεννήθησαν διὰ νὰ τὸν ὑπηρετοῦν καὶ νὰ τὸν ἀνακουφίζουν καὶ αὐτὰ τὰ ἐφοβεῖτο καὶ τὰ ἐτρέμεν. Ὁμοίαζε τὸν μικρὸν ἐκεῖνον λαγωόν, ὃ ὅποιος βλέπει τὰ φύλλα. τὰ ὅποια ἀποτελοῦν τὴν τροφήν του, καὶ τὰ φοβεῖται ὅταν κινοῦνται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. Ἔξαφνα ὅμως, ἀμα ὡς ἐνόησε ποίαν θέσιν ἔχει αὐτὸς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι δῆλ. εἶναι ὁ βασιλεὺς τῆς

*Ἐπειδὴ ἡ σήμερον ἀναγινωσκομένη Ἀποστολικὴ περικοπὴ, ἀναγνωσθεῖσα καὶ κατὰ τὴν Κυριακὴν μετὰ τὴν ἡγιώσιν τοῦ τιμίου Σταυροῦ ἡρμηνεύθη τότε, κατὰ προτίμησιν ἀφιερώθη τὸ παρὸν φυλλάδιον εἰς τὴν μελέτην τοῦ σπουδαίου τούτου καὶ ἐδιαφέροντος θέματος.

δρατῆς αὐτῆς κτίσεως, ἀμέσως ηλλαξε διαγωγήν. Ἡρχισε μὲ πολλὴν ἀφοβίαν νὰ κάμη χρῆσιν ὅλων τῶν πραγμάτων τοῦ κόσμου, νὰ ἀποκτᾶ πλούτη καὶ δύναμιν, νὰ τυραννῆ τοὺς μικροτέρους καὶ ἀδυνατώτερους του, νὰ περιφρουῇ τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον του, νὰ ζῇ βίον ἀκόλαστον καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ οὐ πρίττη πᾶται ἀμαρτίαν, διότι ἐνόμιζεν ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ εὑρῃ τὴν εὐτυχίαν, τὴν ὁποίαν ἔχασε. Δὲν ἡμπόρεσεν ὁ ταλαίπωρος νὰ ἐννοήσῃ τὸ πῶς ἔπρεπε νὰ μεταχειρισθῇ τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου καὶ ποὺ κυρίως ἔγκειται ἡ εὐτυχία. Ἔνόμισε πῶς ὅσον περιστότερον ἀπολαύσῃ τὰ κοσμικὰ ἀγαθά, τόσον καὶ περιστότερον θὰ πλησιάσῃ εἰς τὴν εὐτυχίαν. Ἀλλ' ἡ πατήθη. Ἡ δυστυχία του ἐπλήθυνε, τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου εὐθὺς τὰ ἔχότασε καὶ τὰ ἐμίσησε. Κάτι τι τοῦ ἐλειπε καὶ ἥτι δυστυχήσ. Τοῦτο ὅμως τὸ κάτι τι δὲν ἦδυνατο νὰ τὸ γνωρίσῃ· καὶ ἡ δυστυχία του ἐξηκολούθει. Δὲν ἔξητησε τὴν εὐτυχίαν του, οὔτε ἐσκέφθη ποτὲ νὰ τὴν ζητήσῃ, εἰς τὸν ἔσω ἀνθρωπον. εἰς τὴν ἐξωτερικὴν αὐτοῦ ζωήν, εἰς τὴν σχέσιν αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεόν. Τὴν ἔξήτει ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπῆρχε καὶ διὰ τοῦτο δὲν τὴν εὐρισκε. Ἐδωκεν εἰς τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου τόσην μεγάλην σημασίαν ὅσην αὐτὰ δὲν ἔχουν καὶ δὲν ἡμποροῦν νὰ ἔχουν. Ὁ χριστιανισμός, ὁ ὅποιος μᾶς ἐδίδαξεν ὅτι ἡ εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ οὐρανία μακαριότης εἶναι προϊόντα τῆς ἐσωτερικῆς τοῦ ἀνθρώπου ζωῆς, αὐτὸς μᾶς ἐδίδαξε συγχρόνως καὶ ποίαν ἀξίαν ἔχουν τὰ κοσμικὰ ἀγαθά. Μᾶς ἐδωκε τὴν ἐξουσίαν νὰ κάμνωμεν χρῆσιν ὅλων τῶν ἀγαθῶν τοῦ κόσμου, ἀλλὰ συνάμα μᾶς συνέστησε καὶ μεγάλην προσοχὴν διὰ νὰ μὴ περιπέσωμεν ἀπὸ τὴν χρῆσιν εἰς τὴν κατάχρησιν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέγει «εἴτε ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε. πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε». Τὸ νὰ τρώγῃ βέβαια κανεὶς καὶ μάλιστα νὰ πίῃ ἐνίστε καὶ κανὲν ποτήριον, τοῦτο βέβαια δὲν εἶναι ἀμαρτία, διότι πῶς θὰ ζήσῃ ὁ ἀνθρωπός. Ὁταν ὅμως κάμνῃ δουλὺὰ κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον τὸ τί θὰ φάγῃ, ἡ ὅταν τρώγῃ πάρα πολύ, ἡ ὅταν ἐν μέσῃ τεσσαρακοστῆ ἐπιδεικτικῶς τρώγῃ καὶ πίνῃ εἰς καπηλεῖα, μεθύων καὶ κραυγάζων, τότε βεβαίως ἀμαρτάνει. Ὁ τοιοῦτος ἀνθρωπός δὲν ἡμπορεῖ νὰ εἴπῃ ὅτι κάμνει χρῆσιν τῶν κοσμικῶν ἀγαθῶν. Ἐπίσης· τὸ νὰ γίναι κανεὶς πλούσιος

νὰ ἔχῃ κτήματα καὶ χρήματα, δὲν εἶναι ἀμαρτία· ὅταν ὅμως ὁ πλούσιος, ὄλην του τὴν φροντίδα τὴν ἀφιερώνη εἰς τὸ νὰ αὐξήσῃ καὶ διατηρήσῃ τὰ πλούτη του, τότε ἀμαρτάνει. Ἐφαρμόζεται δὲ εἰς τὸν τοιοῦτον πλούσιον τὸ τοῦ Εὐαγγελίου ὅτι «οὐ δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν». Διότι ἡ Χριστιανικὴ εὐσέβεια ἀπαιτεῖ ὥνα ὁ χριστιανὸς ἔχῃ ὄλην τὴν ψυχήν του καὶ ὄλην τὴν καρδίαν του ἀφιερωμένην εἰς τὸν Θεόν. Ἐνῷ ὁ τοιοῦτος πλούσιος τούναντίον ἀφιερώνει αὐτὰ εἰς τὸν Μαμμωνᾶν. Θὰ ἀκούσῃ δὲ μίαν ἡμέραν παρὰ τοῦ Θεοῦ τὴν φοβερὰν ἐκείνην φωνήν, τὴν ὁποίαν ἤκουσε ὁ ἄφρων πλούσιος τοῦ Εὐαγγελίου. Δὲν εἶναι λοιπὸν τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου, τὰ ὁποῖα βλάπτουν τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ ἡ διάθεσις ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον θὰ μεταχειρισθῶμεν. Ποία λοιπὸν πρέπει νὰ ἦναι ἡ σχέσις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὰ κοσμικὰ ἀγαθά; Τοῦτο μὲ διάλυγας λέξεις μᾶς τὸ διδάσκει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Πρέπει, λέγει, τοιαύτη νὰ ἦναι ἡ διάθεσις τῶν χριστιανῶν ὥστε «οἱ ἔχοντες» οἱ πλούσιοι δηλ. καὶ οἱ κτηματίαι νὰ ἦναι «ώς μὴ ἔχοντες οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίοντες, οἱ χαίροντες, ὡς μὴ χαίροντες, οἱ ἀγοράζοντες, ὡς μὴ κατέχοντες καὶ οἱ χρώμενοι, ὡς μὴ καταχρώμενοι». Μὲ ἄλλας λέξεις ὁ χριστιανὸς νὰ δέχεται τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ τοῦ κόσμου μὲ ἀδιαφορίαν. Ἀλλὰ πῶς, λέγει, νὰ φανῶ ἀδιάφορος, ὅταν ἡ χαρὰ καταπλημυρίζῃ τὴν καρδίαν μου ἢ ὅταν ἡ λύπη μὲ κατακαίῃ τὰ σπλάγχνα; Πῶς νὰ μὴ χαίρω μὲν καὶ εὐχαριστοῦμαι ὅταν αἱ ἐργασίαι μου πηγαίνουν καλὰ καὶ τὰ πλούτη μὲ ἀφθονίαν εἰσέρχωνται εἰς τὸ σπῆτί μου, ὅταν τὰ γεννήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου αὐξάνουν καὶ πληθύνωνται, νὰ μὴ λυποῦμαι δὲ καὶ ἀδημονῶ ὅταν τὰ κύματα τῆς δυστυχίας ἀλλεπάλληλα πλήγτουν τὴν οἰκογένειάν μου, ὅταν ἡ ἐργασία μου καταστρέφεται, ὅταν τὰ χωράφια μου καὶ τὰ ἀμπέλια μου ἔηραίνωνται καὶ στειρεύουν, ἔγω δὲ πλέω εἰς τὴν δυστυχίαν καὶ τὴν ἀθλιότητα; Πῶς ἡμπορῶ νὰ κρατήσω ψυχρότητα καὶ ἀδιαφορίαν; Χριστιανέ! Οἱ ἐπίγειοι θησαυροὶ, τὰ κοσμικὰ ἀγαθά, εἶναι κάτι τι πρόσκαιρον. Εἶναι κάτι τι, τὸ ὁποῖον, δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι ἔχει κάποιαν ἀξίαν διὰ τὴν γῆν, ἀλλὰ δὲν ὠφελεῖ εἰς τίποτε. Σὺ ὅμως δὲν ἐπλάσθης διὰ τὴν γῆν. Ἐπομένως καὶ ἡ εὔτυχία σου δὲν ἡμπορεῖ νὰ στηριχθῇ ἐπάνω εἰς γῆνα καὶ πρόσκαιρα πράγματα. Σὺ διὰ τὴν γῆν δὲν εἶσαι παρὰ πρόσκαιρος διαβάτης. Εἶσαι κάτοικος

τοῦ οὐρανοῦ, διὰ τὸν ὁποῖον καμμίαν σημασίαν δὲν ἔχουν τὰ ἐπίγεια ἀγαθά. Ὅπως λοιπὸν ὁ φρόνιμος διαβάτης, ἀποδίδει τὴν προσήκουσαν σημασίαν εἰς τὸν ἀνθοσκεπεῖς λόφους, ὡς καὶ εἰς τὰς ἀκανθώδεις καὶ αὐχμώσας ἐρήμους τὰς ὁποίους διέρχεται, ἀλλὰ δὲν ἐπηρεάζεται καθόλου ἀπὸ αὐτᾶς, διότι σκέπτεται ὅτι ἄλλον εἶναι ἡ κατοικία του ἡ παντεινὴ, τὸ ἕδιον πρέπει νὰ πράττῃ καὶ ὁ ἀληθῆς Χριστιανός. Νὰ δέχηται μὲν εὐγνωμόνως καὶ νὰ εὐχαριστῇ τὸν Θεὸν, δι' ὃσα ἀγαθὰ τῷ παρέχει, νὰ μὴ ἀφιερώῃ ὅμως εἰς αὐτὰ τὴν καρδίαν του. Τὸ ἕδιον δὲ νὰ πράττῃ καὶ διὰ τὰ ἑναυτία. Νὰ δέχεται μὲν ὃσας δυσχερείας ἐν τῷ βίῳ τῷ παρουσιάζει ἡ θεία πρόνοια καὶ νὰ παρακαλῇ τὸν Θεὸν ὅπως τὸν ἀπαλλάξῃ, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λυπήται καὶ νὰ ἀπελπίζεται. Τούναντίον μάλιστα καὶ εἰς τὴν μίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην περίστασιν πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπὲρ ὅψιν τῶν χρόνων τὰς μεταβολὰς, νὰ πιστεύῃ δὲ εἰς τὸν διευθύνοντα τὰς τύχας τῶν ἀνθρώπων, ὁ ὁποῖος ἀφαιρεῖ καὶ πάλιν δίδει. Ὅταν ὁ χριστιανὸς τοιουτοτρόπως σκέπτεται, ὅταν δηλ. ὅλας του τὰς ἐλπίδας ἔχῃ ἀνατεθειμένας εἰς τὸν Θεὸν καὶ πιστεύῃ μὲ δόλην του τὴν καρδίαν εἰς τὴν πατρικὴν πρόνοιαν αὐτοῦ, τότε καὶ μέσα εἰς τὰς δυστυχίας του θὰ ἥναι εὐτυχής. Ἡ καρδία του θὰ εὑρίσκῃ ἀνάπτανσιν εἰς τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν, καὶ τὴν πρόσκαιρον δυστυχίαν καὶ ταλαιπωρίαν του θὰ ἀνακουφίζῃ ἡ εἰς αὐτὸν ἐλπίς. Τοιαύτη πρέπει νὰ ἥναι ἡ σχέσις μας πρὸς τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ καὶ πρὸς τὰς δυστυχίας· ἂς ἥμεθα δὲ βέβαιοι ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ ἐν τῷ παρόντι βίῳ ἡ δυστυχία μας θὰ μεταβληθῇ εἰς εὐτυχίαν καὶ ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ θὰ τύχωμεν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν καὶ τῆς οὐρανίου μακαριότητος.

Γένοιτο!

19 Οκτωβρίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

— — —

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΒ'. ΚΥΡΙΑΚΗΣ, ΚΑΘ' ΗΝ ΕΦΕΤΟΣ
ΣΥΜΠΙΗΤΕΙ ΚΑΙ Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ
ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΤΟΥ ΜΥΡΟΒΑΝΤΟΥ*

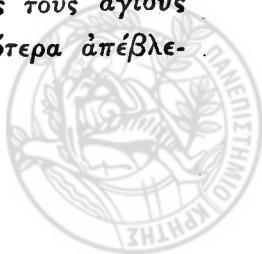
'Ο χριστιανὸς καὶ τὸ μέλλον αὐτοῦ. Βίος καὶ πολι-
τεία ἐν ὀλίγοις τοῦ ἀγίου Μεγαλομάρτυρος
Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου.

Μέσα εἰς ὅλην τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου τὴν πρώτην καὶ σπουδαιο-
τέραν θέσιν κατέχει ἐκεῖνο τὸ σημεῖον αὐτῆς, κατὰ τὸ ὄποιον αὐτὸς ἀπο-
φασίζει καὶ κανονίζει ὁριστικῶς τὸ μέλλον του. Τὸ σημεῖον αὐτὸν εἶνε
ἐκεῖνο, ἀπὸ τὸ ὄποιον ἔξαρτᾶται ἡ πρόοδος αὐτοῦ ἢ ἡ καταστροφή, ἡ
εὐτυχία αὐτοῦ ἢ ἡ δυστυχία. Καὶ ἡμπορεῖ μὲν ὁ ἀνθρωπὸς νὰ ἀρχίσῃ
τὸ σπουδαῖον τοῦτο σημεῖον τῆς ζωῆς του μὲ κάποιαν εὐκολίαν καὶ εἰς
τὸ τέλος νὰ μὴ καταντήσῃ ἢ εἰς χανδάκιον μέγα καὶ φοβερόν, ἀπὸ τὸ
ὄποιον νὰ μὴ ἡμπορῇ νὰ ἔξελθῃ καὶ ἀν ἀκόμη ἥθελε καταβάλῃ τὰς
πλέον ὑπεραινθρώπους δυνάμεις ἢ τούναντίον ἐνδέχεται ν' ἀρχίσῃ μὲ
δυσκολίαν καὶ σὺν τῷ χρόνῳ νὰ κατορθώσῃ νὰ ὑπερπηδήσῃ τὰ ἐμπόδια
καὶ νὰ φανῇ νικητής. Εἶνε ἐλεύθερος νὰ προτιμήσῃ ὅ,τι θὰ θεωρήσῃ
καλλίτερον, ὅ,τι θὰ εῦρῃ συμφερώτερον. Ἀλλὰ ποῖον εἶνε τὸ προτι-
μότερον τοῦτο; ποῖον εἶνε τὸ ἀληθὲς συμφέρον τοῦ ἀνθρώπου; "Οσοι

* Ἐπειδὴ οὐλοτε ἡμηνεύθησαν τὰ ἀποστολικὰ ἀναγνώσματα τῆς τε παρούσης Κυριακῆς καὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ ἀγίου Δημητρίου ἀφιεροῦται τὸ σημερινὸν φυλλάδιον εἰς ἐξιστόρησιν τοῦ βίου καὶ τῶν κατορθωμάτων τοῦ ἑορταζομένου ἀγίου

ἄνθρωποι ποτὲ δὲν ἤγάπησαν τὸ καλόν, ὅσοι δὲν ἀφῆκαν εἰς τὴν καρδίαν των καὶ τὸν ἐλάχιστον τόπον δι' αὐτό, ἔκεινοι ἀπρόσεκτον καὶ ἀκατάστατον βίον ἀρχίσαντες ἀπρόσεκτα καὶ ἀκατάστατα προχωροῦν χωρὶς διόλου νὰ φροντίσουν καὶ σκεφθοῦν καὶ διὰ τὸ μέλλον των ἀφίνουν νὰ περάσῃ τὸ σημεῖον ἔκεινο τῆς ζωῆς των χωρὶς καμμίαν σκέψιν καὶ χωρὶς αἰσθησιν. Τίποτε δὲν τοὺς κοστίζει ἀν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν καταντοῦν χειρότεροι καὶ ἀν θὰ γίνωσιν αἴτιοι, ἵνα μίαν ἡμέραν εἰς τὸ ἄθλιον σημεῖον ὅπου θὰ εὑρεθοῦν νὰ παρασύρουν καὶ ἄλλα ἄθλα, πλάσματα, διὰ τὰ ὅποια αὐτοὶ ὑπὸ τῆς θείας Προνοίας ὠρίσθησαν προστάται καὶ ὁδηγοὶ εἰς τὴν ἀρετήν. Ὅσοι δύμας πάλιν ἔμαθαν νὰ τιμῶσι καὶ νὰ σέβωνται τοὺς γονεῖς των, τοὺς ἀνωτέρους των, τοὺς ἔχοντας περισσοτέρουν ἀπὸ αὐτοὺς πεῖραν, ὅσοι ἀπὸ μικρᾶς των ἡλικίας ἐποτίσθησαν μὲ τὰ νάματα τῆς ὄρθοδοξού προγονικῆς αὐτῶν θρησκείας καὶ εὐσεβείας, ἔκεινοι δὲν εἶνε ἀπερίσκεπτοι, ὅταν εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον τοῦ βίου αὐτῶν καταντήσωσιν, οὕτε ἀπερίσκεπτοι, ἄλλα φρόνιμοι καὶ συνετοί. Ἐκεῖνοι ἐδῶ θὰ σταματήσουν καὶ ἀφοῦ καλὰ θὰ προετοιμασθοῦν, ἀφοῦ καλὰ θὰ μελετήσουν τοὺς λόγους τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου «ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν καὶ πολλοὶ οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς» καὶ ὅτι «στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκοντες αὐτὴν» μὲ θάρρος καὶ μὲ γενναιότητα θὰ προτιμήσουν τὰς προσωρινὰς δυσκολίας καὶ δοκιμασίας διὰ τὴν αἰώνιον χαρὰν ἀπὸ τῆς προσωρινῆς εὐκολίας, ἡ ὅποια φέρει τὴν αἰώνιον στέρησιν τῆς ἀληθινῆς εὐδαιμονίας καὶ μακαριότητος. Τὸ συμφέρον των δὲν θὰ τὸ βλέπουν αὐτοὶ οὕτε εἰς τὴν δόξαν τοῦ κόσμου τούτου, ἡ ὅποια σημερινὴ εἶνε καὶ αὐριανὴ δὲν εἶνε, οὕτε εἰς τὸν πλοῦτον, τοῦ ὅποιον τὰ ἀγαθὰ καμμίαν ἔξασφάλισιν διὰ τὸ μέλλον τοῦ ἀνθρώπου δὲν παρέχουσιν, οὕτε τέλος εἰς τὰς ματαίας καὶ βλαβερὰς διασκεδάσεις καὶ ἥδονάς, τῶν ὅποιων τὰ ἀποτελέσματα εἶνε μηδέν, εἶνε κατὶ τι πλέον ἀσήμαντον καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν σκιὰν τοῦ δένδρου. Ὡς παραδείγματα εἰς τὸν βίον των θ' ἀποφασίσωσι νὰ ἔχωσιν οὐχὶ ἔκεινους, οἱ ὅποιοι «ἐν κραιπάλῃ, μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς» ἔζησαν καὶ ἀπέθανον, ἀλλ' ὅλους ἔκεινους τοὺς ἀγίους ἄνδρας, οἵτινες πρὸς τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς ὡς εἰς τὰ σπουδαιότερα ἀπέβλε-

ψαν καὶ ἔξ αὐτῶν τὸ ἀληθινὸν αὐτῶν συμφέρον ἔξήρτησαν. Δι᾽ αὐτοὺς ὅλον ἐκεῖνο τὸ νέφος τῶν μαρτύρων καὶ ὁμολογητῶν τῆς πίστεως, οἵτινες ἐν ταλαιπωρίαις διῆλθον τὸν βίον αὐτῶν περιφρονήσαντες τὰ πρόσκαιρα καὶ ἀγαπήσαντες μόνα τὰ αἰώνια θὰ ἦνε μία σειρὰ ἀτελεύτητος διδασκαλίας καὶ λαμπρῶν παραδειγμάτων. Μεταξὺ δὲ ὅλων τῶν ἀξίων μιμήσεως ἀγίων τούτων ἀνδρῶν ἡ ἀνάμνησις μόνη τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας τοῦ σήμερον ἑορταζομένου ἀγίου καὶ ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου πάντοτε θὰ ἦνε ζωηρά, πάντοτε θὰ συγκινήσῃ αὐτοὺς καὶ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τοῦ βίου αὐτῶν θὰ ἦνε δι᾽ αὐτοὺς διδακτικωτάτη. Ἐνθυμούμενοι οὖτοι τὴν εὐσέβειαν, ἥτις ἔχαρακτήριζε τὸν ἄγιον ἀπὸ τῆς νεαρᾶς ἀκόμη ἡλικίας αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον καὶ αὐτοὶ εὑρίσκονται εἰς τὸ στάδιον τῆς νεότητός των θὰ φιλοτιμῶνται ἵνα κανονίζωσι τὰ τοῦ βίου αὐτῶν κατὰ τὴν πολιτείαν ἐκείνου. Αἱ νεανικαὶ ὄρμαι καὶ τὰ πάθη δι᾽ αὐτοὺς δὲν θὰ ἔχωσι τὴν σημασίαν ἐκείνην, τὴν δόποιαν ἔξασκοῦν ἐπὶ τόσων ἄλλων ὄμοίων των νέων δειλῶν καὶ ἀναποφασίστων. Τὴν δύναμιν τῶν ἀλόγων τούτων ὄρμῶν καὶ τὴν δι᾽ ἄλλους ἐπιβλητικότητα αὐτοὶ δὲν θὰ τὴν θεωροῦν σπουδαίαν, διότι ὁ νοῦς των καὶ ἡ καρδία των ἐκ νεότητός των ἔμαθε νὰ σκέπτηται καὶ νὰ αἰσθάνηται μόνον τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν κατόρθωσιν αὐτῆς. Μὴ λησμονοῦντες δὲ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀγίου Δημητρίου ὑπὲρ τῶν ἀδυνάτων ἐν τῇ πίστει ἀδελφῶν αὐτῶν ἡ καὶ τῶν ὅλως ἀμυήτων, τὸ ὅποιον συνετέλει ἵνα μεθ' ὅλον τὸ νεαρὸν τῆς ἡλικίας του χρησιμεύσει καὶ ὡς διδάσκαλος τῆς κατὰ Χριστὸν πίστεως εἰς τοὺς ἄλλους, ἀφοῦ θὰ ἀποφεύγωσι πᾶσαν καὶ τὴν πλέον παραμικρὰν ἀφορμὴν ἀπὸ μέρους των, τὴν δυναμένην νὰ σκανδαλίζῃ τοὺς ἄλλους, χωρίς ποτε νὰ κυριευθῶσιν ἀπὸ ἐγωῖσμὸν καὶ νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς ὑπερήφανοι θὰ ἐπιθυμήσωσι καὶ ὅπως ὅλος ὁ βίος των χρησιμεύσῃ εἰς τοὺς ἄλλους ὡς ὑπόδειγμα οὐχὶ κακίας ἀλλὰ ἀρετῆς. Θὰ θεωρῶσι λοιπὸν καθῆκόν των, ἵνα τοὺς ἀδυνάτους ἐνισχύωσι καὶ ἐνδυναμώσιν, ὅπως ὁ ἑορταζόμενος μεγαλομάρτυς Δημήτριος προεκάλεσε διὰ τῆς ἀγιότητός του τὴν πρὸς αὐτὸν πρὸς ὁδηγίαν προσέλευσιν τοῦ μάρτυρος Νέστορος, τὸν ὅποιον αὐτὸς ἐνεθάρρυνεν, ἐνίσχυσε καὶ κατώρθωσε ν ἀναδείξῃ νικητὴν τοῦ ἀσεβοῦς καὶ μεγαλαυχίου Λυαίου. Ἀληθινὰ

τί ἐσήμαινεν ἡ ὑποστήριξις τοῦ αὐτοκράτορος Μαξιμιανοῦ ἀπέναντι τῆς ὑποστηρίξεως καὶ ἐνδυναμώσεως, τὴν ὅποιαν ὁ Κύριος καὶ Δημιουργὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς παρέσχεν εἰς τοὺς λατρευτὰς τοῦ ὀνόματός Του; Ἀσύνετος ὁ αὐτοκράτωρ Μαξιμιανὸς καὶ ἀσεβὴς ὃν ἔξεδωκε διάγγελμα καὶ προσεκάλεσε τὸν βουλόμενον ἐκ τῶν πολιτῶν Θεσσαλονίκης, ἵνα τολμήσῃ καὶ διαγωνισθῇ πρὸς τὸν Λυαίον, ἀληθῆ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ πεφημισμένον γίγαντα. Οὐδέποτε ἐφαντάσθη ὅτι θὰ κατηγράψετο δι' ἑνὸς νεανίου Νέστορος, κατορθοῦντος ἵνα καταβάλῃ τὸν ὑπ' αὐτοῦ ἐγκωμιαζόμενον καὶ θαυμαζόμενον. Καὶ ὅμως ὅ,τι αὐτὸς δὲν ἐφαντάζετο ἐπραγματοποιήθη. Οἱ μάρτυς Νέστωρ μεταβὰς εἰς τὰς φυλακὰς καὶ συναντήσας τὸν ἐν αὐταῖς διὰ τὴν πολλήν του εὐσέβειαν κρατούμενον ἄγιον Δημήτριον, ἐξέφρασε πρὸς αὐτὸν τὸν εὐσεβῆ πόθον του ὅπως καταβάλῃ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ τὸν ἀσεβῆ εἰδωλολάτρην καὶ τοὺς εἰς τὴν σωματικὴν αὐτοῦ δύναμιν πεποιθότας, ἐξήγησε τὰς εὐχάς του καὶ ἐπέτυχε τοῦ ποθουμένου μετὰ μεγάλης εὐκολίας ἵνα καὶ διὰ τούτου διὰ μυριοστὴν φορὰν ἀποδειχθῇ ὅτι δποι βούλεται Θεὸς νικᾶται φύσεως τάξις. Καὶ ἀν μετὰ τὸ γεγονός τοῦτο σκληραὶ βάσανοι συνέταμον τὴν ζωὴν τοῦ ἄγιου, ὡς αἰτίου γενομένου τῆς τοῦ Λυαίου σφαγῆς, ἐν τούτοις αὗται καὶ πάλιν συνετέλεσαν εἰς μείζονα] καταισχύνην τοῦ τυράννου καὶ εἰς περιποίησιν αὐτῷ τῆς ἀληθινῆς καὶ ἀφθάρτου δόξης.

26 Ὁκτωβρίου 1903.

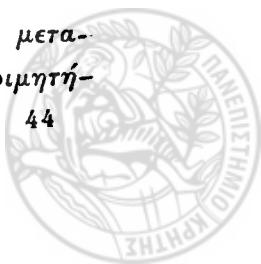
ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΡ'. ΚΥΡΙΑΚΗΣ

('EΦ. 2, 4—10.).

·Η ἄπειρος τοῦ Θεοῦ εὐδόκλαγχνία, ὡς ἀνεξάντλητος πινγή
δλων τῶν πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος εὐεργεσίῶν

*Αν ήμπορέσῃ κάνεις νὰ μετρήσῃ τὴν ἄμμον, ὅπου σκεπάζει τὰς παραλίας τῆς θαλάσσης, τότε θὰ ήμπορέσῃ νὰ ἀπαριθμήσῃ μίαν πρὸς μίαν ὅλας τὰς εὐεργεσίας, μὲ τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς φιλοδωρεῖ κάθε ὥραν καὶ κάθε στιγμὴν ὅλα τὰ πλάσματά του καὶ περισσότερον ἀπὸ ὅλα τὸν ἄνθρωπον. Εἰς κάθε βῆμά του εἰς κάθε στιγμὴν τῆς ζωῆς του ὁ προσεκτικὸς ἄνθρωπος θὰ εὔρῃ καὶ μίαν εὐεργεσίαν τοῦ Θεοῦ, θὰ διακρίνῃ τὴν πολλὴν τοῦ Θεοῦ εὐσπλαγχνίαν καὶ ἀγάπην πρὸς αὐτόν. Πρέπει νὰ ἔμαι κάνεις ὅλως διόλου ἀχάριστος, διὰ νὰ μὴ ἵδῃ τὴν θείαν περὶ αὐτοῦ πρόνοιαν. Μόνον ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ὅλως διόλου ἐπύφλωσεν ἡ ἀμαρτία, μόνον ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἔχασε πᾶσαν αἰσθησιν καὶ τοῦ ὁποίου ἡ συνείδησις καθολοκληρίαν διεστράφη, μόνον αὐτὸς δὲν διακρίνει τὰς ἀπείρους εὐεργεσίας, τὰς ὁποίας ἡ θεία εὐσπλαγχνία καθ' ἐκάστην ἡμέραν σκορπίζει εἰς ὅλην τὴν κτίσιν. Ποῖος ἀνατέλλει κάθε πρωΐαν τὸν ἥλιον καὶ ζωογονεῖ τὸ σύμπαν καὶ δὲν ἀφίνει τὸν κόσμον ὅλον νὰ καταστραφῇ εἰς τὸ αἰώνιον σκότος; Ποῖος ραντίζει τὴν γῆν μὲ τὴν δρόσον τῆς αὐγῆς καὶ στέλλει τὰς εὐεργετικὰς βροχάς, μὲ τὰς ὁποίας ποτίζεται ἡ γῆ καὶ δίδει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν καθημερινὴν τροφήν του; Ποῖος κρατεῖ τὴν ὄρμὴν τῶν ἀγρίων τῆς φύσεως στοιχείων καὶ δὲν τὰ ἀφίνει μὲ μίαν ἀνεμοζάλην, μὲ ἓνα σεισμόν, μὲ ἓνα κατακλυσμὸν νὰ καταστρέψωσι πᾶσαν ζωὴν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ νὰ μεταβάλουν τὴν γῆν εἰς ἔνα μέγα Νεκροταφεῖον, εἰς ἔνα φρικτὸν Κοιμητή-

ριον; Βεβαίως ὅλα αὐτὰ τὰ κάμνει ἡ θεία πρόνοια. Αὐτὴ δίδει εἰς ὅλα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ὄντα τὴν τροφήν, τὴν ζωὴν, τὴν πνοήν, τὰ πάντα. Αὐτὴ χορηγεῖ καὶ εἰς τὸν ἀνθρωπὸν ὅλας τὰς τόσας ἀπείρους εὐεργεσίας, τὰς ὁποίας θὰ ἥτο ματαιοπονία νὰ θελήσῃ κανεὶς νὰ τὰς ἀπαριθμήσῃ. Καὶ δὲν εἶναι μόνον τὰ ὑλικὰ ἀγαθά, τὰ ὁποῖα μὲ τόσην ἀφθονίαν μᾶς χαρίζει ἡ θεία πρόνοια. Πολὺ σπουδαιότερα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι τὰ πνευματικὰ ἀγαθά, τῶν ὁποίων ἡ ἀπόκτησις φέρει εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου τὴν ἀληθινὴν εὐδαιμονίαν καὶ μακαριότητα. "Ολαι αἱ ἀρεταί, αἱ ὁποῖαι ἀναπαύουν τὴν συνείδησιν τοῦ ἀνθρώπου εἶναι καρπὸς τοῦ **Πνεύματος**, τὸ ὁποῖον μᾶς χορηγεῖ ἡ θεία Εὐσπλαγχνία. Ἡ ψυχικὴ γαλήνη καὶ ἡσυχία, ἡ ὁποίᾳ παρακολουθεῖ τὰς καλὰς πράξεις τοῦ ἀνθρώπου, τίποτε ἄλλο δὲν εἶναι εἰμὴ δῶρον τῆς θείας ἀγάπης καὶ τῆς θείας Εὐσπλαγχνίας. Ἄλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἐν Χριστῷ ἀναγέννησίς μας, αὐτὴ ἡ διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου γένους τί ἄλλο εἶναι εἰμὴ δῶρον τῆς θείας εὐσπλαγχνίας τῆς θείας ἀγάπης καὶ στοργῆς:

"Ο Θεὸς πλούσιος ὁν ἐν ἐλέει, λέγει ἡ σήμερον ἀναγνωσθεῖσα Ἀποστολικὴ περικοπὴ, ἔχων δηλ. ἀνεξάντλητον πέλαγος εὐσπλαγχνίας, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην, μὲ τὴν ὁποίαν μᾶς ἡγάπησε, καίτοι ἡμεθα προτήτερα νεκροὶ ἡθικῶς διὰ τὰς πολλὰς μας ἀμαρτίας, μᾶς ἀνέστησε καὶ μᾶς ἔδωκε νέαν ζωὴν μαζὶ μὲ τὸν Χριστόν. Μὲ ἄλλας λέξεις, μᾶς λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μὲ τὴν σήμερον ἀναγνωσκομένην περικοπὴν του, περίπου τὰ ἔξης: "Ἡ ζωὴ τοῦ ἀμαρτωλοῦ ἀνθρώπου διὰ τὸν Θεόν, δὲν εἶναι παρὰ θάνατος. "Οπως δηλ. τῆς σωματικῆς ζωῆς σημείου εἶναι ἡ αἰσθησις καὶ ἡ κίνησις καὶ ὅταν τὸ σῶμα παύσῃ νὰ κινῆται καὶ νὰ αἰσθάνηται, λέγομεν ὅτι ἀπέθανε καὶ εἶναι νεκρὸν, οὕτω καὶ ἡ πνευματικὴ καὶ ἡθικὴ τοῦ ἀνθρώπου ζωὴ ἔχει μερικὰ ἔξωτερικὰ σημεῖα. Εἶναι δὲ τὰ σημεῖα αὐτὰ, αἱ ἀρεταί, τὰ καλὰ ἔργα. "Ανθρωπὸς λοιπὸν, ὁ ὁποῖος δὲν κάμνει καλὰ ἔργα, ὁ ὁποῖος διέρχεται τὸν κόσμον αὐτὸν χωρὶς νὰ δείξῃ καμμίαν ἀρετήν, αὐτὸς ὁ ἀνθρωπὸς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἦναι νεκρὸς καὶ ἀποθαμμένος. Εἰς αὐτὴν δὲ ἀκριβῶς τὴν κατάστασιν ἥτο ὅλος ὁ κόσμος κατὰ τὴν ἐποχὴν, ὅπου ἦλθεν ὁ Χριστός. Σχεδὸν ὅλοι οἱ ἀνθρωποι ἦσαν

βυθισμένοι μέσα εἰς τὴν ἀμαρτίαν, ἀπὸ τὴν ἔξουσίαν τῆς ὁποίας κάνεις δὲν ἥμποροῦσε νὰ διαφύγῃ. Ἐπομένως ὅλοι ἡσαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ νεκροί. Μέσα λοιπὸν εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν, ἔρχεται ὁ Θεὸς καὶ τὸν ἐλέυθερώνει καὶ ἀπὸ νεκροὺς τὸν δίδει ζωὴν, τὸν ἀπαλλάττει ἀπὸ τὸν θάνατον καὶ τὸν ζωογονεῖ. Ποία ἄλλη εὐεργεσία εἶναι μεγαλειτέρα ἀπὸ αὐτήν; Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐνοήσωμεν καλλίτερον τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας ἡς λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸ ἔξῆς. Ποίαν χαρὰν αἰσθάνεται ἔνας ἀνθρωπός, τὸν ὅποιν ὁ ἰατρὸς σώζει ἀπὸ μίαν σοβαρὰν ἀσθένειαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὸς καὶ ὅλοι οἱ συγγενεῖς του καὶ οἱ φίλοι του περιέμενον τὸν θάνατον; Ποίαν εὐγνωμοσύνην αἰσθάνεται πρὸς τὸν ἰατρόν, ὁ ὅποιος τοῦ ἔσωσε τὴν ζωὴν; Τόσην λοιπὸν καὶ μυριάκις τόσην εὐγνωμοσύνην ὀφείλει ὁ ἀνθρωπός εἰς τὸν Θεόν, ὁ ὅποιος τοῦ ἔσωσεν ὅχι πλέον τὴν φυσικὴν ζωὴν. ἄλλὰ τὴν ἡθικὴν, ἡ ὁποία εἶναι μυριάκις πολυτιμοτέρα τῆς σωματικῆς. Ἀλλὰ διατί ἄρα γε ὁ Θεὸς ἔκαμεν εἰς τὸν ἀνθρωπὸν αὐτὸν τὸ μέγα καλόν. Μήπως ἔκαμε κανὲν καλὸν ἔργον; μήπως ἔπραξε καμμίαν ἀρετὴν καὶ διὰ τοῦτο εἰς ἀνταμοιβὴν τοῦ ἔκαμεν αὐτὴν τὴν χάριν; "Οχι· οὔτε ἔπραξεν οὔτε ἦτο δυνατὸν νὰ πράξῃ ὁ νεκρὸς ἀνθρωπός καμμίαν ἀρετὴν, κανὲν καλὸν ἔργον, ἄξιον, τόσον μεγάλης ἀμοιβῆς. Ὁ Θεὸς μόνος, παρακινούμενος ἀπὸ εὐσπλαγχνίαν καὶ ἀπὸ τὴν πολλὴν πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀγάπην καὶ στοργήν, ἔπραξεν ὅπις ἔπραξεν. Καὶ δὲν ἥρκεσθη μόνον εἰς τὸ νὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας καὶ νὰ μᾶς ἀφήσῃ καὶ πάλιν εἰς τὴν τύχην μας. Ἀλλὰ μᾶς ὑπεσχέθη οὐράνια ἀγαθὰ, μᾶς ἀνύψωσε, καὶ ἀπὸ δούλους του εὐτελεῖς, μᾶς κατέστησεν υἱὸντας καὶ κληρονόμους του διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὅπως τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν ἀνέστησεν ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ τὸν ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν του ἐπὶ τοῦ θρόνου του, τοιουτορόπως καὶ ὅλους τὸν χριστιανὸν τὸν ἀληθινὸν μαθητὰς ἐκείνου θὰ τὸν ἀξιώσῃ μίαν ἡμέραν τῆς δόξης ἐκείνου. Αὐτὰ δὲ ὅλα τὰ ἔκαμεν ὁ Θεὸς διὰ νὰ δείξῃ εἰς ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα πόσον εἶναι ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος καὶ νὰ δημηγήσῃ ὅλους τὸν ἀνθρώπους εἰς τὴν Χριστιανικὴν ἀλήθειαν, ὅπου θὰ εῦρωσι τὴν ψυχικὴν των σωτηρίαν.

”Οχι λοιπὸν ὡς ἀμοιβὴ διὰ καλὰ ἔργα καὶ διὰ ἀρετᾶς, ἀλλὰ δωρεὰν ἐδόθη εἰς τὸν ἄνθρωπον ἡ σωτηρία του. Ἐλλὰ καὶ τοῦτο ἔγινεν ἀπὸ σκοποῦ. Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ἐσώζετο διὰ ἴδικάς του ἀρετάς, διὰ καλά του ἔργα, τότε θὰ εἶχεν ἀφορμὴν νὰ καυχᾶται καὶ νὰ ὑπερηφανεύηται, πρᾶγμα τὸ ὅποιον δὲν ἀρμόζει εἰς αὐτόν. Διότι ἐπὶ τέλους τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος; Εἶναι ἐν δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, τὸ ὅποιον ἐπλάσθη δι’ αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν σκοπὸν, διὰ νὰ πράττῃ δηλαδὴ καλὰ ἔργα. Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὅταν δηλ. μὲ καλὰ ἔργα περάσῃ τὴν ἐπίγειον ζωὴν του, τότε θὰ ἀνταμοιφθῇ εἰς τὴν αἰωνιότητα.

· ”Εργα λοιπὸν καλὰ, βίος ἄγιος καὶ καθαρὸς, ἀρεταὶ καὶ ἀγαθοεργίαι, αὐτὰ εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὅποια ζητεῖ ὁ Θεὸς ἀπὸ ἡμᾶς. Καὶ εἶναι ἄρα γε αὐτὰ τόσον δύσκολα, ὥστε νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ τὰ ἐκτελέσωμεν καὶ νὰ παροργίζωμεν ἔνα τόσον μέγαν εὐεργέτην ἐναντίον μας; Τούναντίον εἶναι τόσον εὔκολα, ὥστε μόνον καλὴ θέλησις χρειάζεται καὶ τίποτε περισσότερον. Δὲν μᾶς ζητεῖ πλούτη καὶ θησαυροὺς, τὰ ὅποια δὲν ἔχομεν. Δὲν μᾶς ζητεῖ θυσίας ὑλικὰς, εἰς τὰς ὅποιας δὲν δυνάμεθα νὰ ὑποβληθῶμεν. Ζητεῖ νὰ μὴ μισῶμεν καὶ φθονῶμεν καὶ διώκωμεν καὶ ἀδικῶμεν τὸν πλησίον μας. Ὁπάρχει πρᾶγμα εὔκολώτερον ἀπὸ αὐτὸ διὰ μίαν καρδίαν, ἡ ὅποια δὲν εἶναι διεφθαρμένη ὀλοτελῶς; Ζητεῖ νὰ ἀγαπῶμεν τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον μας, νὰ ἡμεθα εὐσπλαγχνοί, φιλάνθρωποι, εἰρηνικοὶ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μας. Ποῦ εἰς ὅλα αὐτὰ ὑπάρχει καμμία δυσκολία; Ὁλίγη θέλησις καλὴ, ὀλίγη ἀγαθότης χριστιανικὴ, ὀλίγη συνείδησις καθαρὰ καὶ ὅλα μὲ πολλὴν εὔκολίαν κατορθώνονται. Διότι ὅταν ἡμεῖς δείξωμεν καλὴν διάθεσιν, ἡ θεία χάρις θὰ συμπληρώσῃ τὰς ἐλλεύψεις μας καὶ τοιουτοτρόπως θὰ γίνωμεν ἄξιοι μαθηταὶ ἐκείνου, τοῦ ὅποιου τὸ ὄνομα ὡς χριστιανὸν φέρομεν καὶ κληρονόμοι τῶν οὐρανίων ἀγαθῶν, διὰ τὰ ὅποια ὁ Θεὸς μᾶς προώρισε. Γένοιτο.

2 Νοεμβρίου 1903.

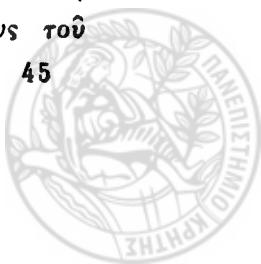
ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΑ'. ΚΥΡΙΑΚΗΣ
(Ἐφ. 2, 14—22.).

Σχέδεις τῶν διαφόρων ἔθνῶν ἀναμεταξύ των πρὸ τῆς ἐμφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος καὶ ἡ δι' αὐτοῦ ἀποκατάστασις ἀσφαλείας σχέδεων μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων καὶ μεταξὺ τῶν διαφόρων ἔθνῶν πρὸς ἄλληλα.

«Ἄρα οὖν οἰκεῖτι ἐστὲ ζένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολῖται τῶν ἀγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὅντος ἀκρογωνικίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Ἡ ἱστορία μᾶς διαβεβαιοῖ μὲ τὸν πλέον θετικώτερον τρόπον, ὅτι μέχρι τῶν χρόνων τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον τὰ πολλὰ καὶ διάφορα ἔθνη, ἐκτὸς σπανίων ἔξαιρέσεων, τὰς ὁποίας προεκάλουν ἀνάγκαι συντηρήσεως, ἔζων βίον πολὺ πέριεργον καὶ ξένον πρὸς τὸ εἶδος τῆς ζωῆς τῶν σημερινῶν χριστιανικῶν λαῶν. Τὰ ἔθνη ταῦτα, εἰς ὁποίαν θρησκεύειν καὶ ἀν ἀνήκον καὶ ὁποιονδήποτε πολιτισμὸν καὶ ἀν εἶχον, ἐφιλοτιμοῦντο πάντοτε, ἵνα κρατῶσιν ἑαυτὰ κεχωρισμένα ἀπὸ τῶν ἄλλων· ἐνόμιζον ὅτι εἶχον καθῆκον ἀνευ τῆς συνδρομῆς ἄλλων, μόνα των, νὰ προοδεύσωσι καὶ ν' ἀναπτυχθῶσι, χωρὶς ἀφ' ἑτέρου νὰ ἔχωσι καὶ τὴν πλέον παραμικρὰν ὑποχρέωσιν, ὅπως καὶ εἰς ἄλλους, μὴ ὅμοεθνεῖς, μεταδώσωσιν ὅτι αὐτὰ ἔνεκα διαφόρων καιρικῶν περιστάσεων ἔτυχε νὰ γυναρίζωσι καὶ ἔχωσι. Διὰ τοῦτο καὶ ἔως τῆς σήμερον σχεδὸν ἄγνωστος εἴνε ὁ πολιτισμὸς καί ἡ διανοητικὴ καὶ ἡθικὴ κατάστασις πολλῶν ἐξ αὐτῶν. καὶ ἀν ἐκ περιστάσεων ἐκτάκτων τὸ ἴδιον δὲν συνέβη καὶ διὰ τὸν ιουδαϊκὸν λαόν, ἐν τούτοις εἴνε γνωστὴ ἡ ἀποστροφὴ αὐτοῦ πρὸς πάντα τὰ ξένα ἔθνη καὶ ἡ ἰδέα, ἣν οὗτος ἔτρεφεν, ὅτι καὶ ἀγαθὴ ἀκόμη πρᾶξις ἀπὸ μέρους τοῦ

ἰούδαιον ὑπὲρ ἐνὸς ἔθνικοῦ, θ' ἀπετέλει φρικτὸν ἄμάρτημα. Ἐννοεῖται διὰ τὰς τοιαύτας τῶν ἔθνων ἴδεας καὶ ἡ συμπάθεια καὶ ἡ ἀγάπη τῶν ἀνθρώπων περιωρίζετο εἰς μόνους τοὺς ὅμοφύλους, πολὺ δὲ ἀφελῆς ἥδυνατο νὰ θεωρηθῇ ἐκεῖνος, ὃ ὁποῖος ἦθελεν ἐλπίση καλόν τι ἀπὸ εὐρύτερον τοῦ ἔθνικοῦ του κύκλου. Καὶ ὅπως ὁ ἰούδαιος καμμίαν σχέσιν δὲν ἦθελε νὰ ἔχῃ μετὰ τοῦ ἔθνικοῦ, ἔστω καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῦ ἀποβλέπουσταν, οὕτω καὶ ὁ ἔθνικὸς ἐποιείτεντο. Πόσον πολὺ ἀληθῶς ἡ ἄμαρτία ἐτύφλωσε τὸν νοῦν τῶν ἀνθρώπων, ὥστε οὗτοι νὰ μὴ δύνανται νὰ ἐννοήσωσιν, διὰ τοῦτο πλάσματα ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ Παναγίου Δημιουργοῦ καὶ ἐπομένως ἀδελφοὶ πρὸς ἀλλήλους, ὡς βάσιν τοῦ βίου αὐτῶν ἐπρεπε νὰ ἔχωσι τὴν ἀναμεταξύ των ἀδελφικὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐνέργειαν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος. Ὁ, τι ὅμως ἐλησμονὴθη διὰ τοῦ Θεανθρώπου ἀποκατεστάθη. Μετὰ τὰς πολλὰς δῆλα δὴ καὶ λαμπρὰς ὁμιλίας τοῦ θεμελιωτοῦ τῆς χριστιανικῆς πίστεως πρὸς τοὺς ἀνθρώπους περὶ τῆς ἀπαραιτήτου μεταξὺ αὐτῶν ἐνότητος καὶ ἀγάπης, οἱ ἀπόστολοι καὶ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐκπληροῦντες πιστῶς τὴν ἐντολὴν, ἦν παρ' Αὐτοῦ ἐλαβον, ἐκήρυξαν τὸν νόμον τῆς μεταξὺ ὅλων τῶν χριστιανῶν ὁμονοίας καὶ οὕτω πλέον μεταξὺ τῶν φερόντων τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα καὶ εἰλικρινῶς τὴν τιμὴν αὐτοῦ ἐπιδιωκόντων οὐδεὶς ὑπῆρχεν ὡς θεωρῶν ἐπιβεβλημένην τὴν εἰς αὐτὸν ὑποχρέωσιν τῆς μετὰ Θεοῦ ἀφ' ἐνὸς διὰ τῶν καλῶν ἔργων καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ὁμοίων αὐτοῦ διὰ τῆς ὑπὲρ αὐτῶν, ἀνεξαιρέτως ἔθνικότητος, φυλῆς, θρησκεύματος, ἡλικίας καὶ γένους, ἐπιδεικνυομένης ἀγάπης, εἰρήνης, ἡς τὸν λόγον, σαφῶς ἔξηγούμενον, εὐρίσκομεν ἐν τῇ σήμερον ἀναγνωσθείσῃ ἀποστολικῇ περικοπῇ ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς τοῦ ἀποστόλου Παύλου.

Ἡ εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν πίστις, ἀν εἰνε ἀληθὴς καὶ εἰλικρινής, ἀν ἔδρεύη ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ χριστιανοῦ, δὲν ἐπιτρέπει πλέον πρὸς οὐδένα καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἀντίθεσιν ἡ ἀδιαφορίαν· δοι μὲ πάσας ἡμῶν τὰς ἡθικὰς δυνάμεις ἀς ἐπιδιώξωμεν τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, τοῦ νὰ γίνωμεν δῆλα δὴ μέτοχοι τῶν εὐεργετημάτων τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ σωτηρίας, ἡτις κανονίζει τὸ μέλλον μας καὶ μᾶς συνενώνει μὲ τοὺς ἵσχυροτέρους δεσμοὺς πρὸς ἀλλή-

λους. Ὁμόνοια καὶ ἀλληλοῦποστήριξις, ὡς κλάδοι τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, ἂς μὴ μᾶς ἀφήσουν νὰ χάσωμεν τὸν καιρόν μας ἀσχολούμενοι εἰς ἄλλα περιττά. Ἀλλὰ συγχρόνως ἡ πίστις αὗτη ἀπαιτεῖ παρ' ἡμῶν καὶ ἐλπίδα τελείαν καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὸ θέλημα τοῦ οὐρανίου ἡμῶν Πατρός, ὅστις ἐν τῇ ἀπείρῳ Αὐτοῦ ἀγαθότητι καὶ διὰ τὴν θυσίαν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ καὶ τὴν μεσιτείαν τοῦ Μονογενοῦς Αὐτοῦ Τίον συνέχωρησε τὸ μέγα πταῖσμα τῶν προπατόρων μας, πορέβλεψε τὴν πρὸς αὐτὸν ἀχαριστίαν μας καὶ ὅλως πατρικῶς ἥνοιξε τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ καὶ τοὺς κόλπους, ὅπου μᾶς περιμένει ἵνα μᾶς δεχθῆ καὶ μᾶς ἀναπαύσῃ. Ἐὰν ὁ παλαιὸς νόμος τῶν Ἐβραίων ἦτο ἀκατόρθωτος καὶ τούτου ἔνεκα οἱ ὑπόχρεοι ὅπως ἐκπληρώσωσι τὰς διατάξεις αὐτοῦ ἀποτυγχάνοντες ἐπέσυρον ἐπ' αὐτοὺς τὴν θείαν ὀργὴν καὶ κατάκρισιν, ἥδη ἔχομεν πρὸ ἡμῶν τὸν νόμον τοῦ Εὐαγγελίου, ὁ ὁποῖος εἶνε ἐλαφρὸς καὶ εὐκατόρθωτος καὶ ὡρίσθη ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς μέσον παροχῆς εἰς ἡμᾶς καὶ ἐπιδαιψιλεύσεως τῆς θείας εὐλογίας. Αἱ σαρκικαὶ περιτομαὶ, αἱ θυσίαι καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι τελεταὶ τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου, ἐξ ὧν ἄλλαι μὲν εὑρον τὴν πλήρωσιν αὐτῶν οὖσαι τύπος καὶ σκιὰ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, ἄλλαι δὲ ἔμειναν ἄνευ σημασίας, ἀντικατεστάθησαν ἀπασαι διὰ τῆς ζωοποιοῦ χάριτος τῶν θείων μυστηρίων, ἥτις ἀγιάζει τὸν ἀνθρωπὸν καὶ καθιστᾷ αὐτὸν ἵκανὸν εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐπὶ γῆς προορισμοῦ αὐτοῦ, δι' οὗ προπαρασκευάζεται καὶ ἡ ἐν οὐρανοῖς εὐδαιμονίᾳ του. Ἀπὸ πολλοῦ δὲ ἥρχισε νέα ζωή, τὴν ἀφορμὴν αὐτῆς ἔχουσα ἀπὸ τὸν Σωτῆρα Χριστόν, πρὸς τὸν ὁποῖον οἱ πάντες χρεωστοῦμεν καὶ νοῦν καὶ καρδίαν νὰ ἔχωμεν ἐστραμμένα ὅπως κατορθώσωμεν τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν μίμησίν Του· διὰ τὸν ἡμέτερον δῆλα δὴ πόθον περὶ βίου ἐναρέτον καὶ χριστιανικοῦ Αὐτὸς δέον νὰ ἦτὸ μόνον πρότυπον, τὸ μόνον παράδειγμα. Ἀς μὴ δειλιῶμεν δὲ πρὸ τῆς ἴδεας τοῦ θανάτου καὶ ἂς μὴ ἀπελπιζόμεθα, καθ' ἣν στιγμὴν θὰ ἔχωμεν πρόθεσιν καὶ διάθεσιν πρὸς τὸ καλόν, διότι ὁ θάνατος τοῦ Κυρίου ἐνίκησε τὸ κράτος τοῦ θανάτου τῆς ἀμαρτίας· πῶς δὲ τοῦτο; Αὐτὸς ὁ Σωτῆρ διὰ τοῦ σταυρικοῦ του θανάτου ἐξήλειψε τὰς ἀμαρτίας ὅλων καὶ τοιουτογρόπως ἔφερεν ἀρμονίαν μεταξὺ ΙΙλάστου καὶ πλά-

σματος, και ἐντὸς αὐτοῦ τούτου τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις εἰς ἐσωτερικὴν ἀνωμαλίαν προηγουμένως διετέλει. Καὶ ηδη ἡ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου ζωογονεῖ τὸ πᾶν· μὲ φωνὴν δὲ γλυκεῖαν, μὲ φωνὴν παρήγορον, οὐρανίαν, θείαν, τὴν φωνὴν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης προσκαλοῦνται παρὰ τοῦ ἀναστάντος καὶ ζωοδότου πάντα τὰ ἔθνη, τά τε πλησίον καὶ τὰ μακρὰν, ἵνα προσέλθωσι πρὸς τὸν χορηγὸν πάσης χάριτος καὶ φωτισθῶσι καὶ ἐνισχυθῶσιν ὅλοι ἐξ ἴσου παρ’ αὐτοῦ πρὸς πιστὴν καὶ ἀφωτισμένην τῶν ἐντολῶν Του ἐκπλήρωσιν καὶ πρὸς ἀπόλαυσιν τῆς δικαίας ἀντιμισθίας παρὰ τοῦ Παναγάθου Πατρὸς ἐν ἀγίῳ Πνεύματι. Καὶ ἀν πάλαι ποτέ, προκειμένου περὶ τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας, ἐλέχθη εἰς τὸν Ἀβραὰμ ὅτι οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ, αὐτοὶ καὶ μόνοι ηθελον κληρονομήσῃ αὐτὴν καὶ οἱ πρῶτοι κάτοικοι αὐτῆς θὰ ἀπέβαινον ἀπεξενωμένοι, πλάνητες καὶ οὐδὲν ἐπ’ αὐτῆς δικαίωμα ἔχοντες, νῦν οὐδεμία διάκρισις ὑπάρχει, οὐδὲ χώρισμα μεταξὺ τῶν λατρευτῶν τοῦ Ἐσταυρωμένου· οἱ πάντες εἰσὶ μέλη τῆς αὐτῆς ἀγίας Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, ητις ἔχει προορισμὸν ὅπως εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς περιλάβῃ ὅλα τὰ ἔθνη Στήριγμα ἀσάλευτον ἔχει τὸν Τίὸν τοῦ Θεοῦ. Ἡμεῖς ἀφορῶντες εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ἀγίων, οἵτινες ἐτίμησαν αὐτὴν καὶ ἐδόξασαν, χρεωστοῦμεν ἵνα συνεχίσωμεν ὡς κληρονόμοι, οὗτως εἰπεῖν, αὐτῶν ἐπὶ γῆς τὴν πολιτείαν αὐτῶν καὶ ἀναδειχθῶμεν οὕτω μέλη τίμια καὶ χρηστὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἄξιοι ἵνα καὶ ἐν οὐρανῷ ἀκολουθήσωμεν αὐγοὺς μέχρι τοῦ ὑποποδίου τοῦ θρόνου τῆς Μεγαλωσύνης, ὅπου ἡ ἄρρητος χαρὰ καὶ ἡ αἰώνιος εὐδαιμονία.

9 Νοεμβρίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΕ'. ΚΥΡΙΑΚΗΣ *
(Ἐφ. 4, 1—7.).

Ποιος εἶναι ὁ ἀληθὴς χριστιανικὸς βίος. — "Γψιθεος σκοπὸς τοῦ χριστιανισμοῦ οὐ ἔνωσις τῶν πάντων ἐν τῷ Χριστῷ. —

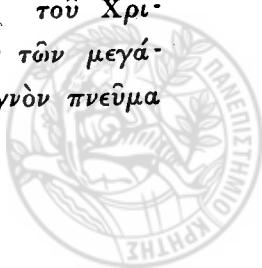
'Η χριστιανικὴ ταπεινοφροσύνη.

Μέσα εἰς τὴν ὄρμητικὴν τῶν περιστάσεων φορὰν, μέσα εἰς τὸ πανίσχυρον ρεῦμα τοῦ κοσμικοῦ πνεύματος, μέσα εἰς τὴν τύρβην τῶν μεριμνῶν τοῦ βίου, τὰ ὅποια ἀπασχολοῦν ὅλην τὴν προσοχὴν τῶν χριστιανῶν, βροντώδης ἀντηχεῖ ἀπὸ τὰς φυλακὰς τῆς Ρώμης ἡ φωνὴ τοῦ δεσμίου Ἀποστόλου, ὁ ὅποιος μὲ δύναμιν ἅμα καὶ μὲ γλυκύτητα λέγει πρὸς αὐτούς. «Παρακαλῶ ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ ἀξίως περιπατήσαι τῆς κλήσεως ἡς ἐκλήθητε.» Σταθῆτε μίαν στιγμὴν, τέκνα τῆς ἐκκλησίας ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα, σταθῆτε καὶ ἔξετάσατε ποῦ ἡ φορὰ τοῦ κόσμου σᾶς ὀδηγεῖ. Σταθῆτε καὶ ἔξετάσατε ποῦ αἱ κοσμικαὶ μέριμναι σᾶς φέρουντι. Δόσατε ὀλίγην προσοχὴν, εἰς ἓνα Ἀπόστολον τῆς οὐρανίου θρησκείας σας, εἰς ἓν γνήσιον φίλον τοῦ θείου Λυτρωτοῦ σας. Βλέπετε τὴν ἀκατάσχετον πρὸς τὸν κόσμον ἀγάπην σας, βλέπετε τὴν πρὸς τὰ πρόσκαιρα καὶ γῆινα στοργὴν καὶ φιλίαν σας, καὶ μὲ καρδίαν θλιψμένην σᾶς ἀπευθύνει μέσα ἀπὸ τὰ δεσμά του μίαν παράκλησιν. «Παρακαλῶ ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἡς ἐκλήθητε.» Εως πότε θὰ μᾶς σύρει ὡς ὄντα ἄψυχα καὶ ἀσυνείδητα τὸ ρεῦμα τῆς φιλαυτίας καὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ; "Εως πότε θὰ σκεπτόμεθα ὡς πλάσματα γῆινα καὶ φθαρτά; Διατὶ λησμονοῦμεν τὴν οὐράνιον καταγγήν μας; Διατὶ δὲν σκεπτόμεθα διὰ ποῦ εἴμεθα προωρισμένοι; Πρὸς τί ἡ ἀγάπη τοῦ κόσμου; Πρὸς τί ἡ ἀσυγχώρητος λήθη τοῦ οὐρανοῦ; "Ανθρώποι μάταιοι! Ο βίος σας ἐπὶ τῆς γῆς γρήγορα θὰ

* Μὲ τὴν σημερινὴν Κυριακὴν συμπίπτει καὶ ἡ "Ἐορτὴ τοῦ ἄγ. Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου καὶ ἵπομένως κατὰ τὴν τυπικὴν διάταξιν ἀναγινώσκεται Ἀπόστολος τῆς Ἱερτῆς. Ἐπειδὴ δύμας τὸν Ἀπόστολον αὐτὸν ἡρμηνεύσαμεν ἀλλοτε (βλ. φυλ. 31.), ἡρμηνεύομεν σήμερον τὴν Ἀποστολικὴν περικοπὴν τῆς Κυριακῆς.

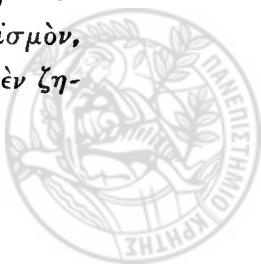
παρέλθῃ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς σας ἐπὶ τῆς γῆς δὲν εἶναι περισσότερα ἀπὸ ὄγδοηκοντα. Ἡ αἰωνιότης σας δὲν εἶναι γῆγενος· μὴ ἀπατᾶσθε. Τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα θὰ ἀποκτήσετε εἰς τὸν παρόντα κόσμον δὲν θὰ τὰ ἀπολαύσετε ὅσον θέλετε. Πρὸς τί λοιπὸν ἡ τόση φροντὶς, ἡ τόση μέριμνα καὶ σπουδὴ; Πρὸς τί ἡ τόση ὀρμὴ πρὸς ἀπόκτησίν των; Λησμονεῖτε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου τούτου εἶναι ἔχθρα πρὸς τὸν Θεόν; Διατί λοιπὸν δὲν προσπαθεῖτε νὰ γίνητε φίλοι τοῦ Θεοῦ, ὁ̄̄όποῖος θὰ γίναι μίαν ἡμέραν ὁ Κριτής σας; Δὲν εἶναι ἀνοησία, ἐνῷ ἔχει κανεὶς μίαν δίκην, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐλπίζει νὰ κερδίσῃ πολλὰς ὡφελείας, ἀντὶ νὰ θέλῃ ν' ἀποκτήσῃ τὴν φιλίαν καὶ τὴν εὔνοιαν τῶν δικαστῶν, τούναντίον νὰ τὸν παροργίζῃ καὶ νὰ τὸν κάμνῃ ἔχθρούς; Διατί δὲν περιπατοῦμεν ἀξίως τῆς κλήσεώς μας διὰ νὰ ἐλκύσωμεν τὴν εὔνοιαν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ ἀδεκάστου Κριτοῦ μας; Ἀλλ' ἂς ἐξετάσωμεν ποία εἶναι ἡ κλήσις μας καὶ πῶς πρέπει νὰ περιπατήσωμεν, διὰ νὰ περιπατήσωμεν ἀξίως τῆς κλήσεώς μας· μὲ ἄλλας λέξεις, ἂς ἐξετάσωμεν ποῖος εἶναι ὁ ἀληθῆς χριστιανικὸς βίος, τὸν ὅποιον ὀφείλωμεν νὰ ζῶμεν, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἥμεθα ἀληθεῖς χριστιανοί, ἀξιοι τοῦ ὄνοματος, τὸ ὅποιον φέρομεν.

Καθὼς ἑκάστη Κοινωνία, ἔκαστον Σωματείον διὰ νὰ ὑπάρξῃ καὶ νὰ δράσῃ ἔχει ἔνα Κανονισμὸν, ὁ ὅποιος ἀναγράφει τὰ καθήκοντα καὶ τὰ δικαιώματα τῶν μελῶν του, οὕτωπας καὶ ἡ χριστιανικὴ Κοινωνία, ὁ Χριστιανισμὸς, ἔχει τὸν ἴδιον του Κανονισμὸν μὲ τὰς ἐντολάς του. Ὁλαι· δὲ αἱ ἐντολαὶ τοῦ χριστιανικοῦ νόμου περιλαμβάνονται εἰς μίαν καὶ μόνην ἐντολὴν, εἰς τὴν ἐντολὴν τῆς ἀγάπης. Ὅταν λοιπὸν ἔχωμεν τὴν καρδίαν μας γεμάτην ἀπὸ ἀγάπην, ὅταν ἡ ἀγάπη ὁδηγεῖ δλας μας τὰς ἐπιθυμίας καὶ χαρακτηρίζει δλας μας τὰς [πράξεις, τότε εἴμεθα ἀληθεῖς χριστιανοί, τότε ζῶμεν τὸν ἀληθῆ χριστιανικὸν βίον. Μὲ ἄλλας λέξεις ὅταν μὲ ἀγάπην καὶ ὅχι τυπικῶς ἐκτελοῦμεν τὰ πρὸς τὸν Θεόν καὶ τὸν πλησίον καθήκοντά μας, τότε καὶ μόνον τότε ἡμποροῦμεν νὰ ὄνομασθῶμεν γνήσιοι μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ. Ἐὰν μελετήσῃ κανεὶς μὲ προσοχὴν τὸν βίον ὄλων τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ, θὰ ἴδῃ ὅτι πραγματικῶς ἀγνὸν πνεῦμα

ἀγάπης, ἀγάπης θερμῆς καὶ ζώσης διαπνέει ὅλας τὰς πράξεις των. 'Ο βίος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὁ ὅποῖος ἀποτελεῖ ἐν ἀπὸ τὰ πλέον ἔξοχα πρότυπα χριστινιακοῦ βίου, ἀγάπην καὶ μόνην ἀγάπην ἀποπνέει. Κανεὶς, ἔγραφεν ἡ μακαρία ἐκείνη ψυχὴ, κανεὶς ποτε δὲν θὰ ἡμπορέσῃ νὰ μᾶς χωρίσῃ ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ. Καὶ πράγματι· δι' ἐκεῖνον, ὁ ὅποῖος εὐλικρινῶς ἀγαπᾷ, ὅλα τὰ ἐμπόδια, τὰ ὅποια ὁ κόσμος θέτει ἐμπρός του, δὲν εἶναι εἰμὴ ἀραχνοειδεῖς φραγμοὶ, τοὺς ὅποιους εὐκολώτατα ἡ ἀγάπη διαλύει. 'Αλλὰ καὶ ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη τοῦ Ἀποστόλού Παύλου ἦτο ἔξισον μεγάλη καὶ ζωηρά. 'Η ἐπιθυμία μου, λέγει κάπου, εἶναι νὰ ἀφήσω τὸν κόσμον καὶ νὰ ζήσω μὲ τὸν Χριστόν. 'Αλλὰ καὶ πάλιν ἡ ἀγάπη σας μὲ κρατεῖ ἔδω. 'Εξεπλήρωσα, λέγει, τὰ πρὸς τὸν Χριστὸν καθήκοντά μου μὲ ὅλην τὴν ἀκρίβειαν καὶ διὰ τοῦτο ἐλπίζω νὰ μοὶ δοθῇ ὁ στέφανος τῆς θείας δικαιοσύνης. 'Αλλὰ ἔχω καὶ ἄλλα καθήκοντα πρὸς ύμᾶς, πρὸς τὸν πλησίον μου, τὰ ὅποια μὲ κρατοῦν εἰς τὸν κόσμον αὐτόν. Πόσον ἀγνῆ, πόσον ἀγία ἦτο ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη τοῦ θείου Ἀποστόλου! Καὶ δὲν περιελάμβανε μόνον τοὺς μαθητάς του, μόνον ἐκείνους, ὅσοι ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν, ἀλλὰ ὅλον τὸν κόσμον καὶ αὐτοὺς τοὺς ἔχθροὺς καὶ διώκτας του. Οἱ Ἐβραῖοι τὸν κατεδίωξαν, τὸν ἔδειραν πολλάκις, τὸν ἐστειλαν δεμένον εἰς τὴν Ρώμην. Καὶ ὅμως γράφει κάπου περὶ αὐτῶν τὰ ἔξῆς περίπου. Λύπη καὶ ὁδύνη ἀνέκφραστος κυριεύει τὴν καρδίαν μου καὶ ηὐχόμην ἔγῳ ὁ ἴδιος νὰ θυσιασθῶ χάριν τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, ὅποιοι εἶναι οἱ Ἰσραηλῖται, ἦτοι οἱ ἀπὸ τοῦ Ἰσραὴλ καταγόμενοι Ἐβραῖοι.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀγνὴ καὶ καθαρὰ χριστιανικὴ ἀγάπη, αὐτὸς εἶναι ὁ ἀληθὴς χριστιανικὸς βίος. 'Εὰν σύμφωνα μὲ αὐτὸν ζήσωμεν, τότε θὰ φανῶμεν ἄξιοι τῆς κλήσεώς μας, ἄξιοι τοῦ ὄνόματος, τὸ ὅποιον φέρομεν. Τοιουτοτρόπως δὲ θὰ κατορθώσωμεν νὰ ἐπιτύχωμεν τὸν ὑψηλὸν τοῦ χριστιανισμοῦ σκοπὸν, ὁ ὅποῖος εἶναι ἡ ἔνωσις πάντων ἐν τῷ Χριστῷ. Διὰ τῆς ἀγάπης θὰ κατορθώσωμεν νὰ ὑπερνικήσωμεν τὰ ἐμπόδια, τὰ ὅποια προβάλλονται καθ' ἑκάστην καὶ τὰ ὅποια γεννῶσι τὰς παρενοήσεις καὶ τὰς διαιρέσεις. Διὰ τῆς ἀγάπης, θὰ νικήσωμεν τὸν ἔγωϊσμὸν, τὸν φοβερὸν αὐτὸν ἔχθρὸν τῆς εἰρήνης. Διότι ἡ ἀγάπη, ἡ ὅποια δὲν ζη-

τεῖ τὸ ἑαυτῆς, αὐτὴ καὶ μόνη εἶναι ἵκανὴ νὰ δαμάσῃ τὸ εἰς πᾶσαν καρδίαν ἐμφωλεύον θηρίον τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς ὑπερηφανείας. Ἡ ἀγάπη δὲ συνάμα εἶναι ἐκείνη, ἡ ὅποια θὰ μᾶς διδάξῃ τὴν πραότητα καὶ τὴν ταπεινοφροσύνην. Διότι διὰ τῆς ἀγάπης θὰ βλέπωμεν εὔκολώτερον τὰ προτερήματα καὶ τὰς ἀρετὰς τῶν ἄλλων, παρὰ τὰς ἴδικάς μας. Ὅταν δὲ μάθωμεν νὰ ἐκτιμῶμεν τὰς ἀρετὰς τῶν ἄλλων, τότε εὐκόλως ἡμποροῦμεν νὰ πολεμήσωμεν τὸν ἴδικόν μας ἐγωϊσμόν. Ἐκτὸς τούτου ἡ ἀγάπη καλύπτει τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων. Ὁμοιάζει μὲν μερικοὺς φακοὺς¹ οἱ ὑποῖοι βλέπουν μὲν καθαρὰ διὰ τὴν μίαν διεύθυνσιν δὲν βλέπουν ὅμις διὰ² τὴν ἄλλην. Βλέπουν π. χ. τὰς ὁριζοντίους γραμμὰς καὶ δὲν βλέπουν τὰς καθέτους. Ἐκ τούτου λοιπὸν εὔκολα ἔννοεῖται ὅτι, ὅταν κανεὶς βλέπῃ μόνον τὰς ἀρετὰς εἰς τοὺς ἄλλους, κανὲν δὲ σφάλμα, τότε εὐκολώτερα νικᾷ τὸν ἐγωϊσμόν του, διότι θὰ βλέπῃ πῶς αὐτὸς ἔχει μὲν καὶ ἀρετὰς, ἔχει ὅμις καὶ κακίας. Ἐπειτα δὲ ἡ ἀγάπη εἶναι καὶ μακρόθυμος, δηλ. παραβλέπει καὶ ὅταν κανεὶς προξενεῖ βλάβην. Δὲν εἶναι αὐστηρὸς ἐλεγκτὴς τῶν παρανομούντων καὶ ἐν γένει ἔχει ὅλα τὰ συστατικὰ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ὁμονοίας.

· 'Ανέχεσθε λοιπὸν, ἀδελφοί, ἄλλήλους ἐν ἀγάπῃ. Φυλάξατε μὲν πολλὴν ἐπιμέλειαν καὶ προσοχὴν τὴν ὁμοφωνίαν καὶ ὁμόνοιαν. Ἀγαπήσατε ἄλλήλους ὡς ἀδελφοί, διότι ἔνα δλοι ἔχομεν κοινὸν πατέρα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, τὸν Θεόν. Μὴ λεπτολογεῖτε εἰς τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων, διότι δλοι ὡς ἄνθρωποι ἔχομεν τὰ σφάλματά μας. Καθὼς δὲ κανεὶς δὲν ζητεῖ ἀπὸ σὲ νὰ ἥσαι ἀναμάρτητος, τοιουτοτρόπως καὶ σὺ παράβλεπε τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων. Ἐχομεν τόσας ἀφορμὰς νὰ ἡμεθα ἡνωμένοι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅμις ὁ ἐπάρατος ἐγωϊσμὸς μᾶς διασπὰ καὶ μᾶς διαχωρίζει. Ἀς καταπατήσωμεν τὸ καταχθόνιον αὐτὸ ἔρπετὸν, καὶ ἂς συνδεθῶμεν διὰ τῆς ἀγάπης εἰς ἐν σῶμα καὶ πνεῦμα καὶ τότε ἂς ἡμεθα βέβαιοι ὅτι ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ θὰ κατοικήσῃ εἰς τὰς καρδίας μας καὶ θὰ μᾶς φωτίσῃ εἰς πᾶν ἀγαθόν.

Γένοιτο !

16 Νοεμβρίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

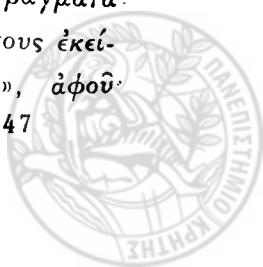
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΣΤ'. ΚΥΡΙΑΚΗΣ

(Ἐφ. Κ', 8—19).

·**Ἡ ἀληθὴς σοφία καὶ ἡ ἀληθὴς φρόνησις.** ·**Ἡ εἰς τὴν ἀρετὴν ἐπίδοσις τοῦ χριστιανοῦ μόνη συντελοῦσα εἰς τὴν ἀπόκτησιν τούτων.**

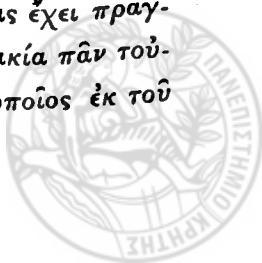
·Διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνιέντες τί τὸ θεῖλημα τοῦ Κυρίου.·

·Εἰς ὅποιονδήποτε σημεῖον ἀφροσύνης καὶ ἀν ὁ ἄνθρωπος ἔφθασέ ποτε οὐδέποτε ἐτόλμησε μὲ θάρρος νὰ ἀρνηθῇ τὰ ἀγαθὰ τῆς παιδείας, τὴν μεγάλην δῆλα δὴ σημασίαν τῆς μορφώσεως τῆς διανοίας καὶ τῆς διαπλάσεως τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου, διότι αὕτη καὶ ἡ πρὸς αὐτὴν ἀγάπη — καὶ δικαίως — πάντοτε ἥσαν τὰ γνωρίσματα τὰ διακρίνοντα τὸν φρόνιμον ἀπὸ τοῦ μὴ τοιούτου, τὸν πεπολιτισμένον ἀπὸ τοῦ ἀπολιτίστου, τὸν εὐγενῆ καὶ καλῶς ἀνατεθραμμένον ἀπὸ τοῦ ἐναντίου· ὅπου ἔλειψεν ὁ ἔρως πρὸς τὰ γράμματα, ὅπου ἔχάθη κάθε εἴδους προστατευτικὴ τῆς παιδείας διάθεσις, ἐβυθίσθησαν δὲ οἱ ἄνθρωποι εἰς σκότος διανοητικόν, πώρωσιν τῆς καρδίας καὶ παχυλὴν ἀμάθειαν, ἐκεῖθεν ματαιοπονία εἶνε τὸ νὰ περιμένῃ τις οίονδήποτε ἀγαθὸν καὶ τὸ ἐλάχιστον· καὶ ἐπειδὴ τὸ κακὸν εὐκόλως μανθάνεται καὶ διαδίδεται· δὲν μένει ἄλλο τι ἢ νὰ περιμένῃ τις παρὰ τῶν τοιούτων ἀμαθῶν καὶ ἀπολιτίστων κλίσιν εἰς πᾶσαν κακίαν καὶ ἀναισθησίαν περὶ παντὸς ὑψηλοῦ καὶ γενναίου. ·**Ἡδη ὅμως γεννᾶται ἐν ζήτημα· ἀφοῦ τόσα εἶνε τὰ καλὰ τῆς παιδείας, ἀφοῦ τόσον αὕτη πρέπει νὰ ἦναι ζηλειτή, ἀφοῦ πολὺ σωστὰ ἔκρινε τὰ πράγματα· ὁ προφῆτάναξ Δαβὶδ ὅταν ἔλεγε καὶ ἔγραφε τοὺς βαρυσημάντους ἐκείνους λόγους «Δράξασθε παιδείας, μήποτε ὀργισθῆ Κύριος», ἀφοῦ**

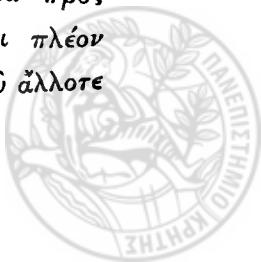

λοιπὸν χρέος ἀπαραίτητον ὅλοι ἔχομεν ὅπως ἀγαπῶμεν τὴν παιδείαν καὶ προστατεύωμεν ὅλους ἐκείνους, οἵτινες ἔργον τοῦ βίου αὐτῶν ἔθεσαν τὸ νὰ διασπείρουν τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς, ποῖα λοιπὸν εἶνε τὰ γνωρίσματα τῆς ἀληθοῦς παιδείας, τῆς ἀληθοῦς γνώσεως, τῆς μόνης δυναμένης νὰ ὁδηγήσῃ τὸν ἀνθρώπον εἰς τὴν εὑρεσιν καὶ κατόρθωσιν τοῦ καλοῦ, τῆς ἀρετῆς; Βεβαίως ταῦτα εἰσιν ἐκεῖνα, ἃτινα ἐδίδαξεν ὁ ὑψιστος διδάσκαλος, ὁ ἀληθῆς Ραββί ἀλλὰ ὁ κόσμος δὲν εἶδεν ἄλλον σοφὸν διδάσκαλον πρὸ ἡ μετὰ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν δυνηθέντα νὰ διδάξῃ καὶ ποιήσῃ τόσα, ὅσα αὐτὸς ὁ ἐκ τῶν οὐρανῶν καταβὰς πρὸς διδασκαλίαν καὶ σωτηρίαν τοῦ ἐν τῷ σκότει τῆς ἀμαθείας καὶ ἀμαρτίας βεβυθισμένου ἀνθρώπου ἐδίδαξε καὶ εἰς τὸν βίον του ἐπραγματοποίησε. Φυσικὸν λοιπὸν εἶνε κατὰ τὸ παράδειγμα καὶ τὴν διδασκαλίαν Αὐτοῦ ἡ σύμφωνα μὲν ὅσα ἐκήρυξαν οἱ ὑπ' αὐτοῦ ἐνδυναμούμενοι μαθηταὶ αὐτοῦ νὰ πολιτευώμεθα ἀνομολογοῦντες χωρὶς καμμίαν ἀντίρρησιν ὅτι ταῦτα ἀποτελοῦσι τὴν μόνην γνῶσιν, τὴν ἀληθῶς συμφέρουσαν παντὶ ἀνθρώπῳ. Διὰ τὸν ἔχοντα λοιπὸν συνείδησιν τῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ μεταξὺ τῶν ἄλλων δημιουργημάτων τοῦ Θεοῦ θέσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν θελούτα ἵνα ἀνάλογον πρὸς αὐτὴν μέλλον ἀποκτήσῃ ἡ ἡθικὴ διδασκαλία τοῦ Εὐαγγελίου καὶ αἱ διδακτικώταται νουθεσίαι τῶν ἀπὸ Θεοῦ ἐκλελεγμένων κηρύκων τοῦ Χριστοῦ πρέπει ν' ἀποτελῶσι παντοτεινὸν αὐτοῦ μελέτημα καὶ ἐντρύφημα· πρὸς τοῦτον δὲ τὸν σκοπὸν ἀκριβῶς μίαν πολὺ κατάλληλον ἀφορμὴν δύναται νὰ μᾶς δώσῃ καὶ ἡ μελέτη τῆς σήμερον ἀναγνωσθείσης ἀποστολικῆς περικοπῆς ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς τοῦ ἀποστόλου Παύλου.

'Οποίαν σχέσιν ᔹχει ἐν τῷ ὑλικῷ κόσμῳ τὸ φῶς πρὸς τὸ σκότος, τὴν αὐτὴν ἐν τῷ ἡθικῷ ᔹχει ἡ ἀρετὴ πρὸς τὴν κακίαν· ὅπως τὸ μὲν φῶς φανεροῖ τὴν ἀληθινὴν τῶν πραγμάτων ὄψιν καὶ βοηθεῖ εἰς ἀνάλογον αὐτῶν ἔκτιμησιν, τὸ δὲ σκότος εἶνε ἀπατηλὸν καὶ χρήσιμον μόνον εἰς τοὺς ἔχοντας συμφέρον ἐκ τοῦ δόλου καὶ τῆς ἀπάτης, τοιουτοτρόπως ὡς ἀσφαλὲς γνώρισμα τοῦ ἐναρέτου ἀνθρώπου, ἐκείνου δῆλα δὴ ὅστις ᔹχει πραγματικὴν ἀξίαν ψυχῆς, θὰ χρησιμεύσῃ μόνη ἡ ἀρετή, ἐνῷ ἡ κακία πᾶν τοὺν ναντίον θὰ πιστοποιήσῃ· ἀλλὰ τότε ἀπὸ τοῦ χριστιανοῦ, ὁ ὅποιος ἐκ τοῦ

ἀληθινοῦ φωτὸς προῆλθε καὶ εἰς αὐτὸν εἶνε πρωρισμένος νὰ καταντήσῃ ἀποκλείεται πᾶσα πρᾶξις, ὅτις θὰ μολύνῃ τὸ παρὸν αὐτοῦ καὶ θὰ ἐπηρεάσῃ καὶ τὸ μέλλον του. Πῶς ὅμως ὁ χριστιανὸς θὰ διακρίνῃ τί πρέπει ν' ἀποφεύγῃ καὶ τί νὰ πράττῃ; οὐδαμῶς ἄλλως ἢ προσέχων ἵνα ἐκλέγῃ, προτιμᾶς καὶ πράττῃ ὅσα εἰσὶν ἀρεστὰ τῷ Θεῷ. Ὁ θεῖος νόμος μὲ πολλὴν σαφήνειαν εἶνε ἐκτεθειμένος εἰς τὰς ἀγίας Γραφὰς καὶ εἰς τὰς Ἱερὰς παραδόσεις τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας. Ἀς θελήσῃ νὰ μελετήσῃ αὐτὸν μετ' εὐλαβείας καὶ νὰ παραλάβῃ αὐτὸν ὁδηγὸν ἐν πάσαις αὐτοῦ ταῖς ἐνεργείαις καὶ ἂς εἶνε βέβαιος ὅτι πάντοτε ἀπέναντι καὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πλησίου καὶ τοῦ ἑαυτοῦ του θὰ εὑρίσκηται ἐν μεγίστῃ τάξει, ἄξιος κατὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ δεχθῇ τὸν μισθὸν τῆς ἴδιας ἀρετῆς. Καὶ τοιουτοτρόπως ὁ δικαίως τιμῶν διὰ τῆς πολιτείας του τὴν κοινωνίαν τῶν ἔργων ἐκείνων, οὕτινες οὐδέποτε οὐδεμίαν ἐνθάρρυνσιν εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι᾽ ἔργου παρέσχον εἰς τοὺς ἐν τῷ σκότῳ τῆς ἀμαρτίας εὑρισκομένους, μάλιστα δὲ καὶ ἐλέγχουσι τὴν ἀμαρτωλὸν αὐτῶν κατάστασιν ἀποδεικνύοντες αὐτὸὺς ἐστερημένους πάσης δικαιολογίας· διότι ἡ ἀρετὴ εἰς οὐδένα ἐστὶν ἀδύνατος, εἴτε πλούσιος ἐστιν οὗτος, εἴτε πτωχός, εἴτε μικρὸς εἴτε μέγας, εἴτε ἀνὴρ εἴτε γυνή, ὅποιασδήποτε τέλος καὶ ἀν τυγχάνη καταστάσεως, ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχῃ ζωηρὰ μὲν αὐτῆς ἀγάπη καὶ διάθεσις πρὸς αὐτὴν ἀφ' ἑνὸς καὶ ἐπιμελὴς φροντὶς ἀφ' ἑτέρου πρὸς ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τῆς κοινωνίας τῶν ἀδιορθώτων ἀμαρτωλῶν, ὅν τὰ ἔργα, ὁσονδήποτε κρυφίως καὶ ἴδιαιτέρως καὶ ἀν ἥθελον γύνη εἶνε ἱκανὰ οὐχὶ βλεπόμενα, ἀλλὰ καὶ ἀναφερόμενα μόνον νὰ προξενήσωσι μέγαν ἥθικὸν ὅλεθρον καὶ ἀνυπολόγιστον βλάβην. Πόσον δὲ ὠφέλιμος ἐστιν οὗτος ὁ ἔλεγχος! Αὐτὸς καθιστᾷ βεβαιοτέραν τὴν ἔλπιδα περὶ διορθώσεως τῶν ἀμαρτωλῶν διότι καὶ κατ' ἐλάχιστον ἀκόμη ἐὰν συντελέσῃ οὗτος ἵνα συναισθανθῇ ὁ ἀμαρτωλὸς τὴν σκοτεινὴν αὐτοῦ κατάστασιν καὶ τὴν ἐν ᾧ εὑρίσκεται φανερὰν ἀντίθεσιν πρὸς τὰ φωτεινὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς, τοῦτο καὶ μόνον φθάνει ἵνα βεβαιωθῶμεν, δτὶ τὸ πρῶτον καὶ σπουδαιότατον βῆμα πρὸς τὴν διόρθωσιν ἐγένετο ἥδη· μετὰ τοῦτο μέγα τι δὲν ὑπολείπεται πλέον ἵνα κατορθωθῇ καὶ ἡ τελεία εἰς τὴν ἀληθινὴν ζωὴν ἐπάνοδος τοῦ ἄλλοτε

ἀναισθήτου πρὸς τὰς μεγάλας τοῦ Παναγάθου καὶ ἀπείρους πρὸς τὸν
ἀνθρωπὸν εὐεργεσίας. Τώρα θὰ ἐνισχύσῃ αὐτὸν ἀποτελεσματικῶς ἡ θεία
χάρις, τὴν ὁποίαν αὐτὸς προηγούμενως ἀπώθει, καὶ θὰ κατορθώνῃ αὐτὸς
ἴνα ἀσφαλέστερον ἀπομακρύνηται ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας καὶ ἀπὸ ἀγαθῆς
πράξεως εἰς ἀγαθὴν προχωρῆ. Ἰδοὺ ποῦ ἔγκειται ἡ φρόνησις, ἵδου
ἐν τίνι συνίσταται ἡ ἀληθὴς γνῶσις. Ὁ ἀκολουθῶν τὸ φῶς τῆς
ἀρετῆς οὐδέποτε θὰ προσκόψῃ, οὐδέποτε θὰ εὑρεθῇ εἰς ἄγνοιαν
ἔκεινων, τὰ ὅποια ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ. Πάντοτε ἔξησθαλισμένος μὲ τὴν
ὑψίστην προστασίαν, πάντοτε δραστήριος καὶ ἐνεργετικός, θὰ ἐπω-
φελῆται μὲν καὶ τῆς ἐλαχίστης στιγμῆς τοῦ βίου του πρὸς τε-
λειοτέραν τῶν πόθων του καὶ τῶν ἐλπίδων του ἐπιτυχίαν ἐν τῷ ὥρισμένῳ
καιρῷ, θ' ἀποκρούη δὲ ἀνδρείας καὶ χωρὶς αὐτὸς διόλου νὰ ἐπηρεασθῇ ὅ-
στα ἡ κακία καὶ ἡ μοχθηρία τοῦ πονηροῦ μηχανᾶται· θὰ ἔχῃ ὡς ὁδη-
γόν του εἰς τὰς ἴδιας πράξεις τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὸ θέλημα Ἐκείνου,
ὅστις πρὸς αἰώνιαν μακαριότητα καὶ εὐδαιμονίαν ἐπλασεν αὐτόν, καὶ διὰ
τοῦτο χωρὶς νὰ δίδῃ καὶ τὴν ἐλαχίστην προσοχὴν εἰς ὅσα κοινῶς θεω-
ροῦνται ὡς μέσα εὐδαιμονίας καὶ εὐτυχίας ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἢτοι τὴν
τρυφήν, τὴν πολυτέλειαν, τὰς ματαιότητας, τὰς ἡδονὰς καὶ τὴν μέθην, τὰ
ὅποια ἀποδεικνύουν τὸν ὑπ' αὐτῶν κατεχόμενον διεφθαρμένον καὶ ἀνάξιον
τοῦ προορισμοῦ του, θὰ φροντίζῃ νὰ στολίζῃ ἐαυτὸν ἐσωτερικῶς καὶ νὰ
ἐπαυξάνῃ τὰς ἀπαραιτήτους πρὸς κατόρθωσιν τῆς ἀρετῆς πρὸς αὐτὸν δω-
ρεὰς καὶ τὰ χαρίσματα τοῦ ἀγίου Πνεύματος. Καὶ οὕτω θὰ εὑρίσκηται
εἰς παντοτεινὴν μετὰ τοῦ Παναγίου αὐτοῦ Πατρὸς σχέσιν, πρὸς Αὔτὸν καὶ
μόνον τὰ διαινοήματα αὐτοῦ καὶ τοὺς πόθους του ἀναφέρων καὶ κατὰ τὰς
ἐντολὰς Αὔτοῦ κανονίζων τὴν ἐπὶ γῆς πορείαν του. Ποία δοξολογία καὶ
ἀνύμνησις τοῦ Παναγίου Ἐκείνου ὀνόματος ἀγιωτέρα καὶ πνευματικωτέρα
ταύτης δύναται νὰ ὑπάρξῃ;

23 Νοεμβρίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

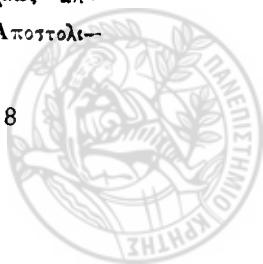
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΖ'. ΚΥΡΙΑΚΗΣ*

(Ἐφ. 6, 10—17).

Διηνεκής ἀγῶν τοῦ Χριστιανοῦ ἐν τῷ παρόντι βίῳ.—Μὲ ποῖον τρόπον ὁ χριστιανὸς θὰ ὑμπορέσῃ νὰ ἔξελθῃ νικητὴς ἐκ τοῦ ἀγῶνος τούτου.—Ἡ πανοπλία τοῦ Θεοῦ.

Ἄπὸ τῆς στιγμῆς ὅπου γεννᾶται ὁ ἄνθρωπος, μέχρις ὅτου καταβῇ εἰς τὸν τάφον καὶ δώσῃ τέλος εἰς τὴν ἐπίγειον ζωὴν του, τίποτε ἄλλο δὲν κάμνει, εἰμὴ νὰ παλαίη ἀδιακόπως κατὰ τῶν πολλῶν καὶ διαφόρων δυσχερειῶν, τὰς ὁποίας παρουσιάζει ὁ παρὼν κόσμος. Ὁ χριστιανὸς ὅμως, ὁ ὁποῖος εἶναι προωρισμένος διὰ τὰ καλὰ ἔργα καὶ τὴν ἀρετὴν, ἐκτὸς τῶν συνήθων εἰς πάντα ἀνθρωπον ἀγώνων τοῦ βίου, ἔχει καὶ ἕνα ἄλλον ἀκόμη ἀγῶνα, τὸν λαμπρὸν καὶ ἔνδοξον ἀγῶνα τῆς ἀρετῆς. Ὁ χριστιανὸς δὲν θέλει μόνον νὰ διατηρήσῃ τὴν ὑπαρξίν του καὶ νὰ προφυλάξῃ αὐτὴν ἀπὸ τόσους καὶ τόσους ἔχθροὺς, οἱ ὁποῖοι τὴν ἐπιβουλεύονται. Δὲν ἔχει ὡς μόνην φροντίδα του οὕτως ἢ ἄλλως νὰ θρέψῃ τὸ σαρκίον του καὶ νὰ ἔξασφαλίσῃ μίαν ζωὴν ὁπωσοῦν ἀνετον. Τὴν πεῖναν καὶ τὴν δύψαν, τὰς νόσους καὶ ἀσθενείας, αἱ ὁποῖαι ἡμέραν καὶ νύκτα ἀπειλοῦν τὴν ὑπαρξίν του, τὰς θεωρεῖ ὡς τοὺς πλέον ἀδυνάτους ἔχθρούς. Καὶ δικαίως. Διότι ὀλίγον ψωμὶ καὶ ὀλίγον νερὸν, ὀλίγη προφύλαξις καὶ ὀλίγον ἰατρικὸν, ἡμποροῦν νὰ νικήσουν τοὺς ἔχθροὺς αὐτοὺς τῆς ὑπάρξεώς του. Ἔνῳ ὑπάρχοντι ἄλλοι ἔχθροὶ πολὺ περισσότερον ἐπίφοβοι,

Μετὰ τῆς σήμερον Κυριακῆς συμπίπτει καὶ ἡ μνήμη τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου καὶ τὴν τυπικὴν διάταξιν, ἀναγινώσκεται ὁ Ἀπόστολος τοῦ Ἀγίου. Ἐπειδὴ ὅμως ἀλλοτε ἡρμηνεύσαμεν τὴν περικοπὴν ἐκείνην, διὰ τοῦτο σήμερον ἐρμηνεύομεν τὴν Ἀποστολὴν περικοπὴν τῆς Κυριακῆς.

οι όποιοι ἀπειλοῦν ὅχι πλέον αὐτὴν τὴν πρόσκαιρον ὑπαρξίν του, ὅχι πλέον τὴν ἐπίγειον ζωὴν καὶ τὰ ἐπίγεια ἀγαθά του, ἀλλὰ αὐτὴν τὴν αἰώνιον ζωὴν καὶ τὰ ἀγαθά της. Οἱ ἔχθροὶ αὐτοὶ δὲν εἶναι σὰρξ καὶ αἷμα, ὃντα δηλ. ἐπίγεια καὶ πρόσκαιρα. Εἶναι αἱ ἀρχαὶ καὶ ἔξουσίαι, οἱ κοδυκοφάτορες τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου. Εἶναι δηλαδὴ τὰ πονηρὰ ἐκεῖνα πνεύματα, τὰ ὅποια κυριαρχοῦν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον. Κυριαρχοῦν ὅμως ὅχι δι' ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἔχουν τὸ φῶς τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ διὰ τοὺς εὑρισκομένους εἰς τὸ σκότος τῆς ἀμαρτίας καὶ τοῦ ψεύδους. Ἐχει λοιπὸν ὁ χριστιανὸς νὰ πολεμήσῃ μὲ ἔχθροὺς ἀνθρώπων καὶ ἀοράτους καὶ διὰ τοῦτο ὀφείλει νὰ μεταχειρισθῇ ἀνάλογα ὄπλα. Τὰ ὄπλα δὲ αὐτὰ μᾶς τὰ ἀπαριθμεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὴν σημερινὴν περικοπήν.

Οπως εἰς πᾶσαν δύσκολον περίστασιν τοῦ βίου ἔκαστος ἀνθρώπους πρέπει πρῶτον νὰ ἔχῃ θάρρος καὶ καρτερίαν, τοιουτοτρόπως καὶ σὺ χριστιανὲ ἀπέναντι τῶν ἔχθρῶν σου πρέπει νὰ ἔχῃς θάρρος. Ἡ ἴδεα ὅτι ἔχεις βοηθὸν καὶ ἀντιλήπτορα αὐτὸν τὸν παντοδύναμον Θεὸν πρέπει νὰ σοὶ δίδει δύναμιν καὶ ἴσχυν. Ὅταν αἱ κακαὶ ἐπιθυμίαι καὶ ὀρέξεις παρεμβάλλουν προσκόμματα εἰς τὴν κατόρθωσιν τῆς ἀρετῆς, μὴ ἀποδειλᾶς. Ὅταν ὁ ἐγωϊσμὸς σὲ παρακινεῖ εἰς τὸ κακόν, μὴ ὑπακούεις. Ὅταν αἱ ἡδοναὶ τοῦ βίου καὶ αἱ ἀπολαύσεις σε σύρουν εἰς τὴν ἀμαρτίαν, μὴ παρασύρεσαι. Φέρε εἰς τὸν νοῦν σου τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ. Ζήτησον τὴν θείαν χάριν καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι θὰ ἡμπορέσῃς νὰ κρατηθῆς καὶ ἐπὶ τέλους νὰ νικήσῃς. Πολλαὶ αἱ ἐπιβουλαὶ καὶ αἱ μεθοδεῖαι τοῦ ἔχθρου, ὁ ὅποιος εἶναι πανούργος καὶ διάβολος. Ἀλλὰ μὴ φοβοῦ. Προφυλάξου μὲ τὴν φρόνησιν καὶ μὲ τὰς ἀλλας ἀρετὰς, αἱ ὅποιαι ἀποτελοῦν τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ καὶ στάσου μὲ ἀνδρείαν καὶ μὲ θάρρος.

Οἱ στρατιῶται κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν ὅταν μετέβαινον εἰς τὸν πόλεμον ἐφόρουν πολλὰ ὄπλα πρὸ πάντων προφυλακτικά. Εἶχον π. χ. τὴν ζώην, μὲ τὴν ὁποίαν προύφυλαττον τὴν ὀσφὺν δηλ. τὴν μέσην, εἶχον τὸν θώρακα, μὲ τὸν ὁποῖον προύφυλαττον τὸ στῆθος, εἶχον τὰ ὑπόδηματα μὲ τὰ ὅποια προύφυλαττον τοὺς πόδας, εἶχον τὴν περικεφαλαίαν

μὲ τὴν ὁποίαν προύφύλαττον τὸ πρόσωπον καὶ τὴν κεφαλήν. Μαζὶ δὲ μὲ ὅλα αὐτὰ εἶχον καὶ τὸν θυρεὸν δηλ. τὴν ἀσπίδα, τὴν ὁποίαν ἐκράτουν εἰς τὴν χειρά των καὶ ἐκίνουν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ διὰ νὰ προφυλάττουν ὅλον τὸ σῶμά των. Αὐτὰ δὲ ὅλα τὰ ὅπλα ἥσαν κατεσκευασμένα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ μέταλλον καὶ ὠνομάζοντο ὅλα μαζὶ **πανοπλία**. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, θέλων νὰ παραστήσῃ σαφέστερον τὸν πόλεμον, τὸν ὁποῖον ὁ χριστιανὸς διεξάγει πρὸς τὰς ἐναντίας δυνάμεις, παρομοιάζει τὰς διαφόρους ἀρετὰς, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἀσκῆ ὁ χριστιανὸς διὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ νικήσῃ τοὺς ἀοράτους ἔχθρούς του, μὲ τὰ ὅπλα τῆς ἐποχῆς του. Καὶ ὡς ζώνην μὲν λέγει τὴν ἀλήθειαν, ἡ ὁποία γεννᾷ τὸ θάρρος καὶ ἐπαυξάνει τὴν ἴσχυν. Διότι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος λέγει καὶ πράττει πάντοτε τὴν ἀλήθειαν δὲν φοβεῖται μήπως ἀνακαλυφθῇ ψευδόμενος καὶ τιμωρηθῇ. Ὡς θώρακα δὲ, ὁ ὁποῖος ἦτο τὸ σπουδαιότερον ἀπὸ τὰ λεγόμενα ἀμυντικὰ ἡ προφυλακτικὰ ὅπλα, ὀνομάζει τὴν δικαιοσύνην. Καὶ δικαίως διότι ἡ δικαιοσύνη εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία προφυλάττει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας. Ὅταν ὁ χριστιανὸς εἶναι δίκαιος πρὸς τὸν Θεὸν, πρὸς τὸν πλησίον, πρὸς τὸν ἴδιον ἑαυτόν του, ὅταν κανένα δὲν ἀδικεῖ, ἀλλὰ ἐκπληροῖ μὲ ἀκρίβειαν ὅλα του τὰ καθήκοντα, ἡ ἀμαρτία εἶναι κάτι τι ὅλως διόλου ξένον πρὸς αὐτόν. Πῶς δὲ θὰ προφυλάξῃ ὁ χριστιανὸς τὸν πόδας του ἀπὸ τὰς ἀκάνθας καὶ τοὺς τριβόλους καὶ ἀπὸ τὰ τόσα ἄλλα ἐμπόδια, τὰ ὁποῖα θέτει ὁ ἔχθρος ἐμπροσθέν του διὰ νὰ τὸν κόψῃ τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς; Ὅταν μὲ προθυμίαν καταγίνεται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν προσταγμάτων τοῦ Εὐαγγελίου, τὸ ὁποῖον κηρύγτει τὴν εἰρήνην, ὅταν φροντίζῃ διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου, διὰ τέλος ἐκπληροῖ μὲ ζῆλον εὐαγγελικὸν, τὸ εἰρηνευτικὸν ἔργον τοῦ θείου Λυτρωτοῦ του. Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ χρησιμεύσῃ ὡς τὸ πανίσχυρον ὅπλον, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποκρούσῃ ὅλας τὰς προσβολὰς τοῦ ἔχθροῦ εἶναι ἡ πίστις ἡ σταθερὰ καὶ ἀκράδαντος πεποίθησις καὶ ἐμπιστοσύνη εἰς τὸν παντοδύναμον Θεὸν καὶ Πατέρα του. Ἡ πίστις θὰ προφυλάξῃ καὶ τοὺς πόδας καὶ τὰς χειρας ἀπὸ τὸ κακὸν, θὰ καθαρίσῃ τὴν καρδίαν, θὰ ἔξαγνίσῃ τὴν θέλησιν, θὰ ἔξυψώσῃ τὴν διάνοιαν καὶ μίαν λέξιν θὰ τελειοποιήσῃ τὸν χριστιανὸν δόσον εἶναι δυνατὸν ἀνθρωπίνως. Διὰ τοῦτο ὁ Ἀπόστολος τὴν παρομοιάζει

μὲ τὴν ἀσπίδα, ἡ ὁποία ἦτο κινητὴ καὶ προεφύλαττε ὀλόκληρον τὸ σῶμα.
 Ὡς περικεφαλαίαν δὲ ἡ ὁποία θὰ προφυλάξῃ ὅλα τὰ εὐγενέστερα ὄργανα
 τοῦ σώματος, θὰ ἔχῃ τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας, ἡ ὁποία θὰ ἀπαλλάξῃ
 τὴν διάνοιαν ἀπὸ τὰ ζοφερὰ νέφη τοῦ φόβου καὶ τῆς ἀοριστίας, ἡ ὁποία
 σκεπάζει τὸ μέλλον. Καὶ τέλος ὡς μάχαιραν, μὲ τὴν ὁποίαν θὰ κόψῃ ὅλα
 τὰ ἐμπόδια καὶ θ' ἀποστομώσῃ τὸν ἐναντίους, εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.
 Ὄταν λοιπὸν ὁ χριστιανὸς φορέσῃ ὅλα αὐτὰ τὰ ὅπλα, ὅταν ἐνδυθῇ μὲ
 αὐτὴν τὴν θείαν πανοπλίαν, ἀς εἶναι βέβαιος ὅτι θὰ νικήσῃ ὅλους τὸν
 ὄρατους καὶ ἀοράτους ἔχθρούς του. Τὰ βέλη καὶ αἱ παγίδες, αἱ φανεραὶ
 καὶ ἀφανεῖς δολοπλοκίαι τοῦ πονηροῦ θὰ διαλυθῶσιν ὡς ἀράχνη. Οἱ δὲ
 ἀληθινὸς στρατιώτης τοῦ οὐρανίου Βασιλέως θὰ σταθῇ μὲ ἀνδρείαν καὶ
 μὲ θάρρος εἰς τὴν θέσιν του καὶ ἀφοῦ μὲ θρίαμβον περάσῃ τὸν στενὸν
 τοῦτον καὶ δύσκολον βίον, θὰ φθάσῃ νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος εἰς τὰ οὐ-
 ράνια ἀνάκτορα, ὅπου ὁ ἀγαθὸς Βασιλεὺς του θὰ τὸν στεφανώσῃ μὲ τὸν
 ἀμαράντινον γῆς δόξης στέφανον, μὲ στέφανον, ὁ ὁποῖος ἀπαστράπτει
 οὐρανίαν αἰγλην καὶ λαμπρότητα, μὲ στέφανον, ὁ ὁποῖος αἰώνια θὰ στο-
 λίζῃ τὸ μέτωπόν του, καὶ κατόπιν θὰ τοῦ εἴπῃ εἰς ἀμοιβὴν τῶν κόπων του.
 «Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἔως ἂν θῶ τοὺς ἔχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν
 ποδῶν σου».

Γένοιτο.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΗ'. ΚΥΡΙΑΚΗΣ

(Κολ. α'. 12—18).

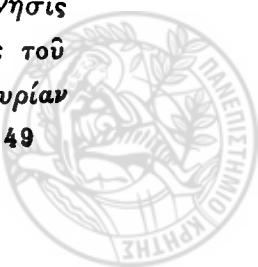
·Π εκφραστις εὐχαριστίας καὶ ἡ δι' ἔργων ἀπόδειξις ταύτης.

·Η ὁφειλομένη ὑψίστη εὐχαριστία πρὸς τὸν Μέγαν Εὐερ-

γέτην καὶ Λυτρωτὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

«Ἄδελφοί, εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ καὶ
Πατρί, τῷ ικενώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ
κλήρου τῶν ἀγίων ἐν τῷ φωτί.»

Εἰς τὰ χείλη πολλῶν ἀνθρώπων δὲν εἶνε καὶ πολὺ σπάνιαι αἱ λέξεις,
αἱ χρησιμεύουσαι ἐν τῇ ὄμιλᾳ πρὸς ἔκφρασιν αἰσθημάτων εὐχαριστίας,
καὶ πολλάκις συμβαίνει, ὥντα προφέρωνται αὗται καὶ λέγωνται καὶ διὰ πράγ-
ματα ὀλωσδιόλου ἀσήμαντα, πράγματα, τὰ ὅποια ἐνδέχεται νὰ μὴ ἔχουν
ἢ τὴν ἐλαχίστην σχέσιν πρὸς τὴν ἐπὶ τὸ καλλίτερον μεταβολὴν τῆς κα-
καστάσεως τοῦ προσώπου, ὅπερ ἐκφράζει τούτους ἢ ἐκείνους τοὺς δηλω-
τικοὺς εὐχαριστιῶν λόγους. Ἐν τούτοις ἐπειδὴ τοῦτο ἀπαιτεῖ ἢ λεπτό-
της καὶ εὐγένεια ἢ ἡ ἀνάγκη τῆς ἀποδείξεως καλῆς ἀνατροφῆς καὶ χρηστῆς
μορφώσεως, ὀλίγοι εἶνε ἐκεῖνοι, οἵτινες ἥθελον τολμήσῃ ἐν ταῖς μετὰ τῶν
ἄλλων ὁμοίων αὐτοῖς ἀνθρώπων σχέσεσιν, ὥντα παραλίπωσι τὸ καθῆκον
τοῦτο καὶ ἐπὶ τῇ ἐλαχίστῃ ἀκόμη ἀφορμῇ εὐχαριστῶν, χωρὶς ἐκ τῶν
προτέρων νὰ ἔχωσιν ἐξησφαλισμένην τὴν μομφὴν τῶν ἄλλων, πολλά-
κις δὲ καὶ τὸ παράπονον τῶν δεικνύοντων ὑπὲρ αὐτῶν ταύτην ἢ ἐκείνην
τὴν ἀγαθὴν διάθεσιν, ὅτι εἶνε οὕτοι χυδαῖοι, ἀγροῦκοι, ἀμόρφωτοι
καὶ ἀπολίτιστοι. Ἀλλὰ τί ἐστιν εὐχαριστία; οὐδὲν ἄλλο βεβαίως ἢ ἡ
ἐσωτερικὴ ἀναγνώρισις χάριτος παρ' οἵουδήτινος γινομένης ὑπὲρ ἄλλου
τινὸς καὶ ἐξωτερική, εἴτε διὰ λόγων, εἴτε καὶ δι' ἔργων ἀνομολόγησις
αὐτῆς. Ἀλλ' ὅτι ὁ χριστιανὸς ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ τῆς εὐημερίας τοῦ
πλησίου αὐτοῦ πράττει, δύναται νὰ ὀνομασθῇ χάρις κατὰ τὴν κυρίαν

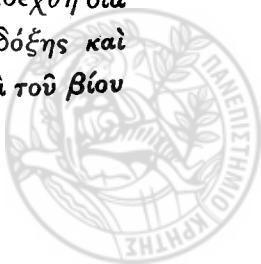

τῆς λέξεως ἔννοιαν; δὲν εἶνε τοῦτο μᾶλλον καθῆκον, χρέος ἀπαραίτητον τινὸν καθευόν; δὲν εἶνε κοινωνικὴ ὑποχρέωσις μὲν πολλὴν πρακτικὴν ὡφέλειαν, ὡς ἀποτέλεσμα πολλάκις ἔχουσα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἵσων ἡ παρὰ τοῦ εὐεργετουμένου ἡ καὶ παρ' ἄλλων ἐκτιμώντων τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ εὐγειή δρᾶσιν τοῦ ἀγαθοποιοῦ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἔξασφαλίζουσα τὴν ἀπόλαυσιν πολλῶν μειζόνων διὰ τῆς χάριτος τοῦ Παναγάθου, "Οστις βεβαιοτέραν παντὸς ἄλλου ὑπεσχέθη τὴν διὰ τῶν ἀγαθῶν, ἂ δόφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἀμοιβὴν τῶν καλῶν ἔργων ἐκείνων, οἵτινες ἡγάπησαν Αὐτόν; 'Αλλὰ ποῦ εὗρον οἱ πράξαντες ἀγαθόν τι τὰ μέσα, δι' ὃν ἐφάνησαν εἰς τὸν ἄλλους χρήσιμοι; Μήπως ταῦτα δὲν δίδονται εἰς τὸν ἀνθρωπον, ἵνα οὗτος χρησιμεύῃ μόνον ὡς ὅργανον τοῦ Θεοῦ πρὸς διανομὴν αὐτῶν εἰς τὸν ἐστερημένους τούτων; 'Εν τούτοις, καὶ μολονότι εἶνε ὡρισμένος ὁ βαθμὸς, μέχρι τοῦ ὁποίου ἡμπορεῖνὰ προχωρήσῃ ἡ πρὸς ἀγαθοποίειν ἰκανότης ιοῦ ἀνθρώπου, πάντοτε ἀνεγνωρίσθη καὶ θὰ ἀναγνωρίζηται τὸ μέγεθος τῆς κακίας, εἰς ἣν περιπίπτει ὁ ἀχάριστος, ὁ μὴ θέλων νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν περὶ αὐτοῦ καλὴν διάθεσιν τοῦ πλησίου, ὁ πωσδήποτε — ἐννοεῖται πάντοτε θεμιτῶς — καὶ ἀν αὗτη ἐκδηλωθῆ, ἡ εὔσχημος δὲ καὶ πρεπούσα καὶ δυνατή, εἴτε διὰ λόγου εἴτε δὶ' ἀγαθῆς πράξεως ἀπόδοσις αὐτῆς καὶ ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἐπιβάλλεται, τῆς ἀχαριστίας καταταστομένης μεταξὺ τῶν μεγαλειτέρων κακιῶν (2 Τιμ. 3. 2). Καὶ ἀν χρεωστοῦ, ιενὶ τὰ εἰμεθα τόσον προσεκτικοί, ὅπως μή ποτε χαρακτηρισθῶμεν ὡς ἀχαριστοί, ὅπερ καὶ οἱ πλεῖστοι ἐξ ἡμῶν σήμερον ἐπιτηδευόμεθα περιοριζόμενοι δυστυχῶς μόνον εἰς τὴν διὰ λέξεων ἀπόδοσιν τῶν ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος ἡμῶν τελουμένων, ποίαν πλέον ὑποχρέωσιν δὲν ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν καὶ νὰ ἀναγνωρίζωμεν πρὸς τὸν Πανάγαθον, "Οστις ἀπείρους θείας εὐεργεσίας ἐπιδαψιλεύει ἡμῖν κατὰ πᾶσαν ἡμέραν τῆς ζωῆς ἡμῶν, "Οστις ἀρξάμενος τοῦ εὐεργετικοῦ Αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς ἔργου διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Τίον Αὐτοῦ καὶ Σωτῆρος τῆς ἀνθρωπότητος θέλει, ἵνα ἐπισφραγίσῃ τοῦτο διὰ τῆς τελειοτάτης τῶν εὐεργεσιῶν, τῆς ἀποδοχῆς ἡμῶν εἰς τὴν θείαν Λύτον εὐδαιμονίαν καὶ μακαριότητα; Καὶ ὑποίαν πλέον χρεωστοῦμεν εὐχαριστίαν εἰς τὸν τοιοῦτον ἡμῶν Εὐερ-

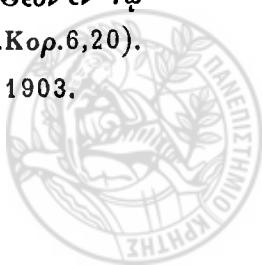

γέτην; τὸ μέγεθος αὐτῆς τίς ἀνθρωπίνη διάνοια εἶνε ἵκανὴ ὥνα φαντασθῆ; Σύντονος μελέτη τῆς σημερινῆς ἀποστολικῆς περικοπῆς ἐκ τῆς πρὸς Κολασσαῖς ἐπιστολῆς τοῦ ἀπ. Παύλου, διδάσκουσα τὸν χριστιανὸν καὶ παριστάνουσα εἰς αὐτὸν σαφῶς τὸ μέγεθος τῶν εὐεργετημάτων τοῦ Θεοῦ, εἶνε ἵκανή, ὥνα καὶ εἰς συναίσθησιν καὶ ἔννοιαν τῆς ὁφειλομένης πρὸς τὸν Θεὸν εὐχαριστίας φέρη ἡμᾶς.

Ἄφοῦ ἔξεπεσεν ὁ ἀνθρωπὸς ἐκ τῆς μακαρίας ἐκείνης ζωῆς, δι’ ἣν ἔξ ἀρχῆς ἐπλάσθη καὶ ἐδημιουργήθη, ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τοῦ φωτὸς τῆς ἀρετῆς καὶ εὐρέθη ἐν τῷ σκότῳ τῆς ἀμαρτίας· ἀδύνατος δὲ ὁν δῆπας τούλαχιστον διακρίνῃ καὶ διαχωρίσῃ τὸ ἐν ἀπὸ τοῦ ἑτέρου διὰ τὸ μέγεθος τοῦ προπατορικοῦ πταίσματος, φυσικῶς ἐστερεῖτο καὶ τῆς δυνάμεως πρὸς ἐναρέτους πράξεις· Ἡ ἐλπὶς λοιπὸν περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν προτέρων καὶ ἐπανόδου αὐτοῦ εἰς τὴν πρώτην ζωὴν ἐφαίνετο ὅτι ἔπρεπε νὰ λείψῃ. Καὶ ἐν τούτοις ἄλλο τι ἀνέλπιστον συνέβη· ἐν τοιαύτῃ δῆλᾳ δὴ καταστάσει εὑρισκόμενον τὸν ἀνθρωπὸν ἡλέσης καὶ οὐσιαστής αὐτὸν ὁ Οὐράνιος Πατὴρ καί, ἀφοῦ διὰ τῆς θείας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ διδασκαλίας διήνοιξε τοὺς ὁφθαλμοὺς τῆς διανοίας αὐτοῦ πρὸς κατανόησιν τῆς ἀληθείας καὶ ὕστερον διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Τίον Αὐτοῦ—ὅπερ καὶ τὸ πάντων μέγιστον—ἀπῆλλαξεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς πρώτης ἐνοχῆς καὶ τοῦ φόρτου τῶν προτέρων ἀμαρτημάτων, κατέστησεν αὐτὸν ἵκανόν, ὅπως πράττῃ τὴν ἀρετὴν καὶ δι’ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἀπελπιστικῆς καὶ ἔξηντελισμένης προηγουμένης αὐτοῦ θέσεως ἀνέλθῃ εἰς ἄλλην πολὺ τιμιωτέραν καὶ παρήγορον. Καὶ ἀν πρότερον ὁ ἀνθρωπὸς ἦτο τρόπον τινὰ βεβυθισμένος ἐντὸς βαράθρου σκοτεινοῦ, πανταχόθεν περιωρισμένος διὰ τῶν δεσμῶν τῆς ἀμαρτίας καὶ μὴ δυνάμενος ὡς ἐκ τοῦ περικυκλωνοῦσαύτὸν ἡθικοῦ σκότους ὥνα ἔξελθῃ ἀπ’ αὐτοῦ καὶ θραύσῃ τὰ κατέχοντα αὐτὸν δεσμά, ὁ Θεὸς ἔξιδίας βουλῆς καὶ ἀγαθότητος ἀπῆλλαξεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς φρικτῆς ἐκείνης καταστάσεως καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἵκανόν, ὥνα ἐν καιρῷ ἀπολαύσῃ τῶν ἀγαθῶν τῆς ἀρρήτου καὶ θείας χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης, ἥτις βισιλεύει ἐν τῇ χώρᾳ τῶν ἐκλεκτῶν, τῶν σωθέντων διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Μοιηγεῖοῦ Τίον τῆς ἀγάπης, Ἐκείνου, Οστις Θεὸς ὁν κατεδέχθη διὰ τὴν πολλὴν Αὐτοῦ φιλανθρωπίαν ἀπὸ τοῦ ὑψους τῆς θείας Αὐτοῦ δόξης καὶ λαμπρότητος ὥνα κατέλθῃ εἰς τὸν κόσμον, γίνη ἀνθρωπὸς καὶ διὰ τοῦ βίου

Αὐτοῦ καὶ τοῦ θανάτου παραδειγματίση καὶ ἐνισχύσῃ τὸν ἀνθρωπον πρὸς νέαν ἡθικὴν καὶ πνευματικὴν ζωὴν, ἀνάλογον πρὸς τὸν προορισμὸν αὐτοῦ, Ἐκείνου, Ὅστις καταργήσας καὶ πατήσας τὸν θάνατον καὶ τὸ κράτος αὐτοῦ, ἐγένετο ἀρχηγὸς καὶ ὁδηγὸς πρὸς τὴν ἀφθαρσίαν καὶ αἰωνιότητα τῶν ἄλλοτε νεκρῶν διὰ τὴν ἀμαρτίαν. ^{Ω!} πόσον μέγα καὶ δυσπαράστατον τὸ μέγεθος τῆς τοιαύτης πρὸς τὸν ἀνθρωπον εὐεργεσίας, ὅταν προέρχεται αὐτῇ ἀκριβῶς παρ’ Ἐκείνου, δι’ Οὗ τὰ πάντα ἐδημιουργήθησαν καὶ πρὸς Ὁν χρεωστοῦν τὴν ὑπαρξίν των, τά τε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ, τὰ γνωστὰ καὶ τὰ ἄγνωστα, τὰ φαινερὰ καὶ ἀφανῆ καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ τάγματα τῶν ἀγγέλων, ὅταν ὁ Εὐεργέτης τῆς ἀιθαπόντος εἴνε ὁ πρὸ πάντων τῶν αἰώνων ὑπάρχων, ὁ Τίδος καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ συστήσας καὶ θεμελιώσας τὴν ἀγίαν Ἑκκλησίαν, ἃς μέλη πάντες οἱ πιστοί, οἱ συννηνωμένοι εἰς ἐν σῶμα διὰ τῆς κοινῆς εἰς Χριστὸν πίστιες καὶ κεφαλὴ Αὐτός, ὁ ζωοποιῶν καὶ συντηρῶν τὴν Ἑκκλησίαν διὰ τῶν ἀγίων Αὐτοῦ μυστηρίων! Ἰδοὺ ποιὸν αὐθόρμητον Εὐεργέτην εἶχε καὶ ἔχει ὁ χριστιανὸς καθ’ ὅλον τὸν βίον αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς πρώτης του ἡμέρας, καθ’ ἣν βλέπει τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ’ ἣν ἡ ψυχὴ πλάξει τοῦ τάφου θὰ καλύψῃ τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἵνα ἀπ’ αὐτῆς τῆς στιγμῆς ἀρχίσῃ ὁ ἀνθρωπος βαδίζων στάδιον ζωῆς νέας, ἀγαθῆς μέν, ἐὰν ἡθέλησεν ἵνα ἐπωφεληθῇ τῆς πολλῆς πρὸς αὐτὸν χάριτος τοῦ Σωτῆρος, πονηρᾶς δέ, ἐὰν πρὸς τὴν περίσσειαν τῆς θείας χάριτος μόνον τὴν σκληρότητα τῆς ἀμετανοήτου αὐτοῦ καρδίας ἀντέταξε. Ἀλλ’ εἰνε ἀνάγκη ἐνταῦθα μετὰ τὰ ἀνωτέρω νὰ λεχθῇ ὅποιον εἴδους εὐχαριστίαν χρεωστεῖ ὁ ἀνθρωπος πρὸς τὸν Θεόν; Καὶ ἀν θὰ ἐπιχειρήσῃ τις νὰ παραστήσῃ ταύτην θ’ ἀνταποκριθῇ πρὸς τὴν ἀλήθειαν; Ἀλλ’ ἀφοῦ χρεωστεῖ οὕτως ἡ ἄλλως ὁ ἀνθρωπος πᾶσαν εὐχαριστίαν πρὸς τὸν Θεόν, οὐδεὶς δύναται νὰ μὴ ὄμολογήσῃ, ὅτι ἀρίστην ἐνδειξιν τῶν πρὸς τὸν ^{Τψι-}στον εὐγνωμόνων αὐτοῦ εὐχαριστηρίων αἰσθημάτων θ’ ἀπετέλει ἡ πρέπουσα δοξολογία τοῦ ἀγίου Αὐτοῦ ὄνόματος, ἃς ἀκριβῶς τὸν χαρακτῆρα πολὺ σαφῶς ὥριζεν ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὅταν ἔγραφε πρὸς τὸν Κορινθίους καὶ προέτρεπεν αὐτοὺς εἰς ἀρετὴν διὰ τῶν λόγων «Δοξάσατε τὸν Θεόν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἄτινά ἔστι τοῦ Θεοῦ» (Α΄.Κορ.6,20).

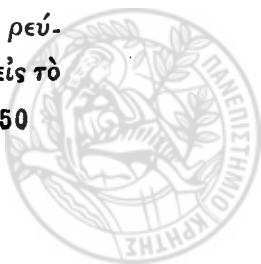

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΠΑΤΟΡΩΝ
(Κολ. 3, 4—11.).

"Υψιστος δικοπὸς τοῦ Χριστιανικοῦ βίου ἡ ἔξουσιοιωδις τῷ Θεῷ.
— Ἡ νέκρωδις τῆς πρὸς τὴν ἀμαρτίαν τάσεως. Ἡ ἐν
Χριστῷ ἀναγέννησις καὶ ἡ ἐν αὐτῷ ζωή.

Μόλις ἀρχίσῃ ὁ ἀνθρωπος νὰ ἐννοῇ τὸν κόσμον καὶ ἀμέσως αἰσθάνεται τὸν ἔαυτόν του ἀνάμεσα εἰς δύο ἵσχυρὰ ρεύματα. Τὸ ἐν τὸν σύρει πρὸς τὰ ἐπάνω, τὸ ἄλλο τὸν σύρει εἰς τὰ κάτω. Τὸ ἐν τὸν ἀναβιβάζει εἰς τὸν οὐρανόν, τὸ ἄλλο τὸν καταβιβάζει εἰς τὸν Ἀδην. Καὶ τὰ δύο δὲ εἶναι ἔτοιμα, ἅμα ὡς κλίνη δλίγον ὁ ἀνθρωπος πρὸς τὸ μέρος των νὰ τὸν ἄρπασουν καὶ νὰ τὸν ὀδηγήσουν ἐκεῖ, ὅπου τὸ καθὲν ἀπὸ αὐτὰ καταλήγει. Καὶ τὸ μὲν ἔνα εἶναι ὄρμητικὸν καὶ θορυβῶδες, ἐνῷ τὸ ἄλλον εἶναι ἥσυχον καὶ ὑπερήφανον. Ἐνῷ δὲ τὸ πρῶτον εἶναι θολὸν καὶ ἀκάθαρτον, τὸ δεύτερον τούναντίον κυλίει μὲ μεγαλοπρέπειαν ὕδατα ἀγνὰ καὶ διαυγῆ. Τὰ δύο αὐτὰ ρεύματα εἶναι ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ κακία, αἱ ὅποιαι, ἅμα ὁ ἀνθρωπος φθάσῃ εἰς ἡλικίαν, παρουσιάζονται ἐμπρός του καὶ ζητοῦν νὰ τὸν παρασύρουν ἐκάστη πρὸς τὸ μέρος της. Ἡ ἀρετὴ εἶναι τὸ ἀγνὸν ἐκεῖνο καὶ ὑπερήφανον ποτάμι, τὸ δόποιον δὲν κολακεύει, ἀλλὰ ζητεῖ διὰ τοῦ μεγαλείου του νὰ προσελκύσῃ τὸν ἀνθρωπον. Ὁδηγεῖ δὲ κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν, εἰς τὸν Παράδεισον. Ἡ κακία εἶναι τὸ ὄρμητικὸν ἐκεῖνο καὶ θολωμένο ποτάμι, τὸ δόποιον μὲ τὰ θολὰ νερά του θαμβώνει τὸ βλέμμα καὶ μὲ τὴν ὄρμήν του καὶ τὸν θόρυβον παραζαλίζει τὸν ἀνθρωπον καὶ δὲν τὸν ἀφίνει οὔτε νὰ ἴδῃ ποῦ πηγαίνει, οὔτε νὰ σκεφθῇ καὶ ἐννοήσῃ ποῦ ἐπὶ τέλους θὰ καταντήσῃ. Ὁδηγεῖ δὲ κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν Ἀδην, εἰς τὴν αἰώνιον κόλασιν. Μέσα λοιπὸν εἰς αὐτὰ τὰ δύο ρεύματα στέκει ὁ ἀνθρωπος καὶ ἔξαρτᾶται ἀπὸ αὐτὸν ἡ νὰ παραδοθῇ εἰς τὸ

ρεῦμα τῆς ἀρετῆς, καὶ τὰ ἄγνὰ καὶ διαυγὴν ὕδατα θὰ τὸν μεταφέρωσιν εἰς τὸν οὐρανόν, ἢ τούναντίον νὰ ριφθῇ εἰς τὰ ἀκάθαρτα τῆς κακίας νερά, τὰ ὅποια θὰ τὸν ὁδηγήσουν εἰς τὴν αἰώνιον κόλασιν. Ἡ πρώτη τάσις, ἡ πρώτη κλίσις τοῦ ἀνθρώπου θὰ ἔχῃ μεγάλας δι’ αὐτὸν συνεπείας, διότι τόσον ἡ ἀρετὴ, ὅσον καὶ ἡ κακία εἶναι συνήθειαι τοῦ ἀνθρώπου· ἡ δὲ συνήθεια, καθὼς ἐλεγον οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας, γίνεται δευτέρα φύσις ἀπὸ τὴν ὅποιαν ἀκολούθως δύσκολα ἀπαλλάσσεται ὁ ἄνθρωπος. Μάλιστα αἱ κακαὶ συνήθειαι διὰ νὰ λησμονηθοῦν καὶ νὰ διορθωθοῦν χρειάζεται μέγας ἀγών· διότι στηρίζονται ἐπάνω εἰς ἐμφύτους ὄρμας καὶ ὄρεξεις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Καὶ πράγματι διὰ νὰ περιφρονήσῃ κανεὶς τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δόξαν, ἐφ’ ὅσον ζῆ εἰς τὸν ἀπατηλὸν τοῦτον καὶ μάταιον κόσμον, πρέπει νὰ ἔναι παραπολὺ μεγαλόφρων. Διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὰ κύματα τῶν σαρκικῶν ἡδονῶν, ἐφ’ ὅσον φορεῖ τὴν εὐπαθή σάρκα, πρέπει νὰ ἔχῃ μεγάλην γενναιότητα καὶ ἀνδρείαν. Δὲν εἶναι μικρὸς ὁ ἄγων τῆς ἐγκρατείας καὶ τῆς σωφροσύνης, ὅταν μάλιστα ἡ ἐμφυτος τῆς σαρκὸς τάσις ἐνισχυθῇ διὰ τῆς συνηθείας. Ἀπαιτεῖται λοιπὸν μεγάλη προσοχή· Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἐπόστολος εἰς τὴν σημερινὴν Ἀποστολικὴν περικοπὴν συμβουλεύει τοὺς Χριστιανοὺς νὰ ἐπιδιώξουν μὲ δλαστῶν τὰς δυνάμεις τὴν νέκρωσιν τῶν γητῶν μελῶν των τ. ἐ. τῆς τάσεως αὐτῶν προς τὴν ἀμαρτίαν.

Σεῖς, λέγει, οἱ χριστιανοὶ διὰ τοῦ βαπτίσματος ἀπεθάνετε διὰ τὸν κόσμον καὶ ζῆτε πλέον μόνον διὰ τὸν Χριστόν. Ἡ ζωή σας εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστός, ὁ ὅποιος μίαν ἡμέραν θὰ φανερωθῇ καὶ πάλιν εἰς τὸν κόσμον, κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν· τότε δὲ καὶ σεῖς θὰ δοξασθῆτε, θὰ ἀπολαύσητε τῆς θείας δόξης του. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἀξιωθῆτε αὐτῆς τῆς δόξης του, πρέπει νὰ φυλάξητε τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὅποιαν ἐδώκατε κατὰ τὸ βάπτισμά σας, ὅτι δηλ.: αἱ σαρκικαὶ ὄρεξεις καὶ ἐπιθυμίαι σας, αἱ γῆιναι ὄρμαὶ καὶ τὰ πάθη σας ἀπέθανον, μὲ ἄλλας λέξεις ὅτι δὲν θὰ ζήσετε πλέον διὰ τὸν κόσμον ἀλλὰ διὰ τὸν Χριστόν.

Νεκρώσατε λοιπὸν τὰ μέλη τοῦ γητού σώματός σας, μὲ τὰ ὅποια διαπράττετε τὴν ἀμαρτίαν. Καὶ ἀπαριθμεῖ τὰ εἴδη τῶν ἀμαρτιῶν, τὰς ὅποιας διαπράττει ὁ ἄνθρωπος, παρακινούμενος ἀπὸ τὰς σαρκικὰς ἐπιθυ-

μίας, καὶ διὰ τὰς ὅποιας ἔρχεται τιμωρὸς ἡ θεία δίκη. «Δι' ἂν, λέγει, ἔρχεται ἡ ὁργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας». Θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ ἐγκράτεια καὶ ἡ σωφροσύνη. Τὸ διεκήρυξεν εἰς τὰς ἀγίας του Γραφᾶς. 'Οφείλουν λοιπὸν ἔκεινοι, οἱ ὅποιοι θέλουν νὰ λέγωνται ἴδιοι του νὰ σέβωνται καὶ νὰ τὸ πράττουν. 'Απείθεια ἐπομένως ἀπὸ μέρους τῶν Χριστιανῶν, ἀπέίθεια εἰς τὸ θεῖον θέλημα εἶναι, τὸ νὰ ἔξακολουθοῦν νὰ μένουν εἰς τὰς προηγουμένας των συνηθείας. 'Εφ' ὅσον κανεὶς μένει ἐκτὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐφ' ὅσον δὲν γνωρίζει κατὰ βάθος τὸ θεῖον θέλημα εἶναι ὀλιγώτερον ὑπεύθυνος διὰ τὰς πράξεις του αὐτάς. 'Αφοῦ δύμως γίνη Χριστιανός, δὲν τῷ ἐπιτρέπεται πλέον τίποτε ἀπὸ αὐτά. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἀπόστολος, ἀκριβῶς τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν θέλων νὰ διδάξῃ εἰς τοὺς Κολασσαῖς, ὅτι δῆλον. ὁ ἀμαρτάνων ἐν γνώσει εἶναι πολὺ περισσότερον ὑπεύθυνας, γράφει πρὸς αὐτοὺς τὰ ἔξῆς: ὅταν μίαν φορὰν εἰσθε ἐθνικοὶ καὶ εἰδωλολάτραι τότε χωρὶς μεγάλην εὐθύνην ἐπράττετε ὅλα αὐτὰ τῆς ἀμαρτίας τὰ εἴδη, ἀλλὰ τώρα πλέον δὲν σᾶς ἐπιτρέπεται. Τὸ στῆθος τοῦ Χριστιανοῦ πρέπει νὰ ἔμαι καθαρόν. 'Η ὁργὴ, ὁ θυμός, ἡ κακία δὲν ἔχουν τόπον εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Χριστιανοῦ. 'Η βλασφημία καὶ ἡ αἰσχρολογία δὲν ἄρμόζει εἰς τὸ στόμα του. Πρὸ πάντων δὲ δὲν ἄρμόζει τὸ ψεῦδος, διότι τοῦτο εἶναι διαστροφὴ τῆς ἀληθείας καὶ ματαίωσις τοῦ ὑψηλοῦ σκοποῦ τοῦ οὐρανίου Λυτρωτοῦ μας, ὁ ὅποιος ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, διὰ τοῦτο ἀκριβῶς, διὰ νὰ διδάξῃ τὴν ἀλήθειαν. «Μὴ ψεύδεσθε λοιπὸν πρὸς ἀλλήλους», διὰ νὰ μὴ φανῆτε ἀπειθεῖς εἰς τὸ θεῖον θέλημα καὶ τιμωρηθῆτε ὑπὸ τῆς θείας ὁργῆς.

'Η ἀμαρτία εἶναι ἐν παλαιὸν φόρεμα, τὸ ὅποιον ἀνθρωπος, ὁ ὅποιος αἰσθάνεται τὸν ἔαυτόν του, δὲν πρέπει νὰ τὸ φορῇ. Καὶ σεῖς λοιπὸν οἱ πιστεύσαντες εἰς τὸν Χριστὸν πρέπει νὰ ἐντρέπεσθαι νὰ φορῆτε τοιοῦτον φόρεμα. Αὐτὸν ἄρμόζει μᾶλλον εἰς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι δὲν ἔγνωρισαν τὸν Χριστὸν, καὶ οἱ ὅποιοι εἶναι βυθισμένοι εἰς βαθεῖαν ἀναισθησίαν. 'Ενῷ σεῖς εἰσθε προωρισμένοι διὰ σκοπὸν ὑψηλότερον, εἰσθε προωρισμένοι νὰ γίνηται ὅμοιοι μὲ ἔκεινον, ὁ ὅποιος σᾶς ἔπλαστεν, ὅμοιοι μὲ τὸν Θεόν. Εἰς τοῦτο δὲ κανέν εὖωτερικὸν ἀγαθὸν δὲν θὰ σᾶς ὀφελήσῃ. Οὕτε ἡ εὐγενὴς καταγωγὴ, οὕτε ἡ σοφία τοῦ αἰῶνος τούτου, οὕτε ἄλλα

φυσικὰ ἡ ἐπίκτητα προτερήματα. Διὰ νὰ φθάσῃ ὁ ἀνθρωπὸς εἰς τὸν ὑψηλὸν αὐτοῦ τοῦτον προωρισμὸν χρειάζονται δύο πράγματα: Ἀπονέκρωσις τῶν ἀμαρτωλῶν τάξεων τῆς ψυχῆς, καὶ ζωὴ χριστιανική. Ἐκεῖνος ὁ ὅποιος θέλει νὰ γίνῃ ὅμοιος μὲ τὸν Θεόν. πρέπει πρῶτα πρῶτα νὰ κόψῃ τὰς κακὰς ἔξεις καὶ συνηθείας καὶ νὰ περιορίσῃ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς του. Πρέπει δὴ. νὰ κάμῃ ὅτι κάμνει ὁ κηπουρὸς ὅταν καθαρίζῃ τὰ δένδρα. "Οπως ἐκεῖνος κόπτει τοὺς κλάνους, ὅταν βλέπῃ ὅτι θὰ βλάψουν τὸ δένδρον, οὗτω καὶ ὁ χριστιανός, πρέπει νὰ ἀποφασίσῃ νὰ κόψῃ τὰς κακὰς ἐπιθυμίας, μὲ τὴν μάχαιραν τῆς ἐγκρατείας καὶ τῆς σωφροσύνης. "Αλλὰ διὰ νὰ γίνῃ κανεὶς ὅμοιος μὲ τὸν Θεόν, δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ πράττῃ τὸ κακόν, δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ εἶναι κακός. Ο Θεός ὅχι μόνον κακὸς δὲν εἶναι, ἀλλὰ εἶναι καὶ ἀγαθός. Καὶ ἐκεῖνος λοιπόν, ὁ ὅποιος θέλει νὰ γίνῃ ὅμοιος μὲ τὸν Θεόν, ὀφείλει νὰ γίναι καὶ ἀγαθὸς νὰ πράττῃ δὴ. τὸ καλόν. Τοῦτο δὲ θὰ τὸ κατορθώσῃ ὅταν ζῇ ὡς ἀληθινὸς Χριστιανός. Τὰ ἔργα τοῦ Χριστιανοῦ εἶναι ἡ ἀγάπη, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἀγαθότης, ἡ ἐλεημοσύνη, ἡ συμπάθεια πρὸς τοὺς πάσχοντας, ἡ ἀνεξικακία, ἡ ὑπομονή, ἡ πρᾳότης, ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ πίστις, ἡ εὐσέβεια καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ ἀρετή. "Οταν λοιπὸν ὁ Χριστιανὸς φυλάξῃ καὶ ἐκτελέσῃ ὅλα αὐτὰ μὲ ἀκρίβειαν, ὅταν δὴ. ἀποβάλῃ μὲν πᾶν κακόν, διαπράξῃ δὲ πᾶσαν ἀρετήν, τότε ἔξαπαντος θὰ γίνῃ ὅμοιος τῷ Θεῷ, συμμέτοχος δὴ. τῆς θείας δόξης καὶ μακαριότητος ἐν τῇ ἀλήκτῳ αἰωνιότητι. Γένοιτο!

14 Δεκεμβρίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΠΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

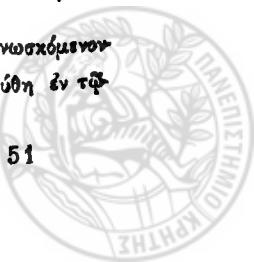
(Ἐθρ. 11, 9—10 καὶ 32—40).

Τὰ Χριστούγεννα.—Ἡ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ Θεοῦ εἰρήνη.

«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίᾳ».

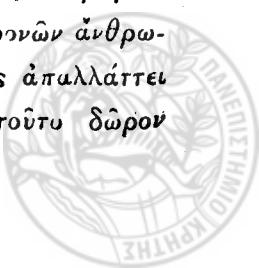
Μετ' ὀλίγας ἡμέρας οἱ ὄρθόδοξοι χριστιανοὶ ἐπιτελοῦμεν τὴν ἀνάμησιν ὑψίστου ἐν τῷ κόσμῳ γεγονότος, τοῦ τῆς ἐναυθρωπήσεως τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ! Τὸ γεγονός τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ κεφάλαιον τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἐφ' ὃ καὶ ἀνάλογα αἰσθήματα καὶ σκέψεις πρέπει ἵνα κυριαρχῶσιν ἡμῶν κατὰ τὸν πανηγυρικὸν ἔορτασμὸν αὐτοῦ. Διότι ποῖος νοῦς καὶ ποία καρδία θὰ μείνωσιν ἀδιάφοροι καὶ ἀσυγκύνητοι, ὅταν ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἔορτῆς τῶν Χριστουγέννων ἀναλογισθῶμεν ὅτι ὁ Ὄψιστος καὶ ὑπέρτατος Μονογενῆς Τίὸς τοῦ Θεοῦ ἐταπεινώθη τόσον, ὥστε νὰ γεννηθῇ ὡς βρέφος ταπεινὸν ἐν τῇ εὐτελεστάτῃ φάτνῃ τῆς Βηθλεέμ, ὅτι Αὐτὸς ἀφῆκε τὴν δόξαν καὶ τὴν μεγαλωσύνην Αὐτοῦ τὴν ἐν οὐρανοῖς καὶ κατῆλθεν εἰς τὴν γῆν καὶ ἐνεφανίσθη εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς ὡς ὁ πλέον ἄσημος, τοῦτο δὲ ἐξ ὑπερτάτης πρὸς τὸν ἀνθρωπὸν ἀγάπης καὶ χάριν μόνης τῆς σωτηρίας αὐτοῦ; Μυστήριον, πρὸς τὸ ὄποιον οἱ πρὸ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ἀναφανέντες ἀγιοι ἀνδρες μετὰ θαυμασμοῦ καὶ δειλίας ἀπέβλεψαν, μυστήριον, τὸ ὄποιον ἐπὶ δέκα καὶ ἑννέα ὀλους αἰῶνας ἀπὸ τῆς τελέσεως αὐτοῦ παρέχει ἀπείρους ἀφορμὰς εὐγνωμοσύνης εἰς τὸν ἀνθρώπον, μυστήριον προωρισμένον ἵνα συγκινῇ καὶ συγκρατῇ τὸν κόσμον

Τὸ πλεῖστον μέρος τῆς σημερινῆς ἀποστολικῆς περικοπῆς ταῦτὸν δν πρὸς τὸ ἀναγινωσκόμενον κατὰ τὴν Α'. Κυριακὴν τῶν νηστειῶν καὶ τὴν Κυριακὴν τῶν ἀγίων Πάντων ἡρμηνεύθη ἐν τῷ οἰκείῳ μέρει.

μέχρι τέλους τῶν αἰώνων, μέχρι συντελείας αὐτοῦ. Αὕτη ἡ τῆς μεγάλης προσεχοῦς ἡμέρᾳ σημασία, ἥτις εἰς πάντας πρέπει νὰ ἐπιβάλλῃ οὐχὶ τυπικάς, οὐχὶ συνήθεις, ἀλλὰ σοβαρὰς περὶ τῆς ἴδιας ἔκάστου ἀπέναντι τοῦ τοιούτου σωτηρίου ἔργου τοῦ Λυγρωτοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους θέσεως καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀτοδοχῆς καὶ χρησιμοπιμήσεως τῶν ἐκ τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος; ἀπορρευτίντων καὶ ἐπιχυθέντων εἰς τὸν κόσμον ἀγαθῶν. Ἀλλὰ ποῖα εἶνε τὰ ἀγιαθὰ τῆς εἰρήνης, αὐτὴ ἡ εἰρήνη, ἦν κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ ἄρχοντος τῆς εἰρήνης ἔξυμιησεν ἡ στρατιὰ ἐκείνη τῶν ἀγγέλων, ἡ ὅποια πέριξ τοῦ σπηλαίου τῆς Βηθλεὲμ ἐδρεύλογει τὸν Θεὸν λέγουσα «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίᾳ». Τιμὴν λοιπὸν πρὸς τὸν Σωτῆρά μας, ἀποδειξιν ἴδιαιτέρας καὶ βαθείας πρὸς Λύτρὸν εὐγνωμοσύνης καὶ ἀφοσιώσεως θέλομεν παράσχῃ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐὰν μὲν ἀπόφασιν σοβαρὰν κατὰ μέρος θέτοντες πᾶσαν περὶ ἀλλων φροντίδι καὶ μέριμναν ὡς πρῶτον ἡμῶν ἔργουν ἀναλάβωμεν τὴν περὶ τῆς θείας ταύτης καὶ χριστιανικῆς εἰρήνης μελέτην, δι' ἣν ἀκριβῶς καὶ τὰ δλίγα ἐπόμενα γράφουνται ὅπως ὡς ἀφορμὴ εὐρυτέρων ἀναλόγων συλλογισμῶν καὶ ἀποφίσεων χρησιμεύσωσι.

Τριπλῆ εἶνε ἡ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους διηρθεῖσα παρὰ Θεοῦ εἰρήνη. Εἰρήνη τοῦ χριστιανοῦ πρὸς ἑαυτόν, εἰρήνη πρὸς τὸν πλησίον καὶ εἰρήνη πρὸς τὸν Θεόν. Καὶ ἔχει μὲν τὴν πρὸς ἑαυτὸν εἰρήνην ὁ χριστιανὸς ὅγαν εὑρίσκηται ἐν συμφωνίᾳ πρὸς τὰς ἴδιας πρίξεις, ὅγαν, δι' τοῦ μόνου ἀναγνωρίζει ὡς δρθιον καὶ παραδέχεται ὡς τίμιον καὶ ἱερόν, τοῦτο καὶ πραγματοποιῇ. Ἀλλ' οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς ἀνεγνώριτεν δρθότερον καὶ εὑρεν ἐπωφελέστερον τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας, τῆς ὅποιας καὶ μίνης τὸ περιεχόμενον μετὰ τῆς προσηκούσης εὐλαβείας πιστευόμενον καὶ ὡς ὀδηγὸς πρὸς πᾶσαν ἀνθρωπίνην πρᾶξιν προτατόμενον ἔξασφαλίζει τὸ ἀληθὲς συμφέρον ἔκάστουν καὶ καθαγιάζει τὸν ἀνθρωπὸν. Σκληρότερον τῆς ταριχῆς καὶ τῆς ἀνησυχίας, εἰς ἣν μετ' ἀσυνειδῆγον πρᾶξιν ἥθελεν εὐρεθῆ ὁ ἄλλως ἡ ὡς ἐνήργησε φρονῶν ἀνθρώποις, δὲν ὑπάρχει ἀπὸ δὲ τῆς λυπηρᾶς ταύτης καταστάσεως ἀπαλλάγτει τὸν χριστιανὸν ἡ πρὸς ἑαυτὸν εἰρήνη, τὸ πολυτιμότατον τοῦτο δῶρον

τῆς θείας χάριτος. Μεγάλη ἀληθῶς ἡ ἐκ τῆς εἰρήνης ταύγης εὐεργεσία, ἔχουσα ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἄρρητον ἐκείνην ἐσωτερικὴν χριών, ἥν μόνον ὁ δίκαιος ἡσθάνθη καὶ ἐδοκίμασε. Συμπλήρωμα τῆς πρὸς ἑαυτὸν εἰρήνης τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ἡ εἰρήνη πρὸς τὸν πλησίον, ἥτις συνίσταται εἰς τὴν μίαν ἐκ τῶν δύο ἐκείνων ἐντολῶν, ἐξ ὧν ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται, εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τὴν εἰλικρινῆ καὶ ζωηρὰν τῆς θείας παραγγελίας «Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν». Ἰδοὺ ὁ κανόν, καθ' ὃν ὁφείλει ὁ χριστιανὸς νὰ κρίνῃ καὶ σταθμίζῃ τὴν κοινωνικὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ ἐνεργειαν. Οὐδὲν συμφέρει εἰς τὸν χριστιανὸν ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια βλάπτουσι τὸν πλησίον του. Καὶ διὰ τοῦτο ὅσοι κακῶς καὶ μοχθηρῶς ἐπεδίωξαν μόνον τὸ ἴδιον συμφέρον ἀδιαφοροῦντες περὶ τῆς σχέσεως αὐτοῦ πρὸς τὸ τοῦ ἑτέρου δὲν ἐπέργυχον εἰς τὸν πόθους των, ἡπατήθησαν ἐν ταῖς σκέψεσιν αὐτῶν. Τὰ αἴτια, τὰ ὅποια προκαλοῦν τὴν πρᾶξιν τοῦ κακοῦ, ὁ σκοπός, πρὸς ὃν αὐτῇ ἀποβλέπει καὶ ἡ δι' αὐτῆς βλάβη τοῦ πλησίον, ἐκρὸς τοῦ ὅτι εἶνε ἱκανά, ὅπως ἐντὸς στιγμῆς μεταβάλωσι τὸ νομισθὲν συμφέρον εἰς μέγα κακόν, φέρουσι πολλάκις τοιαῦτα κακὰ ἐπακολυυθῆματα, ὅποια μετὰ δυσκολίας δύναται κανεὶς καὶ νὰ φαντασθῇ. Ὅπου συνταύτισι τῶν συμφερόντων τῶν ἀνθρώπων, ἐκεῖ καλὰ ἔργα, ἐκεῖ τὸ ὑψηλὸν καὶ γενναιόν ὅπου δὲ τούναντίον, διαιρεσις καὶ διαμάχη, κομματισμὸς καὶ τὰ πιρόμοια, ἐκεῖ δυστυχίαι, ἐκεῖ θλίψεις καὶ πικρίαι. Ἀναγκαιοτάτη λοιπὸν ἀποβαίνει εἰς τὸν χριστιανόν, τὸν ἐκτιμήσαντα τὰ ἀγαθὰ τῆς πρὸς ἑταῖρον εἰρήνης καὶ ἡ πρὸς τὸν πλησίον, τὴν ὅποιαν οὐδέποτε ἐξ ἑαυτῶν καὶ μόνων, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐκ τῆς θείας χάριτος, ἐνισχυούσης τὴν ἡμετέραν διάνοιαν καὶ θέλησιν, πρέπει νὰ ἀπεκδεχώμεθα. Ἀλλὰ καὶ τὴν πρὸς ἑαυτὸν καὶ τὴν πρὸς τὸν πλησίον εἰρήνην τοῦ χριστιανοῦ κοσμεῖ καὶ στεφανώνει ἡ πρὸς Θεὸν εἰρήνη. Ταύτην τὴν εἰρήνην, ἥν ἐξ οἰκείας ἀγαθόγητος καὶ εὐσπλαγχνίας παρέσχεν εἰς ἡμᾶς Ἐκεῖνος, ὅστις ὅλος ἀγάπη ἔστι, φανερώνομεν ὅτι ἀναγνωρίζομεν ὡς ὑψηστον ἀγαθόν, ἐὰν συμμορφώμεθα ἐν τῷ βίῳ μας πρὸς τὸ περιεχόμενον τῆς πρώτης ἐκ τῶν δύο μεγάλων ἐντολῶν «Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἵσχυος σου», τελείως τὰ ἡμέτερα εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστὸν ἐμπιστευόμενοι. Διὰ τῆς

σημερινῆς δὲ ἀποστολικῆς περικοπῆς ζωηρὸν παράδειγμα τοιαύτης εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐμπιστοσύνης καὶ ἀφοσιώσεως λίαν ἐπικαίρως προβάλλεται τὸ τοῦ πιστοῦ Ἀβραάμ. Οὗτος διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς διανοίας του τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ προϊδὼν τὴν μεγάλην ἔκεινην ἡμέραν τῆς ἐπὶ γῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Σωτῆρος, διὰ μόνην τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἐκ ταύτης ἀγαθῶν, ἄτινα εἰς αὐτὸν καὶ τὸν ἀπογόνους του ὁ Θεὸς ὡς κληρονομίαν ὑπεσχέθη, περιφρονήσας πᾶσαν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἥδονήν, περιώρισεν ἑαυτὸν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ θείου θελήματος. Ἔγκαταλιπὼν δὲ κατὰ τὴν θείαν διαταγὴν ἄνευ καὶ τῆς ἐλαχίστης μεμψιμορίας τὸν τόπον τῆς γεννήσεως αὐτοῦ ἥλθε ἔνος εἰς τὴν ἔνην γῆν· ἀντὶ δὲ εἰς ταύτην ὡς εἰς ὅριστικὴν αὐτοῦ πατρίδα νὰ ἐγκατασταθῇ καὶ νὰ θελήσῃ ἐν αὐτῇ νὰ εῦρῃ ἔστω καὶ πρόσκαιρον ἡσυχίαν κοσμικὴν προετίμησε μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἵνα τὴν πνευματικὴν γαλήνην καὶ ἡσυχίαν θεωρῇ ὡς ὑψιστον ἀγαθὸν καὶ ταύτην ποθῇ, ἀναμένων τὴν πλήρωσιν αὐτῆς οὐχὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου καὶ τῶν ἀγαθῶν τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας, ἀλλ' ἐκ τῶν τῆς πόλεως ἐκείνης, ἃς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεὸς, τῆς μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἀν ἐκεῖνος, μόνον διότι μακρόθεν εἶδε τὴν ἡμέραν τῆς εἰρήνης καὶ μετὰ πίστεως πρὸς αὐτὴν ἀπέβλεψε, ἐμακαρίσθη καὶ ἡγαλλιάσατο εἰς ἡμᾶς τὸν χριστιανούς, εἰς οὓς καθ' ἕκαστην παρὰ τοῦ εἰρηνοδότου Θεοῦ πλούσια καὶ ἀφθονα διὰ τῶν θείων αὐτοῦ μυστηρίων ἐπιδαψιλεύονται εὐεργετήματα ἀπολείπεται ἀναμφήριστον καὶ θετικώτατον, καθ' ἀλλως καὶ τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον διδάσκει, τὸ πλήρωμα τῆς χαρᾶς καὶ μακαριότητος. Τί δῆμας πρὸς ἀσφαλῆ τούτου ἐπιτυχίαν ἀπαιτεῖται; οὐδὲν ἔτερον εἰμὴ ἵνα μετὰ πλήρους ἐμπιστοσύνης καὶ εἰλικρινείας ἀποβλέψωμεν πρὸς τὸ εἰρηνοποιὸν ἄγιον βρέφος τῆς ἐν τῷ σπηλαίῳ τῆς Βηθλεὲμ φάτνης καὶ μετὰ πεποιθήσεως καὶ ταπεινοφροσύνης ζητήσωμεν τὴν θείαν Αὐτοῦ χάριν

21 Δεκεμβρίου 1903.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ
ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΙΝ*
(Γαλ. 1, 11—19).

Χρονιμότης τοῦ θείου λόγου διὰ πάντα Χριστιανόν. — Καθηκόν τοῦ Χριστιανοῦ ἀπαραίτητον ἡ ἀνάγνωσις τῶν Ἀγίων Γραφῶν. — Ἡ χειραγωγία τῆς Ἐκκλησίας ἀναγκαιότά την ἐν αναγνώσει τῶν Ἀγίων Γραφῶν.

Ο Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς ἐπὶ τῆς γῆς ἐνεργείας του, συχνὰ ἐπανελάμβανεν εἰς τοὺς μαθητάς του καὶ εἰς τοὺς ἄλλους Ἐβραίους, οἱ ὅποιοι τὸν ἐπλησίαζον. «Ἐρευνᾶτε τὰς Γραφάς». Μελετᾶτε δηλ., καὶ μὲ προσοχὴν ἔξετάζετε τὸ περιεχόμενον τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Ο δὲ Ἀπόστολος Παῦλος τὴν μελέτην τῆς Ἀγ. Γραφῆς συνιστᾷ ὡς «Ὦ φέλιμον» εἰς τὸν μαθητήν του Τιμόθεον. Καὶ εἰς ἄλλα δὲ πάμπολλα μέρη τῆς Ἀγ. Γραφῆς ἀπαντῶμεν συχνὰς καὶ ἐντόνους προτροπὰς πρὸς μελέτην τοῦ θείου λόγου, τουτέστι τῆς ἀγίας Γραφῆς. Άλλὰ ποία ἀρά γε εἶναι ἡ χρησιμότης καὶ ὥφελεια αὐτῆς.

Ἡ ἐρώτησις αὗτη ἵσως ἐκ πρώτης ὄψεως θὰ φανῇ σκληρὰ εἰς ἐκείνους τοὺς εὐσεβεῖς τῆς Ἐκκλησίας νιούς, οἱ ὅποιοι συνειθίζουν συχνὰ νὰ

* Ἐπειδὴ ἡ σήμερον ἀναγνινωκούμενη Ἀποστολικὴ περικοπὴ ἡρμηνεύθη ἄλλοτε (βλ. φυλλάδ. 41), καὶ ἐπειδὴ τὸ παρὸν φυλλάδιον ἀποτελεῖ τὴν καταχλεῦδα τῶν Ἀποστολικῶν ἀναγνωσμάτων τῶν Κυριακῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ, μεθ' οὗ τὸν Θεῷ συμπληροῦται καὶ ὁ Β' Τόμος τῶν Εὐαγγελικῶν Διδαγμάτων, ἦτοι τὰ Ἀποστολικὰ Διδάγματα τῶν Κυριακῶν, ἀφιεροῦται τὸ τελευταῖον τοῦτο φυλλάδιον εἰς τὴν μελέτην τοῦ σπουδηιότατου ζητήματος, τῆς χρονιμότητος τοῦ θείου λόγου, εἰς ὁ ἀποδέλέψασα ἡ Α. Θ. Παγαγιότης ὁ προσκυνητὸς ἡμῶν Δεσπότης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ηδόκησε νὰ διατάξῃ τὴν ἔκδοσιν τῶν Εὐαγγελικῶν τούτων διδαγμάτων, ἐκ καθήκοντος ποιμαντορικοῦ, πρὸς ψυχικὴν ὥφελειαν τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος.

ἀναγινώσκουν τὴν ἀγίαν Γραφήν, καὶ βλέπουν τόσον φανερὰ τὰς ὡφελείας αὐτῆς τῆς ἀναγνώσεως. Καὶ πράγματι ἡ ἐρώτησις αὐτῇ δὲν θὰ εἶχεν ἵσως τὸν τόπον της ἄλλοτε, εἰς ἐποχὴν ἀρχαιοτέραν, ὅτε πάντες ἀνέξαιρέτως οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ ὡς κύριον καὶ μόνον σχεδὸν ἀνάγνωσμα αὐτῶν ἀπὸ τῆς παιδικῆς των ἡλικίας εἶχον τὴν Ἀγ. Γραφήν. Σήμερον ὅμως, ὅπότε δυστυχῶς παρεισέδυσε τόση ἀδιαφορία πρὸς τὰ θεῖα, Σήμερον, ὅπότε τόσα ἄχρηστα καὶ ἐπιβλαβῆ ἀναγνώσματα εἰσέδυσαν εἰς τὰς χριστιανικὰς οἰκογενείας καὶ μολύνουν τὰ ἀγνὰ πατροπαράδοτα ἥθη μας καὶ ἐπιβουλεύονται καὶ αὐτὰς τὰς θρησκευτικάς μας ἀρχὰς καὶ πεποιθήσεις, Σήμερον βεβαίως εἴναι ἀνάγκη νὰ θέσωμεν ὑπὸ μελέτην καὶ σκέψιν τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα. Διότι ἐὰν ὅλοι ἐγνώριζον πόσον μὲν χρῆσιμος καὶ ὡφέλιμος εἴναι ἡ ἀνάγνωσις τοῦ θείου λόγου, πόσον δὲ ἀφ' ἔτερου ἐπιζήμιος καὶ ἐπιβλαβῆς ἡ μελέτη τοῦ τυχόντος βιβλίου, κατ' ἀπομίμησιν, ὡς δυστυχῶς συμβαίνει παρ' ἡμῖν, δὲν θὰ ἐβλέπομεν ἐν τῇ Κοινωνίᾳ μας ὅ,τι σήμερον βλέπομεν. Εἴναι λοιπὸν ὡφέλιμος ἡ Ἀγία Γραφή;

Βεβαίως, ἀπαντᾶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. »Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος», καὶ ὡς τοιαύτη εἴναι «ὡφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ». Ἡ μελέτη καὶ γνῶσις τῆς Ἀγ. Γραφῆς πρώτιστα θὰ μᾶς διδάξῃ ποῖον εἴναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἀπὸ τὴν Ἀγ. Γραφὴν θὰ μάθωμεν τί πρέπει νὰ πιστεύωμεν καὶ τί πρέπει νὰ πράττωμεν διὰ νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸν Θεόν καὶ νὰ γίνωμεν ἀξιοι τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εὐνοίας του. Εἴναι λοιπὸν μικρὰ ἡ ὡφέλεια αὐτὴ δι' ἓνα χριστιανόν, δὲ ποῖος θέλει νὰ ἡναι πράγματι καὶ ὅχι μόνον ὄνόματι τοιοῦτος; Ὄπαρχοντιν εἰς τὸν οὐρανὸν αἰώνια ἀγαθά, τὰ ὄποια ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς δι' ἐκείνους, οἱ ὄποιοι θὰ πράξουν τὸ θέλημά του ἐπὶ τῆς γῆς, ἡ δὲ Ἀγία Γραφὴ μᾶς διδάσκει ἀκριβῶς ποῖον εἴναι τὸ θέλημά του τοῦτο, τὸ ὄποιον ὅταν πράξωμεν θὰ γίνωμεν κληρονόμοι τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν. Ποία μεγαλειτέρα χρησιμότης καὶ ὡφέλεια; Ἀλλὰ καὶ πόσας ἄλλας ὡφελείας ἡμπορεῖ νὰ πορισθῇ κανεὶς ἀπὸ τὴν μελέτην τῆς Ἀγ. Γραφῆς. Τὰ θεῖα παραγγέλματα καὶ αἱ διδασκαλίαι τῆς ἀγίας Γραφῆς εἴναι χρήσιμα καὶ εἰς αὐτὸν τὸν πρακτικόν μας βίον. Πόσοι δὲν

ζοῦν δυστυχεῖς εἰς τὸν παρόντα βίον, διότι δὲν γνωρίζουν πῶς πρέπει νὰ
 ζήσουν; Πόσοι δὲν καταστρέφουν τὴν εύτυχίαν των μὲ τοὺς φθόνους καὶ
 τὰ μίση πρὸς τοὺς ὅμοίους των, πρὸς τοὺς ἀδελφούς των. Πόσοι διὰ νὰ
 κορέσουν πάθη ἀνθρώπινα δὲν ἔχασαν τὴν περιουσίαν των καὶ ἔγιναν
 δυστυχεῖς; Πόσοι ἄλλοι δι' ἀνοήτους ὄρμας καὶ ὀρέξεις, διὰ προσκαίρους
 ἡδονᾶς καὶ ἀπολαύσεις δὲν ἔφθειραν τὴν ψυχήν των καὶ τώρα μὲ δάκρυα
 μετανοίας κλαίουν καὶ ὀδύρονται, ἀλλ' εἶναι πλέον ἀργά; "Ολοι αὐτοὶ ἐὰν
 ἐμελέτων τὰς ἁγίας Γραφὰς ἐὰν ἐφήρμοζων τὰ διδάγματα αὐτῶν εἰς τὸν
 βίον των, ποτέ, οὐδέποτε θὰ ἔχανον τὴν εύτυχίαν των, ποτὲ δὲν θὰ ἥσαν
 δυστυχεῖς. Καθῆκον λοιπὸν ἀπαραίτητον παντὸς Χριστιανοῦ Ὁρ-
 θοδόξου εἶναι νὰ μελετᾷ τὴν ἁγίαν Γραφήν. Ψεύδονται καὶ συ-
 κοφαντοῦν τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν οἱ αἵρετικοὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι λέγουν
 ὅτι τάχα ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν ἐπιτρέπει εἰς τὸν λαόν της ν' ἀναγι-
 νώσκῃ τὰς ἁγίας Γραφάς· Η Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ
 Χριστοῦ, ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἀποστόλων, ἡ Ἐκκλησία τῶν Οἰκουμενικῶν
 Συνόδων, ἡ Ἐκκλησία τῶν μεγάλων Πατέρων καὶ Διδασκάλων. Τοῦτο καὶ
 αὐτοὶ οἱ ἔχθροί της δὲν ἡμποροῦν νὰ τὸ ἀριθμοῦν. Καὶ διὰ τοῦτο συχνὰ
 καταφεύγουν εἰς αὐτὴν διὰ κάθε παρουσιαζόμενον ζήτημα καὶ ζητοῦν νὰ
 μάθουν τὴν γνώμην της. Ως τοιαύτη λοιπὸν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία
 εἶναι ἀδύνατον νὰ διδάσκῃ ἐναντία πρὸς ὅσα ὁ Χριστὸς καὶ οἱ Ἀπόστολοι
 ἐδίδαξαν. Διὰ τοῦτο ὅχι μόνον εἰς τὰς κοινὰς τῶν πιστῶν συνάξεις ἀναγι-
 νώσκει τεμάχια ἐκ τῶν ἁγίων Γραφῶν κατὰ τὰς ὡρισμένας ὥρας τῆς θείας
 λατρείας, ὅχι μόνον συχνὰ καὶ μὲ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ψαλλόμενα κατὰ τὴν θείαν
 λατρείαν ἄσματα καὶ τροπάρια μᾶς παραπέμπει εἰς τὰς ἁγίας Γραφὰς καὶ μᾶς
 προτρέπει εἰς τὴν μελέτην καὶ ἀνάγνωσιν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ κηρύγμα-
 τος τοῦ θείου λόγου καὶ ἐκείμνισε καὶ μεριμνᾷ εἰς τὰ ὅρια πάντοτε τοῦ εὐ-
 πρεποῦς καὶ τοῦ δυνατοῦ. Διὰ τὸ δυσχερὲς μάλιστα τῆς κατανοήσεως τοῦ
 περιεχομένου αὐτῶν εἰς πολλὰ μέρη, ἵδιαιτάτην ἐπεδείξατο μέριμναν.
 Δὲν ἐστέρησε οὐδὲ ἐσκέφθη ποτε νὰ στερήσῃ τὰ τέκνα αὐτῆς τῆς πνευμα-
 τικῆς τροφῆς, ἥτις ὑπάρχει δαψιλῆς ἐν τῇ ἁγίᾳ Γραφῇ. Συνάμα ὅμως
 ἡθέλησε καὶ νὰ προφυλάξῃ αὐτὰ ἀπὸ τῶν καινοφωνῶν, τὰς ὅποιας ἀνθρω-
 ποι αἵρετικοὶ ἡθέλησαν νὰ διασπείρουν τεχνητῶς μὲ μεταφράσεις δῆθεν

εἰς τὸν ὄρθόδοξον λαόν. Καὶ διὰ τοῦτο πάντοτε ἐμερίμνησε δι' ἀναγνωσμάτων ἀπλῶν μὲν κατὰ τὴν ἔξωτερικὴν μορφὴν, τὰ ὅποια ὅμως ἀγνῶν καὶ ἀνόθευτον πέριέχουν τὴν ὄρθόδοξον διδασκαλίαν, νὰ χειραγωγήσῃ τὰ τέκνα τῆς εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀγίων Γραφῶν. Καρμία μετάφρασις ὅσον πιστὴ καὶ ὅσον ἐπιμεμελημένη καὶ ἀν εἶναι ποτὲ δὲν θὰ ἡμπορέσῃ νὰ περιλάβῃ ὅλην τὴν οὐσίαν, ὅλον τὸ πνεῦμα τῆς ἀγίας Γραφῆς. Ἐκάστη λέξις τῆς ἀγίας Γραφῆς ὁμοιάζει πρὸς ἔλαιαν, ἡ ὅποια ἐφ' ὅσον θλίβεται καὶ πιέζεται ἐπὶ τοσοῦτον παρέχει ἔλαιον. Καρμία δὲ ἀνθρωπίνη διάνοια ἀς μὴ τολμήσῃ νὰ καυχηθῇ ὅτι ἔχει τὴν δύναμιν νὰ λάβῃ ἀπὸ τὰς λέξεις ὅλην τῶν τὴν ἔννοιαν καὶ νὰ τὰς καταστήσῃ ἀχρήστους, καθὼς κανεὶς μηχανικὸς δὲν τολμᾷ νὰ εἴπῃ ὅτι κατώρθωσε νὰ ἔξαγάγῃ ὅλον τὸ ἔλαιον ἀπὸ τὴν ἔλαιαν καὶ τὴν κατέστησεν ὅλως ἀχρηστον. Τὰς δυσχερεῖς ἔννοιας τῆς ἀγίας Γραφῆς, καὶ τοιαῦται ὑπάρχουν πολλαὶ, δύναται ὁ ὄρθοδοξος χριστιανὸς νὰ τὰς ἔννοήσῃ πρῶτον μὲ τὴν συχνὴν καὶ προσεκτικὴν μελέτην, ἔπειτα δὲ καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τῶν συγγραμμάτων τῶν Πατέρων τῆς Ἑκκλησίας καὶ ἄλλων βιβλίων, τὰ ὅποια κατὰ καιροὺς δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν σκοπὸν ἔξεδωκεν ἡ Ἑκκλησία καὶ διὰ τὰ ὅποια εὐχαριστίας ὀφείλουσιν αὐτῇ τὰ εὐσεβῆ αὐτῆς τέκνα. ³ Ας μελετῶμεν λοιπὸν τὰς ἀγίας Γραφὰς, γνωρίζοντες τὴν μεγάλην αὐτῶν ὡφέλειαν καὶ χρησιμότητα. ⁴ Ας προφυλαττώμεθα δὲ ἀπὸ τὰς πλεκτάνας τῶν δολίων αἵρετικῶν, οἱ ὅποιοι ζητοῦν νὰ μᾶς ἀποπλανήσουν, μὲ τὸ πρόσχημα ὅτι μᾶς προσφέρουν ἐκδουλεύσεις. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀς ἔχωμεν πάντοτε ὡς ὁδηγὸν εἰς τὰς μελέτας μας αὐτὰ τὰ συγγράμματα τῶν θείων τῆς Ἑκκλησίας μας Πατέρων, καθὼς καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ὅσα ἡ Μήτηρ μας Ἑκκλησία ἐκ στοργῆς καὶ φίλτρου μητρικοῦ ἔξεδωκε καὶ ἐκδίδει βοηθητικὰ εἰς τὴν κατανόησιν τῆς ἀγίας Γραφῆς βιβλία. Τοιουτορόπως δὲ θὰ γνωρίσωμεν ποιὸν εἶνε τὸ ἄγιον τοῦ Θεοῦ θέλημα, τὸ ὅποιον ἐκτέλοῦντες, θὰ εὐαρεστήσωμεν αὐτῷ καὶ θὰ ἀξιωθῶμεν τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ βασιλείας. Γένοιτο !

28 Δεκεμβρίου 1903.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Α'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Κυριακῆς πρὸ τῶν Φῶτων	Σελ. 1
Β'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Κυριακῆς μετὰ τὰ Φῶτα	» 5
Γ'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς ΛΒ'. Κυριακῆς	» 9
Δ'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Κυριακῆς τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου	» 13
Ε'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Κυριακῆς τοῦ 'Αδέστου	» 17
ΣΤ'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Κυριακῆς τῆς 'Απόκρεω	» 21
Ζ'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Κυριακῆς τῆς Τυροφάγου	» 25
Η'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Α'. Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν	» 29
Θ'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Β'. Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν	» 33
Ι'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Γ'. Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν	» 37
ΙΑ'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Δ'. Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν	» 41
ΙΒ'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Ε'. Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν	» 45
ΙΓ'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων	» 49
ΙΔ'.	'Απτοστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα	» 55
ΙΕ'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Κυριακῆς τοῦ Θεοῦ.	» 57
ΙΣΤ'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Κυριακῆς τῶν Μυροφόρων	» 61
ΙΖ'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Κυριακῆς τοῦ Παραλύτου	» 65
ΙΗ'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Κυριακῆς τῆς Σαμαρείτιδος	» 69
ΙΘ'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Κυριακῆς τοῦ Τυφλοῦ	» 73
Κ'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσλα τῆς Κυριακῆς τῶν ἀγ. Πατέρων τῆς Α'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου	» 77
ΚΑ'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Κυριακῆς τῆς Πεντηκοστῆς	» 81
ΚΒ'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Κυριακῆς τῶν ἀγίων Πάντων	» 85
ΚΓ'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Β'. Κυριακῆς	» 89
ΚΔ'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Γ'. Κτριακῆς	» 93
ΚΕ'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Δ'. Κυανικῆς	» 97
ΚΣ'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς ἑορτῆς τῶν ἀγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου	» 101
ΚΖ'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς ΣΤ'. Κυριακῆς	» 105
ΚΗ'.	'Αποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Κυριακῆς τῶν ἀγίων Πατέρων.	» 109